

Årsredovisning 2013

SVERIGES DOMSTOLAR

Under projektet Öppen domstol höll Sveriges Domstolar öppet hus för allmänheten lördagen den 12 oktober. Domstolarna bjöd bland annat på rättegångsspel, där fiktiva mål avgjordes inför publik. Syftet med Öppen domstol var att visa att Sveriges Domstolar är öppna. Anordnandet av öppet hus var en del av projektet, en annan var lanseringen av olika digitala satsningar, för att öka domstolarnas tillgänglighet och öppenhet. Foto: Patrik Svedberg, Christina Helldén, Carl Johan Erikson och Trons/TT.

OMSLAGSBILD

År 2013 hamnade öppenheten i fokus under projektet Öppen domstol. Den 12 oktober höll domstolar över hela landet öppet hus samtidigt. Gensvaret från allmänheten var stort - många passade på att besöka en domstol, vara med på rättegångsspel och ställa frågor till domstolens personal. Foto: Lasse Hejdenberg, Hejdlösa Bilder AB

Producerad av Domstolsverket

Tryckt av Edita Bobergs AB, Västerås, februari 2014

Diarienummer 1686-2013

Innehåll

	1 Generaldirektören har ordet 6
RESULTATREDOVISNING	2 Organisation..... 8
	2.1 Detta är Sveriges Domstolar 8
	2.2 Genomförda och pågående förändringar 10
	3 Mål och resultatutveckling i kärnverksamheten..... 11
	3.1 Det totala antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål 11
	3.2 Verksamhetens mål 14
	3.3 Tingsrätterna 22
	3.4 Hovrätterna 31
	3.5 Högsta domstolen 36
	3.6 Förvaltningsrätterna 40
	3.7 Kammarrätterna..... 52
	3.8 Högsta förvaltningsdomstolen..... 61
	3.9 Hyres- och arrendenämnderna 65
3.10 Rättshjälpsmyndigheten 68	
3.11 Rättshjälpsnämnden 69	
4 Verksamhetsutveckling 70	
4.1 Åtgärder för kvalitet och effektivitet..... 70	
4.2 Samverkan mellan myndigheter 74	
4.3 Bemötandefrågor..... 78	
4.4 Säkerhet 80	
4.5 Internationell verksamhet 82	
5 Kompetensförsörjning..... 84	
5.1 Personalförsörjning 84	
5.2 Kompetensutveckling 94	
5.3 Arbetsmiljö..... 97	
6 Ekonomi och produktivitet..... 99	
6.1 Ekonomisk översikt 99	
6.2 Ekonomisk uppföljning av RIF-programmet 103	
6.3 Produktivitetsutveckling 105	
FINANSIELL REDOVISNING	7 Finansiella dokument 109
	7.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter 109
	7.2 Resultaträkning..... 110
	7.3 Balansräkning 111
	7.4 Finansieringsanalys 112
	7.5 Anslagsredovisning 113
	7.6 Tilläggsupplysningar och noter..... 116
	7.7 Ersättningar till insynsrådet 129
8 Redovisning av intern styrning och kontrollarbete 130	
8.1 Utveckling och förändringar 130	
8.2 Riskhantering 131	
8.3 Uppföljning..... 131	
8.4 Årsredovisningens undertecknande 131	
Bilagor till resultatredovisningen	9 Bilagor till resultatredovisningen 132
	Bilaga 1 Verksamhetsmål - Enskilda domstolars resultat 132
	Bilaga 2 Styckkostnader verksamhetens kostnader 136
	Bilaga 3 Styckkostnader transfereringar..... 139
	Bilaga 4 Sidhänvisning till återrapporteringskrav 141

1 Generaldirektören har ordet

En positiv trend höll i sig även under 2013 när det gäller Sveriges Domstolars resultat – balanserna minskade för tredje året i rad. För tingsrätterna handlade det om en balansminskning med knappt två procent, medan hovrätternas och Högsta domstolens balanser ökat något jämfört 2012. Förvaltningsrätternas balanser fortsätter att minska, 2013 med drygt två procent. Kammarrätterna har minskat sina balanser med tio procent medan balanserna vid Högsta förvaltningsdomstolen är i princip oförändrade. Det finns flera förklaringar till att balanserna har minskat – bland annat har vissa förvaltningsrätter arbetat ned höga balanser, Domstolsverket har fortsatt med riktade satsningar för att domstolar ska avarbeta balanserade mål och antalet inkomna mål minskade något under 2013.

När balanserna minskar ökar förutsättningarna på sikt för att omloppstiderna blir kortare. Det ligger i allas intresse att väntan på att få ett mål avgjort är så kort som möjligt, samtidigt som kvaliteten i dömandet är fortsatt hög. Under 2013 fortsatte tingsrätterna att ligga nära de mål som regeringen har satt upp för omloppstider. Även förvaltningsrätterna har nu under 2013 kommit närmare regeringens mål och minskar sina omloppstider för andra året i följd. För hovrätterna och kammarrätterna har omloppstiderna däremot ökat något under året.

När det gäller måttillströmningen kan man notera att det, för tredje året i rad har skett en minskning i antalet brottmål som kommit in till tingsrätterna. Framför allt är det de enklaste brottmålen, bötesmålen som minskar. Här är det viktigt att vara medveten om att vi samtidigt ser en fortsatt utveckling med allt fler stora brottmål och allt längre förhandlingstid i målen. Att hantera denna typ av stora mål ställer höga krav på våra domstolar. Tvistemålen ligger på den högsta nivån under 2000-talet. Vid förvaltningsrätterna ökade skattemålen som ofta är resurskrävande, medan socialförsäkringsmålen nu är nere på sin lägsta nivå under 2000-talet.

Vid migrationsdomstolarna ökade balanserna, delvis beroende på en målökning under andra halvåret. Till viss del finns förklaringen också i att vi under 2013 fick en ny domstol – Förvaltningsrätten i Luleå inrymmer sedan den 1 oktober landets fjärde migrationsdomstol. Att det under en övergångsperiod tar tid innan verksam-

heten är i full gång är naturligt. Det aktiva rekryteringsarbetet har varit framgångsrikt, och domstolen har lyckats bra med att locka den personal man behöver. Just arbetet med Sveriges Domstolars förutsättningar att både rekrytera den personal man vill och behålla alla duktiga medarbetare har varit fortsatt prioriterat under 2013.

Ett viktigt steg framåt togs under 2013 i arbetet för att utveckla dialogen med domstolarna i strategiska frågor. Grunden lades för att skapa ett så kallat strategiskt råd, där ett mindre antal domstolschefer tillsammans med representanter för Domstolsverket ska vara delaktiga i Domstolsverkets verksamhetsplaneringsprocess. Beslut har också fattats om att inrätta en Domstolsutvecklingsgrupp, där medarbetare från flera avdelningar inom Domstolsverket samordnat kommer att arbeta med domstolarnas behov av utvecklingsinsatser.

Vidare har vi inom Domstolsverket arbetat med att tydliggöra vad som ingår i vårt basuppdrag – alltså de arbetsuppgifter vi alltid måste utföra – och vad vi därutöver har för resurser och möjligheter till särskilda satsningar.

Sammantaget gör detta att vi framöver kommer att ha bättre förutsättningar för att prioritera rätt insatser där det gör mest nytta för Sveriges Domstolar och utifrån de resurser och möjligheter vi faktiskt har.

När det gäller satsningar för att trygga en god kompetensförsörjning, har Domstolsverket och domstolarna under året genomfört flera viktiga satsningar för att på olika sätt utveckla Sveriges Domstolars förutsättningar att möta kommande rekryteringsutmaningar. Rejåla förstärkningar gjordes i form av en kraftig utökning av antalet fiskalsplatser samt antalet platser för externa adjunkter – alltså kvalificerade jurister utan domarbakgrund, som ges möjlighet att prova på arbetet i domstol. Detta ger domstolarna bättre förutsättningar att både locka jurister från annat håll och att ytterligare trygga återväxten inför framtiden.

Sveriges Domstolar behöver framöver också arbeta mer med vårt arbetsgivarvarumärke – vad vi erbjuder som arbetsgivare, hur vi vill uppfattas och hur vi effektivt kommunicerar med de målgrupper som vi vill nå. Här lades en viktig grund under 2013, och det arbetet fortsätter.

Under fjolåret fortsatte det omfattande arbetet med RIF – rättsväsendets informations-

försörjning. RIF syftar till att hela rättskedjan ska ha ett effektivt elektroniskt flöde av information. Under 2013 har vi också gjort stora satsningar på ny teknik och mobila nät i våra domstolar, som syftar till att effektivisera och underlätta domstolarnas arbete och ge förutsättningar att framöver kunna arbeta mer mobilt. En annan satsning som domstolarna har stor nytta av är ökade möjligheter att skicka säker e-post till andra myndigheter. Arbete med att göra det lättare för domstolarna att distribuera allmänna handlingar digitalt pågår.

Under 2013 har Domstolsverket fortsatt att arbeta med att ta fram ett nytt intranät för Sveriges Domstolar. Mot slutet av året gick några domstolar över till det nya intranätet och under 2014 kommer samtliga domstolar att gå över. Det nya intranätet ger oss möjligheter att tillhandahålla viktig information på ett effektivt sätt, lära av varandra och utvecklas som organisation.

2013 hamnade domstolarnas öppenhet i fokus under projektet Öppen domstol. Den 12 oktober höll samtliga domstolar, med ett fåtal undantag, för första gången öppet hus samtidigt. Satsningen blev mycket lyckad och många besökte våra domstolar både fysiskt och virtuellt.

Barbro Thorblad

2 Organisation

2.1 Detta är Sveriges Domstolar

Sveriges Domstolar utgörs av:

- de allmänna domstolarna (tingsrätt, hovrätt och Högsta domstolen),
- de allmänna förvaltningsdomstolarna (förvaltningsrätt, kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen),
- hyres- och arrendenämnderna,
- Rättshjälpsmyndigheten och Rättshjälpsnämnden, samt
- Domstolsverket.

Myndighetsförordningen (2007:515) och övriga förordningar (instruktioner) för ovanstående myndigheter är de centrala styrande dokumenten för Sveriges Domstolar. Varje år utfärdar regeringen ett regleringsbrev som är gemensamt för hela verksamhetsområdet. I det anger regeringen målen för verksamheten och vilka anslag som ställs till Sveriges Domstolars förfogande. Domstolsverket ges också särskilda uppdrag i regleringsbrevet.

2.1.1 De allmänna domstolarna

Det finns 48 tingsrätter i Sverige. Dessa varierar i storlek från ett tiotal anställda upp till nästan 300 anställda. Tingsrätten är första instans i brottmål och tvistemål. Hovrätten är andra instans i mål och ärenden som redan har behandlats i tingsrätt, och Högsta domstolen den sista instans överklagande kan ske till. Det finns sex hovrätter: Svea hovrätt i Stockholm, Göta hovrätt i Jönköping, Hovrätten över Skåne och Blekinge i Malmö, Hovrätten för Västra Sverige i Göteborg, Hovrätten för Nedre Norrland i Sundsvall och Hovrätten för Övre Norrland i Umeå. Var och en av de sex hovrätterna har sin geografiskt bestämda domkrets. Domkretsarna varierar i storlek och innehåller från fem tingsrätter till 14 för Svea Hovrätt, som är den med flest underrätter. Högsta domstolen är högsta allmänna domstol. Det finns fem mark- och miljödomstolar samt en Mark- och miljööverdomstol. Mark- och miljödomstolarna är en del av tingsrätterna i Nacka, Vänersborg, Växjö, Umeå och Östersund. Deras avgöranden överklagas till Mark- och miljööverdomstolen, som är en del av Svea hovrätt.

2.1.2 De allmänna förvaltningsdomstolarna

Det finns tolv förvaltningsrätter i Sverige. Förvaltningsrätterna finns på följande orter: Falun, Göteborg, Härnösand, Jönköping, Karlstad, Linköping, Luleå, Malmö, Stockholm, Umeå, Uppsala och Växjö. Förvaltningsrätterna varierar i storlek från ett tjugotal anställda upp till närmare 600 anställda. Förvaltningsrätten handlägger mål som främst rör tvister mellan enskilda personer och myndigheter. Förvaltningsrättens avgöranden kan överklagas till en kammarrätt. Det finns fyra kammarrätter; i Stockholm, Göteborg, Sundsvall och Jönköping. Kammarrätternas domkretsar varierar i storlek och innehåller från två till fyra förvaltningsrätter. Sista instans är Högsta förvaltningsdomstolen, som är landets högsta allmänna förvaltningsdomstol. Migrationsdomstolar finns vid förvaltningsrätterna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Luleå. Migrationsdomstolen vid Förvaltningsrätten i Luleå inrättades den 1 oktober 2013. Kammarrätten i Stockholm är Migrationsöverdomstol.

2.1.3 Hyres- och arrendenämnderna

Det finns åtta hyres- och arrendenämnder. Hyresnämnden medlar i tvister som rör bostäder och lokaler. Arrendenämnden handlägger arrendetvister. Hyres- och arrendenämnderna bedriver också upplysningsverksamhet. Beslut av hyresnämnd kan överklagas till Svea hovrätt och beslut av arrendenämnd till den hovrätt inom vars domkrets arrendenämnden är belägen.

2.1.4 Rättshjälpsmyndigheten

Rättshjälpsmyndigheten i Sundsvall är en rikstäckande myndighet som fattar beslut i frågor rörande rättshjälp. Myndighetens uppgift är att verkställa en domstols beslut i rättshjälpsfrågor och att fatta beslut om rättshjälp i ärenden som inte handläggs vid domstol.

2.1.5 Rättshjälpsnämnden

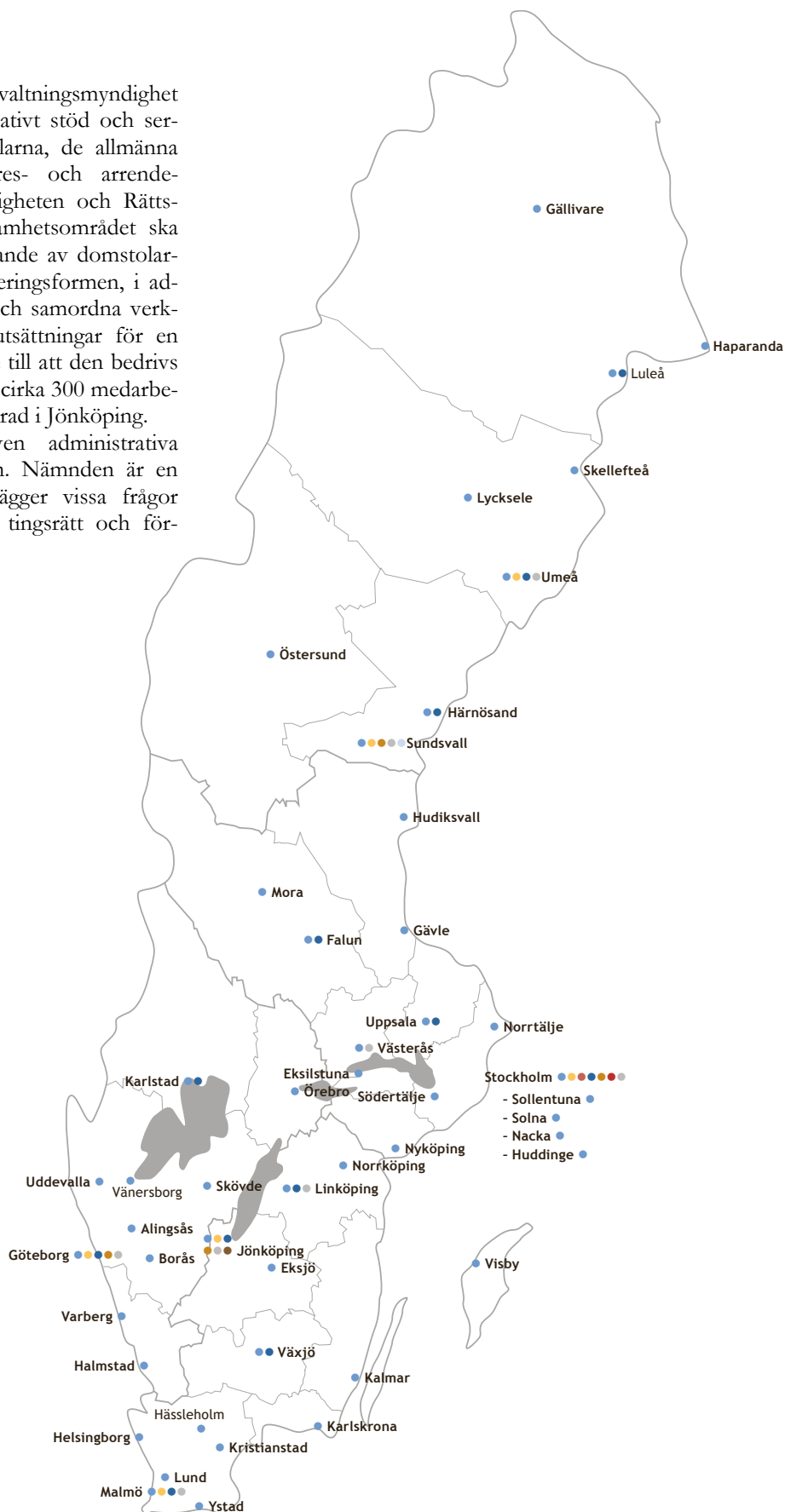
Rättshjälpsmyndighetens beslut kan överklagas till Rättshjälpsnämnden. Nämndens beslut får inte överklagas. Hovrätten för Nedre Norrland utför administrativa uppgifter åt Rättshjälpsnämnden.

2.1.6 Domstolsverket

Domstolsverket är en förvaltningsmyndighet med uppgift att ge administrativt stöd och service åt de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna, hyres- och arrendenämnderna, Rättshjälpsmyndigheten och Rättshjälpsnämnden. Inom verksamhetsområdet ska Domstolsverket, med iakttagande av domstolarnas självständighet enligt regeringsformen, i administrativt hänseende leda och samordna verksamheten för att skapa förutsättningar för en rättssäker verksamhet samt se till att den bedrivs effektivt. Domstolsverket har cirka 300 medarbetare och myndigheten är placerad i Jönköping.

Domstolsverket utför även administrativa uppgifter åt Notariennämnden. Nämnden är en egen myndighet som handlägger vissa frågor kring notarietjänstgöringen i tingsrätt och förvaltningsrätt.

- Tingsrätt (48 st)
- Hovrätt (6 st)
- Högsta domstolen
- Förvaltningsrätt (12 st)
- Kammarrätt (4 st)
- Högsta förvaltningsdomstolen
- Hyres- och arrendenämnd (8 st)
- Rättshjälpsmyndigheten
- Domstolsverket

2.2 Genomförda och pågående förändringar

Den 1 oktober 2013 inrättades en fjärde migrationsdomstol. Domstolen är lokaliserad till Luleå. Bakgrunden till inrättandet av en fjärde migrationsdomstol var att fördelningen av migrationsmål mellan de tidigare tre migrationsdomstolarna har varit ojämn samtidigt som måltillströmningen har varit större än förväntat. För att avlasta de tre migrationsdomstolarna och därmed förkorta handläggningstiderna för migrationsmål har den nya domstolen inrättats vid Förvaltningsrätten i Luleå.

Utredningen om hyres- och arrendetvister har i december 2012 föreslagit att särskilda hyres- och arrendedomstolar ska inrättas inom vissa tingsrätter för handläggning av i princip alla tvister som rör ett hyres-, arrende- eller bostadsrättsförhållande. De särskilda domstolarnas avgöranden ska överklagas till en för hela landet gemensam överrätt, Hyres- och arrendeöverdomstolen, som är Svea hovrätt (SOU 2012:82). Utredningens förslag, som remissbehandlats, bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Målutredningen har förordat att prövningen av konkurrensrättsliga, marknadsföringsrättsliga och immaterialrättsliga mål samlas i en särskild domstol inom ramen för de allmänna domstolarna och att Patentbesvärshöjningen och Marknadsdomstolen avvecklas (SOU 2010:44). Denna fråga bereds i Regeringskansliet och i en departementspromemoria (Ds 2014:2) föreslås att domstolsprövningen ska ske samlat i en särskild domstol i första instans (Patent- och marknadsdomstolen) och en särskild domstol i andra instans (Patent-

och marknadsöverdomstolen). Stockholms tingsrätt ska vara Patent- och marknadsdomstol och Svea hovrätt ska vara Patent- och marknadsöverdomstol. Högsta domstolen ska som sista instans ha ansvar för prejudikatbildningen. Som en konsekvens av förslaget ska Patentbesvärshöjningen och Marknadsdomstolen upphöra.

Vidare bereds i Regeringskansliet frågan om en förändrad instansordning för va-mål (vatten och avlopp) som idag handläggs av Statens va-nämnd. Det föreslås att samtliga de mål Va-nämnden i dag handlägger ska föras över till mark- och miljödomstol och att målen ska prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område den allmänna eller allmänförklarade va-anläggningen i huvudsak är belägen eller är avsedd att vara belägen.

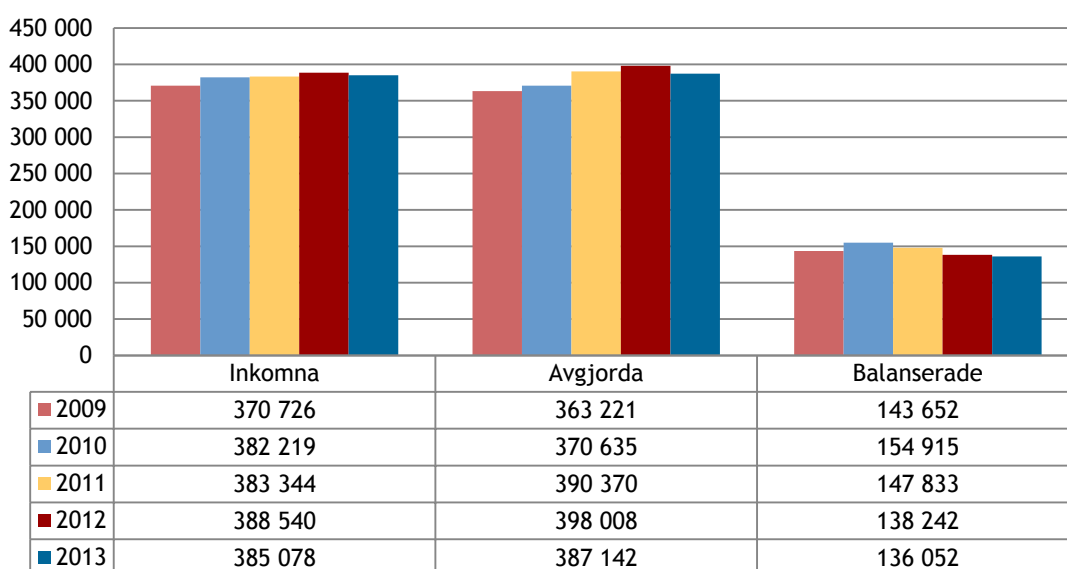
När det gäller konkursförfarandet har Domstolsverket och Kronofogdemyndigheten under hösten 2013 i en rapport till regeringen föreslagit att domstolarnas roll renodlas till att fatta beslut om konkurs och utse konkursförvaltare samt till att besluta i tvistiga frågor och om användning av tvångsmedel. Andra delar av handläggningen, som domstolarna i nuläget ansvarar för, ska Kronofogden och konkursförvaltaren ta över.

Domstolsverket har uppdragit åt en särskild utredare att genomföra en utredning av den nuvarande undererrättsorganisationen i Stockholms län. Utredningen avser den yttre organisationen av länets sju tingsrätter samt Förvaltningsrätten i Stockholm. Ett förslag från utredaren förväntas senast den 30 april 2014.

3 Mål och resultatutveckling i kärnverksamheten

3.1 Det totala antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål

Diagram 1 Den totala målutvecklingen inkl. migrationsmål för samtliga domstolslag¹

¹ På grund av eftersläpningar och rättelser i registreringen av mål, överensstämmer inte alltid skillnaden mellan antalet inkomna och avgjorda mål med balansförändringen under året, till exempel har vissa mål som avgjorts 2012 registrerats först 2013.

Det totala antalet inkomna mål 2013 har, jämfört med föregående år, minskat med en procent. Bortsett från den relativt stora målökningen mellan 2009 och 2010 har det under femårsperioden varit ett stabilt målinflöde med få variationer mellan åren.

Det har avgjorts omkring 11 000 färre mål 2013 än under 2012, vilket motsvarar tre procent minskning. Under femårsperioden har däremot antal avgjorda mål ökat med 24 000 mål eller 6,5 procent.

Det totala antalet balanserade mål har minskat med drygt 2 000 mål eller knappt två procent under 2013. Trenden de senaste fyra åren är minskade balanser och jämfört med 2010 har balanserna minskat med 19 000 mål eller 12 procent.

Tabell 1 Inkomna mål vid domstolarna

Utveckling per domstolsslag	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013	Förändring 2012-2013		
Inkomna mål				Antal	%	Antal	%
Tingsrätter	178 268	183 510	180 038	1 770	1 %	-3 472	-2 %
Hovrätter	24 492	25 459	25 827	1 335	5 %	368	1 %
Högsta domstolen	6 004	5 709	6 406	402	7 %	697	12 %
Förvaltningsrätter exkl. migration	103 333	103 611	105 872	2 539	2 %	2 261	2 %
Migrationsdomstolarna	25 353	25 772	26 385	1 032	4 %	613	2 %
Kammarrätter exkl. migration	25 641	25 442	22 809	-2 832	-11 %	-2 633	-10 %
Migrationsöverdomstolen	11 142	11 717	9 254	-1 888	-17 %	-2 463	-21 %
Högsta förvaltningsdomstolen	8 070	7 324	8 487	417	5 %	1 163	16 %
Summa totalt	382 303	388 544	385 078	3 068	1 %	-3 466	-1 %

Vid tingsrätterna har antalet inkomna mål minskat med omkring två procent medan antalet har ökat vid hovrätterna och i Högsta domstolen med en respektive tolv procent. Vid tingsrätterna har det varit ett minskat inflöde av brottmål. Framförallt har bötesmål minskat kraftigt sedan den särskilda måltypen infördes 2010. Minskningen från det året uppgår till 38 procent för bötesmål. De målkategorier som har ökat mest i tingsrätterna är PBL-mål, som har ökat med 17 procent det senaste året, samt familjemål och fastighetsmål. Familjemålen har en tydligt stigande trend och har under femårsperioden ökat med närmare 30 procent.

Antalet inkomna mål vid förvaltningsrätterna har ökat med två procent medan det har varit en kraftig minskning vid kammarrätterna med tio

procent. Måltillströmningen har i kammarrätterna framförallt varit mindre avseende socialförsäkringsmål. Högsta förvaltningsdomstolen har tvärt emot kammarrätterna haft en stor ökning av inkommande mål. Ökningen, som framförallt avsåg skattemål, har varit hela 16 procent och berodde till viss del på seriemål. Trenden med ökat antal skattemål och minskat antal socialförsäkringsmål är tydlig bland förvaltningsdomstolarna.

Vid migrationsdomstolarna har antalet mål ökat med två procent under 2013. Avlägsnandemålen, som är den största och mest resurskrävande målkategorin, har ökat med tolv procent. Upphållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning har fortsatt att minska kraftigt.

Vid Migrationsöverdomstolen minskade måltillströmningen med hela 21 procent.

Tabell 2 Avgjorda mål vid domstolarna

Utveckling per domstolsslag	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
Avgjorda mål				Antal	%	Antal	%
Tingsrätter	180 879	182 712	181 210	331	0 %	-1 502	-1 %
Hovrätter	24 465	25 162	25 622	1 157	5 %	460	2 %
Högsta domstolen	5 706	5 893	6 090	384	7 %	197	3 %
Förvaltningsrätter exkl. migration	110 299	108 693	106 784	-3 515	-3 %	-1 909	-2 %
Migrationsdomstolarna	26 658	28 761	25 539	-1 119	-4 %	-3 222	-11 %
Kammarrätter exkl. migration	23 482	28 063	23 765	283	1 %	-4 298	-15 %
Migrationsöverdomstolen	11 023	11 825	9 697	-1 326	-12 %	-2 128	-18 %
Högsta förvaltningsdomstolen	8 058	6 900	8 435	377	5 %	1 535	22 %
Summa totalt	390 570	398 009	387 142	-196	0 %	-10 867	-3 %

Tingsrätterna har avgjort något färre mål än föregående år och det är framförallt brottmål som minskar. Vid hovrätterna och Högsta domstolen har antalet avgjorda mål ökat med två respektive tre procent jämfört med föregående år.

Antalet avgjorda mål vid förvaltningsrätterna och kammarrätterna 2013 har minskat med 2 respektive 15 procent. I båda domstolsslagen har

det framförallt varit en minskad avverkning av socialförsäkringsmål. Antalet avgjorda migrationsmål har minskat med 11 procent i migrationsdomstolarna och med 18 procent i Migrationsöverdomstolen. I Högsta förvaltningsdomstolen ökade däremot antalet avgjorda mål med 22 procent. Den stora ökningen har skett beträffande skattemål och socialförsäkringsmål.

Tabell 3 Balanserade mål vid domstolarna

Utveckling per domstolsslag	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
Balanserade mål				Antal	%	Antal	%
Tingsrätter	74 188	74 988	73 544	-644	-1 %	-1 444	-2 %
Hovrätter	5 631	5 929	6 128	497	9 %	199	3 %
Högsta domstolen	1 614	1 430	1 742	128	8 %	312	22 %
Förvaltningsrätter exkl. migration	42 570	37 566	36 790	-5 780	-14 %	-776	-2 %
Migrationsdomstolarna	7 819	4 884	5 752	-2 067	-26 %	868	18 %
Kammarrätter exkl. migration	10 753	9 161	8 221	-2 532	-24 %	-940	-10 %
Migrationsöverdomstolen	1 558	1 450	1 004	-554	-36 %	-446	-31 %
Högsta förvaltningsdomstolen	2 440	2 837	2 871	431	18 %	34	1 %
Summa totalt	146 573	138 245	136 052	-2 209	-2 %	-2 193	-2 %

Balanssituationen vid tingsrätterna har förbättrats något jämfört med 2012 och minskningen uppgår till två procent. Vid hovrätterna har det skett en balansökning med omkring tre procent. Högsta domstolen har efter en kraftig balansminskning 2012 ökat sina balanser under 2013. Balansökningen var 22 procent och är en följd av det stora målinflödet under året. Balanssituationen vid förvaltningsrätterna exkl. migrationsmål har

ytterligare förbättrats under 2013. Noterbart är att skattemålsbalansen har ökat kraftigt medan balansen för socialförsäkringsmål har minskat. Antalet balanserade migrationsmål har dock ökat betydligt i migrationsdomstolarna. I kammarrätterna har balanserna minskat. Framförallt är det en minskning av socialförsäkrings- och migrationsmål. Balanssituationen vid Högsta förvaltningsdomstolen har försämrats marginellt under 2013.

Domstolarnas och nämndernas resultat i förhållande till regeringens verksamhetsmål 2013 är blandat. Under året har resultatet förbättrats för fem av elva verksamhetsmål. Endast ett av regeringens verksamhetsmål uppnåddes och det var tingsrätterna som uppnådde målet för brottmål. Övriga verksamhetsmål uppnåddes inte. Tingsrätterna var dock mycket nära att uppnå målet för tvistemål och migrationsdomstolarna uppfyllde nästintill målet för verkställighetsmål.

På tingsrätterna har resultatet för tvistemål förbättrats med 0,1 månader medan resultatet för brottmål är oförändrat under det senaste året. På hovrätterna har resultatet för tvistemål och brottmål försämrats med 0,6 månader respektive 0,4 månader under 2013.

Förvaltningsrätterna har fortsatt att förbättra omloppstiden för verksamhetsmålet exklusive migrationsmål. Omloppstiden har i likhet med förra året minskat med 1,5 månader och förvaltningsrätterna börjar närma sig regeringens målsättning på 6,0 månader. Förklaringen till förbättringen är framförallt det allt bättre balansläget och att arbetet i förvaltningsrätterna har börjat stabiliseras efter förvaltningsrättsreformen

år 2010 och den stora måltillströmning som då också inträffade.

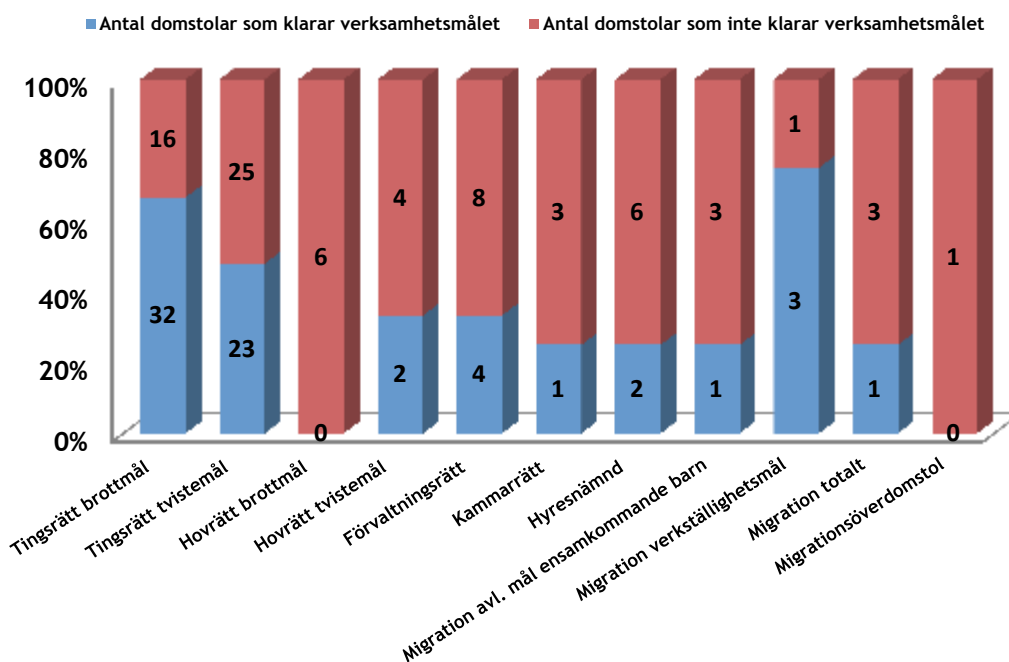
På kammarrätterna har omloppstiden för verksamhetsmålet exklusive migrationsmål försämrats. Under 2013 var försämringen 0,7 månader.

På hyres- och arrendenämnderna har omloppstiden försämrats med 2,0 månader och en förklaring är att avgjorda bostadsarrenden, som har lång handläggningstid, har ökat.

Omloppstiderna på migrationsdomstolarna fortsätter att förbättras och har genomgående minskat under det senaste året tack vare ett förbättrat balansläge. Det har skett en marginell försämring av omloppstiderna vid Migrationsöverdomstolen.

Det bör även tilläggas att regeringens verksamhetsmål är definierade utifrån omloppstiden för den 75 percentilen (90 percentilen för migrationsmålen). Det innebär att 75 procent av de avgjorda målen har en kortare omloppstid än de ovan redovisade resultaten. I regeringens verksamhetsmål är dessutom förtursmålen, som ska avgöras inom givna och korta tidsramar, exkluderade vilket innebär att omloppstiderna beräknas på mål som normalt sett tar längre tid att handlägga.

Diagram 2 Antal domstolar och nämnder som uppnår respektive inte uppnår regeringens verksamhetsmål

Det finns många enskilda domstolar som uppfyller regeringens verksamhetsmål även om domstolsslaget som helhet inte uppnår dem. Exempelvis har nästan hälften av tingsrätterna uppfyllt verksamhetsmålet för tvistemål trots att domstolsslaget som helhet inte uppfyllde målet. Fyra förvaltningsrätter klarade verksamhetsmålet 2013, vilket kan jämföras med 2011 då ingen förvaltningsrätt klarade målet. Två hyresnämnder når regeringens målsättning men variationen är stor mellan nämnderna. Totalt sett uppnår domstolarna och nämnderna marginellt fler verksamhetsmål än under föregående år.

Det finns inte några entydiga förklaringar till spridningen av resultatet mellan olika domstolar inom samma domstolsslag. Orsaken till att det skiljer sig åt i resultat mellan olika domstolar kan förklaras av en mängd olika faktorer. Inom varje domstolsslag finns domstolar av olika storlek och med skiftande förutsättningar. Domstolarnas egna förklaringsfaktorer fångas upp av en enkät om måluppfyllelsen, som gått ut till samtliga domstolar i slutet av 2013. I enkätsvaren har domstolarna angett de starkast bidragande orsakerna till domstolens utfall i förhållande till regeringens verksamhetsmål 2013. Vidare har domstolarna angett om några särskilda åtgärder har vidtagits som påverkat utfallet och vilka framtida förväntade effekter det finns av dessa åtgärder.

En framgångsfaktor som flera domstolar tar upp är systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete och inom ramen för detta arbete nämns bland annat arbete med bemötande- och domskrivningsfrågor samt arbetsrutiner. Flera domstolar nämner att ett aktivt arbete med utveckling av den inre organisationen och med att vässa arbetsformerna har förbättrat förutsättningarna för att nå målen.

Flertalet domstolar upplever att uppfyllelsen av regeringens verksamhetsmål försvårats av personalomsättning och rekryteringssvårigheter. Under året har personalomsättningen dock minskat inom grupperna administration och ordinarie domare men är fortsatt hög för domstolssekreterare, föredragande och beredningsjurister. Personalomsättningen nämns ändå som särskilt besvärande på de domstolar som har långvariga domarvakanser.

En väsentlig faktor när det gäller måluppfyllelsen är balanssituationen. Det finns ett tydligt samband mellan balansernas storlek, åldersstruktur och omloppstidernas längd. Men detta sam-

band har ofta en viss tidsförskjutning på så sätt att avgörandet av äldre mål och särskilda satsningar kortsiktigt innebär att omloppstiderna ökar medan de minskade balanserna på sikt leder till kortare omloppstider. Förbättrad åldersstruktur och lägre överbalanser innebär goda förutsättningar för att omloppstiderna kan minska ytterligare under 2014.

Förekomsten av omfattande mål och mål med lång förhandlingstid anges i enkätsvaren som försvårande omständighet för både tingsrätter och hovrätter och förhandlingstiderna har ökat för såväl brottmål som tvistemål.

En väl utvecklad delgivningsverksamhet nämns som en avgörande framgångsfaktor för de domstolar som har ett effektivt delgivningsarbete medan ett antal domstolar anser att undermålig delgivning är en trång sektor och en faktor som försvårar måluppfyllelsen.

Långa handläggningstider vid kommunernas familjerättsenheter anges också som en försvårande faktor för att uppnå verksamhetsmålet för tvistemål. Dialog med socialtjänsten och delaktighet i projekt om konflikt och försoning nämns som åtgärder för att korta omloppstiden för familjemål.

Verksamhetsmålen utgör en naturlig utgångspunkt i domstolarnas verksamhetsplanering och måluppfyllelsen följs upp löpande under året. Under 2013 genomfördes resultatdialoger med samtliga domstolar och nämnder, bland annat med syfte att få en fördjupad förståelse av vad som påverkar måluppfyllelsen.

3.2.2 Bedömning av måluppfyllelse

Resultatet för Sveriges Domstolar visar både positiva och negativa förändringar under 2013. Den kraftiga målökningen som varit under en följd av år har avtagit och det totala antalet inkomna mål har minskat under 2013, vilket har gett domstolarna större möjlighet att arbeta ner balanserna. Trots att domstolarna avgör något färre mål än under föregående år så avgörs fler mål än vad som kommer in vilket innebär att balanserna minskar. Omloppstiderna minskar för nära hälften av de måltyper som regeringen satt verksamhetsmål för och antalet domstolar som klarar verksamhetsmålen är i princip oförändrat i förhållande till föregående år.

Domstolarnas resultat i förhållande till regeringens verksamhetsmål 2013 har påverkats av

en mängd olika åtgärder som genomförts under flera år. Det kan ändå vara intressant att mer specifikt granska resultatförändringen mellan 2012 och 2013. I en sådan analys kan måluppfyllelsen kommenteras utifrån arbetsbelastning, produktivitet och insatta resurser.

Arbetsbelastningen utgörs främst av antalet inkomna mål, men även förekomsten av stora mål, tyngden i målen och målstockens sammansättning har betydelse. Domstolarnas arbetsbelastning på totalnivå har påverkats av den minskade måltillströmningen mellan 2012 och 2013. Mot detta ska vägas att i mål som avgjorts efter förhandling har den genomsnittliga förhandlingstiden ökat vid såväl tingsrätter som hovrätter. I dessa domstolsslag har även antalet stora brottmål, definierade som mål med en huvudförhandlingstid över 100 timmar, ökat och likaså har huvudförhandlingstiden i dessa mål blivit längre. Flera domstolar hänvisar i sina enkätsvar till att arbetskrävande målkategorier har ökat och de bedöms också ha blivit svårare till sin karaktär.

Arbetsproduktiviten, det vill säga produktiviten definierad som antal avgjorda mål per årsarbetskraft, har försämrats under året. Det totala antalet avgjorda mål per årsarbetskrafter har minskat från 76,3 år 2012 till 73,5 år 2013. Antalet avgjorda mål per årsarbetskraft har främst förbättrats på Högsta förvaltningsdomstolen och försämrats på kammarrätterna.

Produktiviten definierad som kostnader för avgjorda mål har försämrats på totalnivå under 2013. Den försämrade produktiviten är en konsekvens av att antalet avgjorda mål har minskat, samtidigt som kostnaderna ökat. Avgjorda mål tenderar att minska när måltillströmningen minskar. Jämfört med föregående år har styckkostnaden för ett genomsnittligt avgjort mål ökat i flera domstolsslag. I Högsta domstolen, hovrätterna,

Högsta förvaltningsdomstolen och hyres- och arrendenämnderna har dock styckkostnaderna för ett genomsnittligt avgjort mål minskat under det senaste året. Ökningen av kostnaderna mellan 2012 och 2013 kan främst förklaras av högre kostnader för personal bland annat beroende på en ökning av det totala antalet årsarbetskrafter. Men även högre kostnader för RIF kan förklara en del av kostnadsökningen.

Insatta resurser vid domstolarna har som nämnts ökat under 2013. Det totala antalet årsarbetskrafter ökade med en procent. Det är framförallt i tingsrätterna och hovrätterna som ökningen har skett, medan antalet årsarbetskrafter har minskat något vid kammarrätterna och förvaltningsrätterna. Det totala antalet årsarbetskrafter 2013 var 5 267, jämfört med 5 215 föregående år. Den ökning som har skett är hänförlig till icke ordinarie domare, domstolssekreterare, föredragande/beredande medarbetare samt administrativa medarbetare. Antalet ordinarie domare har, jämfört med 2012, minskat med sex årsarbetskrafter.

Att det totala antalet avgjorda mål har minskat med knappt tre procent under 2013 kan främst förklaras av att produktiviten försämrats något i förhållande till föregående år. Det bör dock tilläggas att under den senaste femårsperioden har antal avgjorda mål ökat med drygt sex procent och balansläget är vid utgången av 2013 det lägsta under perioden. När balanserna minskar ökar förutsättningarna på sikt att omloppstiderna blir kortare och det underlättar möjligheten att uppfylla regeringens verksamhetsmål.

I de kommande avsnitten om respektive domstolsslag kommer måluppfyllelsen att kommenteras utifrån arbetsbelastning, produktivitet och insatta resurser på motsvarande sätt.

3.2.3 Åtgärder för snabbare hantering av ungdomsmål

Återrapporteringskrav angivet i regleringsbrevet:

- *Domstolsverket ska särskilt redovisa handläggningstider i mål där personer under 21 år står åtalade samt vilka åtgärder som har vidtagits för att korta handläggningstiderna i dessa.*

Domstolsverket har genomfört ett erfarenhetsutbyte mellan nio tingsrätter som bland annat syftat till att stödja domstolarna i att korta handläggningstiderna. Vid erfarenhetsutbytet jämförde deltagarna från de olika tingsrätterna sina olika sätt att organisera arbetet med ungdomsmålen – i syfte att lära av varandra och inspireras till nya arbetsformer. Deltagarna från respektive tingsrätt utformade ett förslag till en handlingsplan med konkreta åtgärdsförslag för att utveckla hanteringen av ungdomsmål. Gemensamt identifierades ett antal faktorer som särskilt främjar en effektiv hantering med hög kvalitet av ungdomsmålen.

Samtliga tingsrätter och hovrätter har besvarat en enkät kring vilka åtgärder som vidtagits för att korta handläggningstiderna. Domstolarna har redovisat följande åtgärder:

- Ungdomsmålen hanteras inom specialiserade målenheter eller handläggs i särskild ordning av specialiserade domstolshandläggare och domare
- Särskild hantering inom ramen för jourverksamhet
- Särskilt avsatta förhandlingsdagar
- Riktlinjer för när mål med tilltalade mellan 18–20 år ska sättas ut till huvudförhandling eller avgöras på handlingarna
- Översyn av rutiner
- Utbildningsinsatser för all personal
- Löpande samverkan med åklagarkammaren.

I redovisningen av ERFA-uppdraget som lämnades till regeringen i oktober 2012 finns en mer utförlig redovisning av åtgärder som vidtagits för att bl.a. korta handläggningstiderna.

Tabell 5 Omloppstider för ungdomsmål (månader)

	2011	2012	2013
Tingsrätter			
Antal avgjorda ungdomsmål	12 756	11 581	10 339
Medianomloppstid	1,5	1,6	1,6
Omloppstid för 75:e percentilen	3,0	3,0	3,1
Hovrätter			
Antal avgjorda ungdomsmål	1 275	1 244	1 071
Medianomloppstid	1,8	1,9	2,0
Omloppstid för 75:e percentilen	4,0	4,3	4,6

Omloppstiderna i mål där den tilltalade är mellan 15–17 år är betydligt kortare än i mål där den tilltalade är mellan 18–20 år. Medianomloppstiden på tingsrätt 2013 för den förstnämnda gruppen är 19 dagar, vilket kan jämföras med 69 dagar för den andra gruppen. Detta är naturligt eftersom det i gruppen 15–17 år finns en andel förtursmål. I de fall där det aktuella brottet kan ge fängelse i mer än sex månader ska huvudförhandlingen hållas inom två veckor från det att åtal väckts.

De åtgärder som vidtagits för att minska omloppstiderna för ungdomsmål har ännu inte fått önskad effekt. Förändringarna av omloppstiden vid tingsrätterna har varit marginella medan omloppstiderna ökat något i hovrätterna. Dom-

stolsverket kommer att följa omloppstiderna för ungdomsmål framöver.

3.2.4 Balansavarbetsinsatser

Under 2013 har en rad olika åtgärder vidtagits för att minska långa handläggningstider och stora balanser vid Sveriges Domstolar. Dessa åtgärder har fått en god effekt om än inte lika stor som 2012. Den totala överbalansen har minskat med knappt 1 000 mål och uppgick vid årets slut till endast 5 300 mål. Balansavarbetsinsatser leder ofta inledningsvis till längre omloppstider medan äldre mål avgörs, men har i förlängningen positiva effekter även på omloppstiderna. I det följande redovisas en del av de åtgärder som vidtagits vad

gäller balansavarbetning under 2013 samt hur balanserna utvecklats.

Den utökade förstärkningsstyrkan, som varit i gång sedan 1 juli 2012 har under 2013 i snitt bestått av tolv domare inklusive kanslichefen. Målsättningen är att utöka styrkan till att bestå av ca 20 domare. Under hösten har ytterligare fem rekryteringar gjorts och dessa domare börjar arbeta i styrkan under första halvåret 2014.

Syftet med förstärkningsstyrkan är att kunna täcka upp tillfälliga behov av ökad domararbetskraft hos domstolarna. Behoven kan till exempel uppstå när en domstol har en domare som genomgår utbildning vid Domstolsakademin, vid långvarig sjukfrånvaro eller vid handläggningen av större mål. Särskilt vid förvaltningsrätterna har förstärkningsstyrkan använts även för balansavarbetsinsatser. Prioriteringar av förstärkningsstyrkans insatser görs av kanslichefen tillsammans med Domstolsverket.

Förstärkningsstyrkan har gjort insatser i sammanlagt 37 domstolar under 2013. Det har varit en stor spridning i storleken på insatserna, någon domstol har fått hjälp av två förstärkningsdomare större delen av året medan andra fått hjälp någon enstaka dag. Behoven och orsakerna har också sett mycket olika ut. Eftersom förstärkningsdomarna i många fall täcker upp vid vakanser är det svårt att i statistiken se att insatserna ger direkta effekter i minskat antal mål i balans. I vissa fall kan det vara så att balanserna ökat trots insatsen, men att antal mål i balans sannolikt hade ökat i än större omfattning om domstolen *inte* fått hjälp av förstärkningsstyrkan vid exempelvis en vakans eller sjukskrivning.

Hos förvaltningsrätterna i Falun och Härnösand har insatserna från förstärkningsstyrkan varit omfattande. Syftet med hjälpen från styrkan har vid dessa domstolar varit balansavarbetning och balanserna har också minskat med totalt ca 1 400 mål under året. Givetvis har också den befintliga personalen på de båda förvaltningsrätterna bidragit i de särskilda satsningarna för att minska domstolarnas mål i balans.

Det finns även lagmän som inte längre är myndighetschefer som tjänstgör i olika domstolar som förstärkning. Antalet sådana lagmän har dock minskat sedan förra året till följd av att de uppnått pensionsålder. Utöver förstärkningsstyrkan och nämnda lagmän anlitar många domstolar pensionerade domare för att klara sin verksamhet. Totalt har 44 årsarbetskrafter pensionerade domare arbetat vid domstolarna under

2013, vilket är en liten minskning sedan 2012 då sammanlagt 47 årsarbetskrafter pensionerade domare anlätades.

Domstolarna har även under 2013, i likhet med de senaste åren, tilldelats ekonomiska resurser för att göra tillfälliga insatser för arbete med att minska målbalanserna och korta omloppstiderna. I huvudsak handlar det om att i förtid generationsväxla personal genom dubbling av anställningar under en period och genom att anställa personal tillfälligt. Särskilda överenskommelser, som bland annat innehåller en plan och målsättning för balansavarbetsinsatser, har upprättats mellan Domstolsverket och de domstolar som fått särskilda medel för balansavarbetning. Dessa överenskommelser innefattar även en tät uppföljning av resultaten. Budgeterade medel för balansavarbetning har under 2013 uppgått till cirka 15 mnkr. Medel har fördelats till tio domstolar med relativt stora överbalanser eller många äldre mål i balans. Drygt hälften av de extra budgetmedlen har fördelats till förvaltningsrätter och resterande till tingsrätter.

Effekten av insatserna kan inte mätas isolerat från den ordinarie verksamheten, men de domstolar som fått balansavarbetsinsatser har alla minskat sina balanser med ett undantag, Förvaltningsrätten i Linköping. På några av dessa domstolar har balanserna minskat kraftigt.

Förvaltningsrätten i Falun och Göteborgs tingsrätt är de domstolar som tilldelats mest extra medel, 3,5 respektive 3,8 mnkr, med målet att arbeta ner mängden balanserade skatte- och socialförsäkringsmål respektive brott- och tvistemål under 2013. Förvaltningsrätten har minskat sina överbalanser med drygt 900 mål men har fortfarande en bit kvar till optimal arbetsbalans då överbalansen vid utgången av 2013 var 20 procent. Göteborgs tingsrätt har antalsmässigt minskat sina balanser enligt delmålsättningen för 2013. Målsättningen är att bli av med överbalansen till utgången av 2014. Överbalansen har minskat med 450 mål under året och var 16 procent per den sista december 2013.

Bland de övriga sju domstolar som har erhållit balansavarbetsinsatser har Halmstad och Solna tingsrätter samt förvaltningsrätterna i Härnösand, Umeå, och Växjö klarat sina målsättningar. Även förvaltningsrätten i Uppsala var nära att klara det uppsatta målet för antalet avgjorda mål. Förvaltningsrätten i Linköping har uppfyllt sin målsättning genom att avgöra ca 100

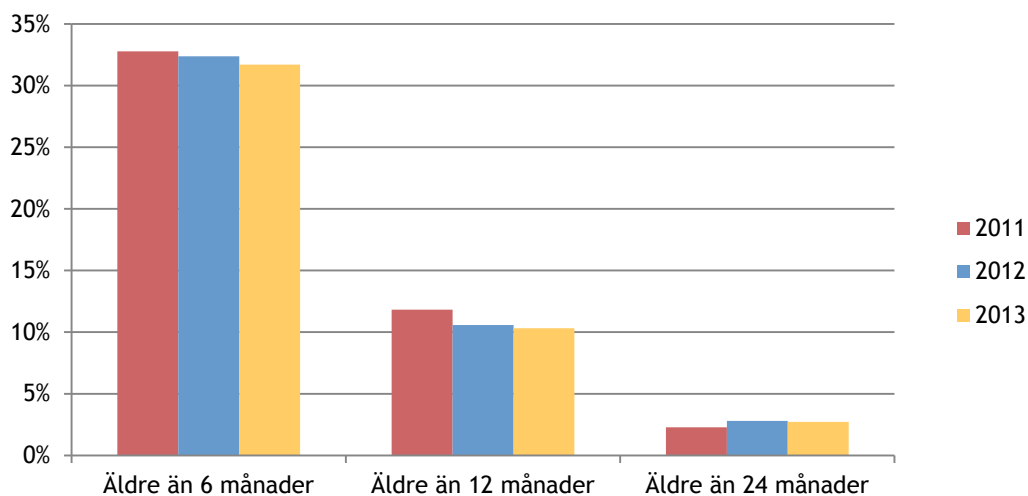
energimål gällande intäktsramar för elbolag. Balanserna av andra måltyper har dock ökat kraftigt på förvaltningsrätten, bland annat beroende på målökning och vakanser bland personalen.

De sjunkande balanserna på domstolarna med extra medel för balansavarbetning, har i vissa

fall delvis berott på en minskad måltillströmning. I något fall har de extra resurserna inte fått den avsedda effekten på antalet avgjorda mål i domstolen.

Åldersstrukturen för domstolarnas totala balans per den sista december 2013 redovisas nedan.

Diagram 3 Åldersstruktur domstolarnas totala målbilans

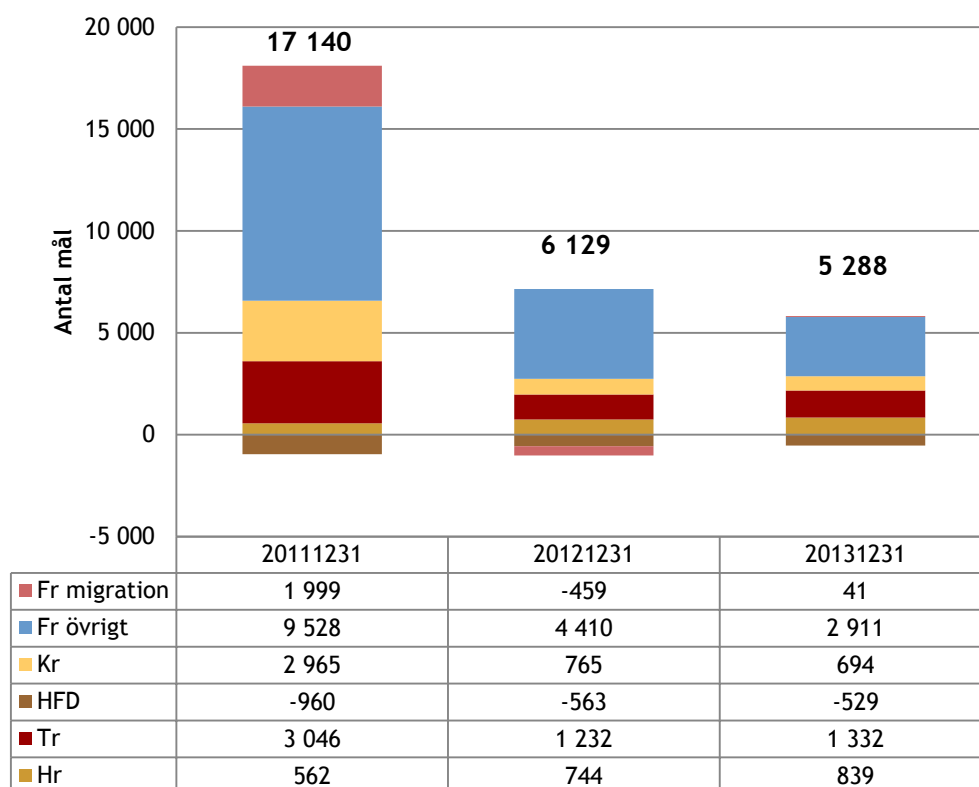
Andelen balanserade mål äldre än sex månader uppgick till 31 procent 2013, vilket var en minskning med en procentenhet jämfört med föregående år. Minskningen i antal balanserade mål äldre än sex månader är drygt 2 200 stycken. Andelen mål äldre än tolv månader har minskat något jämfört med föregående år. Räknat i antal uppgick minskningen till 750 mål men i ett tvåårs perspektiv är minskningen ytterligare nästan 3 000 mål. Andelen mål äldre än 24 månader har också minskat något under det senaste året. Antalet mål äldre än 24 månader minskade med 200 mål under 2013 men sedan 2011 är det en ökning med 300 mål.

Domstolarnas totala balans kan också, med hjälp av en beräkningsmodell, delas upp i en så kallad arbetsbalans och överbalans. Med arbets-

balans avses det antal mål i balans som statistiskt är förenligt med en normal handläggning av målen. Om balansens storlek inte överstiger denna nivå kan i princip regeringens verksamhetsmål uppnås. Det antal mål som överstiger arbetsbalansen definieras som överbalans och det är den som bör avarbetas. Vid utgången av 2011 uppgick den totala överbalansen till 17 140 mål. Vid utgången av 2012 hade siffran minskat till 6 129 mål och vid utgången av 2013 var den totala överbalansen 5 288 mål. I diagram 4 visas utvecklingen av överbalanserna per domstolsslåg under de tre senaste åren.

För Högsta domstolen och Migrationsöverdomstolen har ingen beräkning gjorts av arbetsbalans eller överbalans.

Diagram 4 Sammanställning av överbalanser 2011, 2012 och 2013

Överbalanserna har under året fortsatt att minska vid förvaltningsrätterna förutom migrationsmålen som tvärtom har ökat något. Tingsrätternas och hovrätternas överbalans har ökat något medan det är en liten förändring i övriga domstolsslag. Trots en kraftig minskning under de senaste åren är överbalanserna alltså störst i förvaltningsrätterna.

De lägre överbalanserna innebär goda förutsättningar för att omloppstiderna kan minska ytterligare under 2014. Det finns ett tydligt samband mellan balansernas storlek, åldersstruktur och omloppstidernas längd. Men detta samband har ofta en viss tidsförskjutning på så sätt att minskade balanser först på sikt leder till kortare omloppstider.

3.3 Tingsrätterna

Återrapportering i avsnittet som bedöms följa av 3 kap. FÅB, myndighetens instruktion eller annat regeringsbeslut:

- Totala antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål och ärenden.
- Genomsnittlig styckkostnad¹ för avgjorda mål.
- Fastställda verksamhetsmål och måluppfyllelsen per domstol.
- Skillnader i resultat mellan olika domstolar.
- Överklagande- och ändringsfrekvenser.
- Totala andelen balanserade mål äldre än sex respektive tolv månader.

Tabell 6 Tingsrätterna

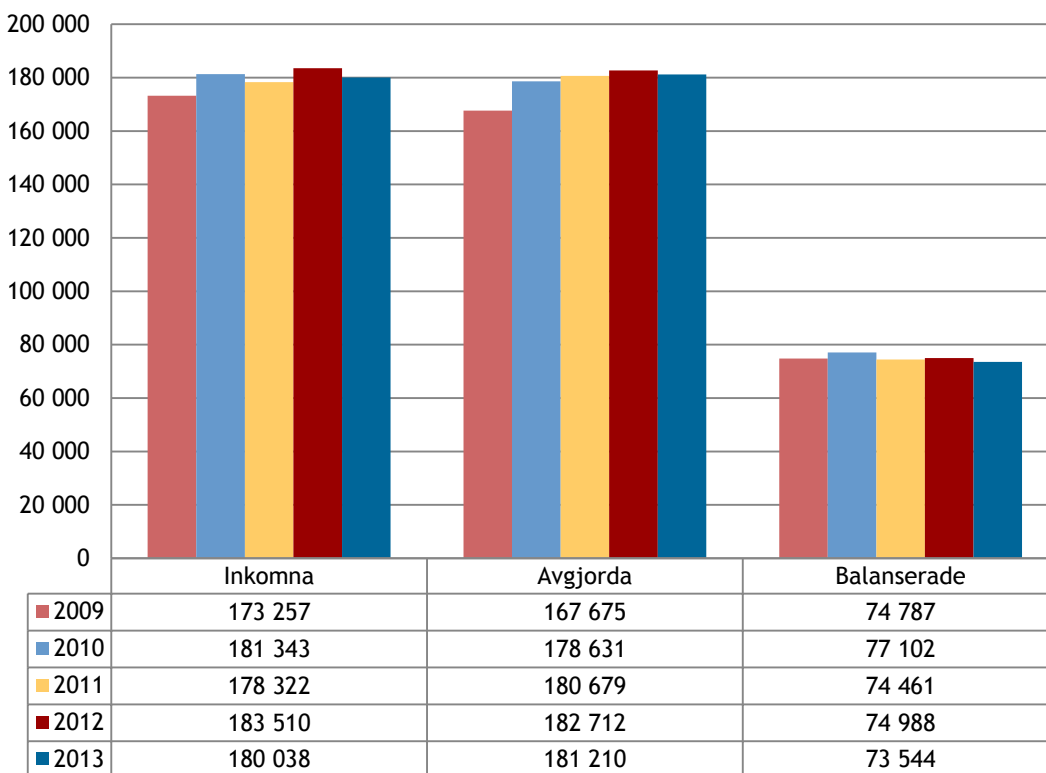
	2011	2012	2013
Antal tingsrätter	48	48	48
Genomsnittlig styckkostnad ² för ett mål (kr), fasta priser	14 517	14 394	14 690
Avgjorda mål per årsarbetskraft	68	68	66
Genomsnittlig förhandlingstid för samtliga brottmål (timmar per mål)	1,2	1,2	1,2
Genomsnittlig förhandlingstid per brottmål som avgjorts efter förhandling (timmar per mål)	1,9	2,0	2,1
Genomsnittlig förhandlingstid för samtliga tvistemål exkl. gemensam ansökan (timmar per mål)	0,8	0,7	0,8
Genomsnittlig förhandlingstid per tvistemål som avgjorts efter förhandling (timmar per mål)	2,2	2,2	2,3
Andelen brottmål som avgjorts genom dom	77 %	75 %	73 %
Andelen tvistemål exkl. gemensam ansökan som avgjorts genom dom	42 %	41 %	43 %
Andelen förtursmål (mål med häktad eller tilltalad under 18 år)	13 %	13 %	12 %
Överklagandefrekvens (andelen mål som överklagats till hovrätt)			
- Brottmål	10 %	10 %	11 %
- Tvistemål	5 %	4 %	4 %
- Totalt	14 %	14 %	14 %
Ändringsfrekvens (andel mål som ändrats av hovrätt)			
- Brottmål	37 %	38 %	37 %
- Tvistemål	20 %	21 %	21 %
- Totalt	24 %	24 %	23 %

¹ Samtliga styckkostnader i fasta och löpande priser redovisas i bilaga 2 och 3.

² SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

3.3.1 Målutvecklingen

Diagram 5 Inkomna, avgjorda och balanserade mål vid tingsrätterna 2009-2013

I ett femårsperspektiv har inkomna mål vid tingsrätterna ökat med knappt fyra procent, medan avgjorda mål ökat med drygt åtta procent. Under 2013 har, i förhållande till 2012, antalet inkomna mål till tingsrätterna minskat med knappt två procent, vilket motsvarar cirka 3 500 mål. Minskningen avser FT-mål, brottmål samt miljömål. Under 2013 har 33 av totalt 48 tingsrätter haft en, i olika utsträckning minskad måltillströmning. Övriga 15 tingsrätter har haft en ökad eller, i två fall, en oförändrad tillströmning av mål. De tingsrätter som uppvisar störst minskning är Malmö, Ångermanlands och Ystad, medan de största ökningarna återfinns vid Uddevalla, Norrköpings och Norrtälje tingsrätter. Det kan vidare framhållas att tillströmningen av mål vid de sju tingsrätterna i Stockholms län, totalt sett, är i stort sett oförändrad medan den vid Göteborgs tingsrätt minskat med två procent och vid Malmö tingsrätt med tio procent.

Under åren 2000–2010 var det en konstant ökning av inkomna brottmål. Åren 2011–2013 har dock antalet inkomna brottmål minskat och i förhållande till 2010 har brottmålen 2013 minskat

med drygt sju procent. Totalt sett under åren 2000–2013 har emellertid tillströmningen av brottmål ökat med 37 procent.

Tingsrätterna registrerar brottmålen uppdelade på fem kategorier: bötesmål, brott mot person, förmögenhetsbrott, ekonomisk brottslighet och övriga brottmål. Mellan 2012 och 2013 minskade antalet inkomna mål beträffande samtliga målkategorier förutom brott mot person, som var i princip oförändrad. Procentuellt sett uppvisade bötesmålen, som ofta avgörs på handlingarna och som normalt sett inte är så resurskrävande, den största minskningen.

Under 2013 har inkomna tvistemål ökat med 0,5 procent. Ökningen kan främst härledas till målkategorin familjemål, som ökade med sex procent jämfört med 2012 respektive 13 procent jämfört med 2011. En möjlig förklaringsfaktor för ökningen kan vara att familjemålen, efter att krav på prövningstillstånd till hovrätt infördes hösten 2008, allt oftare blir föremål för ny talan i tingsrätt efter att tidigare avgörande i tingsrätt vunnit laga kraft. Minskningen av FT-mål, som var drygt fem procent, kan rimligen

till stor del förklaras av den rådande konjunktursituationen. Vid mark- och miljödomstolarna minskade antalet inkomna miljömål något, medan fastighetsmål och PBL-mål ökade. Beträffande PBL-målen var ökningen hela 17 procent, vilket motsvarar drygt 350 mål. Ökningen av PBL-mål beror bl.a. på ökade resurser hos länsstyrelserna för avarbetning av balanserade PBL-ärenden.

Antalet avgjorda mål har under 2013 minskat med omkring en procent, motsvarande cirka 1 500 mål. I jämförelse med 2012 har tingsrätterna ökat antalet avgjorda mål beträffande gemensamma ansökningar, familjemål och övriga tvistemål. Antalet avgjorda FT-mål har däremot sjunkit. Antalet avgjorda brottmål har minskat med drygt fem procent. Avgjorda miljömål liksom fastighetsmål har minskat något, medan avgjorda PBL-mål ökat. Sammanfattningsvis återspeglar antalet avgjorda mål, fördelat på de olika målkategorierna, väl antalet inkomna mål.

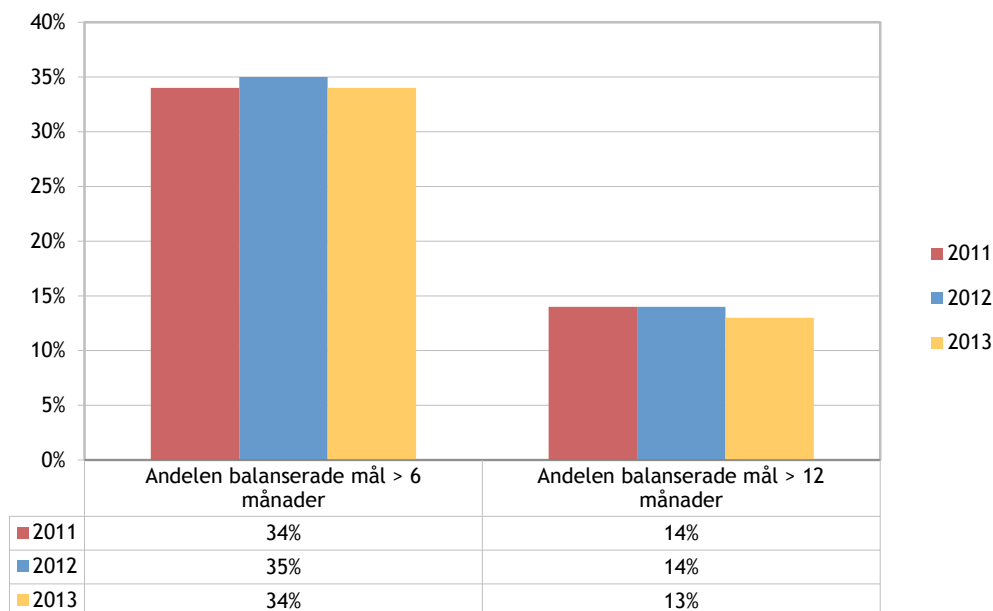
Den 1 november 2008 infördes reformen En modernare rättegång, EMR. Reformen medförde bland annat utökade möjligheter att avgöra brottmål på handlingarna. I förhållande till 2008 har andelen brottmål som avgjorts efter förhandling sjunkit från 83 procent till 58 procent 2013, vilket sannolikt till stor del kan hänföras till EMR.

Tingsrätterna har under 2013 avgjort fler mål än vad som kommit in och den totala balansen av mål har minskat med knappt två procent, vilket motsvarar omkring 1 400 mål. Vad gäller tvistemålen har balanserna minskat för samtliga målkategorier förutom familjemål där balansen ökat något. Balansen av brottmål minskade, jämfört med 2012, med drygt två procent, eller med omkring 700 mål. I Mark- och miljödomstolarna var balansen av miljömål i princip oförändrad, medan balansen av fastighetsmål och PBL-mål ökade.

Tabell 7 Inkomna, avgjorda och balanserade mål per målkategori vid tingsrätterna 2011-2013

Utveckling per målkategori	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
Inkomna mål				Antal	%	Antal	%
FT-mål	21 222	22 952	21 790	568	2,7 %	-1 162	-5,1 %
Gemensam ansökan	21 818	22 953	23 381	1 563	7,2 %	428	1,9 %
Övriga familjemål	16 066	17 149	18 184	2 118	13,2 %	1 035	6,0 %
Övriga tvistemål	23 638	25 160	25 287	1 649	7,0 %	127	0,5 %
<i>Summa tvistemål</i>	82 744	88 214	88 642	5 898	7,1 %	428	0,5 %
Brottmål	90 929	89 823	85 543	-5 386	-5,9 %	-4 280	-4,8 %
Miljömål	2 204	2 323	2 276	72	3,3 %	-47	-2,0 %
Fastighetsmål	1 031	1 071	1 145	114	11,1 %	74	6,9 %
PBL-mål	1 414	2 079	2 432	1 018	72,0 %	353	17,0 %
Summa totalt	178 322	183 510	180 038	1 716	1,0 %	-3 472	-1,9 %
Avgjorda mål				Antal	%	Antal	%
FT-mål	21 531	22 472	22 178	647	3,0 %	-294	-1,3 %
Gemensam ansökan	22 062	21 929	23 412	1 350	6,1 %	1 483	6,8 %
Övriga familjemål	16 200	16 840	18 158	1 958	12,1 %	1 318	7,8 %
Övriga tvistemål	24 253	25 276	25 743	1 490	6,1 %	467	1,8 %
<i>Summa tvistemål</i>	84 046	86 517	89 491	5 445	6,5 %	2 974	3,4 %
Brottmål	92 692	90 732	86 083	-6 609	-7,1 %	-4 649	-5,1 %
Miljömål	2 046	2 335	2 285	239	11,7 %	-50	-2,1 %
Fastighetsmål	1 171	1 094	1 072	-99	-8,5 %	-22	-2,0 %
PBL-mål	724	2 034	2 279	1 555	214,8 %	245	12,0 %
Summa totalt	180 679	182 712	181 210	531	0,3 %	-1 502	-0,8 %
Balanserade mål				Antal	%	Antal	%
FT-mål	5 679	6 059	5 569	-110	-1,9 %	-490	-8,1 %
Gemensam ansökan	8 726	9 543	9 317	591	6,8 %	-226	-2,4 %
Övriga familjemål	10 672	11 128	11 291	619	5,8 %	163	1,5 %
Övriga tvistemål	14 466	14 406	14 015	-451	-3,1 %	-391	-2,7 %
<i>Summa tvistemål</i>	39 543	41 136	40 192	649	1,6 %	-944	-2,3 %
Brottmål	31 771	30 690	29 967	-1 804	-5,7 %	-723	-2,4 %
Miljömål	1 678	1 670	1 668	-10	-0,6 %	-2	-0,1 %
Fastighetsmål	779	754	826	47	6,0 %	72	9,5 %
PBL-mål	690	738	891	201	29,1 %	153	20,7 %
Summa totalt	74 461	74 988	73 544	-917	-1,2 %	-1 444	-1,9 %

Diagram 6 Andelen balanserade mål äldre än sex och tolv månader vid tingsrätterna 2011-2013

Åldersstrukturen för balanserade mål 2013 har, såväl för mål äldre än sex månader respektive äldre än tolv månader, förbättrats något i förhål-

lande till 2012. Tingsrätternas samlade målbalans var vid årsskiftet 41 procent av det årliga målinflödet, vilket är samma andel som 2012.

Tabell 8 Inkomna, avgjorda och balanserade ärenden vid tingsrätterna 2011-2013

Ärendekategori	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
				Antal	%	Antal	%
Domstolsärenden				Antal	%	Antal	%
Inkomna domstolsärenden	63 968	41 800	43 885	-20 083	-31,4 %	2 085	5,0 %
Avgjorda domstolsärenden	66 482	44 226	43 194	-23 288	-35,0 %	-1 032	-2,3 %
Balanserade domstolsärenden	11 618	9 074	9 661	-1 957	-16,8 %	587	6,5 %
Konkurser				Antal	%	Antal	%
Inkomna konkursansökningar	12 795	11 324	11 217	-1 578	-12,3 %	-107	-0,9 %
Avslutade konkurser	7 820	7 001	7 923	103	1,3 %	922	13,2 %
Balanserade konkurser ¹	8 448	9 217	9 368	920	10,9 %	151	1,6 %

¹Balanserade konkurser avser öppna ärenden där beslut om försättande i konkurs meddelats. Balansen går inte att sätta i relation till inkomna konkursansökningar eftersom balansen endast avser konkurser som meddelats men ännu inte avslutats.

Genom en reform som genomfördes den 1 oktober 2011 överfördes vissa ärendetyper, bl.a. registrering enligt äktenskapsbalken och dödande av handling, från allmän domstol till olika förvaltningsmyndigheter. Reformen har genomförts som ett led i strävandet att renodla domstolarnas verksamhet. Antalet inkomna domstolsärenden har,

som en följd av reformen, minskat under såväl 2011 som 2012. Under 2013 har antalet inkomna domstolsärenden ökat. I förhållande till 2012 har antalet inkomna utsköningsärenden, företagsrekonstruktioner, skuldsaneringsärenden och övriga domstolsärenden ökat, medan antalet inkomna miljöärenden minskat. Antalet avgjorda

domstolsärenden har minskat under 2013 och balanserna har ökat med 6,5 procent eller knappt 600 ärenden jämfört med 2012.

Antalet inkomna konkursansökningar har minskat något i förhållande till 2012. Den stora minskningen av konkursansökningar i förhållande till 2011 kan förklaras av det förhållandet att det under 2011 inkom drygt 2 300 ansökning-

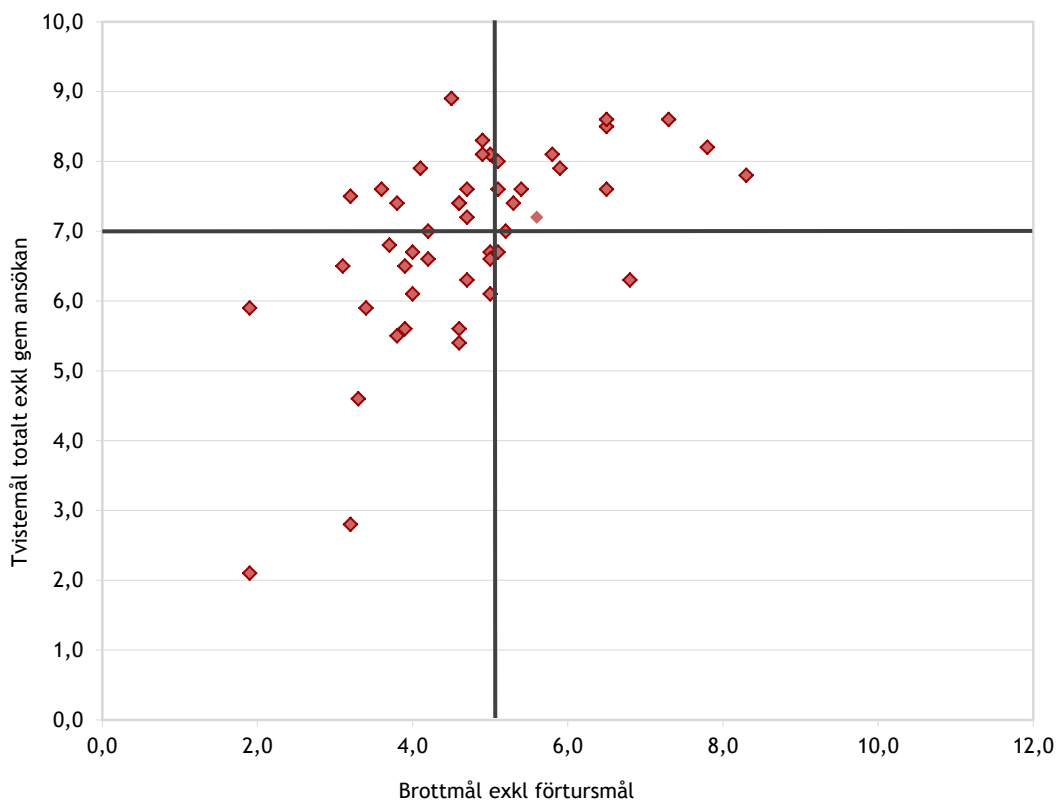
ar till Vänersborgs tingsrätt. Huvuddelen av dessa ansökningar avsåg Saabs verksamhet. Antalet avslutade konkurser har ökat i förhållande till 2012 och antalet balanserade konkurser där beslut om försättande i konkurs har meddelats har ökat med knappt två procent, motsvarande cirka 150 ärenden.

3.3.2 Verksamhetsmål och skillnader i resultat mellan olika domstolar

Regeringens verksamhetsmål för tingsrätterna är att huvuddelen av brottmålen (exklusive förtursmål) inte bör ta längre tid än fem månader och tvistemålen (exklusive gemensam ansökan om äktenskapsskillnad) inte bör ta längre tid än sju månader att avgöra. Resultatet 2013 för tingsrätterna totalt var 4,9 månader för brottmål och 7,2 månader för tvistemål. Verksamhetsmålet för brottmål uppnåddes därmed, medan resultatet för tvistemål låg nära verksamhetsmålet. I förhål-

lande till 2012 är resultatet för brottmål oförändrat medan det skett en förbättring av resultatet med 0,1 månader för tvistemål. Om familjemålen exkluderas från beräkningen, avseende tvistemål, kan noteras att omloppstiden 2013 är 5,7 månader. Det är jämfört med 2012 en försämring med 0,2 månader. Omloppstiden för familjemålen styrs delvis av faktorer som domstolarna har svårt att påverka, till exempel tid för genomförande av vårdnadsutredningar.

Diagram 7 Tingsrätternas uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål 2013 (mån)

Variationen mellan tingsrätterna var beträffande brottmålen 1,9–8,3 månader och när det gäller tvistemålen 2,1–8,9 månader. I förhållande till 2012 har spridningen mellan längsta och kortaste omloppstid minskat för brottmålen, 6,4 månader jämfört med 7,2 månader. Även för tvistemålen har spridningen minskat från 7,1 till 6,8 månader. Det har ett egenvärde med en så liten spridning som möjligt i omloppstider mellan olika domsto-

lar. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv bör det inte variera alltför mycket i tid för att få sin sak prövad i domstol beroende på var i landet man bor.

Att spridningen för brottmålen minskat kan delvis förklaras av en förbättring av resultatet vid Mora tingsrätt, från 9,3 månader till 7,8 månader. Den minskade spridningen för tvistemålen har främst sin grund i att resultatet för ett antal tingsrätter förbättrats något.

Tabell 9 Antal tingsrätter som uppfyller regeringens verksamhetsmål

Verksamhetsmål	2011	2012	2013
Brottmål	25	29	32
Tvistemål	19	25	23
Uppfyller båda verksamhetsmålen	17	22	20
Uppfyller inget verksamhetsmål	21	16	13

År 2013 uppnådde 20 av landets 48 tingsrätter regeringens verksamhetsmål för såväl brottmål som tvistemål. Bland dessa föreligger en övervikt av små eller medelstora tingsrätter, medan det bara är en av landets fem största tingsrätter, nämligen Södertörns tingsrätt, som uppnår båda verksamhetsmålen. Det var vidare 13 tingsrätter som inte uppnådde något av regeringens verksamhetsmål. Vid en jämförelse med 2012 var det något färre tingsrätter som klarade båda verksamhetsmålen liksom färre tingsrätter som inte klarade något av verksamhetsmålen under 2013.

Spridningen av resultatet mellan landets 48 tingsrätter är svår att entydigt förklara. En omständighet som måste framhållas är givetvis de skiftande förutsättningar som gäller för olika tingsrätter där antalet inkomna mål varierar mellan cirka 600 och 14 400 per år. Flera av de tingsrätter som har de kortaste omloppstiderna har också mer resurser i förhållande till målvolymen än övriga tingsrätter. Det beror på att de är små tingsrätter, som behöver ha en viss lägsta nivå på bemanningen för att verksamheten ska fungera.

De tingsrätter som 2013 uppnådde verksamhetsmålen för såväl brottmål som tvistemål har i enkäten om måluppfyllelse pekat på bland annat följande faktorer som underlättat måluppfyllelsen under året. Den inre organisationen fungerar väl med ett ständigt flöde av målen och fokus på att inget ska bli liggande utan åtgärd. Tydliga mål sätts upp för verksamheten som följs upp och verktyg ges för att klara målen – resurser och kompetensutveckling. Ett gott intern samarbete i team eller rotelgrupper

med kompetenta, engagerade och ansvarstagande medarbetare. Ett större inslag av beredningsjurister förekommer. Ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete bedrivs såväl internt som externt som bland annat innefattar gemensamma handläggningsrutiner och långtgående delegation. Fokusering på och prioritering av vissa måltyper alternativt gamla mål sker. Förbättrade delgivningsrutiner tillämpas för att minska antalet inställda förhandlingar. Fler handlingar skickas elektroniskt vilket förkortar omloppstiderna. Det har funnits möjligheter att ta in extra personal, bland annat genom förstärkningsstyrken, vid behov. Deltagande i olika former av samverkansforum med myndigheter, till exempel åklagare, polis, kriminalvård och socialtjänst, för att samordna rutiner och finna effektiva handläggningsrutiner. Några av dessa tingsrätter har också pekat på det minskade antalet inkomna mål som en faktor som påverkat måluppfyllelsen i positiv riktning.

De tingsrätter som under 2013 inte uppnådde något av verksamhetsmålen har framhållit följande faktorer som försvårat måluppfyllelsen. Flera tingsrätter pekar på att det finns en överbalans eller ett antal äldre mål och att avarbetningen av balanserna leder till längre omloppstider. Det minskade inflödet av brottmål består till stor del i att de enklare målen minskar. Där emot är de brottmål som kommer in allt mer komplexa och svårhanterliga. Förhandlingstiderna för såväl brottmål som tvistemål har blivit längre. Stora omfattande mål, ofta med för-

turskaraktär och krav på ökad säkerhet har blivit allt vanligare. Delgivningsproblem leder till att många förhandlingar måste ställas in. De långa omloppstiderna för familjemål, många gånger förknippade med att socialtjänsten har för långa handläggningstider för yttranden, menar flera tingsrätter är en försvårande faktor. Bristande styrning och uppföljning samt otillräckliga resurser nämns som försvårande faktorer. Svårigheter att rekrytera ordinarie domare och brist på fiskaler, hög personalomsättning i domstolssekreterarkåren samt nyanställd personal med startsträcka framhålls vidare.

Övriga tingsrätter som uppfyller ett av regeringens två verksamhetsmål pekar sammanfattningsvis på i stort sett motsvarande faktorer i positiv eller negativ bemärkelse för måluppfyllelsen.

Enkäten om måluppfyllelse visar också att kvalitets- och utvecklingsarbete pågår såväl vid tingsrätter med goda resultat som vid tingsrätter som inte uppnår regeringens verksamhetsmål. Vissa åtgärder sker gemensamt för grupper av domstolar, t.ex. inom det så kallade ERFA-projektet (erfarenhetsutbyte mellan domstolar), medan andra åtgärder är inriktade på enstaka domstolar. Insatserna är av olika karaktär beroende på hur problembilden ser ut vid olika tingsrätter. Generellt kan sägas att det till exempel rör sig om kvalitets- och verksamhetsutveckling genom bland annat bemötandeprojekt, processkartläggningar och översyn av rutiner och arbetsätt, balansavbetnings- och förstärkningsinsatser samt uppbyggnad av en starkare och över tiden stabilare beredningsorganisation. Ett intryck av enkäten är att ett relativt stort antal tingsrätter har fokuserat eller kommer att fokusera på utvecklingsåtgärder för att effektivisera tvistemålshandlingen.

Återrapporteringskrav angivet i regleringsbrevet:

- *Domstolsverket ska särskilt redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att korta handläggningstiderna vid Mark- och miljödomstolarna av tillståndsmål enligt miljöbalken respektive mål enligt plan- och bygglagen, samt hur de ökade resurserna som har tillförts genom budgetpropositionen för 2013 i övrigt har bidragit till en effektivare hantering av dessa måltyper.*

Mark- och miljödomstolsreformen genomfördes den 1 maj 2011. Redovisningen av ovanstående åtterrapporteringskrav sker här samlat för mark-

och miljödomstolarna samt Mark- och miljööverdomstolen.

Tabell 10 Omloppstider i mark- och miljödomstolarna samt Mark- och miljööverdomstolen

Omloppstider (mån)		
75 percentilen	2012	2013
Mark- och miljödomstolarna		
Fastighetsmål	11,2	9,3
Miljömål	8,9	9,1
PBL-mål	5,7	6,1
Mark- och miljööverdomstolen		
Fastighetsmål	3,1	3,5
Miljömål	2,8	3,3
PBL-mål	2,1	2,6

I mark- och miljödomstolarna har omloppstiden för fastighetsmål minskat i förhållande till 2012 medan omloppstiderna för miljömål och PBL-mål ökat. I mark- och miljööverdomstolen har samtliga omloppstider ökat sedan 2012.

Mark- och miljööverdomstolen har initierat en gemensam uppföljning av reformen tillsammans med de fem mark- och miljödomstolarna. Inom ramen för detta samarbete har det inletts ett arbete med att skapa gemensamma verksamhetsmål avseende handläggningstider. Inom mark- och miljödomstolsorganisationen har ett antal åtgärder vidtagits för att förkorta handläggningstiderna för bl.a. tillståndsmål enligt miljöbalken och PBL-mål och för att få till stånd en effektivare handläggning av dessa måltyper.

I Mark- och miljööverdomstolen har omfattande utbildningsinsatser för samtliga yrkeskategorier genomförts. Vidare har en översyn av föredragandenas arbetsförhållanden och utvecklingsmöjligheter gjorts, vilket bl.a. lett till att det inrättats särskilda anställningar som specialistföredragande. Handläggningsrutiner har också setts över. Genom tillskjutna budgetmedel har ytterligare ett tekniskt råd, med inriktning mot fastighets- och plan och byggrätt, anställt. Under 2013 har också ytterligare en domstolsekreterare och två föredragande rekryterats. Hanteringen av verksamheten vid Mark- och miljööverdomstolen är mycket resurskrävande. Domstolen bevakar detta förhållande noggrant och gör kontinuerliga överväganden när det gäller bemanning och resurser.

För mark- och miljödomstolen i Nacka har särskilda budgetmedel tilldelats för hantering av

mycket omfattande och komplexa tillståndsmål enligt miljöbalken, t.ex. slutförvaret av kärnbränsle och vägprojektet Förbifart Stockholm. Utöver det genomför domstolen olika åtgärder inom ramen för den tilldelade budgeten för att säkerställa och korta handläggningstiderna för alla måltyper. Mark- och miljödomstolen i Umeå har under 2013 rekryterat två tekniska råd, en beredningsjurist och en domstolssekreterare. För att få ett bättre arbetsflöde och kunna korta handläggningstiderna har en översyn av målfördelningen skett. I samma syfte har föredragningsdagar införts och en översyn har gjorts av handläggningen av alla överklagade mål, liksom en genomgång av arbetet vid målkansliet. De nya personalresurserna har underlättat arbetet med de stora tillståndsmålen. Domstolen kommer att delta i ett regeringsuppdrag som Länsstyrelsen i Västerbottens län fått för att utveckla och använda metoder, mätningar och samverkansformer i syfte att främja en effektivare miljöprocess med bibehållen rättssäkerhet. Mark- och miljödomstolen i Vänersborg har anställt ett tekniskt råd med kompetens inom PBL-området samt en beredningsjurist. Med anledning av detta kommer domstolen att överväga en viss specialisering av beredningsorganisationen. Vid mark- och miljödomstolen i Växjö har kompetensutveckling av medarbetarna skett, såväl genom interna insatser som deltagande i Domstolsverkets och Domstolsakademins kurser. Ytterligare en rådman har rekryterats och förstärkning har skett i form av generationsväxling av tekniska råd. Vidare har domstolen en viss överkapacitet av beredningsjurister i syfte att

lägga en större del av beredningen på denna personalkategori. Mark- och miljödomstolen i Östersund har under 2013 tillförts ytterligare resurser i form av tekniskt råd.

3.3.3 En bedömning av tingsrätternas resultat

Tingsrätterna totalt uppnådde regeringens verksamhetsmål för brottmål och var nära att klara målsättningen för tvistemålen. I förhållande till 2012 är resultatet 2013 förbättrat för tvistemål och oförändrat beträffande brottmål.

Måltillströmningen till tingsrätterna har jämfört med 2012 minskat under 2013. Arbetsbelastningen har påverkats av detta men mot detta ska vägas det faktum att förhandlingstiderna i målen som avgjorts genom förhandling ökat.

Under 2013 minskade antalet avgjorda mål marginellt, eller med knappt en procent.

Arbetsproduktiviteten försämrades något under året. År 2013 avgjordes 66 mål per årsarbetskraft, medan det under 2012 avgjordes 68 mål per årsarbetskraft. Det totala antalet årsarbetskrafter 2013 var 2 754, jämfört med 2 685 föregående år. Det har således skett en höjning som är hänförlig till icke ordinarie domare, notarier, beredande personal och administration. Antalet ordinarie domare har, jämfört med 2012, ökat med drygt en årsarbetskraft och är med andra ord i stort sett oförändrat.

Styckkostnaden för ett genomsnittligt avgjort mål i tingsrätt är något högre 2013 jämfört med 2012.

3.4 Hovrätterna

Återrapportering i avsnittet som bedöms följa av 3 kap. FÅB, myndighetens instruktion eller annat regeringsbeslut:

- Totala antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål.
- Genomsnittlig styckkostnad¹ för avgjorda mål.
- Fastställda verksamhetsmål och måluppfyllelsen per domstol.
- Skillnader i resultat mellan olika domstolar.
- Överklagandefrekvenser
- Totala andelen balanserade mål äldre än sex respektive tolv månader.

Tabell 11 Hovrätterna

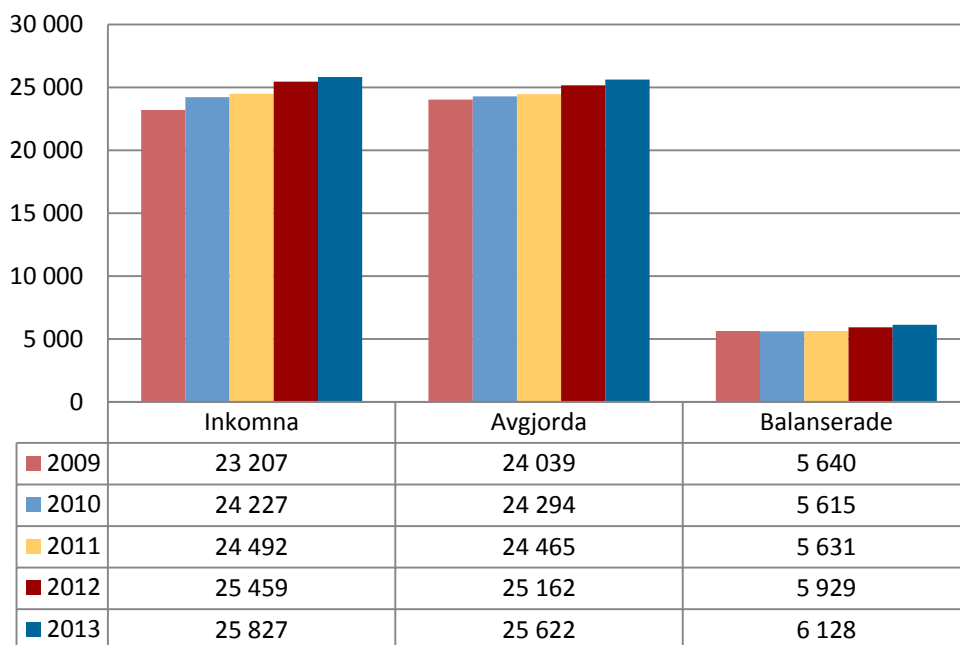
	2011	2012	2013
Genomsnittlig styckkostnad ² för ett mål (kr), fasta priser	27 959	27 977	27 754
Antal avgjorda mål per årsarbetskraft	41	40	40
Genomsnittlig förhandlingstid för samtliga brottmål (timmar per mål)	2,5	2,5	2,5
Genomsnittlig förhandlingstid per brottmål som avgjorts efter förhandling (timmar per mål)	3,8	4,0	4,1
Genomsnittlig förhandlingstid för samtliga tvistemål (timmar per mål)	0,7	0,9	1,0
Genomsnittlig förhandlingstid per tvistemål som avgjorts efter förhandling (timmar per mål)	6,5	6,7	7,7
Andelen brottmål som avgjorts genom dom	69 %	68 %	68 %
Andelen tvistemål som avgjorts genom dom	19 %	22 %	22 %
Andelen förtursmål (mål med häktade eller tilltalad under 18 år)	26 %	25 %	23 %
Överklagandefrekvens (andelen mål som överklagats till Högsta domstolen)			
- Brottmål	19 %	18 %	20 %
- Tvistemål	10 %	12 %	12 %
- Totalt	25 %	23 %	25 %

¹ Samtliga styckkostnader i fasta och löpande priser redovisas i bilaga 2 och 3.

² SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

3.4.1 Målutvecklingen

Diagram 8 Inkomna, avgjorda och balanserade mål vid hovrätterna 2009-2013

Mellan 2009 och 2013 har antalet inkomna mål till hovrätterna ökat med drygt elva procent. Antalet avgjorda mål har under femårsperioden ökat med drygt sex procent. Balanserna har ökat med 497 mål eller närmare nio procent sedan 2011.

Under 2013 har antalet inkomna mål till hovrätterna ökat med en procent, vilket motsvarar 368 mål. Antalet inkomna brottmål och miljömål har minskat, medan övriga målkategorier ökat.

Måltillströmningen varierar mellan hovrätterna. Göta hovrätt och Hovrätten över Skåne och Blekinge är de enda av hovrätterna som har en vikande måltillströmning, övriga hovrätter har haft en ökning av de inkommande målen under 2013. Hovrätten för Nedre Norrland har procentuellt sett haft den största målökningen under 2013, nästan elva procent.

Mellan 2012 och 2013 ökade antalet avgjorda mål med två procent, vilket motsvarar 460 mål.

Antal avgjorda mål har ökat för samtliga målkategorier förutom brottmål. Noterbart är att de fyra hovrätter som hade en ökning av inkomna mål under 2013 också har ökat antalet avgjorda mål under samma period. Det omvända förhållandet gäller för de två hovrätter som hade en minskning av de inkommande målen.

Antalet balanserade mål har ökat med 199 mål eller tre procent. Balanserna har minskat för brottmål och miljömål, för övriga målkategorier har balanserna ökat. Hovrätten över Skåne och Blekinge och Hovrätten för Övre Norrland är de enda hovrätter som lyckats minska balanserna under 2013 jämfört med 2012. Hovrätternas totala överbalans uppgick den 31 december 2013 till 839 mål, vilket var 95 mål högre än vid motsvarande tidpunkt 2012.

Tabell 12 Inkomna, avgjorda och balanserade mål per målkategori vid hovrätterna 2011-2013

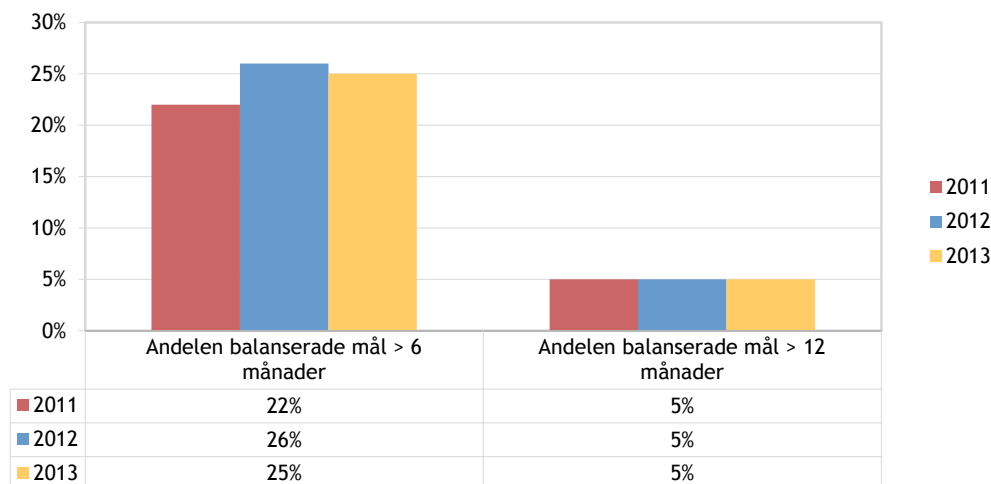
Utveckling per målkategori	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
Inkomna mål				Antal	%	Antal	%
Tvistemål	2 863	2 824	2 945	82	3 %	121	4 %
Brottmål	9 527	9 344	9 204	-323	-3 %	-140	-1 %
Övriga mål	11 033	11 476	11 707	674	6 %	231	2 %
Miljömål	654	786	780	126	19 %	-6	-1 %
Fastighetsmål	172	279	289	117	68 %	10	4 %
PBL-mål	243	750	902	659	371 %	152	20 %
Summa totalt	24 492	25 459	25 827	1 335	5 %	368	1 %
Avgjorda mål				Antal	%	Antal	%
Tvistemål	2 833	2 805	2 831	-2	0 %	26	1 %
Brottmål	9 404	9 228	9 209	-195	-2 %	-19	0 %
Övriga mål	11 256	11 392	11 625	369	3 %	233	2 %
Miljömål	680	772	782	102	15 %	10	1 %
Fastighetsmål	131	281	287	156	219 %	6	2 %
PBL-mål	161	684	888	727	552 %	204	30 %
Summa totalt	24 465	25 162	25 622	1 157	5 %	460	2 %
Balanserade mål				Antal	%	Antal	%
Tvistemål	931	946	1 052	121	13 %	106	11 %
Brottmål	3 215	3 318	3 307	92	3 %	-11	0 %
Övriga mål	1 156	1 258	1 348	192	17 %	90	7 %
Miljömål	168	182	180	12	7 %	-2	-1 %
Fastighetsmål	79	76	77	-2	-2 %	1	1 %
PBL-mål	82	149	164	82	200 %	15	10 %
Summa totalt	5 631	5 929	6 128	497	9 %	199	3 %

Sedan den 1 november 2008, då reformen EMR trädde ikraft, är det krav på prövningstillstånd från tingsrätt till hovrätt för alla överklagade domar och beslut i tvistemål och domstolsärenden. Till hovrätterna inkommer dock, inom målkategorin tvistemål, vissa mål som inte kräver prövningstillstånd, exempelvis ansökan om resning, klagan över domvilla samt skiljedomar.

Under 2013 har det krävts prövningstillstånd i 92 procent av tvistemålen och i 44 procent av övriga mål. Prövningstillstånd har beviljats i 38 procent av dessa tvistemål, med en variation mel-

lan de enskilda hovrätterna på 32–42 procent. För övriga mål har prövningstillstånd beviljats i 28 procent av målen, med en variation mellan hovrätterna på 20–31 procent. Som en följd av kravet på prövningstillstånd har den genomsnittliga förhandlingstiden för samtliga avgjorda tvistemål i förhållande till 2008 nästan halverats och uppgår nu till 1 timme. Andelen tvistemål som avgjorts genom dom har vidare förändrats från 52 procent 2008 till 22 procent 2013. Även överklagandefrekvensen för tvistemål har förändrats, från 21 procent 2008 till drygt 12 procent 2013.

Diagram 9 Andelen balanserade mål äldre än sex och tolv månader vid hovrätterna 2011-2013

Andelen balanserade mål äldre än sex månader i hovrätterna uppgick till 25 procent 2013, vilket är en procentenhet lägre än föregående år. Andelen balanserade mål äldre än tolv månader har varit oförändrad under hela perioden.

Den totala balansen i förhållande till det årliga målinflödet uppgick till 24 procent 2013, vilket är en ökning med en procentenhet jämfört med 2012.

3.4.2 Verksamhetsmål och skillnader i resultat mellan olika domstolar

Regeringens verksamhetsmål för hovrätterna 2013 är att huvuddelen (75 procent) av brottmålen (exklusive förtursmål) och tvistemålen inte bör ta längre tid än fem månader att avgöra. År 2013 var resultatet för hovrätterna 7,6 månader för brottmål och 5,6 månader för tvistemål. Resultatet för brottmål har försämrats med 0,4 månader och resultatet för tvistemål har försämrats med 0,6 månader under 2013.

Ingen av hovrätterna uppnår regeringens verksamhetsmål för brottmål. Hovrätten över Skåne och Blekinge och Hovrätten för Västra Sverige är de enda hovrätterna som uppnår verksamhetsmålet för tvistemål. Resultatet för de enskilda hovrätterna varierar mellan 6,0 och 9,2 månader för brottmål och mellan 4,1 och 7,9 månader för tvistemål. Jämfört med 2012 har spridningen mellan olika hovrätters uppfyllelse av verksamhetsmålen ökat med 1,1 månader för brottmål och med 1,7 månader för tvistemål.

I enkäten som domstolarna besvarat angående måluppfyllelsen var frågeställningen vilka

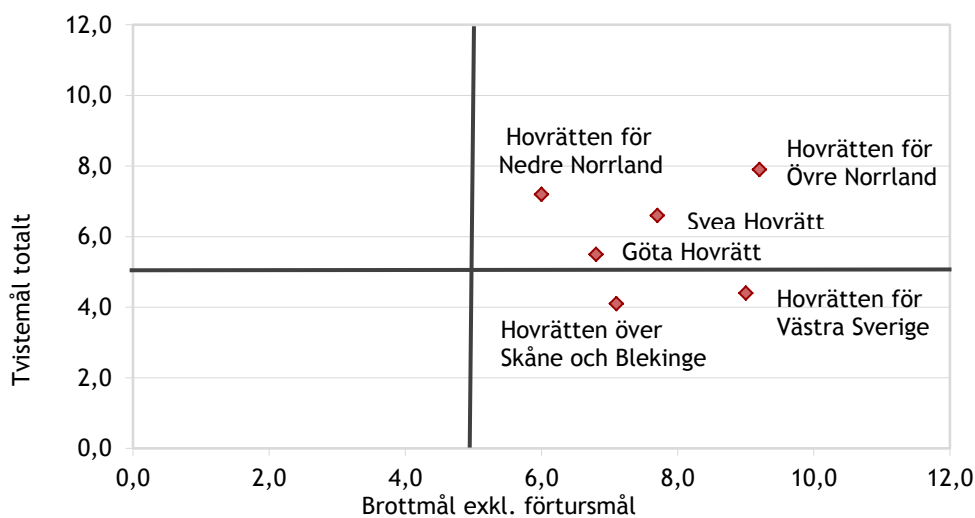
som var de starkast bidragande orsakerna till hovrättens utfall i förhållande till regeringens verksamhetsmål samt om några särskilda åtgärder vidtagits som påverkat utfallet i förhållande till regeringens verksamhetsmål 2013. Svea hovrätt ser det svårt att uppnå regeringens verksamhetsmål för brottmål då hovrättens andel brottmål med lång förhandlingstid ökar. För tvistemål har omloppstiden ökat något, vilket är förklarligt eftersom andelen tvistemål där prövningstillstånd beviljats ökat. Hovrätten har tillsammans med tingsrätterna i domsagan samt Högsta domstolen bedrivit ett gemensamt tvistemålsprojekt som går ut på att tidsplaner upprättas för målen och att målen sätts ut till huvudförhandling i ett tidigt skede. Hovrätten över Skåne och Blekinge anser att det finns ett linjärt samband mellan målbalanser och omloppstider i brottmål. Även om ett nyinkommet mål handläggs skyndsamt så är oftast den första lediga förhandlingsdagen flera månader framåt i tiden på grund av målbalansen. Hovrätten har under året arbetat hårt med att minska målbalanserna och lyckats väl med det. Domstolen räknar med att resultatet kommer visa sig fullt ut under 2014. Göta hovrätts omloppstider påverkas av den fleråriga bristen på domare, under 2013 var i snitt sex av 27 domaranställningar vakanta. Hovrätten har under 2013 satt in en extra sits som huvudsakligen bestått av pensionerade domare vilka har arbetat heltid med målavverkning. Även förstärkningsstyrkan har använts under året. Hovrätten för Västra Sve-

rige och Hovrätten för Nedre Norrland anger att det är förekomsten av stora och långa mål som påverkat omloppstiderna negativt. Som åtgärder för att förbättra omloppstiderna har Hovrätten för Västra Sverige ändrat sin organisation bland annat genom kompetensväxling och vidareutveckling av kanslirutinerna. Utökningen av antalet fiskaler och externa adjunkter förväntas också förbättra måluppfyllelsen. Hovrätten för Nedre Norrland har anlitat de extra domare som varit möjligt att finna och använt sig av pensionerade domare och förstärkningsstyrkan. Hovrätten för Övre Norrland har angett generationsväxling 2012 och delvis 2013 samt långtidssjukskriven personal som de huvudsakliga faktorer som påverkat omloppstiderna negativt. För att förbättra resultatet har

bland annat en omorganisation skett. Gamla tvistemål har fördelats på fasta referenter och kommer att avgöras under våren 2014.

Mark- och miljödomstolsreformen genomfördes den 1 maj 2011. Vid Mark- och miljööverdomstolen var omloppstiden 2013 för fastighetsmål, miljömål och PBL-mål 3,5, 3,3 respektive 2,6 månader. Motsvarande uppgifter för 2012 var 3,1, 2,8 respektive 2,1 månader. Återrapportering avseende vilka åtgärder som vidtagits för att korta handläggningstiderna av tillståndsmål enligt miljöbalken respektive mål enligt plan- och bygglagen, samt hur de ökade resurserna som har tillförts i övrigt har bidragit till en effektivare hantering av dessa måltypen sker samlat för mark- och miljödomstolsorganisationen under tingsrättsavsnittet (se avsnitt 3.3.2).

Diagram 10 Hovrätternas uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål 2013 (mån)

3.4.3 En bedömning av hovrätternas resultat

Hovrätten över Skåne och Blekinge och Hovrätten för Västra Sverige uppnår regeringens verksamhetsmål för tvistemål. Ingen hovrätt uppnår verksamhetsmålet för brottmål. Resultatet är något försämrat för både brottmål och tvistemål jämfört med föregående år. Arbetsbelastningen bedöms ha ökat något mellan 2012 och 2013. Måltillströmningen har ökat något, drygt en procent eller 368 mål. Den genomsnittliga förhandlingstiden för mål som avgjorts efter förhandling har ökat, framförallt för tvistemål. Förhandlingstiden för brottmål som avgjorts efter förhandling har ökat med drygt två procent och förhandlingstiden för tvistemål

som avgjorts efter förhandling har ökat med nästan 15 procent.

Antalet avgjorda mål har ökat knappt två procent, en kraftig ökning av antalet avgjorda PBL-mål är en starkt bidragande orsak. Antalet årsarbetskrafter vid hovrätterna har under 2013 ökat med drygt 10 årsarbetskrafter eller knappt två procent.

Arbetsproduktiviteten vid hovrätterna är i princip oförändrad mellan 2013 och 2012. Antalet avgjorda mål per årsarbetskraft är oförändrad mellan åren 2013 och 2012. Styckkostnaden för ett genomsnittligt avgjort mål var drygt 200 kr lägre 2013 jämfört med föregående år.

3.5 Högsta domstolen

Återrapportering i avsnittet som bedöms följa av 3 kap. FÅB, myndighetens instruktion eller annat regeringsbeslut:

- Totala antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål.
- Genomsnittlig styckkostnad¹ för avgjorda mål.
- Fastställda verksamhetsmål och måluppfyllelsen.
- Totala andelen balanserade mål äldre än sex respektive tolv månader.

Tabell 13 Högsta domstolen²

	2011	2012	2013
Genomsnittlig styckkostnad ³ för ett mål (kr), fasta priser	17 662	17 207	16 693
Avgjorda mål per årsarbetskraft	66	68	72

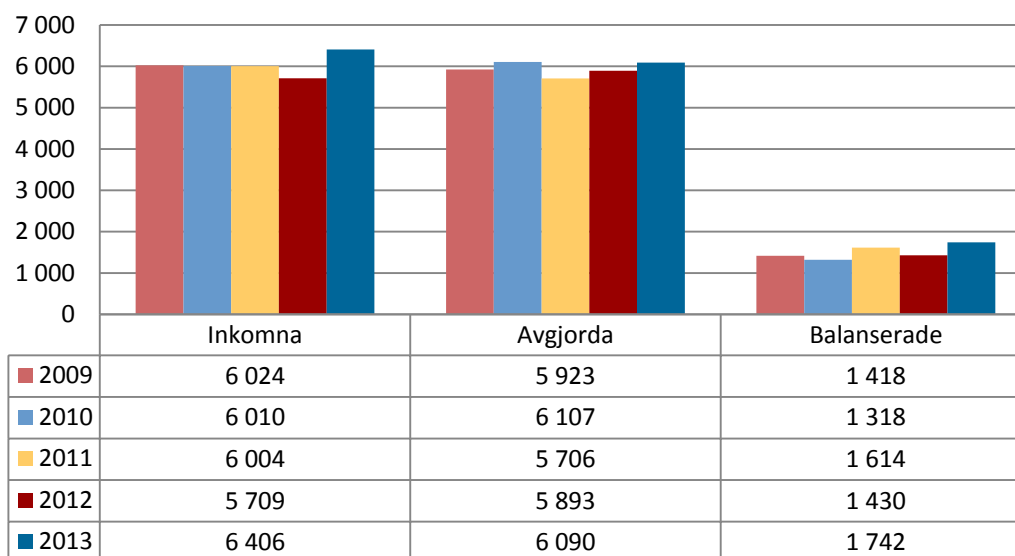
¹ Samtliga styckkostnader i fasta och löpande priser redovisas i bilaga 2 och 3.

² Lagrådet har ett eget kostnadsställe och ingår i Högsta domstolens budget. Lagrådet har till uppgift att yttra sig om lagförslag. I Lagrådet ingår domare från Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen. Lagrådets verksamhet uppgår årligen till cirka tio mkr.

³ SCB:s implicitindex för ställiga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

3.5.1 Målutvecklingen

Diagram 11 Inkomna, avgjorda och balanserade mål vid Högsta domstolen 2009-2013

Under den senaste femårsperioden har antalet inkomna mål ökat med drygt sex procent och antalet avgjorda mål har ökat med knappt tre procent. Balanserna har under samma tidsperiod ökat med omkring 23 procent. De inkomna målen ökade med cirka tolv procent mellan 2012

och 2013. De avgjorda målen ökade med drygt tre procent 2013 jämfört med föregående år. Trots att Högsta domstolen har avgjort fler mål 2013 än 2012 har balanserna ökat på grund av det höga inflödet av mål. Balanserna ökade med 312 mål eller 22 procent mellan 2012 och 2013.

Tabell 14 Inkomna, avgjorda och balanserade mål per målkategori vid Högsta domstolen 2011-2013

Utveckling per målkategori	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
Inkomna mål				Antal	%	Antal	%
Tvistemål	277	340	345	68	25 %	5	1 %
Brottmål	1 807	1 650	1 862	55	3 %	212	13 %
Övriga mål	3 920	3 719	4 199	279	7 %	480	13 %
Summa	6 004	5 709	6 406	402	7 %	697	12 %
Avgjorda mål				Antal	%	Antal	%
Tvistemål	250	348	367	117	47 %	19	8 %
Brottmål	1 677	1 737	1 807	130	8 %	70	4 %
Övriga mål	3 779	3 808	3 916	137	4 %	108	3 %
Summa	5 706	5 893	6 090	384	7 %	197	3 %
Balanserade mål				Antal	%	Antal	%
Tvistemål	176	168	149	-27	-15 %	-19	-11 %
Brottmål	393	307	359	-34	-9 %	52	17 %
Övriga mål	1045	933	1 234	189	18 %	301	32 %
Summa	1 614	1 430	1 742	128	8 %	312	22 %

Antalet inkomna tvistemål är i princip oförändrat medan antalet inkomna brottmål och övriga mål (Ö-mål) ökat jämfört med 2012. Den 1 november 2008 infördes krav på prövningstillstånd i alla tvistemål i hovrätt. När tillståndsfrågan överklagas till Högsta domstolen blir detta ett mål inom kategorin Ö-mål. Högsta domstolen har avgjort fler

mål i förhållande till 2012 för samtliga målkategorier. Antalet avgjorda tvistemål har ökat med 19 mål, brottmålen har ökat med 70 och Ö-målen har ökat med 108. När det gäller målbalanserna har dessa minskat för tvistemålen medan det skett en ökning av balanserade brottmål och Ö-mål jämfört med 2012.

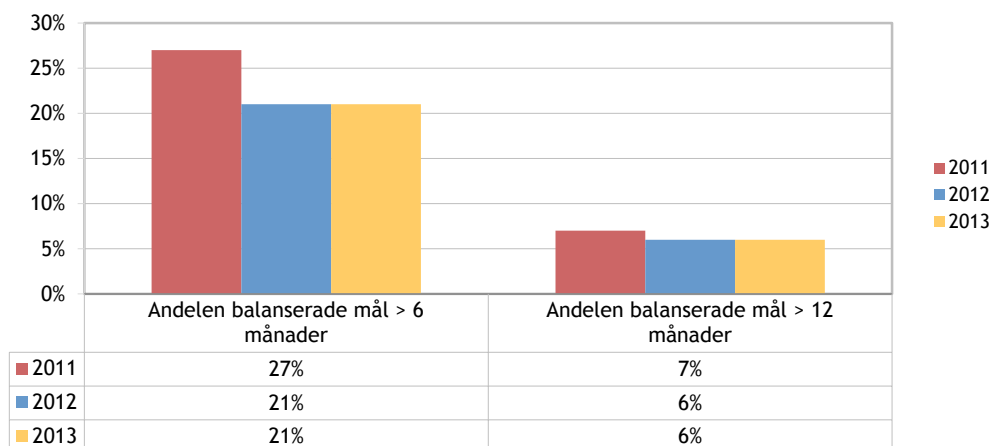
Tabell 15 Avgjorda mål vid Högsta domstolen 2011-2013

Högsta domstolen	2011	2012	2013
Mål som har beviljats pt	128	152	158
Mål som ej har beviljats pt	4 680	4 897	4 966
Mål som ej omfattas av pt (Resningar m.m.)	898	844	966
Summa avgjorda mål	5 706	5 893	6 090

Av de mål som Högsta domstolen avgör är de mål som avgörs efter beviljat prövningstillstånd i de allra flesta fallen mest arbetskrävande. Dessa mål är knutna till Högsta domstolens viktiga uppgift att publicera domar som är vägledande för rättstillämpningen. Trots att dessa mål utgör en liten del av det totala antalet mål har de stor betydelse för domstolens arbetsbelastning och för verksamhetens resultat. Antalet beviljade prövningstillstånd 2013 var 158 och ligger därmed i nivå med föregående år men utgör en klar

ökning jämfört med 2011. Enligt Högsta domstolen är det en bra balans i verksamheten när cirka 140–150 mål per år beviljas prövningstillstånd. För antalet avgjorda mål som omfattas av krav på prövningstillstånd, men ej beviljats prövningstillstånd i Högsta domstolen har en ökning skett mellan 2012 och 2013 med 69 mål. Under 2013 har det skett en kraftig ökning av antalet avgjorda mål som inte omfattas av krav på prövningstillstånd. Antalet mål har ökat med 122, motsvarande drygt 14 procent.

Diagram 12 Andelen balanserade mål äldre än sex och tolv månader vid Högsta domstolen 2011-2013

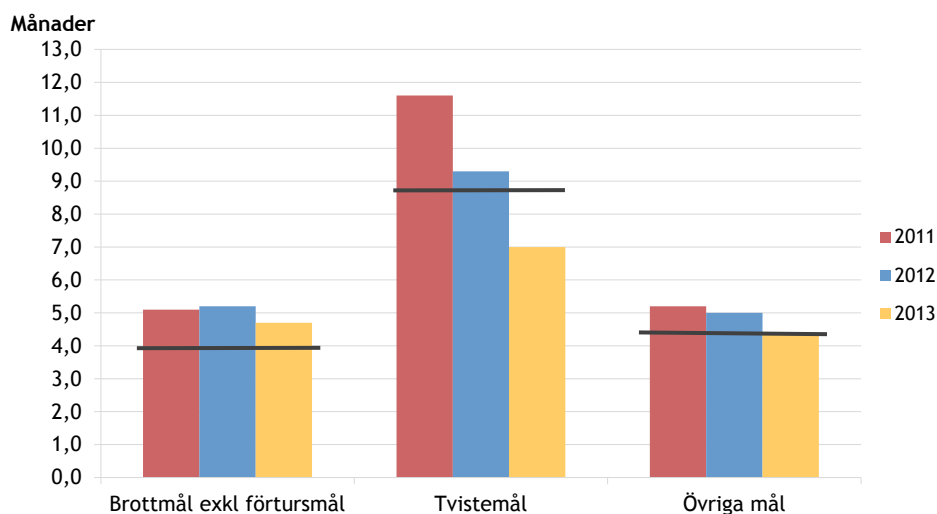
Balansens åldersstruktur är oförändrad mellan 2012 och 2013. Balanserade mål äldre än sex månader har emellertid minskat från 27 till 21 procent mellan åren 2011 och 2013. För andelen balanserade mål äldre än tolv månader har en minskning skett från sju till sex procent. Det totala antalet balanserade mål i förhållande till det årliga målinflödet var 27 procent 2013, vilket i förhållande till 2012 utgör en viss försämring då nivån det året var 25 procent.

3.5.2 Verksamhetsmål

Högsta domstolen ska årligen sätta egna verksamhetsmål. Mål sätts för medianomloppstiden,

omloppstiden för 75 percentilen och för antalet avgjorda mål uppdelat på brottmål, tvistemål och Ö-mål. Målsättningen 2013 har varit densamma som 2012. Högsta domstolen uppfyllde sex av sina nio verksamhetsmål för 2013, vilket är en förbättring jämfört med 2012 då två av målen uppfylldes. De mål som uppnåddes avsåg antal avgjorda brottmål, medianomloppstid, omloppstid för 75 percentilen och antal avgjorda tvistemål samt medianomloppstid och antal avgjorda Ö-mål. Resultatet för den 75 percentilen per målkategori åskådliggörs i diagrammet nedan. Övriga verksamhetsmål redovisas i bilaga 1.

Diagram 13 Högsta domstolens uppfyllelse av verksamhetsmål 2013

Högsta domstolen har under 2013 förbättrat resultatet för tvistemål avsevärt. Omloppstiden (75 percentilen) har minskat med över två månader. Beträffande brottmål och Ö-mål har omloppstiden också förändrats i positiv riktning. År 2013 har brottmålen exklusive förtursmål avgjorts inom 4,7 månader, tvistemål inom 7,0 månader och Ö-mål inom 4,4 månader. I samtliga fall har förbättringar skett i förhållande till 2012 och målsättningen beträffande tvistemål (9,0 månader) har uppfyllts. Omloppstiden för brottmål respektive Ö-mål överstiger målsättningen.

Personalomsättningen vad gäller justitiesekreterare är stor. Detta får direkt konsekvenser på verksamheten. I enkätsvaren om måluppfyllelse anger domstolen att underbemanning inom justitiesekreterarkåren har varit en faktor som försvårat måluppfyllelsen. Under 2011 växte balanserna eftersom Högsta domstolen satsade på att ta fram mål som beviljats prövningstillstånd till avgörande. År 2012 fokuserade domstolen mer på att avgöra mål från den totala målstocken vilket

gjorde att balanserna minskade. Under 2013 är det framför allt det höga inflödet av mål som lett till en balansökning.

3.5.3 En bedömning av Högsta domstolens resultat

Högsta domstolen uppnår som tidigare nämnts sex av sina nio egna uppsatta mål. Under 2013 har resultatet förbättrats jämfört med 2012 då två mål uppfylldes.

Arbetsbelastningen bedöms ha ökat något mellan 2012 och 2013. Antalet avgjorda mål ökade med tre procent samtidigt som antalet årsarbetskrafter minskade med knappt tre årsarbetskrafter 2013. Antalet avgjorda mål per årsarbetskraft har ökat från 68 mål år 2012 till 72 mål år 2013. Styckkostnaden för ett genomsnittligt avgjort mål i Högsta domstolen var något lägre 2013 jämfört med föregående år.

3.6 Förvaltningsrätterna

Återrapportering i avsnittet som bedöms följa av 3 kap. FÅB, myndighetens instruktion eller annat regeringsbeslut:

- Totala antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål.
- Genomsnittlig styckkostnad¹ för avgjorda mål.
- Fastställda verksamhetsmål och måluppfyllelsen per domstol.
- Skillnader i resultat mellan olika domstolar.
- Överklagandefrekvenser och ändringsfrekvenser.
- Totala andelen balanserade mål äldre än sex respektive tolv månader.

Tabell 16 Förvaltningsrätterna exkl. migrationsmål

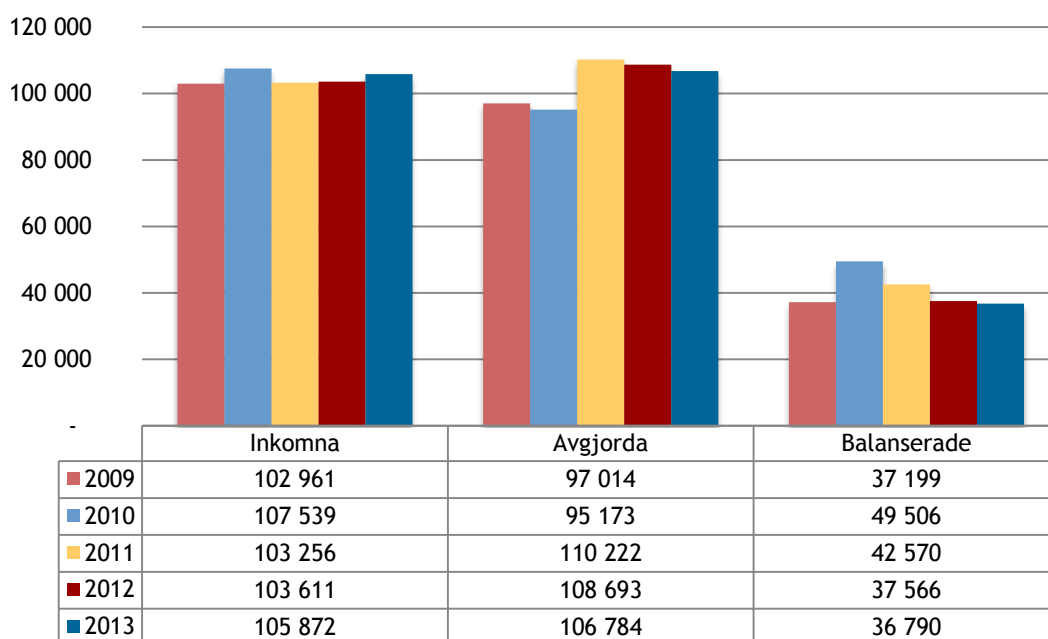
	2011	2012	2013
Antal förvaltningsrätter	12	12	12
Genomsnittlig styckkostnad ² för ett mål (kr), fasta priser	7 935	7 838	8 059
Avgjorda mål per årsarbetskraft	119	121	119
Andelen mål som avgjorts med muntlig förhandling	15 %	15 %	15 %
Andelen avgjorda förtursmål	16 %	16 %	17 %
Överklagandefrekvens (andel mål som överklagats till kammarrätt)			
-Skattemål	39 %	38 %	38 %
-Socialförsäkringsmål	35 %	34 %	28 %
-Totalt	24 %	23 %	21 %
Ändringsfrekvens (andel överklagande mål som ändrats av kammarrätt)			
-Skattemål	27 %	25 %	24 %
-Socialförsäkringsmål	15 %	9 %	14 %
-Totalt	17 %	14 %	16 %

¹ Samtliga styckkostnader i fasta och löpande priser redovisas i bilaga 2 och 3.

² SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

3.6.1 Målutvecklingen

Diagram 14 Inkomna, avgjorda och balanserade mål vid förvaltningsrätterna 2009-2013, exklusive migrationsmål

I detta avsnitt redovisas målutvecklingen i förvaltningsrätterna exklusive migrationsmål. Målutvecklingen i migrationsdomstolarna beskrivs i ett separat avsnitt, se 3.6.4.

Bortsett från en viss uppgång 2010 har antalet inkomna mål de senaste fem åren varit relativt oförändrat vid förvaltningsrätterna. Dock har det för vissa målkategorier och vid vissa förvaltningsrätter varit kraftiga förändringar mellan åren. Antalet avgjorda och balanserade mål under perioden 2009-2013 illustrerar på ett tydligt sätt effekten av förvaltningsrättsreformen. Under 2009 och 2010 minskade antalet avgjorda mål och balanserna ökade i samband med planeringen och genomfö-

randet av organisationsförändringen. Under 2011 och 2012, då de nya organisationerna succesivt blev inarbetade, översteg antalet avgjorda mål antalet inkomna mål. Under 2013 har ett flertal förvaltningsrätter dragit nytta av genomfört förändrings- och förbättringsarbete vilket medfört att balanserna sjunkit ytterligare trots ökat målinflöde. Inkomna mål 2013 har ökat två procent. Målförändringen är dock ojämnt fördelad och bara fem förvaltningsrätter uppvisar målökning. Ökningen för de förvaltningsrätter som haft en målökning varierar mellan drygt en halv och 15 procent och minskningen för de förvaltningsrätter som haft en målminskning varierar mellan två och tio procent.

Tabell 17 Inkomna, avgjorda och balanserade mål per målkategori vid förvaltningsrätterna 2011-2013

Utveckling per målkategori	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
Inkomna mål				Antal	%	Antal	%
Skattemål	12 709	14 841	15 960	3 251	26 %	1 119	8 %
Trängselskattmål	296	229	357	61	21 %	128	56 %
Socialförsäkringsmål	20 012	16 593	12 075	- 7 937	-40 %	-4 518	-27 %
Mål enl. socialtjänstlagen	23 272	24 399	26 098	2 826	12 %	1 699	7 %
Psykiatrimål	13 296	13 215	12 959	-337	-3 %	-256	-2 %
LVU-mål	3 593	3 605	3 688	95	3 %	83	2 %
LVM-mål	1 151	1 139	1 236	85	7 %	97	9 %
LOU-mål	2 719	3 262	3 200	481	18 %	-62	-2 %
Mängdmål ¹	8 656	9 283	9 550	894	10 %	267	3 %
Övriga mål	17 552	17 045	20 749	3 197	18 %	3 704	22 %
Summa exkl. migrationsmål	103 256	103 611	105 872	2 616	3 %	2 261	2 %
Migrationsmål	25 430	25 771	26 385	955	4 %	614	2 %
Summa inkl. migrationsmål	128 686	129 382	132 257	3 571	3 %	2 875	2 %
Avgjorda mål				Antal	%	Antal	%
Skattemål	12 305	13 537	14 253	1 948	16 %	716	5 %
Trängselskattmål	409	278	264	-145	-35 %	-14	-5 %
Socialförsäkringsmål	24 094	21 611	14 941	-9 153	-38 %	-6 670	-31 %
Mål enl. socialtjänstlagen	24 309	24 662	25 687	1 378	6 %	1 025	4 %
Psykiatrimål	13 267	13 242	12 942	-325	-2 %	-300	-2 %
LVU-mål	3 590	3 544	3 761	171	5 %	217	6 %
LVM-mål	1 164	1 126	1 222	58	5 %	96	9 %
LOU-mål	2 959	3 038	3 295	336	11 %	257	8 %
Mängdmål	9 201	9 008	9 846	645	7 %	838	9 %
Övriga mål	18 924	18 647	20 573	1 649	9 %	1 926	10 %
Summa exkl. migrationsmål	110 222	108 693	106 784	-3 438	-3 %	-1 909	-2 %
Migrationsmål	26 735	28 760	25 539	-1 196	-4 %	-3 221	-11 %
Summa inkl. migrationsmål	136 957	137 453	132 323	-4 634	-3 %	-5 130	-4 %
Balanserade mål				Antal	%	Antal	%
Skattemål	8 082	9 424	11 219	3 137	39 %	1 795	19 %
Trängselmål	109	59	152	43	39 %	93	158 %
Socialförsäkringsmål	14 772	9 745	6 878	-7 894	-53 %	-2 867	-29 %
Mål enl. socialtjänstlagen	6 960	6 700	7 108	148	2 %	408	6 %
Psykiatrimål	321	281	293	-28	-9 %	12	4 %
LVU-mål	511	571	501	-10	-2 %	-70	-12 %
LVM-mål	39	51	64	25	64 %	13	25 %
LOU-mål	480	739	649	169	35 %	-90	-12 %
Mängdmål	2 078	2 354	2 063	-15	-1 %	-291	-12 %
Övriga mål	9 218	7 642	7 863	-1 355	-15 %	221	3 %
Summa exkl. migrationsmål	42 570	37 566	36 790	-5 780	-14 %	-776	-2 %
Migrationsmål	7 819	4 884	5 752	-2 067	-26 %	868	18 %
Summa inkl. migrationsmål	50 389	42 450	42 542	-7 847	-16 %	92	0 %

¹ Gruppen mängdmål innefattar fastighetstaxering-, folkbokföring-, kriminalvård-, körkort- och studiestödmål. Dessa mål anses som regel vara mindre resurskrävande.

Antalet skattemål ökar för andra året i rad och är på den högsta nivån sedan 2008 efter flera års nedgång. Ökningen kan framförallt härledas till tre förvaltningsrätter, Linköping, Luleå och Stockholm, samt ett fåtal måltyper som står för en stor del av ökningen. Mål rörande ROT/RUT-avdrag fortsatte att öka kraftigt och dessa mål avgörs till största delen vid Förvaltningsrätten i Linköping, men även i Stockholm. Mål rörande lagen om finansiering av radio och TV ökade kraftigt till följd av frågan huruvida datorer etc. ska betecknas som TV-mottagare. Dessa mål handläggs vid Förvaltningsrätten i Luleå. Utöver detta fortsatte mål rörande mervärdesskatt ligga på höga nivåer 2013 till följd av ett fortsatt inflöde av de så kallade tryckerimålen. Målen började komma in i stor omfattning 2012 efter att momsatsen för tryckeritjänster förändrats från 25 procent till 6 procent efter ett europarättsligt beslut, vilket medfört efterbeskattning som i vissa fall överklagats.

Socialförsäkringsmålen fortsatte minska kraftigt 2013, till det lägsta antalet inkomna mål under 2000-talet. Till viss del beror minskningen på att mål rörande regressersättning till sjömän upphört att komma in men framförallt härrör minskningen till de två enskilt största måltyperna; sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning. Tillsammans utgör de nästan hälften av samtliga inkomna socialförsäkringsmål och de minskade sammantaget med drygt 2 600 mål, nästan en tredjedel, jämfört med 2012. Nedgången kan härledas till färre omprövningar för återkrav, sjukpenning och sjukersättning hos Försäkringskassan. Det lägre antalet omprövningar och i sin tur färre mål till förvaltningsrätterna hänger troligen samman med att allt färre fått avslag vad gäller sjukpenning och sjuk- och aktivitetsersättning de senaste åren.

Antalet inkomna mål enligt socialtjänstlagen ökar med knappt sju procent. Målkategorin har sedan ett flertal år en stigande trend och nådde 2013 sina hittills högsta nivåer under 2000-talet. Ökningen kan troligen hänga samman med ett fortsatt osäkert konjunkturläge i kombination men en hög och långvarig arbetslöshet bland vissa grupper.

Vad avser de mål som betecknas som förtursmål, LVM-, LVU- och psykiatrimål, uppvisar de två sistnämnda marginella förändringar. LVM-målen ökar med nio procent men fortsätter ligga kring en nivå, cirka 1 200 mål/år, där målkatego-

rin legat på ett flertal år. LVU-målen däremot har en långsam, men långsiktig, stigande trend.

Utöver socialförsäkringsmålen är LOU-målen, mål enligt lagen om offentlig upphandling, den enda målkategori som minskar. LOU-målen nedgång är dock marginell och antalet mål ligger på fortsatt, historiskt sett, höga nivåer.

Målkategorin mängdmål innehåller en blandning av olika arbetsmässigt enklare måltyper. Sammantaget har de under 2013 fortsatt öka, med knappt 300 mål eller tre procent. Antalet mål sjönk kraftigt 2010 när frågor gällande körkortstillstånd flyttades från landets länsstyrelser till Transportstyrelsen. Körkortsmålen har därefter ökat år för år och år 2013 nästan i nivå med antalet som rådde innan flytten.

Antalet mål inom målkategorin Övriga mål ökar kraftigt 2013. Främsta skälet är det stora antalet mål rörande behörighet och legitimation för lärare och förskollärare som inkommit, drygt 3 300 mål, att jämföra med drygt 400 mål 2012. Dessa mål handläggs vid Förvaltningsrätten i Stockholm. Även den enskilt största måltypen inom målkategorin Övriga mål ökar, bistånd till enskilda, bland annat på grund av ett ökat antal mål rörande mottagande av asylsökande samt en fortsatt stigande trend vad avser mål rörande stöd och service till vissa funktionshindrade.

Antalet avgjorda mål har trots målökningen minskat med knappt två procent 2013. Antalet avgöranden har legat högt under både 2011 och 2012 i samband med balansavarbetning efter förvaltningsrättsreformen men har nu alltså minskat från en hög nivå. Vid sju av tolv förvaltningsrätter minskar antalet avgjorda mål. Spridningen är stor från en minskning med 20 procent till en ökning av avgjorda mål med 19 procent. Den stora spridningen är delvis orsakad av måltillströmningen, men framförallt vilka balansnivåer respektive förvaltningsrätt gick in med 2013. Domstolar som vid ingången av året haft höga balanser och bedrivit ett framgångsrikt balansavarbetsarbete har därmed haft stor potential att öka antal avgjorda mål.

Antalet avgjorda mål ökar inom samtliga målkategorier förutom psykiatrimålen och, framförallt, socialförsäkringsmålen, som minskar kraftigt till följd av minskat målinflöde och balansnivåer.

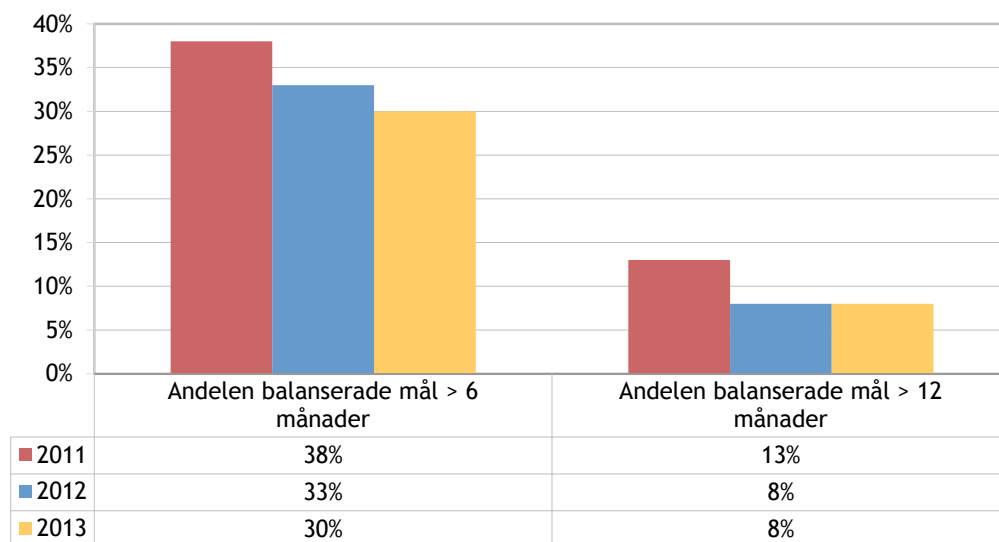
Trots en minskning av antalet avgjorda mål översteg de antalet inkomna mål vilket resulterar i minskade balanser 2013. Antalet balanserade mål har minskat vid åtta förvaltningsrätter men även här är spridningen stor, från en minskning

med nästan en tredjedel till en ökning med knappt en fjärdedel av mål i balans. Det är framförallt socialförsäkringsmålen som fortsatt att minska medan antalet balanserade skattemål stigit till följd av fortsatt ökat målinflöde.

Hälften av förvaltningsrätterna hade fortsatt överbalanser vid utgången av 2013 att jämföra med sju stycken vid utgången av 2012 och nio 2011. Överbalansen har totalt minskat med

knappt 1 600 mål, och vid förvaltningsrätterna i Falun, Härnösand och Uppsala har antalet mål i överbalans minskat med mellan 30 och 50 procent. Endast två förvaltningsrätter som redan 2012 hade överbalans har ökat sin överbalans under året, nämligen förvaltningsrätterna i Stockholm och Linköping, varav ökningen i Stockholms fall var marginell.

Diagram 15 Andelen balanserade mål äldre än sex och tolv månader vid förvaltningsrätterna 2011-2013

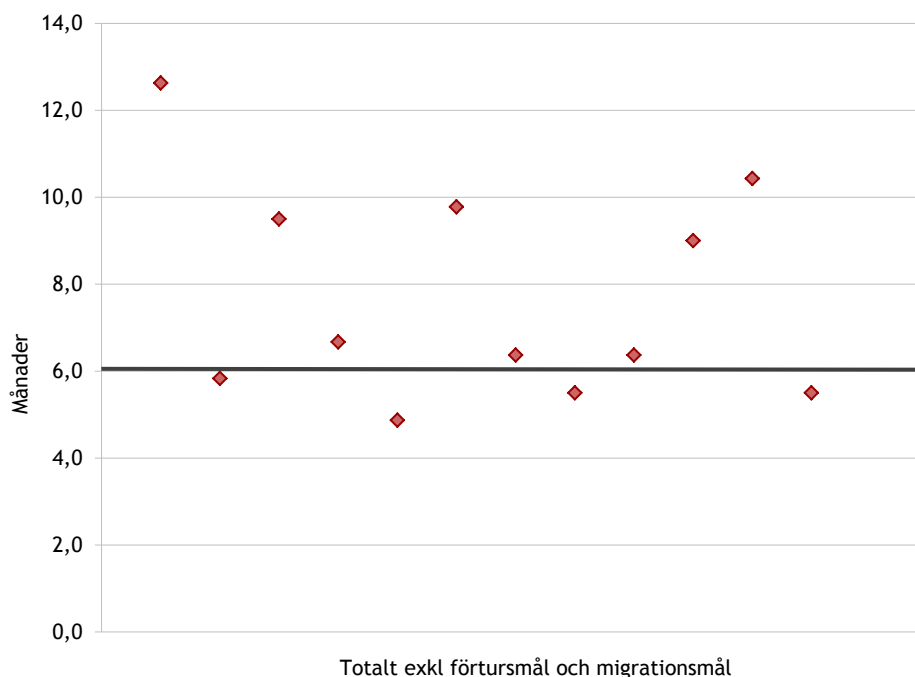

Balansens åldersstruktur har förbättrats ytterligare under 2013. Antalet balanserade mål äldre än sex månader har minskat med 10 procent 2013 och uppgår nu till 30 procent av den totala balansen. Antalet mål äldre än ett år uppgår fortsatt till åtta procent av den totala balansen. Den samlade målbalansen uppgår till knappt 35 procent av antalet inkomna mål 2013, att jämföra med 36 procent 2012.

3.6.2 Verksamhetsmål och skillnader i resultat mellan olika domstolar

Regeringens verksamhetsmål för förvaltningsrätterna är att huvuddelen av samtliga avgjorda mål (exklusive förtursmål och migrationsmål) inte bör ta längre tid än sex månader att avgöra. År 2013 var resultatet för förvaltningsrätterna 7 månader, vilket är en lika stor förbättring som under 2012, 1,5 månader. Två ytterligare förvaltningsrätter, Karlstad och Malmö, klarade det av regeringen satta verksamhetsmålet, utöver Göteborg och Växjö som uppnådde målet redan 2012. Tio utav tolv förvaltningsrätter har sänkt sin omloppstid 2013.

Diagram 16 Förvaltningsrätternas uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål 2013

Resultatet för de enskilda förvaltningsrätterna varierar mellan 4,9–12,6 månader. Skillnaden mellan kortaste och längsta omloppstid har även den minskat markant jämfört med 2012. Främsta orsaken är att den förvaltningsrätt med längst omloppstid, Förvaltningsrätten i Falun, minskat sin omloppstid med 3,8 månader. Domstolen framhåller att de under 2013 avgjort många balanserade mål, bland annat med hjälp av förstärkningsstyrkan. Domstolen hade vid utgången av 2013 en betydligt gynnsammare balansnivå och också färre andel äldre mål i balans vilket borgar för en potentiell ytterligare minskning av omloppstiderna. Av de förvaltningsrätter som ökat sin omloppstid när Växjö fortsatt regeringens målsättning medan Förvaltningsrätten i Linköping ökat sin omloppstid med 2,5 månader, till 9,8 månader. Domstolen har en relativt hög andel äldre mål och har under 2013 avgjort ett flertal äldre energimål som tagit mycket resurser i anspråk. Vakanser på rådmanssidan har även påverkat omloppstiderna enligt domstolen. Förvaltningsrätten i Linköping kommer under 2014 bland annat få ytterligare stöd av förstärkningsstyrkan och det finns ett upprättat balansavbetskontrakt. Vid Förvaltningsrätten i Luleå har ett stort arbete lagts ner under året inför uppstarten av landets fjärde mi-

grationsdomstol. Trots det har domstolen sänkt sin omloppstid något och är nära att uppnå regeringens verksamhetsmål. De balanserade målen har förvisso ökat men domstolen har fortsatt en underbalans vid utgången av året.

Av enkätsvaren om måloppfyllelsen framgår att många av förvaltningsrätterna nu tagit sig igenom uppstartsproblemen i samband med förvaltningsrättsreformen och den höga måltillströmningen i samband med denna, och avarbetat de stora balanser som uppstod vid många av domstolarna. Detta har under 2013 märkts tydligt med sänkta omloppstider. Ett antal förvaltningsrätter pekar på ett framgångsrikt internt arbete med omorganiseringer, fokus på ständig förbättring och uppföljning samt specialisering som nu bär frukt. Samtidigt finns det förvaltningsrätter som ligger steget efter i denna process och först under 2013 lyckats få ner balansnivåer och avarbeta äldre mål, bland annat med hjälp av ekonomiskt stöd och personal ur förstärkningsstyrkan. Det kommer troligen innebära sänkta omloppstider 2014. Ett antal förvaltningsrätter hänvisar precis som tidigare år till problematiken med stor personalomsättning, inte minst vad gäller föredragande.

3.6.3 En bedömning av förvaltningsrätternas resultat

Förvaltningsrätterna uppnår inte regeringens verksamhetsmål men resultatet har ytterligare förbättrats sedan 2012. Följderna av förvaltningsrättsreformen och den stora måltillströmningen som inträffande samtidigt har de flesta förvaltningsrätter nu tagit sig igenom. 2013 har varit det första året sedan reformen då flertalet förvaltningsrätter startat året utan en ryggsäck av många, och äldre, mål i balans. Samtidigt har ett framgångsrikt arbete skett vid de förvaltningsrätter som 2013 gick in med höga balanser, vilket resulterat i en sänkning av mål i balans, överbalanser och äldre mål.

Mot bakgrund av måltillströmningen bedöms arbetsbelastningen totalt vid förvaltningsrätterna vara relativt oförändrad mellan 2012 och 2013. Värt att notera är dock den tämligen stora förändringen i målinflöde mellan förvaltningsrätter-

na till följd av enskilda måltypers tillströmning samt de stora svängningarna vad avser större målkategorier såsom socialförsäkringsmål. Betonas i sammanhanget bör även det faktum att ett flertal förvaltningsrätter gick in i året med betydligt lägre andel balanserade mål, något som potentiellt underlättat arbetsbelastningen jämfört med de senaste åren.

Antalet årsarbetskrafter 2013 är i paritet med 2012. Antal notarier har minskat medan föredragande/beredning och icke ordinarie domare har ökat. Övriga personalkategorier har förändrats marginellt. Arbetsproduktiviteten definierad som antalet avgjorda mål per årsarbetskraft har försämrats något efter ökningen 2012, 119 avgjorda mål per årsarbetskraft 2013 jämfört med 121 föregående år. Styckkostnaderna för ett genomsnittligt avgjort mål på förvaltningsrätt har ökat något 2013 jämfört med 2012.

3.6.4 Migrationsdomstolarna

Tabell 18 Förvaltningsrätterna migrationsmål

	2011	2012	2013
Antal förvaltningsrätter	3	3	4
Genomsnittlig styckkostnad ¹ för ett mål (kr), fasta priser	15 021	15 171	16 740
Avgjorda avlägsnandemål per årsarbetskraft	40	42	40
Avgjorda verkställighetsmål per årsarbetskraft	66	59	48
Avgjorda övriga mål per årsarbetskraft	158	144	126
Andelen mål som avgjorts med muntlig förhandling	10 %	12 %	10 %
Överklagandefrekvens (andelen mål som överklagats till Migrationsöverdomstolen)	42 %	41 %	36 %
Ändringsfrekvens (andelen mål som ändrats av Migrationsöverdomstolen)	0,8 %	0,8 %	0,8 %
Genomsnittlig handläggningstid för avlägsnandemål i månader	5,9	4,7	3,4
Andelen avlägsnandemål som avgjorts inom fyra månader	38 %	48 %	64 %

¹Samtliga styckkostnader i fasta och löpande priser redovisas i bilaga 2 och 3. SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

Förvaltningsrätterna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Luleå är migrationsdomstolar.

Antalet inkomna migrationsmål har ökat med två procent under 2013. Avlägsnandemålen, som är den största och mest resurskrävande måltypen, har ökat med tolv procent. Den näst största måltypen, uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning, har fortsatt att minska kraftigt.

De avgjorda målen vid migrationsdomstolarna har minskat med elva procent under året. Avverkningen av avlägsnandemål har minskat med 16 procent medan antalet avgjorda mål om uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning minskat med 24 procent. Av de avgjorda målen har 2 484 mål eller tio procent avgjorts efter muntlig förhandling, vilket är en minskning från tolv procent under 2012. Av de mål som avgjordes efter muntlig förhandling var 2 135 avlägsnandemål.

Den totala balansen av migrationsmål har efter den kraftiga minskningen förra året nu ökat igen. Balansökningen uppgår till nära 900 mål eller 18 procent. Samtliga måltyper utom uppehållstillstånden har ökat.

I maj 2012 beslutade regeringen att en fjärde migrationsdomstol skulle inrättas och att denna skulle vara placerad vid Förvaltningsrätten i Luleå. Migrationsdomstolen i Luleå startade sin verksamhet den 1 oktober 2013 men kommer fram till hösten 2014 att finnas i tillfälliga lokaler, alltmedan domstolarnas byggnad i Luleå ge-

nomgår en ombyggnation för att rymma den nya migrationsverksamheten. Den nya domstolen har övertagit Jämtlands, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län från migrationsdomstolen i Stockholms domsområde. Alltsedan regeringsbeslutet i maj 2012 har domstolen och Domstolsverkets projektgrupp arbetat med förberedelse inför uppstarten. Särskilt fokus har lagts på rekryteringsarbetet och utbildningsinsatser för både de nyanställda och den befintliga personalen vid förvaltningsrätten. Bland annat har personal från Luleå fått möjligheten att göra utbytestjänstgöring på Förvaltningsrätten i Stockholm under två perioder 2013. Detta för att lära sig den praktiska handläggningen av migrationsmålen.

Återrapporteringskrav angivet i regleringsbrevet:

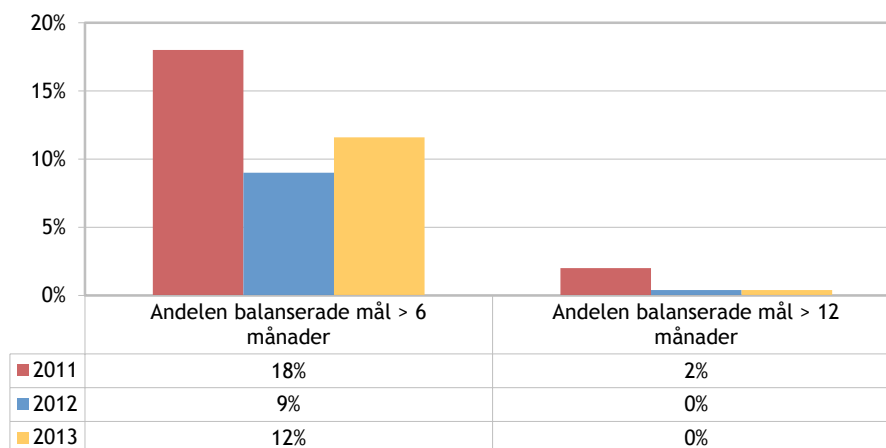
- *Domstolsverket ska särskilt redovisa kostnaderna under 2013 för införandet av en fjärde migrationsdomstol.*

Under 2013 har kostnaderna uppgått till ca nio mnkr uppdelat på ca tre mnkr i personalkostnader för förtidsanställd personal, ca tre mnkr för nedlagd tid i projektet, ca en mnkr kr för utbildning och utbytestjänstgöring och ca två mnkr för övriga kostnader. Dessutom tillkommer kostnader för investeringar om ca 1,4 mnkr för 2013. Projektet kommer att lämna sin slutrapport till regeringen den 31 mars 2014.

Tabell 19 Inkomna, avgjorda och balanserade mål vid migrationsdomstolarna 2011-2013

Utveckling för migrationsmålen	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
Inkomna mål				Antal	%	Antal	%
Avlägsnandemål	10 781	10 027	11 206	425	4 %	1 179	12 %
<i>varav asylmål</i>	10 020	9 082	10 150	130	1 %	1 068	12 %
<i>varav asylmål, ensamkommande barn</i>	300	340	384	84	28 %	44	13 %
Verkställighetsmål	1 811	1 574	1 490	-321	-18 %	-84	-5 %
Uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning	7 435	5 768	4 731	-2 704	-36 %	-1 037	-18 %
Svenskt medborgarskap	689	1 293	1 329	640	93 %	36	3 %
Tvångsåtgärder	1 266	1 395	1 531	265	21 %	136	10 %
Övriga migrationsmål	3 371	5 715	6 098	2 727	81 %	383	7 %
Summa migrationsmål	25 353	25 772	26 385	1 032	4 %	613	2 %
Avgjorda mål				Antal	%	Antal	%
Avlägsnandemål	10 818	12 231	10 229	-589	-5 %	-2 002	-16 %
<i>varav asylmål</i>	10 061	11 260	9 176	-885	-9 %	-2 084	-19 %
<i>varav asylmål, ensamkommande barn</i>	287	357	378	91	32 %	21	6 %
Verkställighetsmål	1 821	1 617	1 480	-341	-19 %	-137	-8 %
Uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning	8 936	6 590	5 021	-3 915	-44 %	-1 569	-24 %
Svenskt medborgarskap	620	1 298	1 256	636	103 %	-42	-3 %
Tvångsåtgärder	1 256	1 404	1 528	272	22 %	124	9 %
Övriga migrationsmål	3 207	5 621	6 025	2 818	88 %	404	7 %
Summa migrationsmål	26 658	28 761	25 539	-1 119	-4 %	-3 222	-11 %
Balanserade mål				Antal	%	Antal	%
Avlägsnandemål	4 776	2 594	3 578	-1 198	-25 %	984	38 %
<i>varav asylmål</i>	4 441	2 242	3 222	-1 219	-27 %	980	44 %
<i>varav asylmål, ensamkommande barn</i>	60	44	49	-11	-18 %	5	11 %
Verkställighetsmål	84	40	51	-33	-39 %	11	28 %
Uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning	2 436	1 642	1 360	-1 076	-44 %	-282	-17 %
Svenskt medborgarskap	222	218	291	69	31 %	73	33 %
Tvångsåtgärder	25	17	20	-5	-20 %	3	18 %
Övriga migrationsmål	276	373	452	176	64 %	79	21 %
Summa migrationsmål	7 819	4 884	5 752	-2 067	-26 %	868	18 %

Diagram 17 Andelen balanserade migrationsmål äldre än sex och tolv månader vid migrationsdomstolarna 2011-2013

Ålderstrukturen bland de balanserade migrationsmålen har under 2013 försämrats något vad gäller mål äldre än sex månader. Av den totala balansen var tolv procent äldre än sex månader. Andelen balanserade mål äldre än tolv månader var i stort sett obefintlig. Den totala balansen i förhållande till inkomna mål under året har försämrats något och var vid årsskiftet nära 22 procent. Motsvarande siffra för 2012 var 19 procent.

3.6.5 Verksamhetsmål och skillnader i resultatet mellan olika domstolar

Även under 2013 har regeringens inriktning i verksamhetsmålen för migrationsdomstolarna varit att merparten (90 procent) av målen inte ska ta mer än fyra månader att avgöra. För avlägsnandemål avseende ensamkommande barn är målsättningen att merparten av dessa inte ska ta längre tid än två månader att avgöra. Verksamhetsmål ska avgöras inom en månad.

Tabell 20 Omloppstid för 90:e percentilen av migrationsmål totalt (månader)

	2011	2012	2013
Förvaltningsrätten i Göteborg	7,9	5,8	6,5
Förvaltningsrätten i Luleå	-	-	1,9
Förvaltningsrätten i Malmö	6,7	6,3	5,4
Förvaltningsrätten i Stockholm	11,6	9,8	6,2
Totalt	10,3	7,7	6,0

Sammantaget når inte migrationsdomstolarna något av regeringens verksamhetsmål men var nära att nå verksamhetsmålet för verkställighetsmålen. Förvaltningsrätten i Luleå fick sina första inkomna mål i oktober och har därför inte haft samma förutsättningar som de andra domstolarna. Av förklarliga skäl hade inget inkommet eller avgjort mål nått en ålder av fyra månader vid årsskiftet. Omloppstiderna för avgjorda mål är därmed mycket korta och domstolen når

samtliga regeringens verksamhetsmål för 2013. Förvaltningsrätterna i Malmö och Stockholm förbättrade sina omloppstider gentemot samtliga tre verksamhetsmål under 2013 och klarar målsättningen för verkställighetsmålen. Förvaltningsrätten i Göteborg förbättrade omloppstiderna för ett verksamhetsmål, avlägsnandemål avseende ensamkommande barn.

De enskilda domstolarnas resultat gentemot regeringens olika verksamhetsmål återfinns i bilaga 1.

Tabell 21 Regeringens verksamhetsmål migrationsmål

Regeringens verksamhetsmål	(månader)	Andel mål som avgjorts inom målsättningen		
		2011	2012	2013
Avlägsnandemål, ensamkommande barn	2	28 %	45 %	59 %
Verkställighetsmål	1	87 %	88 %	89 %
Migrationsmål, totalt	4	56 %	67 %	76 %

I tabellen ovan redovisas andelen mål som avgjorts inom regeringens målsättningar. Andelen har ökat för varje år sedan 2011.

Den formella handläggningen av mål rörande ensamkommande barn har förenklats efter ändringen i förvaltningsprocesslagen den 1 juli 2013 om fullmakt för ombud. Fortfarande gäller liksom tidigare att det förordnas en god man åt dessa barn och att godmansförordnandet ska ges in till domstolen. Däremot finns det inte längre krav på att en skriftlig fullmakt ska uppvisas annat än om rätten anser att det behövs.

Liksom i andra avlägsnandemål är det vanligt i mål med ensamkommande barn att det kommer in ramöverklaganden och begäran om anstånd för att utveckla grunderna. Även om korta anstånd ges medför det fördröjningar i handläggningen. En annan källa till att handläggningstiden kan bli längre än två månader är om det ska hållas muntlig förhandling. Andelen avlägsnandemål rörande ensamkommande barn som kunnat avgöras inom målsättningen har dock ökat för varje år sedan 2011.

I den enkät som domstolarna besvarat kring måluppfyllelsen nämns bland annat att fluktuationen i tillströmningen av migrationsmål begränsar förutsättningarna att klara verksamhetsmålen. Den politiska och ekonomiska turbulensen i världen förändrar snabbt tillströmningen av migrationsmål liksom Migrationsverkets prioriteringar och avverkningsprojekt. Ett par domstolar menar att verksamhetsmålen är och kommer att vara mycket svåra att nå. Även arbetet med uppbyggnaden av den fjärde migrationsdomstolen i Luleå har till viss del inverkat på migrationsdomstolarnas arbete. Samtliga har medverkat till att Förvaltningsrätten i Luleå ska få bra förutsättningar att klara sin verksamhet. Domsområdet för Förvaltningsrätten i Stockholm har, genom inrättandet av den nya migrationsdomstolen, blivit mindre. Domstolen har därför minskat antalet anställda på migrationssidan under året och har därmed inte avgjort lika många mål som under

2012. Stockholm är trots detta den enda domstolen som minskat sina balanser av migrationsmål i år. Domstolen har i enkäten rörande måluppfyllelsen angett att den stora balansavarbetningen som skedde under 2011 och 2012 resulterat i att målstocken nu blivit mer hanterlig, både i mängd och ålder. Domstolen har också bedrivit ett utvecklingsarbete som bland annat gällt starkare specialisering. Även Förvaltningsrätten i Malmö vill lyfta fram att domstolens utvecklingsarbete under 2012 och 2013 påverkat möjligheten att uppfylla verksamhetsmålen i positiv riktning. Domstolen arbetar kontinuerligt med förbättringar för kvalitet och effektivitet och under 2013 har bland annat ledarskapsfrågor, likhetsarbete, bemötandefrågor och utarbetandet av handböcker för kansli och beredning haft särskilt fokus. Något som dock påverkat i negativ riktning har varit den stora personalomsättningen bland framförallt föredragande.

Hos Förvaltningsrätten i Göteborg har ett avdelningsöverskridande samarbete inom vissa rättsområden påverkat verksamhetsmålen positivt. Man har även genomfört ett antal overtidsprojekt, bland annat för migrationsmålen.

Under 2013 har balanserna av migrationsmål ökat med 18 procent på totalen, vilket motsvarar nära 900 mål. Ungefär hälften av dessa finns hos Förvaltningsrätten i Luleå och är därmed relativt ”unga” balanser. Domstolen tog inte över några balanserade mål från Förvaltningsrätten i Stockholm vid uppstarten av den nya migrationsdomstolen. Måltillströmningen har dock varit större än väntat och målstocken består av en större andel resurskrävande avlägsnandemål än vad som kunde förutses. I Luleå pågår fortfarande uppbyggnaden av migrationsdomstolen och successivt kommer antalet anställda att öka. Domstolen förväntas då kunna arbeta ner sina balanser till en bra nivå.

Förvaltningsrätten i Malmö hade vid ingången av året en underbalans av mål. Balanserna har ökat under året och motsvarar nu vad domstolen

anser vara en i stort sett ideal nivå av arbetande balans. Balansökningarna har främst skett inom målgruppen uppehållstillstånd.

Även hos Förvaltningsrätten i Göteborg har balanserna ökat under året. Domstolen har haft en mycket stor ökning, 18 procent, av antalet avlägsnandemål. Dessa mål är i stor utsträckning förhandlingsmål och mycket resurskrävande.

Överklagandefrekvensen liksom ändringsfrekvensen redovisas i ledet mellan migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen. Överklagandefrekvensen har för migrationsmålen totalt varit 36 procent, en minskning från 41 procent under 2012. För avlägsnandemålen har överklagandefrekvensen varit 56 procent, även det en minskning sedan 2012. Migrationsöverdomstolen har ändrat migrationsdomstolarnas domar i 0,8 procent av fallen, vilket är oförändrat sedan 2012.

3.6.6 En bedömning av migrationsdomstolarnas resultat

Migrationsdomstolarnas resultat gentemot verksamhetsmålen har fortsatt att förbättras under 2013. Sammantaget har omloppstiderna för avlägsnandemål avseende ensamkommande barn kortats med en månad sedan 2012 och totalt för migrationsmålen har omloppstiderna minskat med 1,7 månader under året. Ålderstrukturen har

dock försämrats något vad gäller mål äldre än sex månader och antalet mål i balans har ökat. Detta kan komma att innebära längre omloppstider framöver.

Ökningarna av antalet inkomna mål har fortsatt även under 2013. Målstockens sammansättning har förändrats. De relativt resurskrävande asylmålen har ökat med tolv procent medan de mindre resurskrävande måltyperna medborgarskapsmål och viseringsmål ökat marginellt respektive minskat med åtta procent under året. Medborgarskapsmålen handläggs av Förvaltningsrätten i Malmö och viseringsmålen av Förvaltningsrätten i Göteborg. Till följd av dessa förändringar av antalet inkomna mål, med en större andel resurskrävande mål i målstocken, bedöms den totala arbetsbelastningen ha ökat mellan 2012 och 2013.

Antalet avgjorda mål har minskat med elva procent under 2013. Även antalet årsarbetskrafter har minskat vid migrationsdomstolarna efter den kraftiga ökningen mellan 2011 och 2012. Antalet avgjorda mål totalt per årsarbetskraft minskade från 68 mål 2012 till 64 mål 2013. Arbetsproduktiviteten har därmed minskat. Styckkostnaden för ett genomsnittligt avgjort migrationsmål, har ökat mellan 2012 och 2013.

3.7 Kammarrätterna

Åtterrapporering i avsnittet som bedöms följa av 3 kap. FÅB, myndighetens instruktion eller annat regeringsbeslut:

- Totala antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål.
- Genomsnittlig styckkostnad¹ för avgjorda mål.
- Fastställda verksamhetsmål och måluppfyllelsen per domstol.
- Skillnader i resultat mellan olika domstolar.
- Överklagandefrekvenser.
- Totala andelen balanserade mål äldre än sex respektive tolv månader.

Tabell 22 Kammarrätterna exkl. migrationsmål

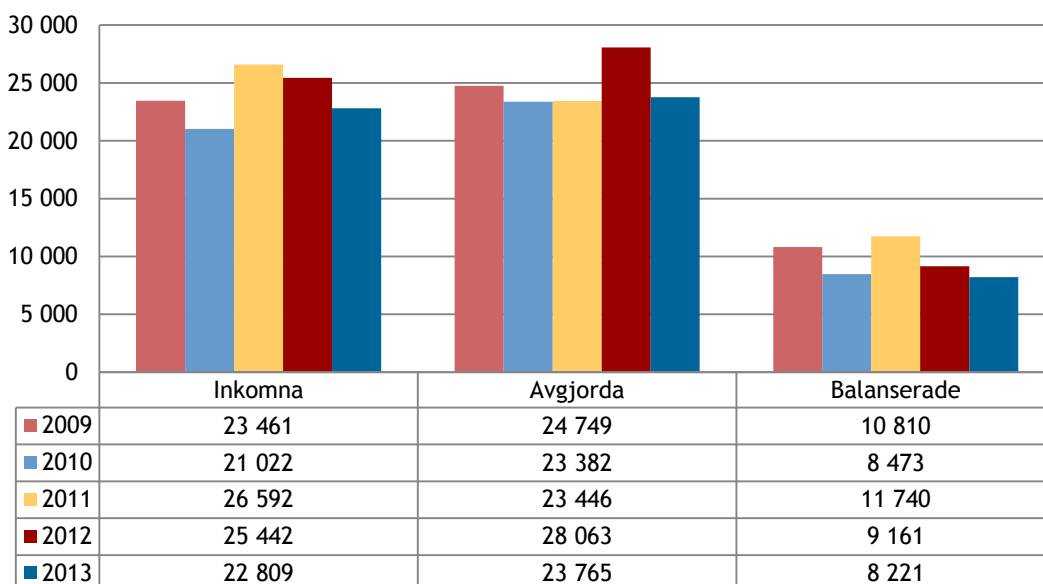
	2011	2012	2013
Genomsnittlig styckkostnad ² för ett mål (kr), fasta priser	15 234	12 835	15 194
Avgjorda mål per årsarbetskraft	72	87	74
Andelen mål som avgjorts med muntlig förhandling	11 %	7 %	8 %
Andelen avgjorda förtursmål	11 %	10 %	12 %
Överklagandefrekvens (andel mål som överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen)			
- Skattemål	42 %	28 %	49 %
- Socialförsäkringsmål	33 %	20 %	35 %
- Totalt	34 %	26 %	36 %

¹ Samtliga styckkostnader i fasta och löpande priser redovisas i bilaga 2 och 3.

² SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

3.7.1 Målutvecklingen

Diagram 18 Inkomna, avgjorda och balanserade mål vid kammarrätterna 2009-2013, exklusive migrationsmål

I detta avsnitt redovisas målutvecklingen vid kammarrätterna exklusive migrationsmål. Målutvecklingen vid Migrationsöverdomstolen beskrivs i ett separat avsnitt, se 3.7.4.

Efter två år av högre nivåer på måltillströmning vid kammarrätterna är antalet inkomna mål under 2013 på ungefär samma nivå som under 2009 och 2010. Antalet avgjorda mål har varit relativt konstant under femårsperioden, med undantag för år 2012 då antalet ökade med ca 4 000 mål. Under året 2013 har antalet avgjorda mål överstigit antalet inkomna mål varför balansen minskat med 940 mål.

Fluktuationen i antal inkomna mål hos kammarrätterna sammanhänger med de balansavarbetsinsatser som genomförts vid förvaltningsrätterna. Statistiken över inkomna, avgjorda och balanserade mål har under perioden även påverkats av de drygt 4 000 socialförsäkringsmål rörande sjuklön, regressersättning till sjömän, som inkom till Kammarrätten i Göteborg under 2011 och 2012 och som avgjordes under 2012. En serie skattemål på Kammarrätten i Stockholm 2012 på drygt 600 mål med snabb handläggningstid har även de påverkat resultatet. Vid bedömning av det totala resultatet för kammarrätterna bör dessa mål vid kammarrätterna i Stockholm och Göteborg beaktas. En del beräkningar och resonemang i det följande tar hänsyn till dessa mål. Även jämförel-

serna med 2009 och 2010 kan bli missvisande om inte dessa mål beaktas.

Under det senaste året har antalet inkomna mål minskat med tio procent på kammarrätterna. Om Kammarrätten i Göteborg exkluderas är minskningen av inkomna mål sex procent.

Antalet inkomna mål har minskat vid samtliga kammarrätter med undantag för kammarrätten i Sundsvall som haft en ökning med 18 procent. Detta beror på att förvaltningsrätterna i Falun och Härnösand under ett par år fått extra resurser för att avgöra mål. Balanserna har därmed minskat och resulterat i ett ökat inflöde till Kammarrätten i Sundsvall. Kammarrätten räknar med fortsatt stort inflöde från förvaltningsrätterna under 2014. De största förändringarna antalsmässigt har varit på kammarrätterna i Göteborg och i Stockholm. Inkomna mål har minskat med ca 1 680 mål eller 18 procent vid Kammarrätten i Göteborg och med ca 1 140 mål eller 13 procent vid Kammarrätten i Stockholm. Minskningen i Göteborg sammanhänger framförallt med färre inkomna socialförsäkringsmål. Minskningen vid Kammarrätten i Stockholm beror dels på serien av skattemål år 2012, dels på färre inkomna socialförsäkringsmål under 2013. Inflödet av inkomna mål 2012 var därutöver stort vid Kammarrätten i Stockholm på grund av de balansavarbetsinsatser som vidtog på förvaltningsrätterna.

Socialförsäkringsmålen fortsätter att minska. Nedgången det senaste året är 44 procent eller drygt 3 200 mål. Målminskningen beror främst på att antalet socialförsäkringsmål minskat vid Kammarrätten i Göteborg. I övrigt är det, totalt sett, små förändringar i antalet inkomna mål men förändringen varierar mycket mellan kammarrätterna. Totalt sett ökar mål enligt socialtjänstlagen och de resurskrävande LVU- och LVM-målen. De alltmer, enligt kammarrätterna, komplicerade skattemålen ökar också. LOU-målen ökar kraftigt på två av fyra kammarrätter.

Antalet avgjorda mål har minskat hos samtliga kammarrätter sedan 2012 med undantag för Kammarrätten i Sundsvall. Totalt är minskningen 15 procent och beror till stor del på sjuklönemålen i Kammarrätten i Göteborg. Om Kammarrätten i

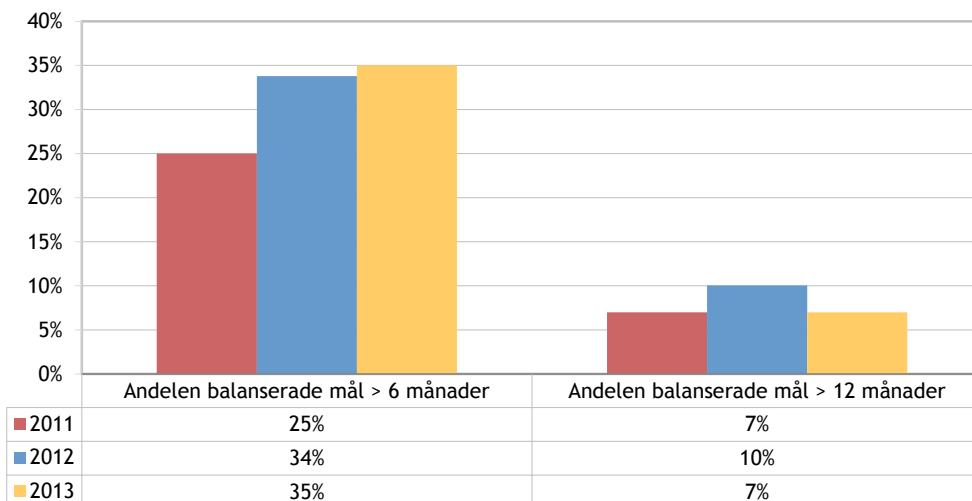
Göteborg exkluderas är minskningen av avgjorda mål sex procent.

Balanserna minskade vid alla kammarrätter under 2013 med undantag för Kammarrätten i Sundsvall. Domstolen räknar med att balansen skall kunna nedbringas under 2014. Den totala balansminskningen har varit 10 procent där Kammarrätten i Göteborg står för den största minskningen med 17 procent. Exkluderas Göteborg är minskningen sex procent. Totalt sett har balanserna minskat under året för flera målkategorier däribland skattemål, socialförsäkringsmål och LOU-mål. Minskningen av skattemålsbalansen beror på att balansen minskat på Kammarrätten i Stockholm. Balansen av LVM-mål ökar genomgående för samtliga kammarrätter.

Tabell 23 Inkomna, avgjorda och balanserade mål per målkategori vid kammarrätterna 2011-2013

Utveckling per målkategori	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
Inkomna mål				Antal	%	Antal	%
Skattemål	4 819	5 141	5 350	531	11 %	209	4 %
Trängselskattmål	45	31	57	12	27 %	26	84 %
Socialförsäkringsmål	8 401	7 371	4 125	-4 276	-51 %	-3 246	-44 %
Mål enl. socialtjänstlagen	2 136	2 019	2 195	59	3 %	176	9 %
Psykiatrimål	1 169	1 229	1 282	113	10 %	53	4 %
LVU-mål	1 152	1 196	1 310	158	14 %	114	10 %
LVM-mål	207	196	256	49	24 %	60	31 %
LOU-mål	755	771	778	23	3 %	7	1 %
Mängdmål	1 360	1 410	1 435	75	6 %	25	2 %
Övriga mål	6 548	6 078	6 021	-527	-8 %	-57	-1 %
Summa exkl. migrationsmål	26 592	25 442	22 809	-3 783	-14 %	-2 633	-10 %
Migrationsmål	11 178	11 714	9 254	-1 924	-17 %	-2 460	-21 %
Summa inkl. migrationsmål	37 770	37 156	32 063	-5 707	-15 %	-5 093	-14 %
Avgjorda mål				Antal	%	Antal	%
Skattemål	5 367	4 971	5 448	81	2 %	477	10 %
Trängselskattmål	55	34	47	-8	-15 %	13	38 %
Socialförsäkringsmål	5 086	10 099	4 896	-190	-4 %	-5 203	-52 %
Mål enl. socialtjänstlagen	2 046	2 019	2 195	149	7 %	176	9 %
Psykiatrimål	1 157	1 241	1 281	124	11 %	40	3 %
LVU-mål	1 136	1 233	1 313	177	16 %	80	6 %
LVM-mål	214	198	242	28	13 %	44	22 %
LOU-mål	717	716	818	101	14 %	102	14 %
Mängdmål	1 277	1 352	1 468	191	15 %	116	9 %
Övriga mål	6 391	6 200	6 057	-334	-5 %	-143	-2 %
Summa exkl. migrationsmål	23 446	28 063	23 765	319	1 %	-4 298	-15 %
Migrationsmål	11 059	11 825	9 697	-1 362	-12 %	-2 128	-18 %
Summa inkl. migrationsmål	34 505	39 888	33 462	-1 043	-3 %	-6 426	-16 %
Balanserade mål				Antal	%	Antal	%
Skattemål	3 560	3 737	3 639	79	2 %	-98	-3 %
Trängselskattmål	5	2	12	7	140 %	10	500 %
Socialförsäkringsmål	4 995	2 271	1 503	-3 492	-70 %	-768	-34 %
Mål enl. socialtjänstlagen	470	470	470	0	0 %	0	0 %
Psykiatrimål	125	112	113	-12	-10 %	1	1 %
LVU-mål	198	161	158	-40	-20 %	-3	-2 %
LVM-mål	25	23	37	12	48 %	14	61 %
LOU-mål	127	182	142	15	12 %	-40	-22 %
Mängdmål	296	354	321	25	8 %	-33	-9 %
Övriga mål	1 939	1 849	1 826	-113	-6 %	-23	-1 %
Summa exkl. migrationsmål	11 740	9 161	8 221	-3 519	-30 %	-940	-10 %
Migrationsmål	1 558	1 447	1 004	-554	-36 %	-443	-31 %
Summa inkl. migrationsmål	13 298	10 608	9 225	-4 073	-31 %	-1 383	-13 %

Diagram 19 Andelen balanserade mål äldre än sex och tolv månader vid kammarrätterna 2011-2013

Diagrammet ovan visar andelen balanserade mål i olika ålderskategorier i förhållande till det totala antalet balanserade mål. En klar förbättring av balanserade mål äldre än 12 månader märks under året, framförallt hos de kammarrätter som hade en hög andel 2012. Den minskade inströmningen av mål har givetvis gett kammarrätterna utrymme att arbeta av sina äldre mål i balans.

Andelen mål äldre än 6 månader ligger en procentandel högre än förra året, vilket beror på att de båda mindre kammarrätterna, Kammarrätten i Jönköping och Kammarrätten i Sundsvall, har ökat andelen mål äldre än 6 månader. Kammarrätten i Jönköping har alltså minst andel äldre mål i balans.

Genomgående för kammarrätterna är att det i huvudsak är bland skattemålen som balanserna finns. Detta beror till viss del på ett antal balanserade skattemål väntar på avgörande från Högsta förvaltningsdomstolen.

Den totala målbalansen i förhållande till antalet inkomna mål ligger på 36 procent vilket är detsamma som för år 2012. År 2011 var andelen högre, 42 procent.

3.7.2 Verksamhetsmål och skillnader i resultat mellan olika domstolar

Regeringens verksamhetsmål för kammarrätterna är att huvuddelen av samtliga avgjorda mål (exklusive förtursmål och migrationsmål) inte bör ta längre tid än sex månader att avgöra. Omloppstiderna har under 2013 ökat till 7,5 månader från

förra årets 6,8 månader. Omloppstiderna förbättrades successivt under perioden 2010–2012. Kammarrätternas balanser och även omloppstider har delvis påverkats av fluktuationen av antalet inkomna mål under den period som förvaltningsrättsreformen pågick.

Omloppstiden för socialförsäkringsmål har ökat på samtliga kammarrätter förutom Kammarrätten i Jönköping. En anledning är att andelen inkomna mål utan krav på prövningstillstånd ökat samt att äldre mål avarbetats. Omloppstiden för skattemål är förhållandevis lång på samtliga kammarrätter.

Kammarrätten i Jönköping är den enda kammarrätten som når regeringens verksamhetsmål. Resultatet för de enskilda kammarrätterna varierar mellan 5,1 och 9,5 månader i omloppstid. Spridningen mellan kammarrätterna har ökat sedan 2012.

Omloppstiderna i Göteborg har ökat väsentligt från 7,1 till 9,5 månader vilket framförallt beror på att andelen inkomna mål som inte har PT-krav har ökat men även att äldre socialförsäkringsmål avarbetats. Åldersstrukturen på de balanserade målen har därmed förbättrats. Kammarrätten har därutöver skattemål som avvaktar avgöranden från Högsta förvaltningsdomstolen. Om Kammarrätten i Göteborg exkluderats hade omloppstiderna under 2013 varit 6,3 månader.

Kammarrätten i Stockholm hade en serie skattemål som blivit gamla i avvaktan på avgörande från Högsta förvaltningsdomstolen. Merparten av dessa

har avgjorts under 2013 men kommer även påverka omloppstiderna framöver.

I den enkät som skickats ut till domstolarna angående måluppfyllelsen av verksamhetsmålen har Kammarrätten i Göteborg uppgett att satsningen på att avgöra äldre mål samt arbeta av balansen har inverkat negativt på omloppstiderna. Kammarrätten i Jönköping har uppgett att orsa-

kerna till att regeringens verksamhetsmål uppfyllts de fyra senaste åren är ett långsiktigt utvecklingsarbete som rör organisation och arbetsformer, bl.a. specialisering samt regelbunden uppföljning.

Ingen av kammarrätterna har angett att bemanningsläget har varit försvårande för att nå omloppstiderna.

Diagram 20 Kammarrätternas uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål 2013

3.7.3 En bedömning av kammarrätternas resultat

Kammarrätterna har inte nått regeringens verksamhetsmål under 2013. Omloppstiderna har försämrats. Åldersstrukturen har dock förbättrats och kammarrätterna har under året minskat sina balanser med 10 procent eller 940 mål.

Antalet inkomna mål har minskat på samtliga kammarrätter sedan 2012 med undantag för Kammarrätten i Sundsvall. Arbetsbelastningen, totalt sett, på kammarrätterna kan därför bedömas ha minskat. Det ska samtidigt noteras att de arbetskrävande LVU-målen respektive LVM-målen ökat samt att skattemålen har ökat i antal och bedöms, av kammarrätterna, ha blivit svårare till sin karaktär. Antalet avgjorda mål har minskat på samtliga kammarrätter sedan 2012 med undantag för Kammarrätten i Sundsvall.

Statistiken över inkomna, avgjorda och balanserade mål har under perioden påverkats av mål rörande sjuklön samt en serie av skattemål. Vid bedömning av det totala resultatet för kammarrätterna bör dessa mål vid kammarrätterna beaktas.

Antalet årsarbetskrafter var i princip oförändrat mellan 2012 och 2013. Med ett kraftigt minskat antal avgjorda mål, beroende på framförallt sjuklönemålen på Kammarrätten i Göteborg, har arbetsproduktiviteten försämrats avsevärt. Exkluderat dessa mål är arbetsproduktiviteten i stort sett oförändrad. Styckkostnaderna för ett genomsnittligt avgjort mål har ökat kraftigt med knappt 2 400 kr mellan 2012 och 2013. Även detta kan till stor del förklaras av avgörandet av sjuklönemålen.

3.7.4 Migrationsöverdomstolen

Tabell 24 Kammarrätternas migrationsmål

	2011	2012	2013
Antal kammarrätter	1	1	1
Genomsnittlig styckkostnad ¹ för ett mål (kr), fasta priser	9 438	9 030	11 477
Avgjorda avlägsnandemål per årsarbetskraft	110	111	89
Avgjorda verkställighetsmål per årsarbetskraft	165	138	121
Avgjorda övriga mål per årsarbetskraft	157	151	121
Genomsnittlig handläggningstid för avlägsnandemål i månader	1,7	1,5	1,4

¹Samtliga styckkostnader i fasta och löpande priser redovisas i bilaga 2 och 3. SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

De inkomna målen till Migrationsöverdomstolen har mellan 2012 och 2013 minskat med 21 procent. Den största måltypen, avlägsnandemålen, uppvisar den största minskningen, 26 procent, motsvarande knappt 2 100 mål. Måltypen uppvisar för 2013 det lägsta antalet inkomna mål under den senaste femårsperioden. Antalet inkomna asylmål med ensamkommande barn har dock ökat. 2013 ökade måltypen med ca 30 mål motsvarande 14 procent. Mål om uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning har minskat med 22 procent. Denna måltyp ökade kraftigt under 2011 men har nu sjunkit två år i rad. Utvecklingen av inkomna mål följer avgjorda mål på migrationsdomstolarna.

Antalet avgjorda mål på Migrationsöverdomstolen har minskat med 18 procent under året. Av de olika målkategorierna har avgjorda asylmål med ensamkommande barn, ökat med 19 procent medan mål om uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning har minskat med 28 procent.

Antalet mål i balans har under 2013 minskat med 31 procent hos Migrationsöverdomstolen.

Vid Migrationsöverdomstolen kräver i princip alla migrationsmål prövningstillstånd. Under året har 82 mål, varav 45 avlägsnandemål, fått beslut om beviljat prövningstillstånd.

Tabell 25 Inkomna, avgjorda och balanserade mål vid Migrationsöverdomstolen 2011-2013

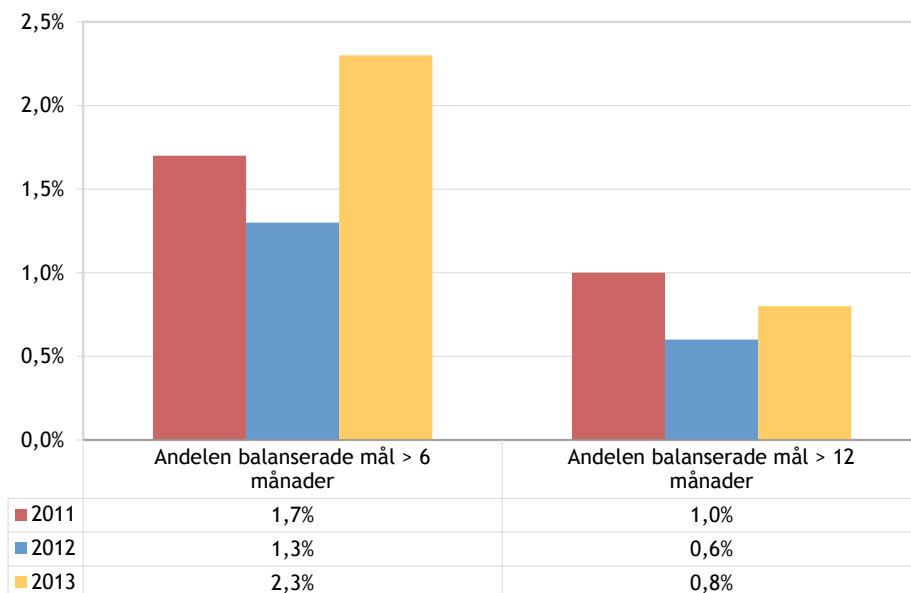
Utveckling för migrationsmål	2011	2012	2013	Förändring		Förändring	
				2011-2013	%	2012-2013	%
Inkomna mål				Antal	%	Antal	%
Avlägsnandemål	6 763	7 837	5 764	-999	-15 %	-2 073	-26 %
<i>varav asylmål</i>	6 374	7 387	5 272	-1 102	-17 %	-2 115	-29 %
<i>varav asylmål, ensamkommande barn</i>	192	233	266	74	39 %	33	14 %
Verkställighetsmål	736	649	591	-145	-20 %	-58	-9 %
Uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning	2 563	1 764	1 380	-1 183	-46 %	-384	-22 %
Svenskt medborgarskap	126	223	220	94	75 %	-3	-1 %
Tvångsätgärder	357	473	446	89	25 %	-27	-6 %
Övriga migrationsmål	597	771	853	256	43 %	82	11 %
Summa migrationsmål	11 142	11 717	9 254	-1 888	-17 %	-2 463	-21 %
Avgjorda mål				Antal	%	Antal	%
Avlägsnandemål	6 785	7 694	6 132	-653	-10 %	-1 562	-20 %
<i>varav asylmål</i>	6 369	7 303	5 607	-762	-12 %	-1 696	-23 %
<i>varav asylmål, ensamkommande barn</i>	180	232	275	95	53 %	43	19 %
Verkställighetsmål	734	661	592	-142	-19 %	-69	-10 %
Uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning	2 426	2 002	1 439	-987	-41 %	-563	-28 %
Svenskt medborgarskap	134	213	230	96	72 %	17	8 %
Tvångsätgärder	352	482	443	91	26 %	-39	-8 %
Övriga migrationsmål	592	773	861	269	45 %	88	11 %
Summa migrationsmål	11 023	11 825	9 697	-1 326	-12 %	-2 128	-18 %
Balanserade mål				Antal	%	Antal	%
Avlägsnandemål	984	1 127	759	-225	-23 %	-368	-33 %
<i>varav asylmål</i>	925	1 021	684	-241	-26 %	-337	-33 %
<i>varav asylmål, ensamkommande barn</i>	41	42	33	-8	-20 %	-9	-21 %
Verkställighetsmål	34	22	20	-14	-41 %	-2	-9 %
Uppehållstillstånd utan samband med avvisning eller utvisning	445	208	146	-299	-67 %	-62	-30 %
Svenskt medborgarskap	14	24	13	-1	-7 %	-11	-46 %
Tvångsätgärder	11	2	5	-6	-55 %	3	150 %
Övriga migrationsmål	70	67	61	-9	-13 %	-6	-9 %
Summa migrationsmål	1 558	1 450	1 004	-554	-36 %	-446	-31 %

Inriktningen i regeringens verksamhetsmål för Migrationsöverdomstolen har för 2013 varit att merparten (90 procent) av målen inte ska ta mer än två månader att avgöra. Migrationsöverdomstolens resultat 2013 var 2,6 månader, vilket var en försämring med 0,1 månader jämfört med 2012. Andelen mål som avgjordes inom två månader var 81 procent under året, en förbättring med en procentenhet sedan 2012.

I den enkät som skickas ut till domstolarna angående faktorer som påverkat omloppstiden, har

Migrationsöverdomstolen angett att måluppfyllelsen påverkats negativt av att domstolen fokuserat på att avgöra de allra äldsta målen. Kammarrätten menar att omloppstiderna snarare bör beräknas från att målen kommer in tills dess PT-frågan är avgjord eftersom mål som fått provningstillstånd inte kan avgöras inom två månader. En sådan beräkning ger en omloppstid om 2,3 månader vilket ligger nära regeringens verksamhetsmål.

Diagram 21 Andelen balanserade migrationsmål äldre än sex och tolv månader vid Migrationsöverdomstolen 2011-2013

Både andelen balanserade mål äldre än sex månader och äldre än tolv månader ökade under 2013.

Den totala balansen i förhållande till antalet inkomna mål uppgick till 11 procent 2013. I jämförelse med 2012 var det en förbättring med en procentenhet.

3.7.5 En bedömning av Migrationsöverdomstolens resultat

Migrationsöverdomstolen har inte uppnått regeringens verksamhetsmål. Omloppstiden har försämrats med 0,1 månad i förhållande till år 2012. Balansen har minskat med ca 450 mål eller 31 procent.

Måltillströmningen minskade med drygt 21 procent på totalen och de mer resurskrävande avlägsnandemålen med 26 procent, vilket medfört en minskning av arbetsbelastningen vid domstolen. Kammarrätten gör bedömningen att man nu har ett bra arbetsläge med låga balanser.

Antalet årsarbetskrafter var i princip oförändrat mellan 2012 och 2013. Antalet avgjorda mål har sjunkit markant med 18 procent eller drygt 2 000 mål vilket förklarar att antalet avgjorda mål per årsarbetskraft minskat. Styckkostnader för ett genomsnittligt avgjort mål är mycket högre 2013 jämfört med föregående år.

3.8 Högsta förvaltningsdomstolen

Återrapportering i avsnittet som bedöms följa av 3 kap. FÅB, myndighetens instruktion eller annat regeringsbeslut:

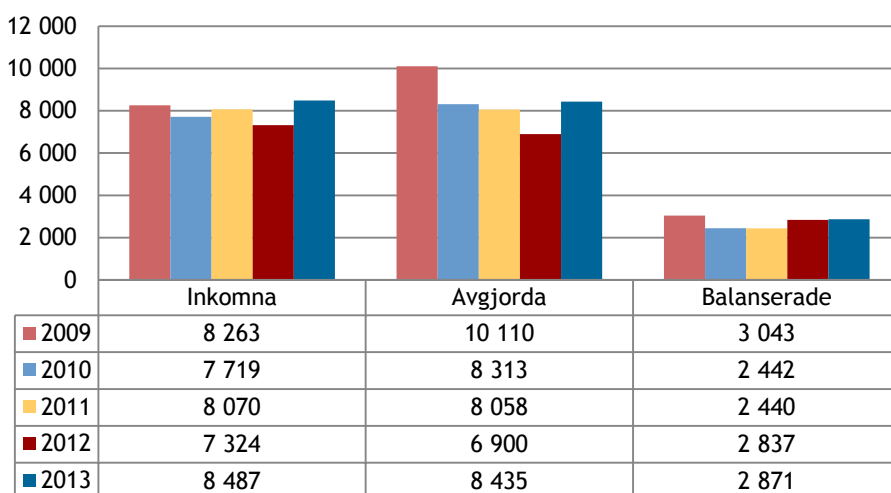
- Totala antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål.
- Genomsnittlig styckkostnad¹ för avgjorda mål.
- Fastställda verksambetsmål och måluppfyllelsen.
- Totala andelen balanserade mål äldre än sex respektive tolv månader.

Tabell 26 Högsta förvaltningsdomstolen

	2011	2012	2013
Genomsnittlig styckkostnad ² för ett mål (kr), fasta priser	13 489	15 242	12 363
Antal avgjorda mål per årsarbetskraft	97	89	107

3.8.1 Målutvecklingen

Diagram 22 Inkomna, avgjorda och balanserade mål vid Högsta förvaltningsdomstolen 2009-2013

¹ Samtliga styckkostnader redovisas i bilaga 2 och 3.

² SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

Antalet inkomna mål till Högsta förvaltningsdomstolen har 2013 ökat med 16 procent jämfört med 2012. Måltillströmningen har dessförinnan haft en minskande trend men är nu i nivå med 2009. Alla målkategorier förutom socialförsäkringsmål ökar men det är framförallt ökningen av skattemål som är betydande. Det kom in 1 250 fler skattemål 2013 jämfört med 2012 vilket är en ökning med 89 procent. Antalet inkomna skattemål är i nivå med åren före 2012,

men ungefär hälften av ökningen 2013 härrör sig från seriemål.

Antalet avgjorda mål har ökat med 22 procent mellan 2012 och 2013 och domstolen har brutit en nedåtgående trend. Bland annat inrättade domstolen en tillfällig avarbetningsgrupp som har varit framgångsrik. Målavverkningen har de senaste åren i stort sett varit i nivå med inkomna mål och därmed har balanserna hållits på en stabil, låg nivå.

Tabell 27 Inkomna, avgjorda och balanserade mål per målkategori vid Högsta förvaltningsdomstolen 2011-2013

Utveckling per målkategori	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013		Förändring 2012-2013	
Inkomna mål				Antal	%	Antal	%
Skattemål	2 265	1 412	2 667	402	18 %	1 255	89 %
Trängselskattmål	23	12	20	-3	-13 %	8	67 %
Socialförsäkringsmål	1 671	2 050	1 710	39	2 %	-340	-17 %
Mål enl. socialtjänstlagen	543	475	516	-27	-5 %	41	9 %
Psykiatrimål	161	192	229	68	42 %	37	19 %
LVI-mål	269	309	328	59	22 %	19	6 %
LVM-mål	7	13	25	18	257 %	12	92 %
LOU-mål	257	218	222	-35	-14 %	4	2 %
Mängdmål	377	376	410	33	9 %	34	9 %
Övriga mål	2 497	2 267	2360	-137	-5 %	93	4 %
Summa totalt	8 070	7 324	8487	417	5 %	1 163	16 %
Avgjorda mål				Antal	%	Antal	%
Skattemål	2 466	1 443	2 395	-71	-3 %	952	66 %
Trängselskattmål	20	15	23	3	15 %	8	53 %
Socialförsäkringsmål	1 498	1 715	2 129	631	42 %	414	24 %
Mål enl. socialtjänstlagen	498	523	454	-44	-9 %	-69	-13 %
Psykiatrimål	153	198	227	74	48 %	29	15 %
LVI-mål	243	323	323	80	33 %	0	0 %
LVM-mål	9	13	19	10	111 %	6	46 %
LOU-mål	234	216	233	-1	0 %	17	8 %
Mängdmål	324	391	376	52	16 %	-15	-4 %
Övriga mål	2 613	2 063	2256	-357	-14 %	193	9 %
Summa totalt	8 058	6 900	8 435	377	5 %	1 535	22 %
Balanserade mål				Antal	%	Antal	%
Skattemål	657	616	883	226	34 %	267	43 %
Trängselskattmål	6	3	0	-6	-100 %	-3	-100 %
Socialförsäkringsmål	712	1 045	623	-89	-13 %	-422	-40 %
Mål enl. socialtjänstlagen	130	81	144	14	11 %	63	78 %
Psykiatrimål	22	16	18	-4	-18 %	2	13 %
LVI-mål	55	40	45	-10	-18 %	5	13 %
LVM-mål	0	0	6	6		6	
LOU-mål	33	35	24	-9	-27 %	-11	-31 %
Mängdmål	89	76	106	17	19 %	30	39 %
Övriga mål	736	925	1 022	286	39 %	97	10 %
Summa totalt	2 440	2 837	2 871	431	18 %	34	1 %

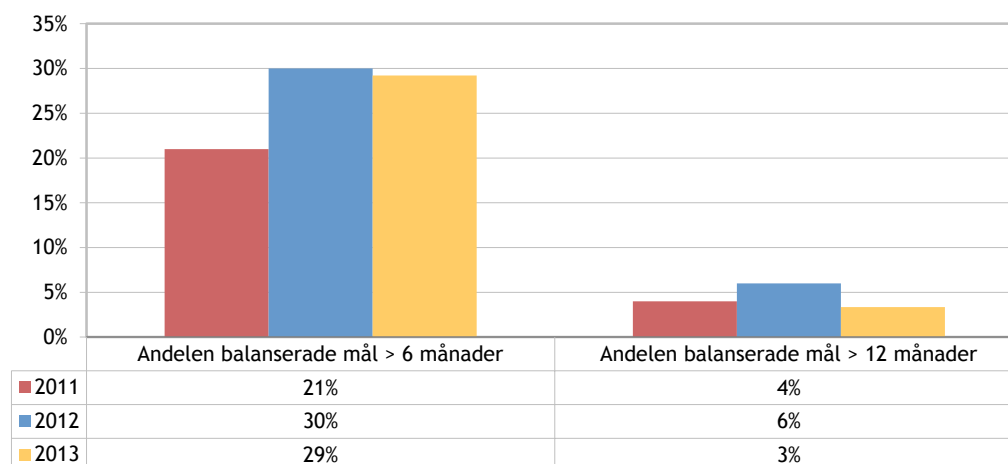
Tabell 28 Avgjorda mål vid Högsta förvaltningsdomstolen 2011-2013

	2011	2012	2013
Mål som har avgjorts slutligt efter att ha beviljats PT (Dispenserade mål)	139	125	119
Mål som ej har beviljats PT (Ej beviljade dispenser)	7 204	6 231	7 756
Mål som ej omfattas av PT (Resningar mm)	715	544	560
Summa avgjorda mål	8 058	6 900	8 435

Antalet mål som har avgjorts slutligt efter beviljat prövningstillstånd uppgår till 119 vilket kan jämföras med 206 stycken 2009 då domstolen bedrev avarbetsprojekt och totalt avgjorde över 10 000 mål. Sedan 2009 har antalet minskat varje år. Antalet mål som beviljats prövningstillstånd uppgick till 130 mål 2013, vilket visserligen är betydligt fler än föregående år men historiskt sett få mål. Antalet avgjorda mål som inte har beviljats prövningstillstånd respektive avgjorda

mål som inte omfattas av prövningstillstånd har ökat mellan 2012 och 2013. Av de inkomna målen krävdes prövningstillstånd i 93 procent av fallen. I de mål där domstolen har tagit ställning till om prövningstillstånd skall meddelas eller inte har prövningstillstånd meddelats i 1,6 procent av målen, vilket även det är lågt historiskt sett. Undantaget är 2012 då motsvarande andel var 1,1 procent.

Diagram 23 Andelen balanserade mål äldre än sex och tolv månader vid Högsta förvaltningsdomstolen 2011-2013

Åldersstrukturen för balanserade mål har förbättrats under 2013 både avseende balanserade mål äldre än sex månader och balanserade mål äldre än tolv månader. Den totala balansen i förhållande till inkomna mål uppgick till 34 procent 2013, vilket var en förbättring jämfört med 2012.

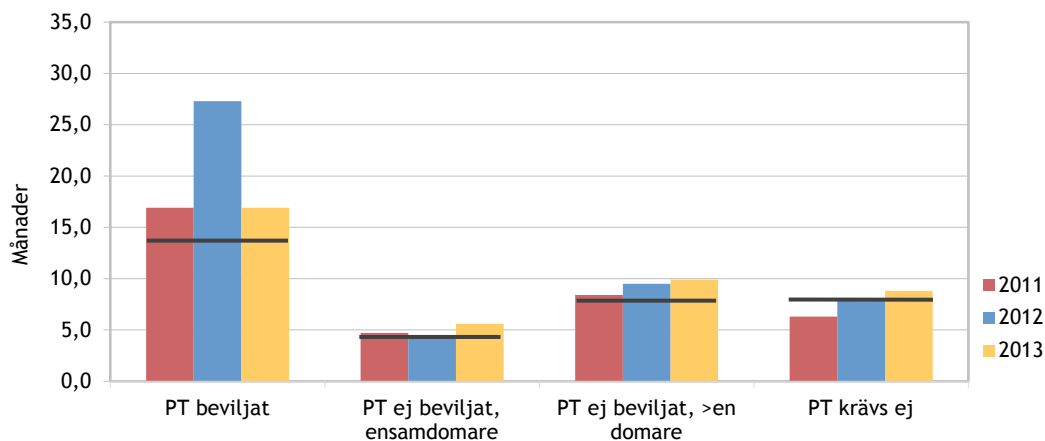
3.8.2 Verksamhetsmål

Högsta förvaltningsdomstolen ska årligen sätta egna verksamhetsmål. För 2013 har domstolen fastställt fyra verksamhetsmål beträffande omloppstider samt ett beträffande balansens stor-

lek. Verksamhetsmålen beträffande omloppstider har delats upp i mål som kräver prövningstillstånd och mål som inte kräver prövningstillstånd. Av de mål som kräver prövningstillstånd sker vidare en uppdelning på mål som beviljats prövningstillstånd respektive ej beviljats prövningstillstånd. Den sistnämnda kategorin delas dessutom upp i mål som avgjorts av en respektive fler än en domare.

I nedanstående diagram visas omloppstiden för huvuddelen (75 procent) av avgjorda mål. Måluppfyllelsen redovisas också i tabellform i bilaga 1.

Diagram 24 Högsta förvaltningsdomstolen uppfyllelse av verksamhetsmål 2013

Högsta förvaltningsdomstolen uppnådde inte något av fyra verksamhetsmål avseende omloppstider. Verksamhetsmålet PT beviljat har förbättrats avsevärt sedan förra året och ligger nu i nivå med 2011. Övriga omloppstider har försämrats under 2013. I den analys som domstolen har gjort under 2013 avseende verksamhetsmålen för omloppstider, är slutsatsen att målen är mycket ambitiöst satta och inte fullt ut relevanta. Domstolen kommer ändra sina verksamhetsmål till 2014 till att avse omloppstiden från måls inkommande till dess att beslut fattats i PT-frågan.

Balansens storlek överskred endast något målsättningen vid årets utgång.

3.8.3 En bedömning av Högsta förvaltningsdomstolens resultat

Arbetsbelastningen har ökat under året på grund av den ökade måltillströmningen. Antalet avgjorda mål 2013 har ökat betydligt jämfört med föregående år och balanserna är fortfarande på en låg nivå.

Jämfört med föregående år har antalet årsarbetskrafter vid Högsta förvaltningsdomstolen

ökat marginellt. De senaste årens problem med hög personalomsättning av justitiesekreterare har parerats i större utsträckning under 2013 i och med ökade anställningar samt att domstolen har tillåtit en större andel att arbeta på annan ort. Beslutet att öka andelen justitiesekreterare som arbetar på distans har gjort att urvalet blivit större och kvaliteten på medarbetarna högre. Omsättningen av justitiesekreterare har dock varit hög även under 2013, 36 procent, men domstolen lyckades öka antalet årsarbetskrafter med 2,5 inom denna kategori. Antalet avgjorda mål per årsarbetskraft har ökat från 89 år 2012 till 107 år 2013, vilket alltså inneburit en förbättring av arbetsproduktiviteten. En annan anledning till en förbättrad arbetsproduktivitet har varit den balansavarbetsinsats som domstolen har gjort under året. Ytterligare en anledning till förbättrad arbetsproduktivitet har varit ett större seriemål som varit relativt lätt att avgöra. Styckkostnaden för ett genomsnittligt avgjort mål minskade med drygt 2 600 kr mellan 2012 och 2013.

3.9 Hyres- och arrendenämnderna

Åtterrapporering i avsnittet som bedöms följa av 3 kap. FÅB, myndighetens instruktion eller annat regeringsbeslut:

- Antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden.
- Genomsnittlig styckkostnad¹ för avgjorda ärenden.
- Fastställda verksamhetsmål och måluppfyllelsen per hyres- och arrendenämnd.
- Skillnader i resultat mellan olika nämnder.

Tabell 29 Hyres- och arrendenämnderna

	2011	2012	2013
Genomsnittlig styckkostnad ² per ärende (kr), fasta priser	3 136	2 797	2 650
Antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft	337	373	387

¹ Samtliga styckkostnader i fasta och löpande priser redovisas i bilaga 2 och 3.

² SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

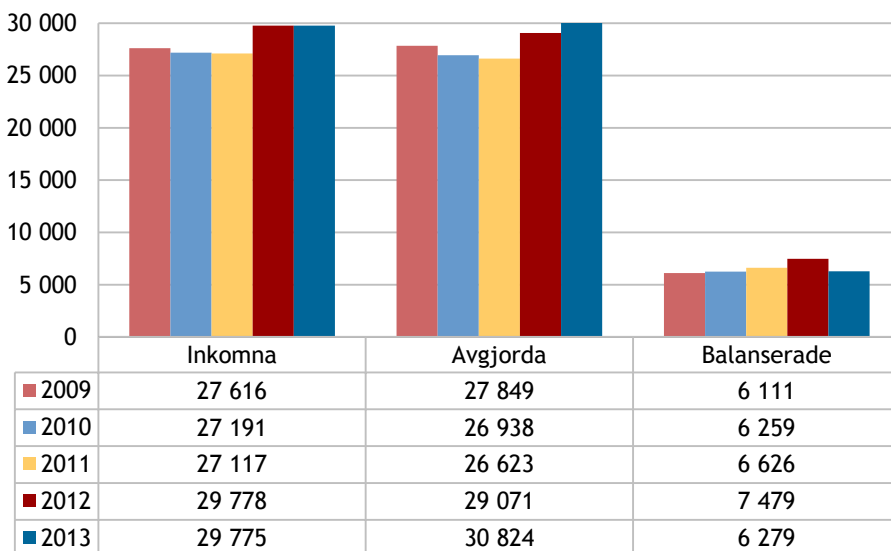
3.9.1 Ärendeutvecklingen

Av landets åtta hyres- och arrendenämnder är de fem minsta nämnderna administrativt knutna till tingsrätten på samma ort och lagmannen vid tingsrätten är chef även för hyres- och arrendenämnden. De tre största hyres- och arrendenämnderna ligger i Stockholm, Göteborg och Malmö. De är administrativt självförsörjande och har egen chef. Nämnderna är sinsemellan olika

och skiljer sig åt vad gäller storlek, geografiskt verksamhetsområde och ärendetyper, bland annat beroende på hur hyres- och arrendemarknaden ser ut i olika delar av landet.

Antalet inkomna ärenden till de tre största nämnderna motsvarande 71 procent av det totala antalet ärenden 2013.

Diagram 25 Inkomna, avgjorda och balanserade ärenden vid hyres- och arrendenämnderna 2009-2013

Ärendetillströmningen under åren 2009–2011 var i stort sett oförändrad. Under 2012 ökade antalet inkomna ärenden med 10 procent och årets ärendetillströmning ligger i nivå med föregående år. Dock ser fördelningen annorlunda ut, ärenden avseende bostadsavståenden har ökat mest, sett till antal, med 1 104 ärenden medan bostadsarrenden har minskat med 726 ärenden.

Förändringarna i antalet inkommande mål mellan de olika hyres- och arrendenämnderna jämfört med föregående år är små. Nämnden i Linköping avviker dock och har störst ökning av ärenden, medan Hyres- och arrendenämnden i Sundsvall minskat mest.

Avverkningen under 2009–2011 var något nedåtgående. Under senaste åren har dock antalet avgjorda ärenden ökat. Ökningen jämfört

med föregående år uppgår till 1 753 ärenden vilket motsvarar sex procent. Den största ökningen avser bostadsarrenden, vilka uppvisar en ökning om 81 procent. Dessa ärenden har lång handläggningstid och genomsnittlig omloppstid är 14,0 månader.

Antalet avgjorda ärenden 2013 överstiger antalet inkomna, vilket medfört att balanserna i förhållande till 2012 minskat med 1 200 ärenden, motsvarande 16 procent.

Av de balanserade ärendena är 41 procent äldre än sex månader vilket är en ökning med drygt tre procentenheter sedan förra årsskiftet. Huvuddelen av dessa äldre ärenden består av ärenden enligt tolfte kapitlet Jordabalken och lokalmedlingsärenden.

Tabell 30 Inkomna och avgjorda ärenden vid hyres- och arrendenämnderna 2011-2013

Utveckling per ärendeslag	2011	2012	2013	Förändring 2011-2013	Förändring 2012-2013		
Inkomna ärenden				Antal	%	Antal	%
Arrendenämndsärenden	2 055	2 767	1 945	-110	-5 %	-822	-30 %
Ärenden enl. 12 kap. JB	23 569	25 622	26 485	2 916	12 %	863	3 %
Ärenden enl. hyresförhandlingslagen	663	694	552	-111	-17 %	-142	-20 %
Övriga hyresnämndsärenden	830	695	793	-37	-4 %	98	14 %
Summa	27 117	29 778	29 775	2 658	10 %	-3	0 %
Avgjorda ärenden				Antal	%	Antal	%
Arrendenämndsärenden	1 898	2 330	3 013	1 115	59 %	683	29 %
Ärenden enl. 12 kap. JB	23 580	25 047	26 344	2 764	12 %	1 297	5 %
Ärenden enl. hyresförhandlingslagen	381	968	653	272	71 %	-315	-33 %
Övriga hyresnämndsärenden	764	726	814	50	7 %	88	12 %
Summa	26 623	29 071	30 824	4 201	16 %	1 753	6 %
Balanserade ärenden				Antal	%	Antal	%
Arrendenämndsärenden	1 598	2 030	938	-660	-41 %	-1 092	-54 %
Ärenden enl. 12 kap. JB	4 359	4 898	4 911	552	13 %	13	0 %
Ärenden enl. hyresförhandlingslagen	447	373	272	-175	-39 %	-101	-27 %
Övriga hyresnämndsärenden	222	178	158	-64	-29 %	-20	-11 %
Summa	6 626	7 479	6 279	-347	-5 %	-1 200	-16 %

3.9.2 Verksamhetsmål och skillnader i resultat mellan olika nämnder

Regeringens verksamhetsmål är att huvuddelen, 75 procent, av ärendena vid hyres- och arrendenämnderna, exklusive ärenden om avstående av besittningsskydd för bostad och lokal samt ärenden om lokalmedling, inte bör ta längre tid än fyra månader att avgöra.

Omloppstiden för samtliga hyres- och arrendenämnder för 75:e percentilen under 2013 uppgick till 7,4 månader, vilket är en försämring med 2,0 månader jämfört med 2012. Ökningen av avgjorda bostadsarrenden, som har lång handläggningstid, är en förklaring till försämringen. Resultatet för de enskilda nämnderna varierar mellan 3,1 till 11,2 månader.

Tre nämnder har förbättrat resultatet jämfört med föregående år, Hyres- och arrendenämnden i Linköping, Malmö samt Västerås. Dock är det endast de två sistnämnda som uppfyllde regeringens mål för 2013.

Nämnden i Umeå har en omloppstid som är 7,2 månader längre än målsättningen, en försämring med 0,2 månader jämfört med föregående år. Att nämnden har långa omloppstider beror dels på en kraftig ärendeökning, i genomsnitt 38 procent årligen sedan 2011, dels på underbemanning till

följd av personalomsättning av hyresråd under året. Inför 2014 har bemanningen ökat upp för att kunna möta ärendeökningen och därigenom arbeta ner balanserna.

Variationen mellan nämndernas resultat kan till viss del förklaras av olikheter mellan nämnderna beträffande storlek, geografiskt verksamhetsområde och ärendesammansättning. Ändringen av regeringens verksamhetsmål, som genomfördes 2011, genom att även lokalmedlingsärenden är exkluderade, i kombination med skärpt tidskrav har gjort att arrendenämndsärenden får stor påverkan på resultatet. Detta eftersom en stor andel av dessa ärenden har en längre omloppstid. Antalet inkomna arrendenämndsärenden ökade dessutom kraftigt mellan 2011 och 2012, medan de under 2013 minskat. Då omloppstiden för dessa ärenden uppgår till 12,2 månader har ökningen från 2012 fortsatt stor påverkan på 2013 års omloppstider. Av enkäten om måluppfyllelse framgår att faktorer som personalomsättning, sjukdom, ökning av ärendetillströmningen, sambandsmål samt pilotfall som väntar på avgöranden i hovrätten generellt varit försvårande för måluppfyllelsen.

Diagram 26 Hyres- och arrendenämndernas uppfyllelse av regeringens verksamhetsmål 2013

3.9.3 En bedömning av hyres- och arrendenämndernas resultat

Totalt sett har hyresnämnderna inte uppfyllt regeringens verksamhetsmål för 2013. Resultatet har dessutom försämrats totalt sett sedan föregående år. Den huvudsakliga förklaringen till att måluppfyllelsen försämrats är att arbetsbelastningen ökat till följd av de senaste årens betydande ärendeökning.

Antalet avgjorda ärenden ökade nästan i takt med att antalet årsarbetskrafter ökade under 2013. Förändringen i antal avgjorda ärenden per årsarbetskraft har därmed endast förändrats marginellt jämfört med 2012. Styckkostnaden för ett genomsnittligt avgjort ärende minskade mellan 2012 och 2013.

3.10 Rättshjälpsmyndigheten

Återrapportering i avsnittet som bedöms följa av 3 kap. FÅB, myndighetens instruktion eller annat regeringsbeslut:

- Antalet inkomna och balanserade ärenden.
- Under budgetåret behandlade återkravsärenden.
- Andelen ärenden som överklagats till Rättshjälpsnämnden.

Rättshjälpsmyndigheten är samadministrerad med Sundsvall tingsrätt och Hyres- och Arrendenämnden i Sundsvall.

Rättshjälpsmyndigheten handlägger ansökningar om rättshjälp. I rättshjälpsärenden som beslutas av domstol eller hyres- och arrendenämnd hanterar Rättshjälpsmyndigheten utbetalningar och avräkningar mot biträde och sökande. Avräkningen innebär att myndigheten, till den rättssökande och biträdet, redovisar kostnaderna för rättshjälpen samt hur mycket som den enskilde ska betala själv.

Rättshjälpsmyndigheten kräver också in betalning när domstol beslutat om återbetalningsskyldighet i rättshjälpsärenden eller avseende kostnader i brottmål för exempelvis offentlig försvarare. Slutligen handlägger Rättshjälpsmyndigheten ärenden i vilka rättsliga biträden yrkar ersättning från staten för lämnad rådgivning. Sådan ersättning kan utgå när den enskilde av ekonomiska skäl inte själv behöver betala hela kostnaden för lämnad rådgivning.

Rättshjälpsmyndighetens överklagbara beslut prövas av Rättshjälpsnämnden.

Tabell 31 Inkomna och balanserade ärenden

	2011	2012	2013
Antal inkomna ärenden	24 998	27 773	29 684
Antal balanserade ärenden	70	199	53

Under 2013 har det totala antalet ärenden hos Rättshjälpsmyndigheten ökat med nära sju procent. Till största delen beror ökningen på att antalet återkrav i brottmål har ökat.

Ärendena kan delas upp i följande grupper: inkomna ärenden om rättshjälp, avräkningsärenden, återkravsärenden och begäran om ersättning för nedsatt rådgivningsavgift.

Tabell 32 Antalet till Rättshjälpsmyndigheten inkomna ansökningar om rättshjälp

	2011	2012	2013
Antal inkomna ärenden	1 251	1 191	1 149

Antalet ansökningar som inkommit till Rättshjälpsmyndigheten 2013 är fyra procent lägre jämfört med föregående år.

Tabell 33 Avräknade ärenden i vilka rättshjälp beviljats av Rättshjälpsmyndigheten respektive domstol

	2011	2012	2013
Avräknade ärenden - RHM	943	1 024	812
Avräknade ärenden - domstol	6 653	6 945	7 181

Avräkning görs när ärendet avslutats. Antalet avräknade ärenden där rättshjälp beviljats av Rättshjälpsmyndigheten har minskat med 21 procent under året efter att ha ökat mellan 2011 och 2012. Antalet ärenden följer, med viss eftersläpning, antalet inkomna ansökningar om rättshjälp till Rättshjälpsmyndigheten.

Till skillnad från antal avräknade ärenden vari rättshjälp beviljats av Rättshjälpsmyndigheten har avräknade ärenden vari rättshjälp beviljats av domstol fortsatt att öka 2013. Sammanlagt har antalet avräkningar ökat något under året. Orsaken till detta kan vara att domstolarna avgjort fler familjemål under 2013 än vad man gjorde 2012.

Tabell 34 Återkravsärenden

	Antal ärenden	Mnkr betalningar	Antal Mnkr	
Tvistemål				
2011	247	5,6	103	2,1
2012	270	6,3	127	2,7
2013	321	7,6	132	2,6
Brottmål				
2011	11 553	47,3	6 471	29,9
2012	13 600	53,4	6 658	30,8
2013	14 967	56,1	7 647	36,5

Under 2013 har antalet framställda återkrav i tvistemål ökat något från föregående år vilket kan förklaras med att antalet avräknade ärenden också ökat. Avgörande för i vilken mån domsto-

larna beslutar om återkrav är vilken typ av mål som domstolarna avgör. I familjemål förekommer sällan återkrav.

Återkrav i brottmål har ökat med drygt 3 400 ärenden sedan 2011. En anledning kan vara att domstolarna i allt större utsträckning beslutar om återbetalningsskyldighet enligt 31 kap 1§ rättegångsbalken. Återbetalningsskyldigheten har fr.o.m. den 1 juni 2010 utökats till att också omfatta kostnaderna för urinprovstagning och urinundersökning.

Tabell 35 Inkomna ärenden angående ersättning för nedsatt rådgivningsavgift

	2011	2012	2013
Antal nedsatta rådgivningar	4 351	4 743	5 254

Antalet inkomna ärenden avseende begäran om ersättning för nedsatt rådgivningsavgift har fortsatt att öka, mellan 2012 och 2013 uppgår ökningen till nära elva procent.

Tabell 36 Överklaganden till Rättshjälpsnämnden (procent av totalt antal ärenden)

	2011	2012	2013
Andel överklaganden	5,7	6,8	7,6

Andelen överklaganden har ökat sedan förra året. Totalt har 94 överklaganden inkommit.

Tabell 37 Omloppstider beträffande ansökningar om rättshjälp

	2011	2012	2013
Antal arbetsdagar	7	8	10

Omloppstiden beräknas i de ärenden där beslut fattas av Rättshjälpsmyndigheten och är ett medianvärde. Verksamhetsmålet i fråga om en rättsäker och effektiv handläggning får anses uppfyllt. Även det interna verksamhetsmålet om kortare handläggningstid än 10 dagar är uppfyllt.

3.11 Rättshjälpsnämnden

Återrapportering i avsnittet som bedöms följa av 3 kap. FÅB, myndighetens instruktion eller annat regeringsbeslut:

- Antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden.
- Andelen ärenden där nämnden gjort någon ändring.

Rättshjälpsnämnden har till uppgift att pröva överklaganden enligt 44 § andra stycket rättshjälpslagen (1996:1619). Nämndens beslut får inte överklagas.

Hovrätten för Nedre Norrland utför administrativa uppgifter åt Rättshjälpsnämnden och tillhandahåller sammanträdeslokaler för nämnden.

Tabell 38 Inkomna, avgjorda och balanserade ärenden 2011-2013

	2011	2012	2013
Antal inkomna ärenden	84	82	90
Antal avgjorda ärenden	88	78	83
Antal balanserade ärenden	4	8	15
Antalet ändrade beslut (inklusive återförvisade ärenden)	18	14	16
Ändringsfrekvens i procent (inklusive återförvisade ärenden)	20	17	19

Antalet inkomna och avgjorda ärenden har ökat jämfört med 2012. Av de under året avgjorda ärendena har Justitiekanslern inte överklagat i något fall. Att ärenden som nämnden återförvisat till Rättshjälpsmyndigheten jämföras med ändrade beslut beror på att nämnden, när nämnden

inte godtagit Rättshjälpsmyndighetens avslagsgrund, oftast återförvisat ärendet till Rättshjälpsmyndigheten för prövning av om övriga förutsättningar för rättshjälp är uppfyllda. Rättshjälpsnämnden har sammanträtt vid elva tillfällen under året.

4 Verksamhetsutveckling

Enligt regleringsbrevet ska Domstolsverket:

- åstadkomma en ändamålsenlig resursfördelning,
- vara en drivande och stödjande kraft i utvecklings- och kvalitetsarbetet,
- arbeta för en ökad tillgänglighet och information avseende Sveriges Domstolars verksamhet,
- arbeta för en ökad samverkan inom Sveriges Domstolar, och
- arbeta för en ökad samverkan mellan domstolar och andra berörda myndigheter.

4.1 Åtgärder för kvalitet och effektivitet

4.1.1 Kvalitets- och utvecklingsarbete

Domstolsverket har under 2013 genomfört konsultinsatser i enskilda domstolar i syfte att utveckla inre organisation och arbetsformer. Det konsultativa stödet utformas i samråd med domstolen och med lagmannen som uppdragsgivare.

Insatsernas omfattning varierar från enstaka rådgivningssamtal till större utvecklingsprojekt som sträcker sig över flera månader. Under året har ett tiotal uppdrag genomförts vid både förvaltningsdomstolar och allmänna domstolar, inom såväl underrätter som överrätter. Insatser har också genomförts för att domstolar ska utveckla sina arbetsformer genom erfarenhetsutbyte. Domstolsverket har under 2013 ordnat flera träffar för erfarenhetsutbyte mellan domstolar angående bland annat ungdomsmål och handläggning av dispositiva tvistemål. Åtgärder för att stärka kvaliteten i verksamheten redovisas också i avsnittet rörande bemötandefrågor.

Arbetsbördan för domstolarna när det gäller att lämna ut allmänna handlingar har på senare tid ökat markant. Till stor del beror detta på att teknikutvecklingen i samhället har lett till fler och mer omfattande beställningar av allmänna handlingar, där önskemålet ofta är att materialet ska lämnas ut elektroniskt. Mot denna bakgrund har Domstolsverket under året påbörjat ett arbete med att kartlägga de behov av stöd som domstolarna har i detta avseende. Avsikten med kartläggningen är att identifiera alla de områden där en effektivisering kan åstadkommas genom särskilda stöd för hanteringen. Detta arbete ska sedan utmynna i förslag på lösningar när det gäller såväl juridiska som tekniska stöd.

Domstolsverket ingick 2012 för området stämningmannadelgivningstjänster ett ramavtal med Svensk Delgivningsservice Aktiefbolag (SDS). Avtalet löper från och med den 1 november 2012 till

och med den 31 oktober 2014 med möjlighet för Domstolsverket att förlänga det en viss tid. Under året har Domstolsverket arbetat med att följa upp och utvärdera hur avtalet fungerar och vilken kvalitet den levererade tjänsten håller.

4.1.2 Erfarenhetsutbyte mellan domstolar

Till följd av ett regeringsuppdrag arbetade Domstolsverket under 2011 och 2012 med projektet ”Erfarenhetsutbyte mellan domstolar i frågor som rör inre organisation och arbetsformer” (ERFA-projektet). Uppdraget var bland annat att skapa förutsättningar för ett regelbundet erfarenhetsutbyte mellan domstolarna avseende dessa frågor.

Projektet genomförde följande erfarenhetsutbyten i form av träffar för tingsrätterna och förvaltningsrätterna:

- de tre migrationsdomstolarna beträffande hanteringen av migrationsmål för att korta handläggningstiderna,
- sex tingsrätter och tre förvaltningsrätter angående utveckling av kansli- och beredningsstödet,
- sex tingsrätter beträffande frågan om hur bra planering kan ge en effektiv målavverkning och
- 27 tingsrätter gällande frågor kring effektiv vardagsdelgivning.

Utöver träffarna möjliggjorde projektet att fyra förvaltningsdomstolar kunde genomföra utbytes-tjänstgöring hos varandra och att två nätverk utbytte erfarenheter med stöd av den s.k. ERFA-modellen.

Slutligen tillhandahöll projektet via Sveriges Domstolars intranät en kartläggning av hur tio tingsrätter har organiserat sin hantering av ungdomsmål där exempel på arbetsformer som kan

vara till särskild nytta lyfts fram och en erfarenhetsbank med exempel på genomförda förändringsarbeten i domstolarna.

Domstolsverket har under 2012 och 2013 på olika sätt följt upp vilken nytta domstolarna haft av ERFA-projektet i sitt verksamhetsutvecklingsarbete. Syftet har varit att ta reda på vilka åtgärder domstolarna genomfört som en följd av deltagandet i erfarenhetsutbytena. Vidare har domstolarna fått frågor om vilka effekter som har uppnåtts eller förväntas uppnås till följd av genomförda åtgärder.

Totalt deltog fem förvaltningsrätter och 28 tingsrätter i de ovan nämnda erfarenhetsutbytena i form av träffar. Av dessa har 60 procent – fyra förvaltningsrätter och sexton tingsrätter – genomfört någon form av utvecklingsåtgärd. Åtgärderna varierar i omfattning och karaktär. Som exempel på spännvidden kan nämnas att hos vissa domstolar har erfarenhetsutbytet inspirerat till förändringar i organisationen medan det hos andra bidragit till att det dagliga operativa arbetet effektiviserats, till exempel genom införande av enhetliga arbetsätt och användande av ny teknik.

Ett av effektmålen i projektplanen var att 20 procent av Sveriges Domstolar under hösten 2013 påbörjat ett utvecklingsarbete med hjälp av det stöd som projektet tillhandahållit. Det kan konstateras att cirka 25 procent av domstolarna påbörjat ett utvecklingsarbete.

En migrationsdomstol anger att omloppstiderna har kortats, bland annat till följd av medverkan i erfarenhetsutbyte.

Domstolsverket konstaterar att särskilt erfarenhetsutbytet kring ”Effektiv vardagsdelgivning” bidragit till en ökad effektivitet i delgivningsarbetet. Där har tingsrätterna uppgivit att färre förhandlingar ställs in eller på sikt kommer att ställas in på grund av genomförda åtgärder.

Efter att projektet slutförts under våren 2013 har det gått in i en förvaltningsfas. Domstolsverket har inom ramen för förvaltningen arbetat vidare med erfarenhetsutbyten mellan domstolar. Teman för dessa utbyten i form av träffar mellan domstolar har under hösten 2013 varit sammanställningar och tidsplaner i dispositiva tvistemål samt hanteringen av ungdomsmål, se avsnitt 3.2.3. Dessa utbyten ska leda till en ökad kvalitet och effektivitet i domstolarnas verksamhet.

4.1.3 Ekonomi- och personaladministration

Domstolsverket har under 2013 utvecklat budgetprocessen med domstolarna. En särskild ana-

lys av resursfördelningen mellan domstolskategorierna har införts. Analysen baseras på en metod som tagits fram i en utredning och presenterats i rapporten ”En översyn av resursfördelningen mellan domstolskategorier”. Analysen resulterade i följande inriktning för budgetarbetet. De allmänna domstolarna, företrädesvis tingsrätterna, ska tilldelas relativt sett mer resurser. Förvaltningsdomstolarnas relativa resursfördelning bör minska. Den slutliga budgettilldelningen för 2014 har också inneburit att de allmänna domstolarnas andel av domstolarnas totala resurser ökat medan förvaltningsdomstolarnas andel minskat. Till följd av att ytterligare resurser har tillförts domstolarna totalt sett 2014, har omfördelningen av resurser mellan domstolskategorierna kunnat genomföras utan omfattande neddragningar på förvaltningsdomstolarnas budgetar. Domstolsverket avser att pröva resursfördelningen mellan domstolskategorierna varje år med stöd av den metod som presenterats i utredningen.

Under 2013 har en översyn genomförts av hur förtursmål och mål med lång förhandlingstid kompenseras i resursfördelningsmodellen för tingsrätter och hovrätter. Översynen har resulterat i en utveckling av modellen.

Ett arbete med att ta fram en ny redovisningsplan för Sveriges Domstolar har inletts under 2013. En ny redovisningsplan ska bland annat ge beslutsfattare bättre förutsättningar att er hålla korrekt och adekvat information för styrning, kontroll och uppföljning. Redovisningsplanen ska också struktureras på ett enkelt och överskådligt sätt för att underlätta och effektivisera ekonomiadministrationen inom Sveriges Domstolar.

Ett led i att uppnå målet om en effektiv administration är att samordna fakturahanteringen inom Sveriges domstolar. Ur ett helhetsperspektiv finns det effektivitets- och kvalitetsvinster med en mer samordnad hantering av fakturor. Om konteringen samordnas kan varje konterare hantera en större mängd fakturor än genomsnittet idag och antalet konterare kan begränsas. Dessutom kommer konteringen att bli mer enhetlig och kvaliteten på externredovisningen kommer att förbättras. Sveriges Domstolar kommer därmed att bättre leva upp till kraven på god intern styrning och kontroll.

Generaldirektören har fattat ett inriktningsbeslut om att alla myndigheter inom Sveriges Domstolar ska ha överlämnat ansvaret för konte-

ringen av sina fakturor till Domstolsverket senast den 30 juni 2015. Under 2013 övertog verket fakturahanteringen för åtta domstolar.

Under året har förhandlingar med de fackliga organisationerna inletts om nya regler för ersättning vid beredskap. Arbetet syftar bland annat till att åstadkomma en enklare reglering och en mer kostnadseffektiv rutin för utbetalning av ersättningarna.

4.1.4 Verksamhetsstöd

Vera

Under året har Domstolsverket bedrivit ett intensivt arbete med att utveckla verksamhetsstödet Vera i syfte att anpassa Vera till den gemensamma RIF-standard som tagits fram inom ramen för Rättsväsendets informationsförsörjning. Arbetet med Rättsväsendets informationsförsörjning redovisas närmare under avsnittet 4.2 Samverkan mellan myndigheter.

En ny version av verksamhetsstödet Vera driftsattes i december 2013 med förbättringar kring bl.a. utskriftsfunktionaliteten. Den största förändringen är dock av teknisk natur och innebär att delar av den centrala infrastrukturen har bytts ut. Vera har migrerats till en ny teknisk plattform för att underlätta framtida drift och förvaltning.

Under året har också ett arbete med att se över Veras arkitektur påbörjats. Detta är ett långsiktigt arbete som syftar till att skapa förutsättningar för ett effektivt utvecklingsarbete av domstolarnas verksamhetsstöd framöver.

Under 2013 lämnades ett förslag på en domstolsdatalog som ska reglera behandlingen av personuppgifter inom Sveriges Domstolar (Ds 2013:10). Remissbehandlingen skedde under våren 2013. Förslaget kommer att få stor inverkan på domstolarnas framtida informationshantering och då särskilt kopplat till verksamhetsstödet Vera. Förslaget innebär såväl förbättringar som begränsningar när det gäller den framtida informationshanteringen. Domstolsverket har därför lagt ned ett omfattande arbete med att lyfta fram de konsekvenser som kan utläsas av förslaget. I detta syfte arrangerades ett välbesökt seminarium om förslaget där många av de domstolar som var remissinstanser deltog.

Domstolsverket har tillsammans med arbetsgrupper från Sveriges Domstolar drivit projektet ”Behov av teknisk utrustning till Sveriges domstolar”. I projektet identifierades behov av att

kunna arbeta mobilt. I det mobila arbetet lyftes särskilt tillgång till verksamhetsstödet Vera fram. Under 2013 har ett arbete påbörjats i syfte att ta fram ett underlag för realisering av Mobilt Vera under 2014. Uppdraget består i att genomföra konsekvensutredningar avseende personalfrågor, tekniska lösningsalternativ, ta fram underlag för investeringsbehov samt vid behov förändra nuvarande föreskrift gällande informationssäkerhet.

I ovan nämnda projekt sammanställdes också domstolarnas behov av teknisk utrustning för en effektivare hantering av digitala dokument. Resultatet ska ligga till grund för en kommande anskaffning av utrustning samt fördjupad behovs-, nytto- och kostnadsanalys.

Andra verksamhetsstöd

I slutet av 2013 påbörjades införandet av Sveriges Domstolars nya intranät. Detta verksamhetsstöd ska uppnå tre viktiga effektmål: Det ska bli enklare att hitta information, det ska utgöra ett effektivare stöd i vardagen för domstolsmedarbetare, och det ska främja kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medarbetare och domstolarna.

För att uppnå detta har både nya tekniska funktioner och arbetssätt utvecklats. Det nya intranätet har en gemensam navigationsstruktur för alla inom Sveriges Domstolar. All information, oavsett avsändare, som en medarbetare behöver i ett givet ämne ska finnas på samma sida i strukturen. Den gemensamma strukturen gör även andra domstolars information i ämnet direkt tillgänglig för den enskilda medarbetaren, vilket främjar kunskapsutbyte.

En ny sökmotor är på plats och ska göra att information blir lättare att hitta. Det kommer också att finnas nya verktyg för olika former av samarbeten, i exempelvis arbetsgrupper, nätverk och projekt, både mellan och inom domstolar.

Den gemensamma navigationsstrukturen har byggts i samarbete mellan pilotdomstolar och Domstolsverket. De första pilotdomstolarna gick över till det nya intranätet i december 2013 och övriga domstolar får stegvis tillgång till det nya intranätet under början av 2014.

Under 2013 har ett utvecklingsprojekt påbörjats för att realisera ett verksamhetsstöd som möjliggör betalning av ansökningsavgifter via externwebben. Huvudsyftet med verksamhetsstödet är att tillhandahålla en modernare betalningslösning för medborgarna. Verksamhetsstödet kommer även att effektivisera den löpande ad-

ministrationen av ansökningsavgifter vid domstolarna och till viss del även hanteringen vid Domstolsverket.

Domstolsverket har under 2013 också påbörjat ett projekt för att skapa en plattform och ny arkitektur för vidareutveckling av verksamhetsstödet KIM, som används för att betala ut ersättningar i mål. Syftet med projektet är att minska förvaltningskostnaderna, erhålla en minskad sårbarhet i förvaltningen samt ge ökade möjligheter till vidareutveckling av systemet och därmed att få ett stöd som på bästa sätt stödjer verksamhetsprocessen. Det nya verksamhetsstödet möjliggör registrering av kostnader i fler delposter (till exempel arbete, tidsspillan, utlägg för offentliga försvarare) vilket ger förbättrade möjligheter att följa upp och analysera kostnaderna.

Under 2013 har domstolarnas möjligheter att kunna utnyttja e-post i målhanteringen utökats avsevärt. En utrullning av säker e-posttrafik via det säkra myndighetsnätet SGSI har fortsatt och domstolarna kan nu utbyta e-post med totalt nio myndigheter via detta nät. Ytterligare två myndigheter där pilotverksamhet pågår är på väg att anslutas till nätet. Under året har också en ny tjänst anskaffats som gör det möjligt för domstolarna att utbyta elektronisk information med intressenter vilka inte är inkopplade på det säkra myndighetsnätet. Med denna tjänst kan domstolarna utbyta e-post säkert i förhållande till alla mottagare.

W3D3 är ett verksamhetsstöd för diarieföring. I systemet registreras ärenden, handlingar och dokument. Under 2013 har centrala installationer av W3D3 skett för ett antal domstolar. I installationen har domstolarnas lokala lösningar för diarieföring ersatts av en central lösning baserad på W3D3. Denna utrullning av W3D3 har skett för ett tiotal domstolar under 2013 och kommer att fortsätta under 2014.

Domstolsverket har under året utvärderat och upphandlat ett identitetshanteringssystem (IDM). Med hjälp av detta system kommer det att vara möjligt att skapa en process för gemensam identitetshantering inom Sveriges Domstolar. Införandet har påbörjats och lansering av systemet sker under våren 2014.

4.1.5 Ledning och styrning

I samband med den verksamhetsöversyn som genomfördes inom Domstolsverket under 2012 framfördes önskemål om ett närmare samarbete med domstolarna i strategiska frågor. Dessa öns-

kemål framfördes av både domstolarna och Domstolsverket. Under 2013 har ett arbete påbörjats där målet är att åstadkomma en sådan samverkan. Diskussioner har förts i domstolschefsgруппerna (dc-grupperna) och ämnet diskuterades även under Chefsdagarna 2013. Resultatet av diskussionerna är bland annat ett gemensamt beslut om att bilda ett strategiskt råd av domstolschefer som ska vara rådgivande i den övergripande ledningsprocessen. En arbetsgrupp driver frågan vidare och målsättningen är att under 2014 ha utsett ett sådant strategiskt råd. Arbetsgruppen ska även arbeta med andra frågor som bl.a. rör dc-gruppernas sammansättning samt uppgiftsfördelningen i vissa frågor mellan Domstolsverket och domstolarna.

Under 2013 har ett arbete pågått för att ta fram en ny styrmodell och en ny arbetsordning för Domstolsverket. Implementeringen av dessa kommer att ske i huvudsak under 2014. Ett projektkontor har inrättats med ett övergripande ansvar för verkets projektverksamhet.

I Domstolsverket har även en enhet för IT-strategisk styrning bildats under året. Enhetens huvuduppgift är att skapa strategisk framförhållning och utveckla modeller för ledning och styrning inom IT-området.

Enheten har varit under uppbyggnad 2013 och har inledningsvis i stor omfattning fått prioritera att stödja arbetet med RIF och fortsatt utveckling av Vera. Utöver detta har enheten bidragit till ett mer verksamhetsdrivet synsätt på hanteringen av IT-frågorna under arbetet med verksamhetsplaneringen och stöttat arbetet med att få igång fungerande produktförvaltning på IT-området.

Under 2014 är målsättningen att flytta fokus till enhetens huvuduppdrag och i första hand påbörja etableringen av en beställar-utförarmodell för verksamhetsstödande IT.

4.1.6 Arkivering

Det har under senare år varit svårt att tillämpa reglerna för arkivering, gallring och återlämnande av handlingar på förvaltningsdomstolarna. Det beror bland annat på att den föreskrift som reglerar detta inte kontinuerligt har uppdaterats men även på att många myndigheter går mot en mer elektronisk hantering, vilket inte reglerna är anpassade för. Under 2013 har en omfattande utredning påbörjats med ett stort antal deltagare från förvaltningsrätter och kammarrätter som har hjälpt till med att ta fram ett grundmaterial för vidare bearbetning och analys inom Domstols-

verket. Utredningen ska utmynna i ett förslag om nya regler som ska beslutas av Riksarkivet.

När en domstolsdatalog införs som reglerar tillgång och användning av elektroniska uppgifter i den dömande verksamheten får det konsekvenser även för bevarande och gallring av handlingar både på papper och i system. En översyn av gallringsreglerna på de allmänna domstolarna kommer då att bli nödvändig att genomföra.

4.1.7 Rättsinformation

Syftet med rättsinformationssystemet är att ge offentlig förvaltning och enskilda tillgång till grundläggande rättsinformation via internet. Ingång till systemet är webbplatsen lagrummet.se och systemet omfattar idag bland annat lagar och förordningar, olika typer av förarbeten, domstolarnas vägledande avgöranden och myndigheters föreskrifter. Verksamheten regleras av rättsinformationsförordningen (1999:175) och det är Domstolsverket som är samordningsmyndighet för de cirka 100 myndigheter som ska integrera sina rättskällor i systemet.

Under 2013 har Domstolsverket stöttat Regeringskansliet i arbetet med att integrera Svensk författningssamling i systemet, samtidigt som en stabil teknisk miljö har byggts upp och säkrats. Systemet kommer successivt att utvecklas i takt med att nya rättskällor tillkommer. Lansering och produktionssättning av nya lagrummet.se planeras att ske i slutet av 2014.

4.1.8 Lokalförsörjning och teknik

Under första halvåret 2013 färdigställdes Örebro tingsrätt, en nyproducerad byggnad på ca

4.2 Samverkan mellan myndigheter

4.2.1 Samverkan inom Sveriges Domstolar

Domstolsverket uppmuntrar på olika sätt samarbete och arbetsgivarsamverkan mellan domstolar samt mellan domstolar och andra myndigheter utanför Sveriges Domstolar. I de underlag som domstolarna lämnar in i samband med budgetarbetet redogör de för på vilket sätt samarbete och arbetsgivarsamverkan med andra domstolar och myndigheter utanför Sveriges Domstolar påverkat den egna verksamheten.

Några exempel som beskriver samverkan mellan domstolar under året inom olika utvecklingsområden är följande:

6 700 kvm, centralt placerad i direkt anslutning till polis, åklagare och kriminalvård. Domstolen, som är utrustad med det absolut senaste inom IT och övrig teknik, har nu ändamålsenliga lokaler. Under våren färdigställdes även en säkerhetssal i Malmö som ska kunna hantera och ta hand om de tyngre målen i södra Sverige. Säkerhetssalen är placerad i det nya polishuset som uppförts centralt i Malmö och som inrymmer ett flertal myndigheter inom rättskedjan.

2013 har till stor del präglats av en rad mindre projekt avseende eftersatt underhåll på domstolarna rörande teknik, säkerhet, tillgänglighet och ytskiktsförbättringar. Underhållsbehovet är fortsatt stort, varför detta arbete kommer att fortgå ett antal år framöver.

Allt fler videosystem har installerats på domstolarna. Behovet av videokonferensanläggningar är stort och installationerna ger bland annat vinster i form av kostnadsbesparingar för transporter.

Domstolsverket anskaffade under året också utbildningslokaler i Stockholm. Syftet är att möta ett behov av att hålla utbildningar i egna lokaler i vilka de tekniska system som installeras kan användas på ett säkert sätt och är anpassade för Sveriges Domstolar. De egna utbildningslokalerna har också inneburit stora kostnadsbesparingar då många konferenskostnader kan undvikas.

Ändringarna i lagen om säkerhetskontroll i domstol har i år inneburit att många domstolarnas entréer har behövt anpassas för den tekniska utrustning som installerats. Detta arbete förväntas fortsätta i takt med att fler domstolar använder sig av säkerhetskontroller på mer regelbunden basis.

Tingsrätterna i Borås, Halmstad, Varberg och Alingsås bedriver ett gemensamt bemötande- och domskrivningsprojekt, som förbättrar kommunikationen med allmänheten. Bland annat har man antagit en gemensam handlingsplan för arbete med bemötande och utformning av domar och beslut.

Hösten 2013 startade tingsrätterna i Kalmar, Växjö och Blekinge ett samverkansprojekt, Samverkan Sydost, som syftar till att hitta enhetliga arbetsrutiner och mallar, samt bistå varandra i arbetsgivarfrågor och andra frågor. Detta förväntas

tas leda till bland annat ökad effektivitet och bättre kvalitet i domstolarnas interna arbete.

Tingsrätterna i Skåne har inlett ett samarbete som rör rekrytering av sommarnotarier. Under 2013 var Lunds tingsrätt rekryteringsmyndighet och under 2014 är det Malmö tingsrätts tur. Den samordnade rekryteringen ger goda resultat och är arbetsbesparande för de deltagande domstolarna.

Svea Hovrätt har initierat en gemensam uppföljning av mark- och miljöreformen tillsammans med mark och miljödomstolarna.

Förvaltningsrätterna i Göteborg, Malmö och Stockholm anordnade gemensamt en stor internationell migrationsrättskonferens i Göteborg i november 2013.

Tingsrätterna i Stockholmsregionen samverkar i en rad olika frågor, bland annat har man gemensam säkerhetschef och controller. Domstolarna har under 2013 gemensamt gått över till en ny titel för gruppen domstolssekreterare. Den nya titeln domstolshandläggare ska på ett bättre sätt återspegla det ansvar som ligger i yrkesrollen och också bidra till att förbättra förutsättningarna för kompetensförsörjningen i framtiden. Under 2013 har tingsrätterna i Stockholmsregionen vidare gemensamt anordnat domstolshandläggardagar, utbildningar och nätverk. Samarbetet ger tingsrätterna möjlighet att satsa på funktioner och lösningar som inte skulle vara möjliga för en enskild tingsrätt.

Under året har även flera andra domstolar övergått till att använda titeln domstolshandläggare i stället för titeln domstolssekreterare.

Förvaltningsrätterna i Göteborg, Malmö och Stockholm samt kammarrätterna i Sundsvall och Stockholm har deltagit i arbetet med den fjärde migrationsdomstolen och på olika sätt varit ett stöd för Förvaltningsrätten i Luleå. Det har gett goda förutsättningar inför starten av den nya domstolen.

Flera domstolar erbjuder utbytestjänstgöring vid andra domstolar i syfte att höja den egna personalens kompetens.

En annan fråga som domstolarna samarbetar kring rör utlåning av personal vid jävsituationer och behov av extra bemanning exempelvis vid verksamhetsplaneringsdagar. Så har exempelvis förvaltningsrätterna i Göteborg, Malmö och Stockholm, samt tingsrätterna i Ystad, Malmö, Lund och Kristianstad lånat ut personal till varandra. Detta samarbete har utöver de praktiska fördelarna också medfört en utvecklings-

vinst genom att man tar del av varandras olika arbetssätt.

Flera domstolar har under 2013 deltagit i erfarenhetsutbyte i olika former med stöd av den modell som tagits fram inom ERFA-projektet. Domstolsverket har även bidragit med metodstöd till domstolar som vill utbyta erfarenheter inom domstolen eller med andra domstolar. Mer om resultatet av ERFA-projektet finns att läsa under avsnittet 4.1.2.

Det finns en väl etablerad samverkansstruktur för arbetsgivarfrågor och andra centrala verksamhetsfrågor i Sveriges Domstolar. Under året har grupperna med domstolschefer träffats vid fyra tillfällen och vid dessa samverkat med Domstolsverket och varandra i olika frågor. Under året har bland annat frågor kring kommande medarbetarundersökningar i Sveriges Domstolar, lönebildningsfrågor, utvecklingen av ett nytt intranät och utvecklingen och nyttan av RIF diskuterats.

Samverkan i nätverk

På flera håll i landet pågår det regelbundet erfarenhetsutbyten mellan olika grupper av medarbetare i domstolarna i syfte att utveckla arbetsformer och sprida goda exempel. Domstolsverket stöder nätverk inom Sveriges Domstolar som är organiserade utifrån ett professionellt intresse där deltagarna har gemensamma utvecklingsbehov med verksamhetsanknytning. Vissa av de nätverk som erhåller stöd samlar en viss yrkeskategori med likartade arbetsuppgifter, såsom chefer inom administrationen, beredningssekreterare eller registratorer, medan andra samlar specialister inom ett visst rättsområde. Stödet innebär en möjlighet för nätverken att träffas två gånger per år.

Domstolsverket stöder på detta sätt många av de chefs- och specialistnätverk samt nätverk för administrativa direktörer som finns och som har till syfte att utveckla tankar och idéer samt tillvarata och sprida erfarenheter och kunskap till flera delar av organisationen.

I hovrättsområdet Västra Sverige finns ett nätverk mellan domstolssekreterare vid de olika tingsrätterna och i hovrätten. Visionsgruppen är ett nätverk för erfarenhetsutbyte mellan kanslierna för över- och underrätt i Skåne och Blekinge län. Mark- och miljödomstolarna har bildat ett nätverk och beredningssekreterare vid några större tingsrätter träffas regelbundet. Registratorfunktionen vid migrationsdomstolarna har bildat

ett nätverk i syfte att byta erfarenheter kring frågeställningar om registreringsarbete och samordna önskemål gentemot Domstolsverket avseende rutiner och rekommendationer.

Ett tiotal juridiknätverk får stöd av Domstolsakademien. De består av specialistutbildade domare inom skilda rättsområden såsom exempelvis humanjuridik, ekobrott, miljörett, hyresrätt och offentlig upphandling. En annan form av samverkan är de domardagar som anordnas regionalt och som samlar domare från flera domstolar för föreläsningar och praxisdiskussioner.

4.2.2 Samverkan mellan Sveriges Domstolar och andra myndigheter

Nedan nämns ett urval av de samarbeten som bedrivs mellan Sveriges Domstolar och andra myndigheter.

Två gånger per år träffas en samverkansgrupp om tre underrättslagmän från Sveriges Domstolar samt en överåklagare och två kammarchefer från Åklagarmyndigheten. Gruppen diskuterar gemensamma frågeställningar där fokus ligger på praktiska handläggnings- och förfarandefrågor. Syftet med diskussionerna är bland annat att respektive myndighet ska utveckla och förbättra sina rutiner i förfarandet för att kunna effektivisera handläggningen av målen. Under året har gruppen diskuterat frågor om till exempel elektroniska förbindelser mellan myndigheterna, säkerhetsfrågor, ordning och teknik i rättssalen, planering av huvudförhandlingar och beredskap. För att få spridning inom Sveriges Domstolar av de frågor som diskuteras i samverkansgruppen lyfts många av frågorna för diskussion i de olika domstolschefsgруппerna.

Lokalt samarbetar domstolarna med exempelvis Åklagarmyndigheten, Polisen, Kriminalvården och kommunernas socialtjänst. Syftet med sådana möten är att hitta åtgärder som påverkar den dagliga verksamheten positivt och leder till förkortade handläggningstider och ökad säkerhet.

Domstolsverket beslutar om anställning av notarier vid domstolarna och vid vissa andra myndigheter (så kallade paketnotarier). Inom ramen för besluten om anställning av paketnotarier sker en samverkan med Allmänna reklamationsnämnden, Försäkringskassan, Justitiekanslern, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Länsstyrelsen i Stockholms län, Migrationsverket och Åklagarmyndigheten. Denna samverkan syftar i huvudsak till att säkerställa att tjänstgöringen vid

den andra myndigheten har ett utbildningsvärde för notarien men också till att åstadkomma en jämn tilldelning av notarier till dessa myndigheter. Frågan om att utvidga kretsen av myndigheter för paketjänstgöring är ständigt aktuell.

Domstolsverket deltar i olika prognossamarbeten med andra myndigheter i syfte att bedöma den framtida måltillströmningen till domstolarna. Etablerade samarbeten finns med Skatteverket, Försäkringskassan, Migrationsverket och med myndigheterna inom rättskedjan. I samband med prognosmöten med Skatteverket och Försäkringskassan diskuteras även vissa verksamhetsfrågor, t.ex. hur enhetliga och effektiva rutiner kan skapas mellan domstolarna och respektive myndighet. Vid dessa möten deltar också representanter från förvaltningsdomstolarna.

Återrapporteringskrav enligt särskilt regeringsbeslut:

- *Arbete som bedrivits inom Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning.*

4.2.3 Arbete som bedrivits inom Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning (RIF-rådet)

Den första etappen har slutförts

Domstolsverket deltar i det myndighetsgemensamma arbetet som bedrivs inom Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning (RIF), ett arbete som styrs och hålls samman av Justitiedepartementet. I arbetet deltar utöver Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Polisen, Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen.

Arbetet som bedrivs etappvis syftar till att utveckla ett elektroniskt informationsutbyte mellan myndigheterna i brottmålsprocessen till stöd för den operativa verksamheten. Det digitaliserade utbytet syftar även till ett förbättrat statistikuttag när det gäller brottsligheten liksom bättre förutsättningar för uppföljning av verksamheten.

Under 2013 har Domstolsverket fortsatt arbetet med att fullfölja sitt åtagande inom den första etappen av arbetet. Parallellt med detta arbete har en omplanering av arbetet pågått på Justitiedepartementet under första halvåret 2013. En av flera orsaker till denna omplanering var det faktum att Domstolsverket kunde konstatera en försening i sin leverans.

Genom en överenskommelse i RIF-rådet i juni 2013 bestämdes att en ny rapportering av brottmålsavgörande, som möjliggör en utfasning av Polisens RI-system, skulle skjutas på framtiden. Istället för att som planerat genomföras inom ramen för den första etappen av arbetet, kommer den nya rapporteringen att vara på plats tidigast i slutet av den andra etappen av arbetet som beskrivs nedan. Vidare beslutades att den första etappen av arbetet skulle avslutas under hösten 2013, vilket också skett.

Domstolsverket har dock fortsatt arbetet med att anpassa tingsrättsfunktionaliteten i brottmål till RIF-standarden. Detta kommer att leda till en driftsättning i maj 2014 då tingsrätterna kommer att kunna återvinna ytterligare information från åklagarna via elektroniska stämningssökningar.

Arbetet fortsätter i en andra etapp

Regeringen beslutade redan hösten 2012 att RIF-myndigheterna skulle fortsätta arbetet med att samordna informationsförsörjningen i brottmålsprocessen i en andra etapp av arbetet. Sedan överenskommelsen i RIF-rådet i juni 2013 bedrivs nu det myndighetsgemensamma arbetet enbart inom ramen för etapp 2.

När etapp 2 inleddes var dess huvudsakliga syfte att ytterligare förbättra kvaliteten i det utbyte som redan utvecklats. Det var framförallt fråga om att säkerställa spårbarheten av enskilda brott i hanteringen genom rättskedjan. Denna möjlighet är av grundläggande betydelse för den fortsatta utvecklingen av informationsutbytet i brottmålsprocessen. Detta syfte kvarstår, men för domstolarnas vidkommande innebär etapp 2 framförallt att hovrätterna, på samma sätt som tingsrätterna, kommer att ingå i det strukturerade informationsutbytet. En integrering mellan instanserna kommer att genomföras i Vera och hovrätter såväl som tingsrätter kommer att rapportera sina brottmålsavgöranden till övriga myndigheter. Därmed kommer RI-systemen att kunna fasas ut.

Enligt den preliminära plan som tagits fram för etapp 2 kommer detta att genomföras tidigast i mitten av 2018. Men med hänsyn till den omorganisation som Polisen för närvarande genomgår är deras utvecklingsplaner när det gäller annan utveckling än sådan som är kopplad till just omorganisationen mycket oviss. Detta skapar en stor osäkerhet när det gäller RIF-planeringen.

Under 2014 kommer Domstolsverket att tillsammans med övriga RIF-myndigheter fortsätta det arbete som nu pågår med att närmare bestämma vilka utvecklingsåtgärder som ska vidtas för att nå syftena med etapp 2. En planering för arbetet ska därefter tas fram. Själva genomförandet beräknas starta under senare delen av 2015 och pågå fram till mitten av 2018.

Parallellt kommer flera förstudier att bedrivas inom ramen för etapp 2 i syfte att utreda kommande utvecklingsområden och därmed innehållet i etapper som följer. Det rör områden som tvångsmedelshandling, digital bevisning och kunskaphöjande återkoppling till brottsutredande myndigheter. Domstolsverket kommer att delta i dessa förstudier tillsammans med övriga RIF-myndigheter.

RIF-juridik

Under 2013 har Justitiedepartementet (S1-enheten) startat en rättslig samrådsgrupp som Domstolsverket ingår i. Inom ramen för gruppens arbete har en rad rättsliga analyser gjorts av den informationshantering som myndigheterna har som målsättning att utveckla inom ramen för RIF-arbetet.

Domstolsverkets bidrag i detta arbete har varit omfattande och har inte endast avsett hanteringen i domstolarna utan även hanteringen inom RIF i stort. Bland annat har en analys gjorts av de behov som framställts av alla RIF-myndigheter inom ramen för etapp 2. En sammanställning har också gjorts av de lagar och förordningar som kan påverkas av och eventuellt behöva ändras med anledning av RIF-samarbetet. De rättsliga förutsättningarna för arbetet har härigenom klarlagts vilket starkt bidragit till en kvalitetshöjning av arbetet som sådant.

Vidare har Domstolsverket internt arbetat med att ta fram nya föreskrifter som kommer att publiceras i Domstolsverkets författningssamling (DVFS) som reglerar hur mål ska registreras och domar utformas i Vera. Bakgrunden till behovet av omarbetningar och uppdateringar i föreskrifterna är bland annat det förändrade sätt att registrera domslut i brottmål som ska genomföras under våren 2014. Ett förslag på nya föreskrifter och ny bilaga med utförliga instruktioner till tingsrätterna har remissbehandlats under hösten. Tanken är att förändringarna ska träda i kraft i maj 2014.

4.3 Bemötandefrågor

Återrapporteringskrav enligt särskilt regeringsbeslut:

- *Strategier för Sveriges Domstolars arbete med vissa förtroendefrågor*

4.3.1 Strategier för bemötande

Domstolsverket fick i december 2009 i uppdrag av regeringen att initiera, understödja och hålla samman utarbetandet av strategier för Sveriges Domstolars arbete med bemötande av parter och andra personer som kommer i kontakt med domstolarna. Detsamma gällde utformningen av domar och beslut samt kontakter med media. Innehållet i strategierna skulle utformas av domstolarna. Domstolsverket redovisade uppdraget till regeringen den 21 december 2010.

Under 2013 har strategiarbetet för bemötande- och domskrivningsfrågorna gått över i en förvaltningsfas. I samband med detta inrättades funktionen förtroendesamordnare på Domstolsverket med uppgift att driva, utveckla och samordna arbetet med bemötande- och domskrivningsfrågor tillsammans med en referensgrupp från domstolarna. Referensgruppen har sammanträtt under hösten 2013 och synpunkterna från gruppen kommer att vara vägledande för Domstolsverkets arbete med förtroendefrågorna under 2014.

Återrapporteringskrav angivet i regleringsbrevet:

- *Domstolsverket ska särskilt redovisa åtgärder som vidtagits för att öka allmänhetens förtroende för domstolarna, inklusive åtgärder som vidtagits för att säkerställa att parter, målsäganden och vittnen får ett bra bemötande och relevant information.*

4.3.2 Åtgärder för att öka allmänhetens förtroende

Allt arbete för att förbättra kvalitet och effektivitet i Sveriges Domstolars verksamhet bidrar också till ett ökat förtroende för verksamheten hos allmänheten. För att vinna medborgarnas förtroende räcker det inte med att verksamheten bedrivs med en hög professionell kvalitet, det krävs dessutom att det som faktiskt görs i domstolarna motsvarar allmänhetens förväntningar på vad domstolarna ska göra. Det finns med andra ord också en pedagogisk utmaning att göra domstolarnas roll och uppgift i samhället väl känd. Därutöver måste den löpande verksamheten kommuniceras på ett effektivt sätt.

Ur förtroendesynpunkt kan kvaliteten i domstolsverksamheten definieras som i vilken utsträckning som det utförda arbetet tillgodoser de förväntningar och krav som domstolens intressenter har på verksamheten. Med detta synsätt följer att domstolens intressenter har en ledande roll när det gäller att utvärdera domstolens arbete och föreslå förbättringar. Flera domstolar har under 2012 och 2013 kommit i gång med arbetet kring bemötande och domskrivning. Det har genomförts brukarundersökningar, möten med professionella aktörer och domskrivningsdiskussioner. Med resultaten från dessa aktiviteter som grund har domstolarna tagit fram riktlinjer för bemötande och rekommendationer för domskrivning. För att stötta domstolarna i arbetet med det fortsatta arbetet, att utvärdera och justera, och för att fånga upp de domstolar som eventuellt inte har kommit igång har en enkät skickats ut till alla domstolschefer under hösten 2013. I enkäten får domstolscheferna ange dels hur arbetet med dessa frågor fortlöper, dels vilket behov av stöd de har framöver.

Det stöd som domstolarna hittills erbjudits i arbetet med bemötande och domskrivning har bestått i seminarier och möjligheten att använda sig av moderatorer som finns inom Sveriges Domstolar. Flera domstolar har använt sig av dessa vid uppstartsmöten eller vid möten med professionella aktörer.

Utöver detta har några domstolar tagit hjälp av interaktiv teater som stöd för uppstartsmöten och för att presentera resultaten av exempelvis brukarundersökningarna. Vidare har ekonomiskt stöd för domskrivningsprojekt beviljats de domstolar som har ansökt om det.

Med enkätresultaten som grund och i samråd med referensgruppen från domstolarna kommer stödet som erbjuds domstolarna att ses över och eventuellt kompletteras eller justeras under 2014.

Förutom åtagandet att stötta domstolarna i det systematiska arbetet med bemötande- och domskrivningsfrågor åligger det också Domstolsverket att vart femte år genomföra en nationell enkätundersökning om förtroende och bemötande med allmänheten. Under 2013 lanserades därför ett koncept för en sådan undersökning, "Förtroendeundersökning med allmänheten". Syftet är att ringa in vilka faktorer som påverkar allmänhetens förtroende för domstolarna. Den

första undersökningen genomfördes 2013 och resultatet kommer att färdigställas under våren 2014.

4.3.3 Öppen domstol

Sveriges Domstolar har sedan 2011 en gemensam bemötandepolicy. Policyn har tillsammans med en handlingsplan arbetats fram av domstolarna. En av aktiviteterna i handlingsplanen är att genomföra ett öppet hus för samtliga domstolar.

Lördagen den 12 oktober 2013 arrangerades Öppen domstol för första gången. Då höll domstolar och nämnder över hela Sverige öppet och erbjöd besökare till exempel rättegångsspel, föreläsningar, möjlighet att ställa frågor samt demonstrationer av teknik och säkerhet. Som ett komplement till att besöka en fysisk domstol genomfördes också ett antal aktiviteter online, där allmänheten till exempel kunde se filmer som visar hur en rättegång går till, ladda ner mobilappen ”Domstolsguiden” och ställa frågor via en kampanjwebbplats.

Målet med Öppen domstol var att bidra till att öka förtroendet för Sveriges Domstolar genom att allmänheten i högre grad skulle uppfatta domstolarna som öppna och tillgängliga. Arrangemanget skulle också öka kunskapen om domstolarnas verksamhet. Domstolsverket genomför nu en utvärdering, men det kan redan nu konstateras att Öppen domstol var en lyckad satsning. 200–800 personer besökte varje domstol, kampanjwebbplatsen hade över 30 000 unika besökare, de olika filmerna har setts av närmare 8 000 människor och händelsen fick en relativt god bevakning i media. Intrycket hittills är också att besökare och medarbetare överlag är nöjda med aktiviteten.

4.3.4 Mediestrategiskt arbete

Sedan 2011 har Sveriges Domstolar en gemensam mediestrategi som anger hur domstolarna vill arbeta i mötet med massmedia. För att domstolarna ska kunna bedriva och utveckla sitt arbete gentemot massmedia i linje med mediestrategin finns olika stöd framtagna. Bland stöden finns en mediemanual med konkreta råd för domstolens mediekontakter, utbildningspaket för alla olika personalkategorier, och en presstjänst, som bemannas av Domstolsverkets pressinformatörer. Presstjänsten erbjuder direkt stöd och råd till domstolarna i deras mediekontakter, exempelvis inför planering av mediehantering vid uppmärksammade mål, framtagande av pressmeddelanden och medieträning inför intervjuer. Presstjänsten hjälper också

journalister att hitta information och kontaktpersoner inom Sveriges Domstolar. Förfrågningarna till presstjänsten har blivit fler – både från domstolar och från journalister.

Domstolarnas mer aktiva arbete gentemot massmedia märks även i att antalet pressmeddelanden per år har ökat stadigt under de senaste fem åren. Under 2013 publicerades över 220 pressmeddelanden från Sveriges Domstolar, vilket kan jämföras med drygt 60 pressmeddelanden 2009. Domstolarna använder ofta pressmeddelande som kommunikationsmedel i samband med att en dom meddelas – i pressmeddelandet ges en nyhetsmässig sammanfattning av domen. Genomslaget i massmedia är påtagligt – domstolarnas pressmeddelanden används och citeras ofta i medierapporteringen.

Under 2013 har Domstolsverkets pressinformatörer bjudits in att hålla workshopar kring att skriva pressmeddelanden och hantera medialt uppmärksammade mål på domstolar över hela landet. Domstolsverket har erbjudit ett antal medieutbildningar för både domare och övriga medarbetare.

4.3.5 Funktionshinderspolitiken i ett bemötandeperspektiv

Regeringen gav i oktober 2011 Domstolsverket i uppdrag (S2011/8810 FST) att stärka kompetensen hos personal i Sveriges Domstolar kring förutsättningar och behov hos personer med funktionsnedsättning. Domstolsverket ska årligen under perioden 2011–2016 redovisa arbetet med delmål till regeringen. Delmål 1 är att all personal i Sveriges Domstolar ska, genom e-utbildning, stärka sin kompetens kring förutsättningar och behov hos personer med funktionsnedsättning. Delmål 2 är att i redan befintliga chefsutbildningar och kurser i bemötande väga in förutsättningar och behov hos personer med funktionsnedsättning.

Under 2013 har Domstolsverket i samarbete med representanter från domstolarna utvecklat den e-utbildning som finns med i delmål 1. E-utbildningen ”Domstolen är till för alla” lanserades på Sveriges Domstolars intranät i slutet av november 2013. Tillgänglighetsperspektivet har också arbetats in i samtliga befintliga chefs- och bemötandeutbildningar.

Regeringsuppdraget kan ses som en del i det bemötandearbete som domstolarna redan idag arbetar med. Redovisningar för åren 2012 och 2013 har lämnats till Justitiedepartementet och Handisam.

4.4 Säkerhet

Återrapporteringskrav angivet i regleringsbrevet:

- *Domstolsverket ska särskilt redovisa åtgärder som vidtagits för att öka skyddet och säkerheten för de anställda i domstolen, för parter och andra som deltar i en rättegång samt för övriga personer som besöker domstolarna.*

Domstolsverkets säkerhetsarbete omfattar person-, egendoms- och informationssäkerhet. När det gäller informationssäkerhet har Domstolsverket föreskriftsrätt, i övriga säkerhetsfrågor har säkerhetsteamet en mer rådgivande och utbildande roll.

Under 2013 har Domstolsverket arbetat intensivt med att förbättra säkerhetskontrollerna i Sveriges Domstolar. Bakgrunden är de ändringar i lagen om säkerhetskontroll i domstol som trädde i kraft 1 juli 2012 och som medfört ett ökat antal kontroller i vissa domstolar. Det har bland annat handlat om ombyggnationer för att bättre anpassa entréerna för säkerhetskontroll men också en översyn av finansieringen i syfte att skapa kostnadseffektiva och flexibla säkerhetskontroller.

Under 2013 har sex tingsrätter haft så kallad fast säkerhetskontroll, dvs. daglig säkerhetskontroll som omfattat alla besökare till domstolen. Kontrollerna har hittills genomförts med i huvudsak inhyrda ordningsvakter men också av egna anställda med ordningsvaktsförordnande. Under året har finansieringsmodellen justerats genom att decentralisera medel för att öka möjligheten för berörda domstolar att anställa egen personal med ordningsvaktsförordnande och därmed optimera resurserna. Den totala kostnaden för de sex tingsrätternas fasta säkerhetskontroller var knappt 11 mnkr under 2013.

Utöver de fasta säkerhetskontrollerna har 21 domstolar genomfört säkerhetskontroll vid behov till en kostnad av ca 3 mnkr. Dessa kontroller har oftast avgränsats i tid och varit knutna till en specifik förhandling.

Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt disponerar säkerhetssalar som nyttjas av flera domstolar i respektive region. Även andra tingsrätter har salar med förhöjd säkerhet.

Ett led i arbetet för att effektivisera säkerhetskontrollen har varit att testa om användande av röntgen kan snabba på inflödet till en domstol

som har fast säkerhetskontroll. Detta testades under två månader på Göteborgs tingsrätt. Syftet var också att undersöka i vilken utsträckning som användandet av röntgen kunde minska behovet av bemanning i säkerhetskontrollen samt hitta nivån för i vilka domstolar röntgen kan komma att bli aktuellt. Testet visade att flödet genom kontrollen blev snabbare vid användande av röntgen jämfört med den tidigare manuella visitationen. Kötiden halverades för besökare som anlände till domstolen i samband med att målen ropades på under morgonen. Personalen upplevde en mycket mer positiv attityd från besökarna när visitationen av väskorna skedde med röntgen jämfört med manuell visitation. Användande av röntgen är av förklarliga skäl mindre integritetskränkande för besökarna. Vidare är symbolvärdet av både säkerhetskontroll och röntgenapparat starkt och ger ett intryck av ordning och säkerhet. Röntgentestet visade också att det var möjligt att dra ner på bemanningen i kontrollen när röntgen användes. Under första kvartalet 2014 kommer Göteborgs tingsrätt och Malmö tingsrätt att implementera röntgen i sina fasta säkerhetskontroller. I dagsläget är det endast ett mindre antal domstolar där röntgen kommer att bli aktuellt.

Det pågår en omfattande produktion av nya lokaler för Sveriges Domstolar. Vid sidan av organisatoriska skäl är kravet på högre säkerhet den starkaste drivkraften bakom detta och Domstolsverket har därför satsat extra medel i detta avseende. Vid planering av nya lokaler utreds alltid olika möjligheter, utifrån ett systematiskt förbättringsarbete, att åstadkomma lösningar som innebär att målsäganden och vittnen inte ska behöva möta tilltalade i domstolarnas allmänna utrymmen i anslutning till förhandling. Alla nya domstolslokaler förses också med omfattande säkerhetsteknik såsom överfallsalarm och kameraövervakning. Under 2013 har bland annat en ny säkerhetssal i Malmö Rättscentrum tagits i drift.

Domstolsverket har i stor omfattning också arbetat med information och utbildning i säkerhetsfrågor. Under 2013 har cirka 1 000 medarbetare genomfört någon av de säkerhetsutbildningar som Domstolsverket erbjuder. Särskilda utbildningsinsatser har genomförts avseende

medarbetares förhållande till sociala medier samt för anställda med ordningsvaktsförordnande där bemötandefrågor, säkerhetskontroll och akut-sjukvård har ingått.

Domstolsverket har under 2013 mottagit 311 incidentrapporter. Rapporterna har innehållit allt från mindre ordningsstörningar och stölder till mer allvarliga incidenter med inslag av trakasserier, hot och våld. Under 2013 har 47 anställda mottagit någon form av hot, 19 anställda har trakasserats. En incident innehållandes våld mot anställd har också rapporterats.

Antalet anställda medarbetare med ordningsvaktsförordnande har ökat något. Den 1 jan 2014 fanns 125 anställda med ordningsvaktsförordnande i Sveriges Domstolar, vilket innebar att det finns en eller flera ordningsvakter i huvuddelen av domstolarna. 16 domstolar saknar helt tillgång till en ordningsvakt och ett mindre antal domstolar behöver ytterligare ordningsvakter för att kunna genomföra säkerhetskontroll med i huvudsak egen personal.

Efterfrågan på och utnyttjandet av videokonferenssystem är fortsatt hög. De investeringar som genomförts under året på ett flertal orter och domstolar har gett bättre möjligheter till framförallt en ökad säkerhet för inblandade parter i samband med förhandlingar som bedöms vara föremål för hot eller säkerhetsrisker. Investeringar i videokonferens teknik kommer därmed att fortgå.

Domstolsverket har under 2013 också uppfyllt ett antal delmål avseende arbetet med ledningssystem för informationssäkerhet (LIS), bland annat har styrdokument för utrangering av IT-utrustning, åtkomstpolic, kontinuitetsplanering och loggning tagits fram. Förutom styrdokumen-

ten har arbetet med en informationsklassningsmodell påbörjats, vilken kommer att realiseras under början av 2014.

Domstolsverket har också ytterligare förbättrat den tekniska informationssäkerheten i Vera. Detta för att fortsätta upprätthålla en hög informationssäkerhet i samband med exempelvis informationsutbytet mellan RIF-myndigheterna. Domstolsverket har därtill investerat i olika tekniska stöd som möjliggör kontroll av tekniska sårbarheter på ett enklare och mer effektivt sätt.

Arbetet med en interaktiv e-utbildning om informationssäkerhet har pågått under året och kommer under 2014 ersätta den befintliga e-utbildningen DISA.

4.4.1 Utvärdera säkerheten för målsäganden och vittnen

Den 1 juli 2012 trädde bestämmelser i kraft som har till syfte att stärka säkerheten i domstolarna. Riksdagen har gett regeringen till känna att det finns skäl att genomföra en utvärdering av säkerheten i domstol för målsägande och vittnen. I regleringsbrevet 2013 har regeringen gett Domstolsverket i uppdrag att genomföra en sådan utvärdering. I syfte att undersöka tingsrätternas säkerhetsarbete för målsägande och vittnen har Domstolsverket under 2013 genomfört en enkätundersökning som handlar om rutiner, information, samverkan, lokaler och teknisk utrustning. Enkätundersökningen kommer under våren 2014 att kompletteras med intervjuundersökningar med dels domstolarnas säkerhetsansvariga, dels målsägande och vittnen. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2014.

4.5 Internationell verksamhet

Återrapporteringskrav angivet i regleringsbrevet:

- *Domstolsverket ska redovisa omfattningen av och kostnader för respektive internationellt biståndsfinansierat uppdrag samt kortfattat analysera resultatet avseende både prestationer och effekter samt vunna erfarenheter,*
- *Domstolsverket ska redovisa myndighetens strategier, organisation och övriga åtgärder avseende de internationella biståndsfinansierade uppdragen, inklusive åtgärder vidtagna för att genomföra den nationella handlingsplanen för FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet 2009–2015,*
- *Domstolsverket ska redogöra för samarbetet med andra svenska myndigheter rörande internationella biståndsfinansierade uppdrag och därvid särskilt redovisa hur rättskedjeperspektivet har beaktats i förberedelserna inför och vid genomförandet av uppdragen, och*
- *Domstolsverket ska medverka till upprättandet av en samlad resultatredovisning av rättsväsendets bidrag till internationella biståndsfinansierade uppdrag under året.*

Sveriges Domstolars internationella verksamhet initieras och samordnas av Domstolsakademien i Domstolsverket. Verksamheten består av internationellt utvecklingssamarbete, civil krishantering inom ramen för EULEX Kosovo samt internationell samverkan. Verksamhetens inriktning styrs bl.a. av ett inriktningsdokument som omfattar perioden 2011–2016 och som innehåller övergripande och interna mål, val av länder för verksamheten, arbetsmetod och metoder för utvärdering och erfarenhetsutbyte. För utförande av aktiviteter i den internationella verksamheten har en expertbas upprättats med personal som har kompetens för internationella uppdrag.

Den nationella handlingsplanen för FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet år 2009–2015 poängterar vikten av att kvinnor deltar i såväl beslutsfattande som på operativ nivå för att säkerställa att kvinnors rättigheter uppmärksammas i internationellt arbete i konfliktområden. I Sveriges Domstolars biståndsfinansierade verksamhet är målsättningen en jämn fördelning mellan kvinnor och män i projektens styrgrupper. För närvarande är 33 procent kvinnor. Även vid utsändande av svenska experter, för såväl utvecklingssamarbete

som fredsfrämjande arbete, eftersträvas en jämn könsfördelning. En av de två svenska experter som sänts ut i fredsfrämjande uppdrag under 2013 är kvinna. I samtliga samarbetsprojekt är utvecklingen av kvinnors rättigheter en del av målsättningen.

4.5.1 Utvecklingssamarbete med andra länder

Under 2013 har tre utvecklingssamarbeten varit aktuella, dels två SIDA-finansierade bilaterala projekt i Turkiet respektive Ryssland och dels ett EU-projekt i Ukraina. Många experter från Sveriges domstolar medverkar i dessa samarbeten.

Utvecklingssamarbetet med Turkiet har pågått sedan 2007 med övergripande fokus på mänskliga rättigheter och genusperspektiv. Under 2013 har ett 30-tal aktiviteter genomförts inom fem områden: inrättande av kammarrätter i förvaltningsdomstolskedjan, stärkande av förtroendet för domstolsväsendet, support av en reform avseende inrättande av hovrätter, omstrukturering av uppgifter och ledning/förvaltning av domstolar samt ungdomsbrottslighet, sexualbrott och våld i hemmet. Flera höga juridiska institutioner i Turkiet har under året involverats såsom kassationsdomstolen, högsta förvaltningsdomstolen och höga råd för domare och åklagare.

Erfarenheterna av utvecklingssamarbetet är fortsatt mycket goda och representanter för det turkiska rättsväsendet har uttryckt att Sverige är Turkiets viktigaste samarbetsland inom domstolsområdet. I Turkiet har stora satsningar skett för att öka användningen av förlikning och samförståndslösningar i syfte att minska omloppstiderna i domstol. I december 2013 genomfördes ett pilotprojekt med Öppen domstol enligt svensk förlaga.

Det treåriga samarbetsavtalet mellan Domstolsverket och Turkiets justitieministerium löper ut den 31 december 2013. Parterna önskar dock fortsätta samarbetet och har därför under året fört diskussioner om en fortsättning. Diskussionerna har lett till att det nuvarande avtalet har förlängts till den 30 juni 2014.

Kostnaderna för utvecklingssamarbetet i Turkiet har under 2013 uppgått till 7,3 miljoner kr.

Det SIDA-finansierade utvecklingssamarbetet med Ryssland löper under perioden 2012–2014. Det huvudsakliga syftet med projektet är att

stärka respekten för mänskliga rättigheter i ryska domstolar. I huvudsak handlar samarbetet om att stärka rätten till domstolsprövning och berör förtroendefrågor, domstolarnas relation till massmedia, domskrivning och målhantering.

Även det ryska samarbetet upplevs som mycket betydelsefullt. En inbjudan att närvara vid den ryska domarkonferensen 2012 visar på våra ryska partners uppskattning av de fördjupade relationer som uppnåtts genom projektet. Under 2013 har två seminarier genomförts. De behandlade domareetik, mediehantering och öppenhet, ämnen som har spridits utanför kretsen av deltagarna genom artiklar i tidskrifter och fortsatt arbete i domstolarna.

Kostnaderna för utvecklingssamarbetet i Ryssland har under 2013 uppgått till 1,6 miljoner kr.

Det EU-finansierade utvecklingsprojektet med Ukrainas högsta förvaltningsdomstol som skett i samarbete med Frankrike och Litauen avslutades under hösten 2013. De svenska experterna har främst bidragit med kunskap om domstolsadministration och förbättrade relationer med media.

I samband med Öppen domstol i oktober har representanter från samtliga tre samarbetsländer bjudits in för att ta del av erfarenheterna i svenska domstolar.

4.5.2 Fredsfrämjande verksamhet

De två personer som Domstolsverket under året nominerat till EULEX Kosovo har båda blivit uttagna – en brottmålsdomare i Kosovos högsta domstol och en legal officer. Under uttagnings-

processen fick Domstolsverket värdefullt stöd av Regeringskansliet. Ytterligare en person har under senhösten nominerats till en legal officer-tjänst. Domstolsverket har under året aktivt undersökt möjligheten att bidra med personal från Sveriges Domstolar till kortare fredsfrämjande insatser, exempelvis inom ramen för EU:s koncept för besökande experter och CRT. Endast i något enstaka fall har det funnits lämpliga tjänster, men dessa har inte kunnat matchas mot lämpliga experter.

Kostnaderna för den fredsfrämjande verksamheten har under 2013 uppgått till 2,1 miljoner kr.

4.5.3 Samarbete med andra myndigheter

Vid flera internationella studiebesök i Sverige har Domstolsverket samarbetat med andra myndigheter, t.ex. Åklagarmyndigheten och Kriminalvården, för att ge besökarna insikter i hela rättskedjan.

Domstolsverket, Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Kriminalvården har i enlighet med uppdraget i regleringsbrevet för 2012 gemensamt utarbetat en modell för att bedöma och redovisa hur de kunskaper och erfarenheter som insatt personal har förvärvat i internationella biståndsfinansierade uppdrag kommer till nytta för rättsväsendet.

Under del av 2013 har en person från Domstolsverket varit utlånad till Åklagarmyndigheten för att bistå myndigheten i dess arbete med att utveckla organisationen för internationell verksamhet.

Tabell 39 Resursåtgång internationell verksamhet 2013

	Domare		Annan domstols personal		Personal från Domstolsverket		Totalt	
	Personer	Åa	Personer	Åa	Personer	Åa	Personer	Åa
Ukraina	4	0,2	1	0,0	5	0,4	10	0,6
Turkiet	23	0,7	36	1,3	7	0,9	66	2,9
Ryssland	4	0,3	3	0,1	6	0,2	13	0,6
Kosovo	1	0,5	1	0,5	5	0,3	7	1,3
Övergripande tid/ internationella besök			1	0,1	12	2,0	13	2,1
Utbildning	21	0,2	6	0,1			27	0,3
Totalt	53	1,9	48	2,0	35	3,7	136	7,6

Den totala resursåtgången var 43 personer (7 årsarbetskrafter) under 2011 och 91 personer (7,1 årsarbetskrafter) under 2012.

5 Kompetensförsörjning

5.1 Personalförsörjning

Tabell 40 Medeltalet anställda 2011, 2012 och 2013 (Mätdatum 30 april och 31 okt resp. år)

		Dömande personal		Beredning/Administration			Totalt	
		Ordinarie domare	Icke ord. domare	Notarier	Föredr/beredning	Dosek		Adm
Domstolarna		Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
Högsta domstolen	2011	18	35	0	2	18	21	93
	2012	18	34	0	2	19	23	95
	2013	18	32	0	2	19	19	90
Hovrätterna	2011	187	378	0	28	143	122	858
	2012	199	432	0	27	146	130	932
	2013	203	467	0	27	151	133	981
Tingsrätterna	2011	557	144	679	116	1043	388	2 927
	2012	563	144	677	126	1022	403	2 935
	2013	565	151	681	137	1040	438	3 012
Högsta förvaltningsdomstolen	2011	16	39	0	4	16	16	90
	2012	16	39	0	1	15	17	88
	2013	16	41	0	2	12	20	90
Kammarrätterna	2011	122	170	0	140	67	73	571
	2012	123	183	0	141	64	67	577
	2013	125	186	0	140	60	67	578
Förvaltningsrätterna	2011	221	63	275	596	270	119	1 544
	2012	217	61	281	610	258	120	1 546
	2013	205	72	251	607	254	124	1 513
Domstolarna totalt	2011	1 121	828	954	885	1 558	738	6 082
	2012	1 136	891	958	906	1 522	760	6 173
	2013	1 132	948	932	915	1 536	801	6 263

Övriga myndigheter

Domstolsverket	2011	29	20	1	1	1	264	315
	2012	23	17	1	1	0	276	318
	2013	23	17	0	1	0	299	340
Hyresnämnderna	2011	27	6	0	1	45	11	90
	2012	27	5	0	1	43	8	84
	2013	28	5	0	2	48	7	90
Rättshjälpsmyndigheten	2011	0	0	0	1	0	9	10
	2012	0	0	0	1	0	9	10
	2013	0	0	0	1	0	8	9
Övriga myndigheter totalt	2011	56	25	1	3	46	284	414
	2012	50	22	1	2	43	294	411
	2013	51	22	0	4	48	314	438
Sveriges Domstolar totalt	2011	1 177	853	955	887	1 604	1 022	6 497
	2012	1 186	913	959	908	1 566	1 054	6 584
	2013	1 183	969	932	918	1 584	1 116	6 702

Förkortningar: icke ord. domare – icke ordinarie domare, föredr – föredragande, dosek – domstolssekreterare/domstolsbehandläggare, adm – administratörer.

I antal anställda på Domstolsverket räknas även förstärkningsstyrkan och den del av anställning på Domstolsakademin som avser Domstolsverkets kostnadsställe.

Tabellerna 40 och 41 visar personalsammansättningen i Sveriges Domstolar avseende dömande personal, beredande personal och administrativ personal fördelat på de olika myndigheterna.

Antalet icke ordinarie domare har ökat med 56 personer. Ökningarna har till övervägande del skett inom hovrätt och förvaltningsrätt.

I gruppen administration har en ökning skett med 62 personer under 2013. De största förändringarna återfinns i tingsrätterna och vid Domstolsverket. I Sveriges Domstolar finns för närvarande ett stort behov av kvalificerad kompetens framförallt till myndighetsgemensamma utvecklingsprojekt inom IT, samt i personalfrågor relaterade till generationsväxling och rekrytering.

Antalet föredragande och beredningsjurister har ökat med tio personer, medan antalet i per-

sonalkategorin domstolssekreterare ökat med 18 personer. De största förändringarna i dessa grupper har skett i tingsrätterna.

Antalet domare har under 2013 minskat med tre personer.

Det totala antalet anställda per den 31 december 2013 är 6 702, vilket är en ökning med 118 personer sedan 2012.

Antalet årsarbetskrafter i Sveriges Domstolar har ökat under 2013. Det är framförallt i hovrätterna och tingsrätterna som ökningen skett, medan antalet årsarbetskrafter i kammarrätterna och förvaltningsrätterna minskat något.

Medelantalet anställda överstiger antal årsarbetskrafter med närmare drygt 1 000 vilket bland annat kan förklaras av tjänstledigheter och annan frånvaro.

Tabell 41 Årsarbetskrafter 2011-2013

		Dömande personal		Beredning/Administration			Totalt	
		Ordinarie domare	Icke ord. domare	Notarier	Föredr/beredning	Dosek		Adm
Domstolarna		Åa	Åa	Åa	Åa	Åa	Åa	Åa
Högsta domstolen	2011	18	31	0	2	16	20	86
	2012	17	29	0	2	17	21	87
	2013	18	28	0	2	17	19	84
Hovrätterna	2011	178	161	0	22	124	115	599
	2012	197	173	0	22	127	117	636
	2013	201	172	0	23	134	116	646
Tingsrätterna	2011	520	135	633	93	912	359	2 652
	2012	555	135	629	103	895	367	2 685
	2013	557	144	640	114	905	395	2 754
Högsta förvaltningsdomstolen	2011	16	33	0	3	14	16	83
	2012	16	32	0	1	12	16	77
	2013	16	34	0	1	11	16	79
Kammarrätterna	2011	118	77	0	101	56	63	414
	2012	118	86	0	97	56	64	421
	2013	117	80	0	103	54	63	419
varav Migrationsöverdomstolen	2011	25	14	0	27	10	13	89
	2012	26	19	0	28	11	13	96
	2013	27	19	0	28	11	13	98
Förvaltningsrätterna	2011	210	58	245	441	245	108	1 307
	2012	214	52	247	451	238	107	1 309
	2013	202	65	222	453	235	107	1 286
varav migrationsdomstolarna	2011	67	12	58	150	70	27	384
	2012	73	12	68	164	75	32	424
	2013	63	17	59	153	74	34	399
Domstolarna totalt	2011	1 059	495	878	662	1 368	680	5 142
	2012	1 117	507	877	677	1 345	692	5 215
	2013	1 111	523	862	696	1 358	717	5 267

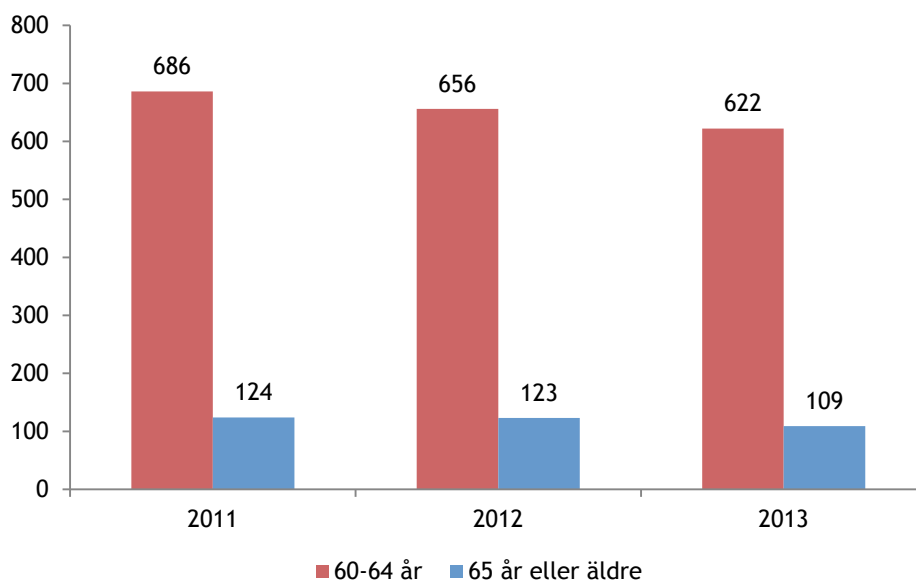
Övriga myndigheter

Domstolsverket	2011	27	18	1	1	1	240	288
	2012	22	15	1	1	0	247	286
	2013	20	15	0	1	0	275	311
Hyresnämnderna	2011	26	4	0	1	39	9	79
	2012	25	4	0	1	39	8	78
	2013	26	4	0	1	41	7	80
Rättshjälpsmyndigheten	2011	0	0	0	1	0	8	9
	2012	0	0	0	1	0	8	8
	2013	0	0	0	1	0	7	8
Övriga myndigheter totalt	2011	53	22	1	3	40	257	376
	2012	48	19	1	2	39	263	372
	2013	46	19	0	2	41	289	398
Sveriges Domstolar totalt	2011	1 112	517	879	665	1 408	937	5 518
	2012	1 165	526	877	679	1 385	955	5 587
	2013	1 157	542	862	699	1 399	1 007	5 665

Ovanstående uppgifter har reviderats för 2011 och 2012. Orsakerna är att pensionerade domare sedan 2012 ingår i årsarbetskrafterna ordinarie domare. Dessutom har tjänstebestämmningen kanslisamordnare flyttats från personalkategorin administration till personalkategorin domstolssekreterare.

Ordinarie domare som redovisas under Domstolsverket utgörs till stor del av förstärkningsdomare. Kostnader för förstärkningsdomare belastar i de flesta fall den domstol som utnyttjar förstärkningsdomaren och ingår därmed i styckekostnaderna. Däremot ingår inte förstärkningsdomare i måttet avgjorda mål per årsarbetskraft som redovisas i årsredovisningen.

Diagram 27 Antalet anställda 60 år eller äldre

Mättdpunkten är den 31 december respektive år.

Tabell 42 Antalet anställda per personalkategori 60 år eller äldre

Personalkategori	2011	2012	2013
60-64 år			
Administration	140	138	132
Domstolssekreterare	286	267	248
Föredragare/Beredningspersonal	28	27	31
Icke ordinarie domare	7	10	8
Ordinarie domare	225	214	203
Summa	686	656	622
65 år eller äldre			
Administration	27	27	33
Domstolssekreterare	24	34	22
Föredragare/Beredningspersonal	7	5	5
Icke ordinarie domare	2	4	2
Ordinarie domare	64	53	47
Summa	124	123	109
Totalt	810	779	731

Mättdpunkten är den 31 december respektive år

Sveriges Domstolar befinner sig fortfarande i en omfattande generationsväxling som förväntas nå sin kulmen under 2014. För att åstadkomma goda förutsättningar för kompetensöverföring har en medveten satsning gjorts på att tidigare-lägga rekryteringen av ersättare så att den nyan-

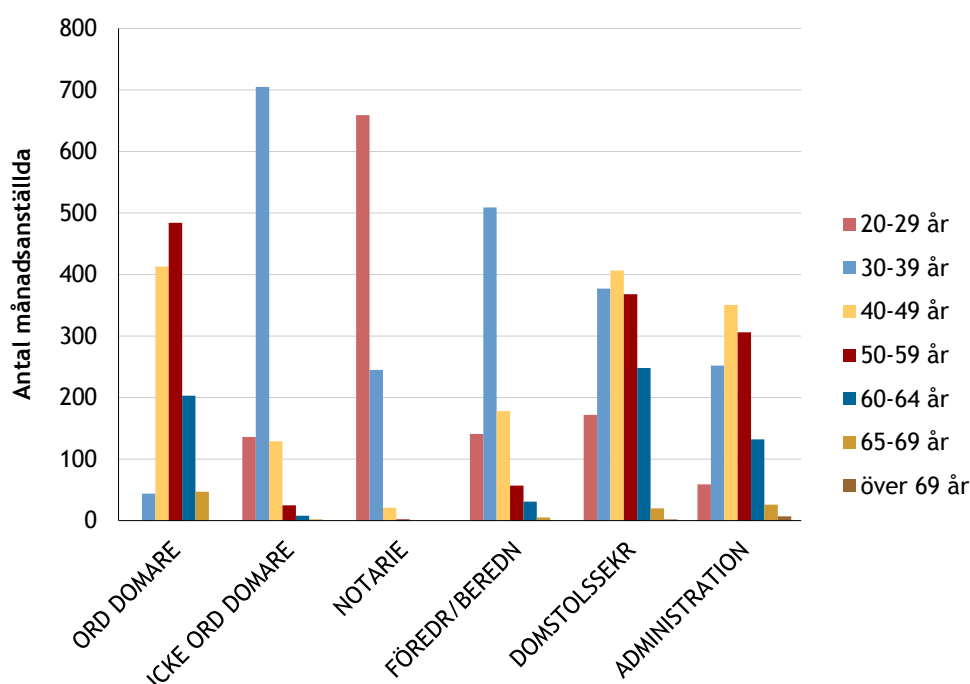
ställda får möjlighet att arbeta upp till sex månader parallellt med den medarbetare som ska avgå med ålderspension.

Antal personer i åldern 60 år eller äldre uppgår till 731 eller ca 10,9 procent, vilket är en minskning med 48 personer sedan den 31 december 2012.

Av de som är 60 år eller äldre är 250 ordinarie domare (varav 47 är 65 år eller äldre), 270 domstolssekreterare (varav 22 är 65 år eller äldre), 165 administrativ personal (varav 33 är 65 år eller äldre). Trots att antalet anställda som väljer att

arbeta kvar efter 65 år ökar, kommer Sveriges Domstolar även under 2014 att ha ett fortsatt behov av att rekrytera många kvalificerade medarbetare.

Diagram 28 Åldersstruktur per personalkategori 2013 (antal anställda per personalkategori)

Mättdpunkten är den 31 december 2013

Som en konsekvens av åldersstrukturen bland medarbetarna i Sveriges Domstolar – många äldre och många yngre medarbetare – har det funnits särskild anledning för Domstolsverket att även under 2013 arbeta med frågor som har att göra med:

- att utbilda chefer att strategiskt arbeta med kompetensanalys,
- att stödja domstolarna i att kvalitetssäkra rekryteringsprocessen för beredande och administrativa kompetenser,
- att skapa ett digitalt stödmaterial för rekryteringsarbete vilket ger handfast stöd och råd till chefer vid rekrytering
- att stödja domstolarna i rekryteringen av chefsadministratörer och specialister
- att kontinuerligt erbjuda handledarutbildningar för att på ett effektivt sätt introducera nyanställda medarbetare och för att kontinuerligt

handleda notaries och fiskaler under utbildning och erbjuda verktyg för handledare,

- att arbeta vidare med åtgärder för utveckling av karriärvägar för föredragande och beredningsjurister,
- att stödja domstolarna med teamutvecklingsinsatser av olika slag,
- att stödja kompetensöverföring och underlätta för domstolarna vid nyrekryteringar genom att ge domstolarna ekonomisk möjlighet att tidigarelägga nyanställning av medarbetare vid pensionsavgångar
- att arbeta med kompetensutveckling genom olika typer av utbildningar.

Ålderstrukturen inom Sveriges Domstolar innebär att det finns ett kontinuerligt stort behov av utbildningar på grundläggande nivå, men även möjlighet till fördjupningsutbildningar. När det

gäller att förmå jurister att söka anställning som domare är läget inte tillfredsställande. Vid några tillfällen har anställningsförfaranden hos Domarnämnden fått avbrytas eftersom det inte funnits någon sökande. Antalet avbrutna anställningsärenden är dock färre i år än de två föregående åren.

I rapporten ”Rekrytering av ordinarie domare” (Domstolsverkets rapportserie 2011:1) presenterades olika förslag på åtgärder som skulle medverka till att rekryteringsmöjligheterna av domare förbättrades. Under 2013 har Domstolsverket arbetat med att genomföra förslag som lagts fram i rapporten. Som exempel på detta kan nämnas den ökning av antalet platser för extern adjunktion i hovrätt och kammarrätt som Domstolsverket under 2013 beslutat om och som innebär en ökning av budgeten för externa adjunkter under 2013 från ursprungligen 15 miljoner kronor till drygt 23 miljoner kronor.

Ett annat förslag från ovan nämnda rapport rör möjligheten att införa extern adjunktion även i underrätterna. Domstolsverket har i den delen under 2013 till regeringen överlämnat ett förslag till författningsändringar som, om förslaget genomförs, kommer att göra det möjligt att viss-tidsanställa externa adjunkter också i underrätt. Ett genomförande av förslaget bedöms kunna medföra ett ökat intresse från jurister med annan yrkesbakgrund än den särskilda domarutbildningen att söka anställning som domare.

Sedan flera år tillbaka har Sveriges Domstolar aktivt arbetat för att öka antalet sökande till ordinarie domaranställningar från andra grupper än de som gått den särskilda domarutbildningen. Under 2013 har en utvärdering påbörjats av de senaste årens externa rekryteringar av domare som inte gått den särskilda domarutbildningen. Utvärderingen kommer att redovisas i början av 2014. Den kommer bland annat att beröra områden som introduktion i arbetet som domare, frågor kring handledning och utbildning och ske såväl från den nyanställdes perspektiv som från arbetsgivarens perspektiv.

Domstolsverket har under 2013 påbörjat ett projekt i syfte att stärka marknadsföringen av Sveriges Domstolar som arbetsplats. Projektet kommer att bedrivas med bred förankring i domstolarna och har till huvudsyfte att definiera Sveriges Domstolars unika arbetsgivarerbjudande. Projektet kommer att slutföras under 2014. Detta projekt och ”Öppen domstol” som

genomfördes under 2013 är aktiviteter som innebär information om och marknadsföring av Sveriges Domstolar som arbetsplats. En effekt av aktiviteterna förväntas bli att domaryrket ses som mer attraktivt.

Det tidigare initierade arbetet med införande av enskilda överenskommelser i Sveriges Domstolar mellan chef och medarbetare om exempelvis fler semesterdagar eller ökad pensionsavsättning har fortsatt. Inom ramen för det arbetet har ett stödmaterial för chefer och medarbetare tagits fram. Förhandlingar med de fackliga organisationerna har också inletts i de delar där lokala kollektivavtal krävs. Planen är att möjligheten att ingå överenskommelser ska kunna erbjudas medarbetare under 2014.

Utbildningen vid Domstolsakademien innebär en strategisk satsning på att stärka domaryrkets attraktionskraft och klara kompetensförsörjningen för framtiden. För att lyckas krävs bland annat ett bredare rekryteringsunderlag och att fler jurister, med en annan bakgrund och andra erfarenheter, än tidigare söker anställning som domare. En på detta sätt breddad rekryteringsbas bidrar till att det anställs domare med olika erfarenheter och yrkeskunskaper. Samtidigt som det är viktigt att ta till vara och värna om den mångfald i kunskap och skicklighet som domstolarna därigenom tillförs, innebär denna utveckling ett ökat behov av kompletterande utbildning för nyutnämnda domare. Domstolsakademien erbjuder nyanställda domare en utbildning som är individuellt anpassad efter den enskildes behov. Detta medverkar till att domaren kan känna sig trygg och säker i sin yrkesutövning. Den som i sitt tidigare yrkesliv specialiserat sig inom ett visst juridiskt område ska genom utbildning vid Domstolsakademien, förenad med praktisk tjänstgöring vid domstol, efter en förhållandevis kort tid kunna utöva sitt yrke på ett självständigt, effektivt och rättssäkert sätt.

Antalet sökande till notarie- och fiskalsanställningar har varit fortsatt stort. När det gäller övriga kategorier medarbetare som domstolssekreterare, chefsadministratörer med flera, är rekryteringsläget gott. Under senare år har en omfattande rekrytering av domstolssekreterare skett med anledning av den stora generationsväxlingen och nu kan konstateras att den genomsnittliga anställningstiden för domstolssekreterare har minskat, se tabell 43.

Tabell 43 Genomsnittlig anställningstid personalkategori domstolssekreterare/domstolshandläggare

Datum	Genomsnittlig anställningstid (år)
2008-12-31	18,5
2009-12-31	17,6
2010-12-31	16,2
2011-12-31	15,1
2012-12-31	14,5
2013-12-31	13,5

Tabell 44 Personalomsättning (%)

	Administration	Dosek	Föredr/Beredn	Icke ord domare	Ord domare
2011	9,9	10,4	15,5	5,9	7,1
2012	8,3	7,6	16,0	5,7	7,5
2013	5,9	9,2	14,7	5,7	4,7

Extern personalomsättning – tillsvidareanställda som lämnat Sveriges Domstolar

Personalomsättningen inom Sveriges Domstolar har minskat kraftigt inom grupperna administration och ordinarie domare. Den är däremot fortsatt hög för domstolssekreterare, samt föredragande och beredningsjurister. I den senare gruppen återfinns många notarier som väljer att stanna kvar i Sveriges Domstolar en tid efter avslutad notariemeritering innan de söker sig vidare på arbetsmarknaden.

Under året har Domstolsverket och Jusek enats om att inleda ett gemensamt arbete för att följa personalrörligheten bland föredragande och beredningsjurister. Bakgrunden till överenskommelsen är behovet av att säkra kompetensförsörjningen när det gäller dessa kategorier av medarbetare. Avsikten är att inom ramen för detta arbete också följa upp kostnaderna för personalomsättningen och andra konsekvenser som den kan ha för verksamheten inom Sveriges Domstolar.

Domstolsverket deltar i de arbetsmarknadsdagar som arrangeras vid de juridiska utbildningarna i landet. Sedan tidigare har ett koncept för arbetsmarknadsdagarna tagits fram. Det har medfört att Domstolsverket och domstolarna har kunnat arbeta mer strukturerat i kommunikationen mot målgruppen och därmed uppnå större effekt av insatserna.

Lönerevisionen under våren 2013 var den andra där ordinarie domares löner reviderades genom lönesättande samtal. Vid denna revision fördelades hela löneökningstrymmet individuellt, det vill säga någon till beloppet garanterad höjning förekom inte. Under 2013 har Jusek och Domstolsverket påbörjat en partsgemensam utvärdering av de lönerevisioner som genomförts under våren. Resultatet av utvärderingarna kommer att ligga till grund för arbetet med att utveckla lönebildningen inom Sveriges Domstolar.

Det projekt som Domstolsverket startade 2012 om en översyn av den särskilda domarutbildningen har avslutats under 2013 och ett antal förslag till förändringar av denna har lagts fram av projektgruppen. Beredningen av domstolarnas synpunkter på förslagen pågår för närvarande inom Domstolsverket.

Domstolsverket har också som en led i arbetet inom kompetensförsörjningsområdet under 2013 efter samråd med överrätterna beslutat att utöka antalet utbildningsplatser för fiskaler med 60 platser, från 158 till 218 platser. Utbildningen utgör en viktig del i rekryteringsunderlaget för ordinarie domare och utökningen av antalet utbildningsplatser kommer på sikt ge ett betydligt större rekryteringsunderlag.

Domstolsverkets rapport "Översyn av ordinarie domares och hyresråds arbetssituation" som

togs fram för ett par år sedan innehöll en beskrivning av ordinarie domares och hyresråds arbetssituation. Den innehöll också flera förslag på förbättringsområden. Ett förbättringsområde handlade om rekrytering av chefer och ledare och utveckling av dessa. Domstolsverket har under 2013 startat ett projekt med deltagande av

chefer på olika nivåer inom Sveriges Domstolar med syfte att ta fram en chefsstrategi för Sveriges Domstolar. Inom ramen för projektet ska också stöd för identifiering av framtida chefer, stöd för chefsrörlighet och en handlingsplan för fortsatta utvecklingsinsatser på detta område tas fram.

Tabell 45 Antal och andel chefer fördelat på kön

	2011			2012			2013		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal anställda	4 652	1 880	6 532	4 715	1 872	6 587	4 817	1 954	6 771
andel anställda	71 %	29 %	100 %	72 %	28 %	100 %	71 %	29 %	100 %
varav chefer	146	182	328	175	187	362	214	194	408
andel chefer	45 %	55 %	100 %	48 %	52 %	100 %	52 %	48 %	100 %

I tabellerna som visar könsfördelningen mellan män och kvinnor kan mättidpunkten skilja sig åt jämfört med tabell 40, vilket innebär att antalet anställda kan skilja sig något åt mellan tabellerna.

I tabellen ovan redovisas antalet och andelen män och kvinnor av det totala antalet anställda, samt antalet och andelen kvinnor respektive män på chefsnivå. Av Sveriges Domstolars anställda är 71 procent kvinnor, vilket är en liten minskning från föregående år då 72 procent var kvinnor.

Antalet chefer är 408, vilket i genomsnitt ger en chef per 17 anställda. År 2012 var motsvarande siffra en chef per 18 anställda. Andelen chefer har således ökat något i organisationen. Av antalet chefer är andelen kvinnor 52 procent, vilket är en ökning med fyra procentenheter från föregående år.

I de anställningsärenden som 2013 behandlats i Domarnämnden och som avser chefsanställning-

ar i Sveriges Domstolar har 10 kvinnor och 11 män utnämnts. Andelen kvinnor som utnämnts i dessa anställningsärenden var således ca 50 procent. Motsvarande siffra 2012 var 35 procent. Totalt har Domarnämnden under 2013 behandlat 95 tillsättningsärenden för Sveriges Domstolars räkning. Av dessa har förslag lämnats till regeringen i 92 ärenden och utnämningar har skett i 83 ärenden. Tre ärenden avskrevs av regeringen och i sex ärenden har ännu ingen utnämning skett. Nämndens förslag beträffande anställningar har följts av regeringen i samtliga fall.

Nedan visas fördelningen mellan män och kvinnor fördelat på olika personalkategorier.

Tabell 46 Antal och andel myndighetschefer fördelat på kön

	2011			2012			2013		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Antal myndighetschefer	21	50	71	21	49	70	25	48	73
Andel myndighetschefer	30 %	70 %	100 %	30 %	70 %	100 %	34 %	66 %	100 %

Mättidpunkten är den 31 december respektive år. Vakanser innebär att antalet myndighetschefer inte helt överensstämmer med antalet myndigheter.

I tabellen ovan redovisas antalet och andelen myndighetschefer fördelat på kön. Andelen kvinnliga myndighetschefer är 34 procent, vilket

är en ökning mot 2012 då motsvarande siffra var 30 procent.

Tabell 47 Fördelningen mellan män och kvinnor anställda som notarie

Antal notaries	2009	2010	2011	2012	2013
Kvinna	614	671	670	642	628
Man	269	276	294	293	299
Totalt	883	947	964	935	927
Andel kvinnor	69,5 %	70,9 %	69,5 %	68,7 %	67,7 %

Tabell 48 Fördelningen mellan män och kvinnor anställda som fiskaler

Fiskaler	2009	2010	2011	2012	2013
Kvinna	265	255	267	273	313
Man	108	103	105	114	133
Totalt	373	358	372	387	446
Andel kvinnor	71,0 %	71,2 %	71,8 %	70,5 %	70,2 %

Tabell 49 Fördelningen mellan män och kvinnor anställda som ordinarie domare

Antal ord domare	2009	2010	2011	2012	2013
Kvinna	475	490	527	541	571
Man	670	648	665	631	620
Totalt	1 145	1 138	1 192	1 172	1 191
Andel kvinnor	41,5 %	43,1 %	44,2 %	46,2 %	47,9 %

Av siffrorna framgår att andelen kvinnor i gruppen ordinarie domare fortsätter att öka. Från 2009 har andelen ökat från 41,5 procent till 47,9 procent 2013. Andelen kvinnor i grup-

perna notaries och fiskaler varierar däremot mellan åren och är för närvarande på den lägsta nivån som uppmätts under en sexårsperiod.

Tabell 50 Andelen anställda med utländsk bakgrund

		Utrikes födda			Inrikes födda med två utrikes födda föräldrar			Utländsk bakgrund totalt		
		K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt
Domstolarna	2011	7 %	5 %	6 %	3 %	2 %	3 %	10 %	6 %	9 %
	2012	7 %	5 %	6 %	4 %	2 %	3 %	10 %	7 %	9 %
	2013	7 %	5 %	7 %	4 %	2 %	3 %	11 %	7 %	10 %
Övriga myndigheter	2011	6 %	7 %	6 %	2 %	0 %	2 %	8 %	7 %	8 %
	2012	5 %	6 %	6 %	2 %	0 %	2 %	7 %	6 %	7 %
	2013	7 %	6 %	6 %	3 %	1 %	2 %	10 %	7 %	9 %
Sveriges Domstolar totalt	2011	7 %	5 %	6 %	3 %	2 %	3 %	10 %	7 %	9 %
	2012	7 %	5 %	6 %	4 %	2 %	3 %	10 %	7 %	9 %
	2013	7 %	5 %	7 %	4 %	2 %	3 %	11 %	7 %	10 %

Yrkesgrupper

Dömande personal	2011	5 %	2 %	4 %	2 %	1 %	1 %	7 %	3 %	5 %
	2012	5 %	2 %	4 %	2 %	1 %	2 %	7 %	3 %	5 %
	2013	5 %	2 %	4 %	2 %	1 %	2 %	7 %	3 %	6 %
Notariepersonal	2011	7 %	5 %	6 %	5 %	4 %	4 %	12 %	8 %	11 %
	2012	5 %	7 %	6 %	5 %	5 %	5 %	10 %	12 %	11 %
	2013	7 %	7 %	7 %	4 %	4 %	4 %	11 %	12 %	12 %
Övrig personal	2011	8 %	9 %	8 %	3 %	2 %	3 %	11 %	11 %	11 %
	2012	8 %	8 %	8 %	4 %	2 %	3 %	12 %	10 %	11 %
	2013	8 %	8 %	8 %	4 %	2 %	4 %	12 %	10 %	12 %
Yrkesgrupper totalt	2011	7 %	5 %	6 %	3 %	2 %	3 %	10 %	7 %	9 %
	2012	7 %	5 %	6 %	4 %	2 %	3 %	10 %	7 %	9 %
	2013	7 %	5 %	7 %	4 %	2 %	3 %	11 %	7 %	10 %

I tabellen ovan redovisas andelen anställda som är utrikes födda och inrikes födda med två utrikes födda föräldrar enligt Statistiska centralbyråns register över totalbefolkningen (RTB). Andelen anställda med utländsk bakgrund inom Sveriges Domstolar har ökat något sedan 2012. Ökningen har skett i samtliga yrkesgrupper. Av de anställda är tio procent utrikes födda eller har två föräldrar som är utrikes födda. Detta kan jämföras med statistik från 2012 för anställda inom staten, där andelen anställda med utländsk bakgrund var 15,2 procent. För befolkningen som helhet, i åldrarna 20–64 år, var 2012 andelen med utländsk bakgrund 23 procent.

Andelen anställda med utländsk bakgrund varierar mellan de olika yrkesgrupperna. Av notarierna och övrig personal har tolv procent utländsk bakgrund, medan motsvarande siffra för den dömande personalen är sex procent. En förklaring till siffrorna kan vara kravet på svenskt

medborgarskap till vissa av anställningarna inom Sveriges Domstolar.

5.1.1 Funktionshinderspolitiken i ett kompetensförsörjningsperspektiv

I Strategin för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011–2016 uttalar regeringen bland annat att hela den statliga sektorn behöver ta ett större ansvar för att skapa arbetstillfällen för personer med funktionsnedsättning. Mot den bakgrunden har regeringen gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att genomföra ett program som i normalfallet ger praktikanten en plats i upp till sex månader.

Domstolsverket gjorde under våren 2013 en inventering i Sveriges Domstolar och kartlade antalet platser som ska anmälas till Arbetsförmedlingen. Därefter tecknade Domstolsverket utifrån inventeringen en överenskommelse med Arbetsförmedlingen för Sveriges Domstolars

räkning. Ungefär ett hundratal praktikanter kommer att tas emot fram till 2016.

Syftet med praktikantprogrammet är att arbetsökande med en funktionsnedsättning ska få erfarenhet av arbete inom statliga myndig-

heter, vilket kan förbättra deras möjligheter till ett framtida arbete. Det är också en möjlighet för Sveriges Domstolar att öka underlaget vid rekrytering vilket förbättrar kompetensförsörjningen på sikt.

5.2 Kompetensutveckling

Redovisning enligt förordning 2000:605 om årsredovisning och budgetunderlag: 3 Kap. 3§

- *Myndigheten ska redovisa de åtgärder som vidtagits för att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 § första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.*

Med ovan nämnda uppgifter avses enligt 1 § första stycket *de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen, i förekommande fall, har angett i regleringsbrev eller i något annat beslut.*

Ett av målen i Domstolsverkets strategiska inriktning för åren 2010–2020 är att Sveriges Domstolar har lätt att rekrytera och behålla kvalificerad personal. Personalens kompetens utvecklas kontinuerligt och kunskaper tas till vara. Enligt Sveriges Domstolars strategier för kompetensutveckling ska satsningarna på kompetensutveckling styras av domstolarnas behov och främja de mål som satts upp för domstolarna. Domstolarnas behov identifieras bland annat genom den kompetensinventering som Domstolsverket gör vartannat år. Vid inventeringen rapporterar domstolarna sitt behov av kompetensutveckling utifrån dels behov som identifierats vid utvecklingssamtal med medarbetare, dels andra krav som ställs på grund av förändringar i personalsammansättningen eller omvärldsförändringar.

Personal i Sveriges Domstolar erbjuds genom Domstolsverkets försorg olika former av kompetensutvecklingsinsatser, såsom kurser, seminarier och nätverk. Utbildningsinsatser sker både i Sverige och utomlands.

Kompetensportalen är det verksamhetsstöd som används för utbildningsadministration sedan 2011. Under 2013 har en uppgradering gjorts med syfte att utveckla och framförallt förbättra olika funktioner. Fokus framöver är att fortsätta utveckla och förbättra bland annat uppföljningsmöjligheterna.

Satsningen på e-utbildning som utbildningsform har fortsatt under året. Domstolsverket har köpt in ett verktyg för att självt kunna producera och korrigera e-utbildningar samt upprättat ett ramavtal med e-utbildningsleverantörer. Två nya e-utbildningar har producerats och det finns ett tydligt behov av fler produktioner.

5.2.1 Central utbildning för jurister

Sedan den 1 januari 2013 ansvarar Domstolsakademien för all kompetensutveckling som har betydelse för den dömande verksamheten för alla jurister och tekniska råd i Sveriges Domstolar.

Under 2013 har Domstolsakademien anordnat ca 130 kurser för domare, 60 kurser för fiskaler, 70 kurser för notarier och 20 kurser för föredragande och beredningsjurister. Föredragande och beredningsjurister har under året erbjudits särskilt utformade grundutbildningar. För de som har något längre erfarenhet har Domstolsakademins övriga utbildningsutbud funnits tillgängligt.

Utbildningarna i migrationsrätt, straffrätt samt mark- och miljörätt har lockat flest deltagare under 2013.

Med anledning av inrättandet av den fjärde migrationsdomstolen har tidpunkten för vissa kurser i exempelvis migrationsrätt och förvaltningsprocessrätt anpassats till de nyanställdas behov.

En översyn av notarieutbildningen har påbörjats under året.

5.2.2 Fiskalsutbildningen

Den nya fiskalsutbildningen är nu fullt utbyggd och består numera av tio obligatoriska kurser. Kurserna ges vid de tillfällen då fiskalerna anses ha störst behov av dem utifrån verksamhetens krav. Arbetet med att utveckla utbildningen har fortsatt under år 2013. Utgångspunkten har varit att skapa en bärande idé under hela utbildningen genom att vissa kursmoment återknyter till tidigare eller senare kursmoment, vilket ytterligare har förfinats under året. Flera lärare

har rekryterats, flera kursbesök har avlagts och ett stort antal lärarmöten har initierats för att följa upp erfarenheter med ambitionen att förbättra upplägg, kursinnehåll och kursmaterial.

5.2.3 Domstolssekreterarutbildningen

Under hösten 2011 implementerades en sammanhållen domstolssekreterarutbildning. Arbetet med att utveckla utbildningen och att ta fram nya kurser har fortsatt under 2012 och 2013. Särskilt fokus har varit att ta fram kurser för Hyres- och arrendenämnderna, Mark- och miljödomstolarna samt för erfarna domstolssekreterare.

En anpassad strukturerad metod för erfarenhetsutbyte, utarbetad i ERFA-projektet, har under våren 2013 använts inom ramen för domstolssekreterarutbildningen. Temat för erfarenhetsutbytet har varit delgivningsfrågor. Syftet var att effektivisera handläggningen. Totalt har 46 tingsrätter deltagit i erfarenhetsutbytet sedan hösten 2012.

5.2.4 Chefs-, ledarskaps- och handledarsatsningar

Ledarskapet som utövas av chefer är viktigt för hur väl Sveriges Domstolar kan fullgöra sitt uppdrag. Ett gott ledarskap möjliggör goda resultat och är en viktig del i att skapa en attraktiv arbetsplats.

Domstolsverket anordnar utbildningar för och erbjuder stöd till nya chefer samt chefer och ledare som vill vidareutvecklas. Under 2013 har det skett en del förändringar i de utbildningar som anordnas. Tillkommit har en utbildning i Förändringsledning och en pilotomgång av en utbildning som riktar sig till nya chefer.

Utgångspunkten är att all kompetensutveckling och stöd såsom coaching och mentorskap ska bidra till verksamhetsnyttan. Utbildade handledare är viktiga för ett professionellt omhändertagande av nyanställda och bidrar till Sveriges Domstolars kompetensförsörjning.

Domstolsverket anordnar utbildning för handledning av ordinarie domare, fiskaler, notarier och domstolssekreterare.

5.2.5 Media och bemötande

Domstolsverket anordnar utbildningar i mediefrågor och bemötande. Domstolsverket stöttar också utbildningar i bemötande som domstolar anordnar. Under 2013 har ett stort antal domstolar haft olika former av aktiviteter inom området

bemötande i anledning av det särskilda projektet Implementering av strategier för Sveriges Domstolars arbete med vissa förtroendefrågor. Domstolsakademien har i denna del fokuserat särskilt på domskrivningsfrågor. Under året har ett 20-tal domstolar fått ekonomiskt stöd för detta. Förutom särskilda insatser, ingår också frågor om bemötande integrerat i många av de utbildningar som anordnas av Domstolsverket. Andelen kurser som har sådana inslag har ökat under 2013.

5.2.6 Säkerhet

Hotet mot Sveriges Domstolars IT-system bedöms öka. Domstolsverket anordnar utbildning i IT- och informationssäkerhet. Vidare anordnas utbildning för säkerhetsansvariga där syftet är att ytterligare kompetensutveckla denna roll samt att skapa samsyn i säkerhetsfrågor inom Sveriges Domstolar. Domstolsverket erbjuder även möjlighet för domstolar att öva i krishantering, för att öka domstolarnas förmåga att hantera krissituationer. En stor satsning för året är säkerhetsutbildningen för medarbetare med ordningsvaktförordnande där alla ordningsvakter inom Sveriges Domstolar bereds plats.

5.2.7 Administration

För att ge förutsättningar för en effektiv administration erbjuder Domstolsverket ett antal utbildningar inom området. Grund- och fördjupningsutbildning i HR-frågor, grundutbildning för ekonomiadministratörer, arkivutbildning, webbredaktörsutbildning samt utbildning i salsteknik har genomförts 2013. Även utbildning i administrativa system såsom diariehanteringssystemet W3D3 och rekryteringssystemet Aditro Requit har genomförts.

Under hösten 2012 började arbetet med att ta fram kurser för medarbetare med registratorfunktion på allmän domstol och på allmän förvaltningsdomstol. Arbetet med att utveckla och att ta fram nya kurser har fortsatt under 2013 och under året genomfördes två pilotutbildningar. En anpassad strukturerad metod för erfarenhetsutbyte, ERFA-metoden, har under hösten 2013 använts i ett seminarium mellan medarbetare med registratorfunktion vid allmän förvaltningsdomstol. Temat för erfarenhetsutbytet var rutiner kring registrering. Syftet var att effektivisera registreringen och få en helhetssyn mellan över- och underrätt. 15 förvaltningsdomstolar deltog i seminariet.

5.2.8 Övrig kompetensutveckling

Domstolar, grupper av medarbetare eller enskilda medarbetare i Sveriges Domstolar som har behov av kompetensutveckling som berör den dömande verksamheten och som inte tillgodoses genom Domstolsakademins centrala utbud, kan ansöka om ekonomiskt stöd hos Domstolsakademien för att tillgodose det behovet. Under 2013 har Domstolsakademien beviljat stöd för enskilda domstolars utbildningsinsatser, främst vad avser domskrivning och för domares deltagande i utbildning i bland annat fastighetsrätt, miljörett och rättspsykiatri.

Domstolsakademien har under hösten 2013 stått för en stor del av kostnaderna för en internationell konferens om asylrätt i samarbete med Förvaltningsrätten i Göteborg och International Association of Refugee Law Judges. Domstolsakademien har också bekostat domares deltagande i domarakademiernas seminarier.

Nätverk är en särskild form av kompetensutveckling som ska tillgodose behovet av erfarenhetsutbyte mellan dem som ingår i nätverket. Under 2013 har Domstolsverket finansierat nätverksträffar såväl för nätverk inom olika juridiska områden, som inom andra områden, bland annat chef- och ledarskap.

5.2.9 Internationell samverkan

Domstolsakademien representerar Domstolsverket i internationellt samarbete som rör utbildningsfrågor, bl.a. inom nätverken European Judicial Training Network (EJTN) och Lissabon-nätverket. Detta har under året bl.a. gett fyra svenska domare möjlighet att delta i utbyten med andra EU-länder. Genom konceptet ”training

the trainers” har lärare som undervisar i Domstolsakademien fått möjlighet att träffa lärare från andra länder som undervisar i samma ämnen. Ett 40-tal domare har under 2013 deltagit i internationella seminarier och utbildningar anordnade av bl.a. European Institute of Public Administration (EIPA), Europäische Rechtsakademie (ERA), EJTN och Europarådet. Under 2013 har också ett par svenska domare haft längre praktikperioder vid EU-domstolen och Tribunalen samt Europadomstolen.

5.2.10 Uppföljning av domstolarnas arbete med kompetensfrågor

Domstolarna har i årets budgetunderlag fått redogöra för hur de säkerställer att personalen har rätt kompetens och hur de tar till vara de kompetenshöjande utbildningar som personalen genomgår så att de bidrar till verksamhetsnyttan.

Frågor om kompetensutveckling tas vanligen upp i samband med medarbetarsamtalet och många av medarbetarna har individuella kompetensutvecklingsplaner. Flertalet domstolar uppger att man på olika sätt försöker uppmuntra anställda att delta i lämpliga utbildningar, men också i olika nätverk.

Genomförda kompetensutvecklingsinsatser bidrar till verksamhetsnyttan genom att medarbetaren får bättre förutsättningar att tilldelas utökad delegation/ansvar i verksamheten. Vid vissa insatser är målsättningen att medarbetaren själv ska kunna genomföra internutbildning eller fungera som specialist inom ett frågeområde för att på så vis sprida kunskapen vidare. Domstolsverkets förstärkningsstyrka är ett viktigt stöd och ibland en förutsättning för att möjliggöra kompetensutvecklingsinsatser för ordinarie domare.

5.3 Arbetsmiljö

Varje myndighet inom Sveriges Domstolar ansvarar självständigt för sin arbetsmiljö och sitt arbetsmiljöarbete. Domstolsverket stödjer domstolarna i detta arbete. Stödet består bland annat av utbildningsinsatser för chefer med arbetsmiljöansvar och genom allmän information och verktyg i form av förslag till policys, riktlinjer och mallar för det systematiska arbetsmiljöområdet. Sedan början av 2013 finns en Arbetsmiljöguide som ger ett lättillgängligt och omfattande stöd inom arbetsmiljöfrågor publicerat på Sveriges Domstolars intranät.

Sedan oktober 2011 har varje domstol en särskilt utsedd kontaktperson vid Domstolsverkets avdelning för HR och kommunikation. Syftet med detta är att skapa en fördjupad kunskap om domstolens verksamhet och därigenom ytterligare höja kvaliteten på stöd och service i arbetsmiljöfrågor och andra personalrelaterade frågor.

Sveriges Domstolar har sedan flera år samverkan med fackförbunden Jusek, ST inom Sveriges domstolar samt SEKO, i ett arbetsmiljö- och kompetensutvecklingsforum. Förutom att arbeta med arbetsmiljöfrågor på övergripande nivå har de strategiska kompetensfrågorna inkluderats i detta forum från och med 2011.

Inom Sveriges Domstolar är den fysiska arbetsmiljön generellt mycket bra. Utmaningarna finns liksom tidigare inom den psykosociala arbetsmiljön.

5.3.1 Sjukfrånvaro och hälsonyckeltal

Sjukfrånvaron inom Sveriges Domstolar ligger på i princip samma nivå som föregående år. Den totala sjukfrånvaron är 3,4 procent av arbetad tid. Den långa frånvaron (över 60 dagar) står för 45,6 procent av den totala frånvaron, något lägre jämfört med föregående år. Kvinnorna är frånvarande 4,0 procent av arbetad tid, männen 1,8 procent. Det innebär att kvinnornas sjukfrånvaro ökat något sedan föregående år, medan männens sjukfrånvaro har minskat. Sjukfrånvaron i Sveriges Domstolar följer utvecklingen i riket i stort där den totala sjukfrånvaron ökat de senaste åren och framför allt hos kvinnor i åldern 30–49 år.

Domstolsverket stödjer domstolarna genom att ge rådgivning i enskilda rehabiliteringsärenden. Domstolsverket erbjuder också finansiering vid omfattande rehabiliteringsinsatser som till exempel behandlingar vid missbruk.

Tabell 51 Nyckeltal sjukfrånvaro

	2011	2012	2013
Total sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid	3,1	3,3	3,4
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro	45,3	47,0	45,6
Kvinnors sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid	3,7	3,9	4,0
Mäns sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid	1,7	2,1	1,8
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 29 år eller yngre i procent av tillgänglig arbetstid	1,9	1,9	2,0
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 30-49 år i procent av tillgänglig arbetstid	3,1	3,3	3,4
Sjukfrånvaro i åldersgruppen 50 år eller äldre i förhållande till tillgänglig arbetstid	3,7	4,2	3,9

Tabell 52 Hälsorelaterade nyckeltal

Nyckeltal	2011			2012			2013		
	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor	Totalt	Män	Kvinnor
Frisktal (frisktid)	74	84,4	69,7	72,6	82,2	68,6	71,2	82,4	66,6
Sjukfall	62,1	40,0	71,3	68,5	46,0	77,9	71,1	44,8	82,0
Rehabilitering inflöde	2,4	1,2	2,9	2,4	1,6	2,8	2,4	0,9	2,9
Rehab p.g.a. sex påbörjade sjukfall	1,3	0,7	1,6	1,9	1,1	2,2	2,0	1,1	2,4
Rehabilitering återgångar	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0

Ovan redovisas de hälsorelaterade nyckeltal för Sveriges Domstolar som gemensamt tagits fram av Arbetsgivarverkets s.k. Centromyndigheter.

Frisktal – Frisktal visar total tillgänglig arbetstid för friska anställda med maximalt 40 timmars sjukfrånvaro och maximalt tre sjukfall under en löpande 12-månadersperiod. Frisktalet bör vara så högt som möjligt, maxtal är lika med 100 procent. Frisktalet fortsätter att sjunka jämfört med tidigare år. Det är kvinnornas frisktal som minskat, medan frisktalet för männen har ökat något. I likhet med tidigare år redovisar männen betydligt högre frisktal än kvinnorna.

Sjukfall – Sjukfall beräknas utifrån antal påbörjade sjukfall under en löpande 12-månadersperiod i relation till total tillgänglig tid. Detta nyckeltal bör vara så lågt som möjligt. Detta tal har ökat kraftigt sedan 2011 då nyckeltalet för sjukfall var 62,1. 2013 är nyckeltalet 71,1. I jämförelse med 2012 minskar Sjukfall för männen, medan nyckeltalet för kvinnorna ökat från 77,9 till 82,0.

Rehabiliteringsinflöde – Rehabiliteringsinflöde visar antal påbörjade sjukfall den 29:e kalenderdagen under en löpande 12-månadersperiod i relation till total tillgänglig arbetstid. Nyckeltalet beskriver andelen medarbetare som riskerar att gå in i långtidssjukfrånvaro och talet bör vara så lågt som möjligt. Detta nyckeltal ligger totalt på samma nivå som föregående år. Rehabiliterings-

inflödet för kvinnorna har ökat marginellt medan det minskat för männen.

Rehabiliteringsinflöde på grund av sex påbörjade sjukfall (Rehabrisk) – Detta nyckeltal visar antal anställda med minst sex påbörjade sjukfall under en löpande 12-månadersperiod i relation till total tillgänglig arbetstid. Talet ska vara så lågt som möjligt. Nyckeltalen visar en liten ökning jämfört med förra året och det är kvinnornas rehabiliteringsinflöde som ökat, medan nyckeltalet för männen ligger på oförändrad nivå.

Återgångar – Nyckeltalet visar andelen avslutade sjukfall efter minst 29 kalenderdagar under en löpande 12-månadersperiod i relation till andelen sjukfall. Nyckeltalet beskriver andelen medarbetare som avslutar en lång sjukfrånvaro, över 28 dagar. Vid återgångar ser man först på inflödet i Rehabinflöde och räknar därefter bort antalet Återgångar. Om summan är större än ett, har fler kommit tillbaka från en lång sjukfrånvaro än de som påbörjat en sjukfrånvaro. Nyckeltalet återgångar ligger på samma nivå som tidigare år med 1,0.

Sammanfattningsvis är det de korta sjukskrivningarna som har ökat under 2013. Fler medarbetare, framförallt kvinnor, har varit sjuka jämfört med 2012. Däremot minskar sjukfallen som är längre än fyra veckor något. Lika många som insjuknar i en längre sjukskrivning rehabiliteras tillbaka i arbete.

6 Ekonomi och produktivitet

6.1 Ekonomisk översikt

Tabell 53 Verksamhetens omfattning 2011-2013 (tkr)

	2011	2012	2013
Verksamhetens kostnader ¹	5 599 442	5 777 262	6 010 789
Transfereringar ²	1 817 097	1 981 141	2 052 610
Sveriges Domstolar totalt	7 416 539	7 758 403	8 063 399
Uppbörd ³	114 386	103 684	114 728

¹ Sveriges domstolars kostnader samt utgifter för konkursförvaltare, tolk och vittnen.

² Transfereringar avseende rättsliga biträden, offentligt försvar, målsägandebiträde, m.m.

³ Ansöknings-, tillsyns- och kungörandeavgifter samt reglering av rätts hjälp.

Sveriges Domstolars verksamhet har kostat 8 063 mnkr under 2013, att jämföra med 7 758 mnkr 2012. Ökningen mellan 2012 och 2013 uppgick till 3,9 procent att jämföra med 4,6 procent året innan. Perioden 2010–2012 har transfereringarna ökat med cirka nio procent årligen. Under 2013 har dessa ökat med 3,6 procent. Att ökningstakten avstannat något

beror i allt väsentligt på att avgjorda brottmål har minskat.

Av ovanstående verksamhet har 27 448 tkr (52 334 tkr år 2012) finansierats genom annat än anslag (intäkter, avgifter och bidrag). Fördelning framgår vidare av resultaträkningen och not 1, 2, och 3.

Tabell 54 Kostnader per domstolsslag inklusive övergripande administration (tkr)

	2011	2012	2013	Andel	Förändr 2012-2013	Förändr 2012-2013
				%	Antal	%
Högsta domstolen	106 063	108 421	110 943	2 %	2 522	2 %
Hovrätter	656 726	692 906	711 103	12 %	18 197	3 %
Tingsrätter	2 982 085	3 061 405	3 239 260	54 %	177 855	6 %
Hyresnämnder	80 156	80 023	81 760	1 %	1 737	2 %
Rätts hjälpsmyndigheten	5 059	5 484	5 417	0 %	-67	-1 %
Högsta förvaltningsdomstolen	104 100	103 297	104 000	2 %	703	1 %
Kammarrätter	342 111	354 087	360 381	6 %	6 294	2 %
Förvaltningsrätter	836 533	836 443	858 433	14 %	21 990	3 %
Migrationsöverdomstolen	100 207	105 095	111 296	2 %	6 201	6 %
Migrationsdomstolarna	385 576	429 474	427 533	7 %	-1 941	0 %
Trängselskatt	826	626	664	0 %	38	6 %
Summa	5 599 442	5 777 262	6 010 789	100 %	233 527	4 %

Kostnaderna för den verksamhet som bedrivs av domstolarna inklusive övergripande administration har uppgått till 6 011 mnkr 2013, vilket är en ökning med fyra procent, jämfört med 2012. Kostnader för personal har ökat med 162 mnkr vilket motsvarar ca fyra procent. Antalet årsarbetskrafter har för hela Sveriges domstolar

ökat med 78. Noterbara förändringar inom domstolsslagen är att tingsrätterna ökat med 69 årsarbetskrafter, förvaltningsrätternas migrationsverksamhet har minskat med 23 årsarbetskrafter och Domstolsverket har ökat med 25 årsarbetskrafter. På övriga domstolsslag är förändringarna jämfört med föregående år relativt

små. Noterbart är vidare att avgiften för pensionsavsättningar ökat med ca 37 mnkr. Ökningen av årsarbetskrafter är relativt stora avseende administrativ personal vilket för tingsrätternas del kan förklaras av en kraftigt ökad efterfrågan för utlämnande av allmänna handlingar samt ökade personalresurser för säkerhetskontroller. Vad gäller ökningen av årsarbetskrafter för Domstolsverket beror det till en del på att vissa administrativa uppgifter flyttats från domstolarna till den centrala administrationen men också på att fler personer jobbar med utveckling inom ramen för RIF (Rättskedjans informationsförsörjningssystem).

Hyreskostnaderna har ökat med 27 mnkr vilket i allt väsentligt är hänförligt till nya och ombyggda domstolslokaler. Indexökningen har under året varit nära noll.

Övriga driftskostnader har ökat med 66 mnkr. Kostnader för IT-konsulter har ökat med 37 mnkr, vilket till största delen beror på kostnader för RIF och för ett nytt intranät. Kostnader för korttidsinventarier har ökat med tio mnkr. Ökningen beror dels på att fler datorer och kringutrustning har köpts in, dels på en ändrad redovisningsprincip under 2012 avseende datorer och

kringutrustning. Bevakningskostnaderna har ökat med sex mnkr. Ökningen beror på att sex tingsrätter haft så kallad fast säkerhetskontroll, det vill säga daglig säkerhetskontroll som omfattat alla besökare till domstolen. Den totala kostnaden för säkerhetskontroll under 2013 uppgick till 17 mnkr och kontrollerna har hittills genomförts med i huvudsak inhyrda ordningsvakter men också av egna anställda med ordningsvaktsförordnande. Förbättrad teknik i och utanför rätts-salar för att bland annat öka tillgängligheten för medborgarna har fått till följd att licenskostnaderna ökat med tio mnkr. Kostnaderna för köpta tjänster avseende stämningssmannadelgivning har minskat med drygt nio mnkr till följd av minskade avgifter och att vissa domstolar hanterar dessa delgivningarna med egen personal.

De ökade totalkostnaderna för tingsrätter om 177 mnkr fördelar sig med ungefär lika delar mellan ökade lönekostnader till följd av fler anställda och ökade administrativa kostnader främst på grund av RIF.

Kostnadsökningarna för övriga domstolsslag är i linje med ökade lönenivåer och personalförändringar.

Tabell 55 Transfereringar (tkr)

	2011	2012 ¹	2013	Förändring 2012-2013	Förändring 2012-2013
				Antal	%
Offentligt försvar	1 112 808	1 208 887	1 251 722	42 836	4 %
Offentligt biträde	238 401	266 839	253 929	-12 911	-5 %
Målsägandebiträde	221 063	244 722	258 679	13 957	6 %
Rättshjälp enligt rättshjälpslagen	204 869	218 464	236 863	18 399	8 %
Särskild företrädare för barn	30 506	32 162	40 922	8 760	27 %
Övrigt	9450	10 067	10 495	428	4 %
Summa	1 817 097	1 981 141	2 052 610	71 469	4 %

¹ För att matcha indelning i resultaträkning och anslagsredovisning har ovanstående uppgifter reviderats för 2012.

Under 2013 uppgick utgifterna för rättshjälp, offentlig försvarare, målsägandebiträde med flera till cirka 2 053 mnkr, en ökning med fyra procent jämfört med föregående år.

Antalet förordnande har minskat under 2013, både för offentlig försvar och för målsägandebiträde. Taxeökningen 2013 var drygt tre procent. Antalet timmar per förordnande försätter att öka för såväl offentliga försvarare, målsägandebiträden som offentligt biträde.

Utgifter för offentlig försvar har ökat med 43 mnkr jämfört med 2012. Ökningen förklaras av höjningen av timkostnadsnormen. Antalet förordnande för offentlig försvar har minskat med knappt två procent medan antalet timmar per förordnande har ökat med drygt två procent. Dessa förändringar tar i stort sett ut varandra.

Utgifter för offentlig biträde har minskat med 13 mnkr år 2013 jämfört med 2012. Minskningen är i sin helhet hänförlig till migrationsmålen.

Utgifter för målsägandebiträde har ökat med 14 mnkr eller med 6 procent. Utöver timkostnadsökningen förklaras det av att redovisade timmar per förordnande har ökat med 4,4 procent. Däremot har antalet förordnanden minskat med 1,8 procent under 2013.

Antalet inkomna ärenden om rättshjälp har ökat med cirka sju procent. Avgjorda familjemål har ökat med nästan åtta procent och i familjemål sker sällan återkrav.

Som tidigare nämnts har familjemålen ökat relativt kraftigt vilket visas i ökningen av särskild företrädare för barn.

Tabell 56 Transfereringar per domstolsslag (tkr)

	2011	2012	2013	Andel	Förändr 2012-2013	Förändr 2012-2013
				%	Antal	%
Högsta domstolen	7 885	7 676	8 306	0 %	630	8 %
Hovrätter	194 328	219 318	239 882	12 %	20 564	9 %
Tingsrätter	1 374 676	1 485 189	1 549 132	75 %	63 943	4 %
Hyresnämnder	1 044	1 780	984	0 %	-796	-45 %
Högsta förvaltningsdomstolen	878	998	1 061	0 %	63	6 %
Kammarrätter	25 176	28 974	31 770	2 %	2 796	10 %
Förvaltningsrätter	105 624	112 412	124 289	6 %	11 877	11 %
Migrationsöverdomstolen	16 732	19 361	15 279	1 %	-4 082	-21 %
Migrationsdomstolarna	90 754	105 433	81 907	4 %	-23 526	-22 %
Summa	1 817 097	1 981 141	2 052 610	100 %	71 469	4 %

Transfereringar avseende hovrätterna har ökat med nio procent. Hela ökningen är hänförlig till offentligt försvar och förklaras bland annat av några enskilda större mål. Transfereringar avseende tingsrätterna har ökat med 64 mnkr eller med 4 procent. Ökningarna är i allt väsentligt hänförliga till brottmål och tvistemål gällande vårdnad av barn. Avseende förvaltningsrätterna har transfereringarna ökat med tolv mnkr eller med elva procent. Ökningen är hänförlig till LVU- och LVM-mål. Hela minskningen av transfereringar för migrations-

domstolarna förklaras av minskade utgifter för offentligt biträde.

I bilaga 3 redovisas styckkostnader för transfereringar per domstolsslag. Styckkostnaderna för transfereringar för ett genomsnittligt mål i tingsrätt, hovrätt, Högsta domstolen, kammarrätt och förvaltningsrätt har ökat under perioden 2011 till 2013. Styckkostnaden för transfereringar för migrationsdomstolar och Migrationsöverdomstolen liksom för Högsta förvaltningsdomstolen och hyres- och arrendenämnderna har minskat mellan år 2012 och 2013.

Tabell 57 Uppbördsverksamhet fördelat per avgiftstyp (tkr)

	2011	2012 ¹	2013	Förändring 2012-2013	Förändring 2012-2013
				Antal	%
Ansökningsavgifter övriga domstolar	35 644	28 998	30 363	1 365	5 %
Ansökningsavgifter mark- och miljödomstolarna	11 483	10 823	10 459	-364	-3 %
Efterbevaknings- och tillsynsavgifter	22 190	17 763	21 347	3 584	20 %
Kungörandeavgifter	9 112	8 330	9 380	1 050	13 %
Övriga inkomster av statens verksamhet	35 957	37 770	43 179	5 409	14 %
Summa	114 386	103 684	114 728	11 044	11 %

¹ För att matcha indelning i resultaträkning och anslagsredovisning har ovanstående uppgifter reviderats för 2012.

Tabell 58 Uppbördsverksamhet fördelat per domstolsslag (tkr)

	2011	2012	2013	Andel	Förändr 2012-2013	Förändr 2012-2013
				%	Antal	%
Högsta domstolen	4 711	7 176	6 425	6 %	-751	-10 %
Hovrätter	14 047	13 409	9 893	9 %	-3 516	-26 %
Tingsrätter	95 782	84 800	97 707	85 %	12 907	15 %
Rättshjälpsmyndigheten	-153	-1 700	703	1 %	2 403	141 %
Summa	114 386	103 684	114 728	100 %	11 044	11 %

Övriga inkomster av statens verksamhet har ökat med 5 mnkr eller med 14 procent. Ökningen är hänförlig till återbetalningar av rättshjälp och följer ökningen av rättshjälpsärenden enligt rättshjälpslagen.

Tillsynsavgifter i konkurser har ökat med 20 procent vilket förklaras av att avslutade konkurser har ökat. Båda förändringarna är i allt väsentligt hänförliga till tingsrätterna.

6.2 Ekonomisk uppföljning av RIF-programmet

Tabell 59 RIF utgifter och finansiering (tkr)

	2011	2012	2013	2009-2013	%-andel
Utgifter					
Egen personal	23 626	24 184	24 617	84 553	38 %
Konsulter	28 148	36 878	44 860	129 389	59 %
Övrigt	2 123	2 047	1 882	7 467	3 %
Summa	53 896	63 109	71 358	221 409	100 %
Finansiering					
Riktade bidrag	16 000	22 400	0	52 400	24 %
Lånefinansiering (aktivering)	35 470	19 218	3 669	67 211	30 %
Anslagsfinansiering	2 426	21 491	67 689	101 798	46 %
Summa	53 896	63 109	71 358	221 409	100 %

Domstolsverket deltar i det myndighetsgemensamma arbete som bedrivs inom Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Arbetet som sedan starten 2009 bedrivs etappvis syftar till att utveckla ett elektroniskt informationsutbyte mellan myndigheterna i brottmålsprocessen till stöd för den operativa verksamheten.

Sedan starten av programmet 2009 har utgifterna totalt uppgått till 221 mnkr. För åren 2010 till 2012 erhöll Domstolsverket särskild bidragsfinansiering för att täcka delar av utvecklingskostnaderna. För 2013 erhöles inget bidrag.

Genom en överenskommelse i RIF-rådet i juni 2013 bestämdes att en ny rapportering av brottmålsavgörande, som möjliggör en utfasning av Polismyndighetens RI-system ska skjutas på framtiden och att etapp 1 i programmet skulle avslutas under hösten 2013.

Denna överenskommelse har medfört en del förändrade bedömningar gällande utvecklingen av domstolarnas systemstöd. Leveranserna av systemstöd till domstolarna har ändrats, både när det gäller leveranstidpunkt och innehåll. Viss funktionalitet har skjutits på framtiden och vissa anpassningar kan komma att behöva göras. Det finns även viss osäkerhet kring när i tiden vissa funktioner ska levereras.

Vid ingången av 2013 hade utvecklingsutgifter för 16,4 mnkr hänförliga till utveckling inom RIF-programmet balanserats. Planen var att dessa utgifter tillsammans med en del konstruktion som gjorts under första halvan av 2013 skulle komma att kunna aktiveras som en anläggningstillgång och därmed finansieras via lån. I och med de förändringar som beslutades i juni 2013 och den osäkerhet som råder kring när i tiden som ny funktionalitet kan komma att användas i verksamheten har en försiktig hållning intagits vid bedömningen av vad som kan aktiveras av nedlagt arbete från sommaren 2012 fram till och med december 2013. Den bedömning som gjorts per 2013-12-31 är att 3,7 mnkr lagts ned på funktionalitet som uppfyller kraven enligt ESV:s anvisningar om immateriella anläggningstillgångar. Ny funktionalitet som aktiverats är hänförlig till avgörandehantering, domslutshanteringen och åtalshanteringen.

En grov indelning av programmets utgifter kan göras i delarna:

- Kravställande
- Konstruktion av diverse olika funktionalitet (utifrån krav)
- Tester
- Projektledning, administration och övrigt

Tabell 60 Fördelning av utgifter inom RIF-programmet (tkr)

	2013
Kravställande	14 693
Konstruktion	25 429
Test	18 793
Projektledning, administration och övrigt	12 443
Summa	71 358

Den Vera-release (R15) som byggts och levererats under året innehåller några större funktioner. De olika funktionerna kan delas in i följande områden; inflöde från åklagaren, bearbetning av domslut, rapportering av domslut, hantering av avgörandedokument samt aktörshantering. Polismyndigheten har låtit meddela att de inte kommer att kunna fasa ut RI-systemen under de närmsta åren, vilket har gjort att de myndighetsgemensamma delarna i programmet skjuts något på framtiden.

Detta innebär att Vera kan utvecklas inom RIF-relaterade områden som inte kommer att påverkas av myndighetsgemensamma ställningstaganden. Det kan även innebära att det skapas utrymme för utveckling av Vera i övriga delar. Planeringen av detta arbete har just tagit sin början och det är i nuläget inte beslutat inom vilka områden fortsatt utveckling ska göras, RIF-relaterade områden, andra områden eller både och.

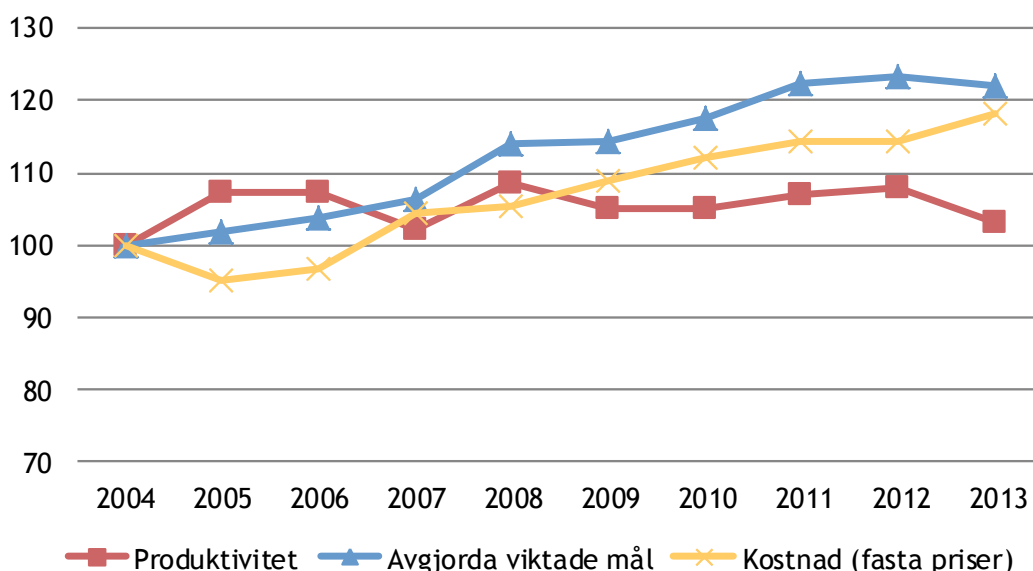
6.3 Produktivitetsutveckling

I det följande redogörs för utvecklingen av domstolarnas kostnadsproduktivitet. Produktiviteten har då definierats som antalet avgjorda mål och ärenden i förhållande till de totala kostnaderna på anslaget 1:5 Sveriges Domstolar. Kostnaderna har också fastprisberäknats. Produktivitetsutvecklingen blir särskilt intressant om den studeras över en längre tidsperiod. Här har en tioårs

period valts. Vid beräkning av kostnadsproduktivitet har målen viktats för tingsrätterna och förvaltningsrätterna. Olika målkategorier har fått olika vikt beroende på hur resurskrävande målkategorin är. Vikterna är desamma som används vid resursfördelningen.

I detta avsnitt exkluderas migrationsdomstolarna och mål om trängselskatt genomgående.

Diagram 29 Indexutveckling av antalet avgjorda mål, kostnader och produktivitet vid domstolarna. År 2004 basår.

Mellan åren 2004–2005 sjönk kostnaderna samtidigt som antalet avgjorda viktade mål och ärenden ökade, vilket ledde till en ökad kostnadsproduktivitet. Efter en stagnation 2006 sjönk produktiviteten 2007 beroende på en relativt kraftig kostnadsökning. Orsakerna till kostnadsökningen och den svagare produktivitetsutvecklingen var framförallt att antalet årsarbetskrafter ökade samtidigt som utgifter för räntor och amorteringar samt kostnader för nämndemän, till följd av bland annat arvodesökning, steg kraftigt.

Under 2008 steg produktiviteten till den högsta nivån under perioden till följd av en kraftig ökning av antalet avgjorda mål. En förklaring till produktivitetsförbättringen är att de tidigare omfattande nyrekryteringarna och fokuseringen på balansavarbetning gav resultat.

År 2009 minskade produktiviteten då kostnaderna steg samtidigt som antalet avgjorda mål minskade något. En förklaring till produktivitetsförsämringen var att antalet avgjorda mål minskade rejält till följd av planering och genomförande av förvaltningsrättsreformen samtidigt som lokalkostnaderna ökade på grund av dubbelhyror i samband med ombyggnation respektive nybyggnation.

År 2010 ökade både avgjorda mål och kostnaderna vilket gav en oförändrad produktivitet jämfört med året innan. År 2011 fortsatte kostnaderna att öka men avgjorda mål ökade i än högre utsträckning och produktiviteten steg återigen. Den främsta orsaken var avarbetande av balanser vid förvaltningsrätterna som byggts upp i samband med förvaltningsrättsreformen.

Även 2012 avgjordes det högsta antalet viktade mål och ärenden under perioden. Kostnaderna var dock i paritet med 2011. År 2013 vände produktiviteten nedåt efter de senaste årens ökning. Minskningen uppgick till 4,3 procent.

Den försämrade produktiviteten är en följd av att antalet viktade avgjorda mål för första gången minskat under perioden, samtidigt som kostnaderna fortsatt öka. Antal avgjorda viktade mål och ärenden är dock i paritet med 2011, det vill säga på historiskt sett höga nivåer. Under hela tioårsperioden har produktiviteten ökat med drygt tre procent.

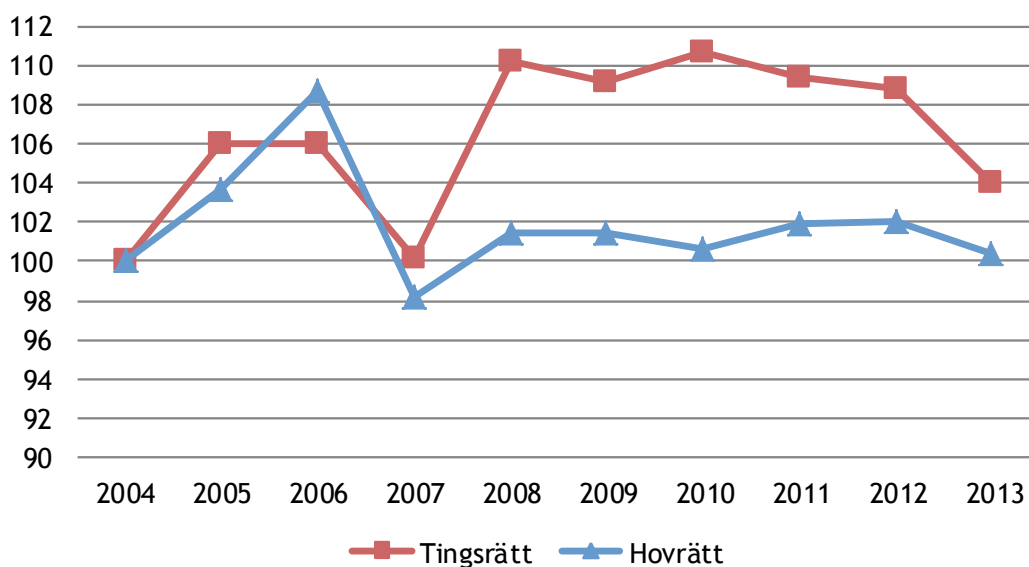
En generell anledning till det vikande antalet avgjorda mål 2013 är att ökningen av inflödet av mål, som varat flera år, avstannat och att balansnivåerna har sjunkit de senaste åren.

Ökningen av kostnaderna mellan 2012 och 2013 kan främst förklaras av högre kostnader för

personal bland annat beroende på en ökning av det totala antalet årsarbetskrafter. Personalökningen hänger samman med att antalet inkomna mål ökat kontinuerligt under en följd av år innan årets marginella nedgång av måltillströmningen, samtidigt som ambitionen varit att minska balanserna. Under 2013 utökades också antalet utbildningsplatser för fiskaler med 60 platser.

Vidare kan nämnas att anslagsbelastningen av RIF-utvecklingen ökade med 62 mnkr 2013 jämfört med föregående år. Framför allt beror detta på en ändrad inriktning i programmet, vilket medfört att merparten av årets utveckling redovisas direkt mot anslag. Tidigare år redovisades merparten av utvecklingen som en investering. Detta kan förklara cirka en procentenhet av nedgången i den totala produktiviteten.

Diagram 30 Tingsrätters och hovrätters produktivetsindex. År 2004 basår.

Efter att ha legat relativt still de senaste fem åren minskar produktiviteten 2013 sammantaget för de allmänna domstolarna. Antalet avgjorda viktade mål och ärenden är i paritet med de två senaste åren samtidigt som kostnaderna i fasta priser har ökat med drygt fyra procent jämfört med 2012.

I ett längre perspektiv har emellertid de allmänna domstolarnas produktivitet förbättrats. Produktiviteten har stigit med sex procent mellan 2004 och 2013. Störst förbättringar har skett vid tingsrätterna respektive Högsta domstolen, 4 re-

spektive 22 procent, medan hovrättens produktivitet är i paritet med 2004.

Vid tingsrätterna har både kostnaderna i fasta priser och antalet avgjorda viktade mål och ärenden ökat årligen under perioden 2008–2011. Under 2012 minskade antalet viktade avgjorda mål och ärenden svagt, likaså produktiviteten. Antalet avgjorda viktade mål och ärenden 2013 är i paritet med 2012, trots en stor minskning av antalet inkomna och avgjorda brottmål. Kostnaderna har samtidigt ökat till de högsta nivåerna under

perioden. Främsta orsaken är en relativt kraftig ökning av antalet årsarbetskrafter, samtliga personalkategorier ökar.

Produktivitetsutvecklingen vid hovrätterna har under de senaste åren följt utvecklingen vid tingsrätterna ganska väl. År 2013 minskar produktiviteten något trots att antalet avgjorda mål är det högsta under perioden. Även vid hovrätterna har antalet årsarbetskrafter ökat om än inte i lika stor omfattning som vid tingsrätterna.

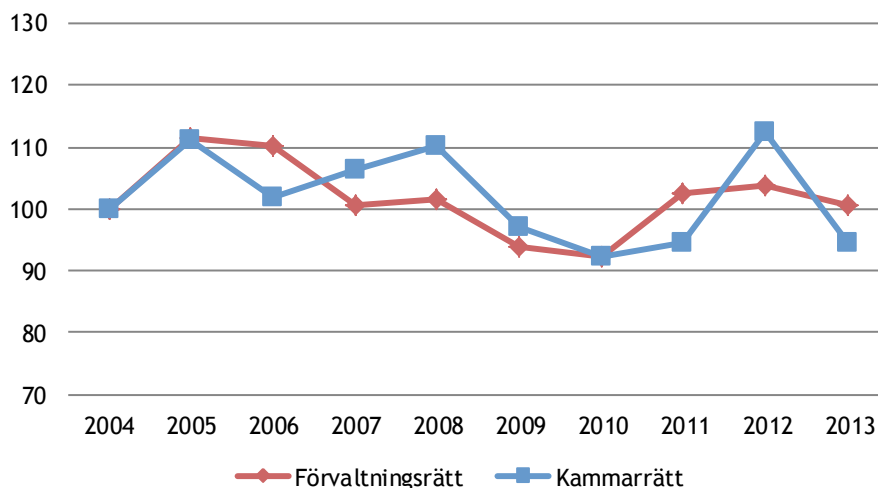
Personalökningarna vid tingsrätterna och hovrätterna är i linje med den bedömning av resursbehovet för de allmänna domstolarna som gjorts i budgetarbetet både 2012 och 2013. I en analys av domstolskategoriernas relativa resursbehov, bedömdes att arbetsläget för de allmänna domstolarna var ansträngt och att ytterligare resurser borde tillföras för att minska arbetsbelastningen, i synnerhet till tingsrätterna. Analysen baserades på en metod som tagits fram i en utredning 2012 och presenterats i rapporten ”En översyn av resursfördelningen mellan domstolskategorier”.

En orsak till att arbetsläget bedömts som ansträngt på de allmänna domstolarna är att för-

handlingstiden för de mål som går till förhandling har ökat under de senaste åren. På tingsrätterna har förhandlingstiden per brottmål som avgjorts genom förhandling ökat med fem procent både under 2012 och 2013. Även på hovrätterna har förhandlingstiden per brottmål som avgjorts genom förhandling ökat under de två senaste åren. På hovrätterna har dessutom förhandlingstiden per tvistemål som avgjorts genom förhandling ökat med hela 15 procent under 2013. Även antalet riktigt stora brottmål med en huvudförhandlingstid över 100 timmar har ökat kraftigt under de senaste åren. Förhandlingstiden i dessa mål har nära tredubblats under den senaste femårsperioden. Det är inte enbart den längre förhandlingstiden i sig som medför ett ökat resursbehov. När förhandlingstiden blir längre, ökar också tiden för förberedelser och domskrivning m.m. i målen.

Vid Högsta domstolen förbättrades produktiviteten kraftigt mellan åren 2007–2010, för att 2011 minska. Under 2012 ökade produktiviteten återigen, en utveckling som fortsatt 2013 med en produktivitetsökning om knappt två procent.

Diagram 31 Förvaltningsrätter och kammarrätters produktivetsindex. År 2004 basår.

Sammantaget för förvaltningsdomstolarna har produktiviteten 2013 minskat med knappt fem procent jämfört med föregående års relativt höga notering. Antalet avgjorda viktade mål minskade med knappt fyra procent medan kostnaderna i fasta priser ökat med en procent. I ett tioårsperspektiv har produktiviteten ökat med 0,5 procent vid förvaltningsrätterna, mins-

kat drygt 5 procent vid kammarrätterna och ökat med knappt 20 procent vid Högsta förvaltningsdomstolen.

Produktivitetsutvecklingen vid förvaltnings- och kammarrätterna har varierat relativt mycket under perioden. Under 2008–2010 minskade produktiviteten. År 2011 vände dock produktiviteten kraftigt uppåt vid förvaltningsrätterna,

något som även inträffade vid kammarrätterna ett år senare. Genomförandet av förvaltningsrättsreformen har haft en stor påverkan på förvaltningsrätterna de senaste åren vilket resulterat i minskad målavverkning 2009–2010. Det har gett följd effekter vid överrätterna som uppvisat ett minskat målinflöde och även ett minskat antal avgjorda mål. Under 2011 vände trenden och antalet avgjorda mål vid förvaltningsrätterna ökade kraftigt. Under 2012 var antalet avgjorda viktade mål vid förvaltningsrätterna på fortsatt höga nivåer medan kostnaderna sjönk något, vilket resulterade i en ytterligare produktivetsförbättring med drygt en procent. Under 2013 har produktiviteten vid förvaltningsrätterna vänt nedåt igen då antalet avgjorda viktade mål minskat något medan kostnaderna ökat svagt. Antalet årsarbetskrafter är i paritet med 2012, det vill säga fortsatt en bit under 2011 års nivåer.

Under 2012 ökade antalet avgjorda mål kraftigt vid kammarrätterna beroende på en ökad målavverkning vid förvaltningsrätterna de senaste åren och på att ett stort antal mål rörande sjuklön vid kammarrätten i Göteborg avgjordes. Under 2013 är antalet avgjorda mål nere på mer normala nivåer samtidigt som kostnaderna i fasta priser fortsatt ligger relativt stilla, något de gjort de senaste fem åren. Detta har resulterat i en kraftigt minskad produktivitet som dock är i nivå med 2010–2011.

Vid Högsta förvaltningsdomstolen har antalet avgjorda mål ökat 2013, från låga nivåer 2012, samtidigt som kostnaderna i fasta priser är de lägsta under perioden. Detta har medfört att produktiviteten har ökat med knappt 23 procent 2013.

Avslutningsvis bör det nämnas något om produktivetsmåttets begränsningar, så som det har definierats här. Antalet avgjorda mål är inget perfekt mått på domstolarnas prestationer eftersom alla mål inom en målkategori värderas lika. Detta oavsett om det är ett mycket enkelt mål som hanteras snabbt eller om det är ett omfattande mål som det kan ta månader att avgöra. Om det genomsnittliga målets komplexitet och resursbehov förändras över tid, så fångas det inte upp i produktivetsberäkningen.

Vidare säger inte produktivetsmålet något om hur kvaliteten i verksamheten har utvecklats. I utvecklingen av domstolarnas verksamhet bör det finnas en balans mellan åtgärder som förbättrar produktiviteten respektive kvaliteten i verksamheten. En del utvecklingsinsatser kan visserligen leda till både förbättrad produktivitet och ökad kvalitet, men andra åtgärder kan leda till en kvalitetshöjning på bekostnad av produktiviteten. Mot bakgrund av det ansträngda arbetsläget på många domstolar är det rimligt att kvalitetsperspektivet får ett ökat fokus vid analys av domstolarnas verksamhet och vid resurstilldelning till domstolarna.

7 Finansiella dokument

7.1 Sammanställning över väsentliga uppgifter

Tabell 61 Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

	2009	2010	2011	2012	2013
Låneram i Riksgälden					
Beviljad låneram	1 050 000	1 070 000	989 800	1 040 000	1 200 000
Utnyttjad låneram	778 263	801 516	819 349	874 317	843 614
Kontokredit i Riksgälden					
Beviljad kredit på räntekonto	431 000	461 255	475 000	539 500	579 000
Maximalt utnyttjad kredit	169 275	109 393	1 142	28 257	90 414
Räntekonto - intäkter	294	906	3 857	2 434	3 310
Räntekonto - kostnader	63	19	0	629	25
Intäkter av avgifter och andra ersättningar som disponeras					
Utfall	12 982	14 330	13 921	12 673	12 614
Intäkter av avgiftsintäkter med mera som inte disponeras					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	104 000	110 000	116 000	108 000	112 000
Utfall	101 479	110 933	114 581	103 684	114 728
Anslagskrediter och anslagssparande					
Beviljad anslagskredit	311 674	244 835	353 684	370 474	404 477
Utnyttjad anslagskredit	2 376	35 020	157 014	117 052	63 793
Summa anslagssparande	65 550	143 105	117 701	27 595	89 494
Personal					
Antal årsarbetskrafter	5 336	5 376	5 515	5 587	5 665
Medelantalet anställda	6 177	6 314	6 498	6 584	6 702
Driftkostnad per årsarbetskraft	902	934	963	980	1 012
Kapitalförändring					
Årets kapitalförändring	36	-125	-195	0	0
Balanserad kapitalförändring	-3 502	-3 466	-3 592	0	0

7.2 Resultaträkning

Tabell 62 Resultaträkning (tkr)

		2013	2012
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag		5 983 341	5 724 928
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 1	12 614	12 674
Intäkter av bidrag	Not 2	11 373	36 091
Finansiella intäkter	Not 3	3 461	3 569
Summa		6 010 789	5 777 262
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 4	-4 114 336	-3 952 200
Kostnader för lokaler	Not 5	-803 054	-775 817
Övriga driftkostnader	Not 6	-814 143	-747 719
Finansiella kostnader	Not 7	-12 479	-21 623
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 8	-266 777	-279 903
Summa		-6 010 789	-5 777 262
Verksamhetsutfall		0	0
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter med mera som inte disponeras	Not 9	114 728	103 684
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-114 728	-103 684
Saldo		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		2 052 610	1 981 141
Lämnade bidrag	Not 10	-2 052 610	-1 981 141
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

7.3 Balansräkning

Tabell 63 Balansräkning (tkr)

Tillgångar		2013-12-31	2012-12-31
Immateriella anläggningstillgångar		Not 11	
Balanserade utgifter för utveckling		55 676	83 213
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		26 446	10 359
Summa		82 122	93 572
Materiella anläggningstillgångar		Not 12	
Förbättringsutgifter på annans fastighet		104 028	102 773
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		629 596	691 329
Pågående nyanläggningar		71 756	71 872
Summa		805 380	865 974
Fordringar			
Kundfordringar		667	426
Fordringar hos andra myndigheter	Not 13	140 363	126 081
Övriga fordringar	Not 14	14 473	14 314
Summa		155 503	140 821
Periodavgränsningsposter		Not 15	
Förutbetalda kostnader		212 261	206 537
Upplupna bidragsintäkter		1 354	154
Övriga upplupna intäkter		871	760
Summa		214 486	207 451
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 16	-8 096	79 413
Summa		-8 096	79 413
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgälden	Not 17	414 768	150 754
Kassa och bank		450	450
Summa		415 218	151 204
SUMMA TILLGÅNGAR		1 664 613	1 538 435
Kapital och skulder		2013-12-31	2012-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital	Not 18	4 473	4 235
Summa		4 473	4 235
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	Not 19	6 290	11 561
Övriga avsättningar	Not 20	27 143	37 940
Summa		33 433	49 501
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 21	843 614	874 317
Skulder till andra myndigheter	Not 22	116 265	101 525
Leverantörsskulder	Not 23	304 018	172 298
Övriga skulder	Not 24	70 450	66 919
Förskott från uppdragsgivare och kunder		0	2
Summa		1 334 347	1 215 061
Periodavgränsningsposter		Not 25	
Upplupna kostnader		292 260	269 124
Oförbrukade bidrag		100	514
Summa		292 360	269 638
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 664 613	1 538 435
Ansvarsförbindelser		2013-12-31	2012-12-31
Övriga ansvarsförbindelser	Not 26	72 915	72 915

7.4 Finansieringsanalys

Tabell 64 Finansieringsanalys (tkr)

		2013	2012
Drift			
Kostnader	Not 27	-5 760 013	-5 523 742
Finansiering av drift:			
Intäkter av anslag		5 983 341	5 724 928
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 28	12 126	11 915
Intäkter av bidrag		11 373	36 091
Övriga intäkter		<u>3 461</u>	<u>3 568</u>
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		6 010 301	5 776 502
Minskning/Ökning (+/-) av kortfristiga fordringar	Not 29	-21 795	7 854
Ökning/Minskning (+/-) av kortfristiga skulder	Not 30	130 418	19 700
KASSAFLÖDE FRÅN DRIFT		358 911	280 314
Investeringar			
Investeringar i materiella tillgångar		-169 929	-195 606
Investeringar i immateriella tillgångar		<u>-26 957</u>	<u>-39 326</u>
Summa investeringsutgifter		-196 886	-234 932
Finansiering av investeringar:			
Lån från Riksgälden	Not 21	161 931	321 228
- amorteringar		-192 634	-266 260
Ökning (+) av statskapital med medel som erhållits från statens budget		238	441
Försäljning av anläggningstillgångar		<u>2 575</u>	<u>2 784</u>
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		-27 890	58 193
Minskning/Ökning (-/+) av kortfristiga skulder	Not 30	42 292	-28 988
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-182 484	-205 728
Uppbördsverksamhet			
Justerad balanserad kapitalförändring pga. övergångseffekt			3 787
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten		114 728	103 684
Ökning/Minskning (-/+) av kortfristiga fordringar	Not 29	<u>78</u>	<u>655</u>
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		114 806	104 339
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-114 728	-103 684
KASSAFLÖDE FRÅN UPPBÖRDSVERKSAMHET		78	4 442
Transfereringsverksamhet			
Lämnade bidrag		-2 052 610	-1 981 141
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		-2 052 610	-1 981 141
Finansiering av transfereringsverksamhet:			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		<u>2 052 610</u>	<u>1 981 141</u>
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringar		2 052 610	1 981 141
KASSAFLÖDE TILL TRANSFERERINGSVERKSAMHET		0	0
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		176 505	79 028
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		230 617	151 589
Minskning (-) av kassa och bank			-13
Ökning/Minskning (+/-) av tillgodohavande hos Riksgälden		264 014	17 242
Ökning/Minskning (+/-) avräkning med statsverket		<u>-87 509</u>	<u>61 799</u>
Summa förändring av likvida medel		176 505	79 028
Likvida medel vid årets slut		407 122	230 617

7.5 Anslagsredovisning

Tabell 65 Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag/anslagspost	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl regleringsbrev	Omdisponerade anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
		Not 31	Not 32	Not 33		Not 34	
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet							
1:5 ap.1 Sveriges Domstolar	-53 856	5 218 859			5 165 003	5 171 181	-6 178
1:12 ap.1 Rättsliga biträden m.m.	-63 186	2 265 657			2 202 471	2 260 085	-57 615
Utgiftsområde 7 Internationellt Bistånd							
1:1 ap.43 Internationell civil krishantering		3 600	-1 000		2 600	1 692	908
Utgiftsområde 8 Migration							
1:4 ap.1 Domstolsprövning i utlänningsärenden	16 884	547 920		-1 739	563 065	517 501	45 564
1:5 ap.1 Utgifter för offentligt biträde m.m.	-9	158 800	1 337	-1 328	158 800	116 914	41 886
Utgiftsområde 22 Kommunikationer							
1:11 ap.1 Trängselskatt i Stockholm	9 374	1 050	-9 374		1 050	457	593
1:14 ap.1 Trängselskatt i Göteborg		750			750	207	543
Avslutat anslag, Utgiftsområde 8 Migration							
1:5 ap.2 Utgifter för tolk m.m.	1 337		-1 337				
Summa totalt	-89 457	8 196 636	-10 374	-3 067	8 093 738	8 068 037	25 701

Tabell 66 Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel		Beräknat belopp 2013 enligt regleringsbrev	Inkomster 2013	Inkomster 2012
2511 Expeditionsavgifter				
Ansökningsavgifter	Not 9	32 000	30 363	28 998
Kungörandeavgifter	Not 9	10 000	9 380	8 294
Summa inkomsttitel 2511		42 000	39 743	37 291
2537 Miljöskyddsavgifter				
Domstolarna m.m.	Not 9	12 000	10 459	10 823
Summa inkomsttitel 2537		12 000	10 459	10 823
2561 Efterbevaknings- och tillsynsavgifter				
Domstolarna m.m.	Not 9	22 000	21 347	17 776
Summa inkomsttitel 2561		22 000	21 347	17 776
2811 Övriga inkomster av statens verksamhet				
Nettoåterbetalning av rättshjälpskostnad	Not 9 och 35	36 000	43 152	37 756
Domstolarna m.m.	Not 9		27	38
Summa inkomsttitel 2811		36 000	43 179	37 794
Summa inkomsttitlar		112 000	114 728	103 684

7.5.1 Andra finansiella villkor

Tabell 67 Redovisning av anslagskredit (tkr)

Anslagskredit enligt regleringsbrev	Beslutad kredit	Utnyttjad kredit
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet		
1:5 ap.1 Sveriges Domstolar	156 529	6 178
1:12 ap.1 Rättsliga biträden m.m.	226 566	57 615
Utgiftsområde 8 Migration		
1:4 ap.1 Domstolsprövning i utlänningsärenden	16 438	
1:5 ap.1 Utgifter för offentligt biträde m.m.	4 764	
Utgiftsområde 22 Kommunikationer		
1:11 ap.1 Trängselskatt i Stockholm	105	
1:14 ap.1 Trängselskatt i Göteborg	75	

Tabell 68 Redovisning av övriga finansiella villkor (tkr)

Övriga finansiella villkor	
Räntekonto	
Kredit på räntekonto enligt regleringsbrev	579 000
Lägsta saldo på räntekonto under året	-90 414
Finansiering av anläggningstillgångar	
Låneram för anläggningstillgångar enligt regleringsbrev 2013	1 200 000
Utnyttjad låneram, upptagna lån per balansdagen	843 614
Summa anläggningstillgångar per balansdagen, vilka kommer finansieras med lån	883 029

7.6 Tilläggsupplysningar och noter

7.6.1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Redovisningen följer god redovisningssed enligt ESV:s allmänna råd till 2 kap. 5 § FÅB respektive allmänna råd till 6 § i förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Avrundningsdifferenser kan förekomma eftersom redovisning av belopp huvudsakligen görs i hela tusental kronor.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar och skulder har upptagits till de belopp som efter prövning beräknas bli betalt respektive betalas.

Periodavgränsningsposter

För periodiseringar tillämpas en beloppsgräns på 50 tkr.

Ansvarsförbindelser

Från och med årsredovisning 2013 redovisas hyresavtal där avflyttningshyra ska erläggas som en ansvarsförbindelse.

Värdering av anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd ekonomisk livslängd överstigande 3 år och med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp (22 250 kr år 2013) redovisas som anläggningstillgång.

Egen ny- och vidareutveckling av IT-system aktiveras om kostnaden överstiger 1 000 tkr, under förutsättning att villkoren enligt 5 kap. 2 § FÅB är uppfyllda. Licensavgift och motsvarande för anskaffande av IT-system aktiveras om kostnaden överstiger 50 tkr per licens. När det gäller aktivering av reparations- och underhållskostnader är gränsen 100 tkr. Kulturtillgångar, såsom invärderad konst från Statens Konstråd, bedöms ha en obegränsad ekonomisk livslängd och skrivs därför inte av.

Avskrivningsprinciper och avskrivningstider för anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar skrivs av proportionellt över bedömd ekonomisk livslängd.

Avskrivningstider:

Datorer och kringutrustning samt digitala kopiatorer	4 år
Egen ny- och vidareutveckling av IT-system	5 år
Licensavgift och motsvarande för anskaffning av IT-system	5 år
Förmånsbilar	5 år
Maskiner, elektriska apparater, och övriga kontorsmaskiner	5 år
Telefonväxlar, larm och påropsanläggningar	5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	5 år
Inredningsinventarier	10 år

Ändrad uppställning av noter

Specifikation av vissa noter har ändrats jämfört med föregående år för att ge en tydligare bild av vad respektive post består av. Jämförelsetal för föregående år har i dessa fall räknats om.

Not. 1 Intäkter av avgifter och andra ersättningar (tkr)

	År 2013	År 2012
Försäljning av publikationer m.m. (enligt 4 § AvgF)	699	887
Uthyrning av lokaler och personal m.m. (enligt 4 § AvgF)	5 868	7 782
Reavinster vid försäljning av maskiner och inventarier	488	758
Övriga intäkter; kopior m.m.	5 559	3 247
Summa	12 614	12 674

Not. 2 Intäkter av bidrag (tkr)

	År 2013	År 2012
Bidrag från statliga myndigheter	9 460	35 534
Bidrag från övriga	1 913	557
Summa	11 373	36 091

Minskningen mellan åren beror på att 2012 erhöles 22,4 mnkr i statligt bidrag avseende RIF, rättsväsendets informationsförsörjning enligt regeringsbeslut 2012-06-14 (Ju2012/3265/SI).

Bidrag från statliga myndigheter avser i huvudsak erhållna bidrag från SIDA (5 mnkr) för att finansiera internationella projekt samt lönerelaterade bidrag från Arbetsförmedlingen (3 mnkr).

Bidrag från övriga avser främst erhållna EU-bidrag avseende internationella projekt i Turkiet och Ryssland.

Not. 3 Finansiella intäkter (tkr)

	År 2013	År 2012
Finansiella intäkter från Riksgälden avseende räntekonto	3 310	2 434
Finansiella intäkter från övriga	151	1 135
Summa	3 461	3 569

Not. 4 Kostnader för personal (tkr)

	År 2013	År 2012
Löner och arvoden	-2 677 870	-2 586 056
Andra ersättningar och naturaförmåner	-18 591	-18 622
Arbetsgivaravgifter och andra avgifter enligt lag och avtal	-831 352	-803 431
Pensionskostnader	-473 540	-436 362
Sjuk- och hälsovård	-8 264	-8 704
Utbildning och kursavgifter	-60 262	-66 035
Övriga personalkostnader	-44 457	-32 990
Summa	-4 114 336	-3 952 200

Personalkostnaderna har ökat med 162 mnkr, vilket i huvudsak förklaras av lönerrevisioner under året samt att antal årsarbetskrafter vid Sveriges Domstolar har ökat. Kostnadsökningen beror även på att kostnaden för egen personal som arbetat inom projektet RIF har kostnadsförts i större utsträckning än föregående år, då dessa personalkostnader till stor del aktiverades som anläggningstillgång. Se även not 6 och kapitel 6 avsnitt Ekonomisk uppföljning av RIF-programmet.

Not. 5 Kostnader för lokaler (tkr)

	År 2013	År 2012
Lokalhyror inklusive el	-771 949	-750 920
Reparation och underhåll av lokaler	-34 405	-32 819
Årets förändring avsättningar för lokalkostnader	3 300	7 922
Summa	-803 054	-775 817

Not. 6 Övriga driftkostnader (tkr)

	År 2013	År 2012
Övriga driftkostnader i administrativ verksamhet		
Bevakningskostnader	-26 918	-20 898
IT-konsulter	-106 753	-69 448
Korttidsinvesteringar	-29 181	-19 225
Kungörelser och annonsering	-25 872	-24 041
Post- och teletjänster inklusive datakommunikation	-59 104	-60 794
Reparation, service och underhåll	-81 157	-70 902
Resekostnader	-47 926	-49 590
Stämmingsmannadelgivning	-25 538	-34 959
Trycksaker, publikationer och pappersvaror	-28 845	-26 873
Övriga driftkostnader i administrativ verksamhet	-75 038	-67 682
Summa	-506 332	-444 412

Övriga driftkostnader i mål

Kostnader för garantiersättning till försvarare/biträde	-4 325	-3 828
Kostnader för god man	-23 935	-20 907
Kostnader för konkursförvaltare	-123 115	-124 518
Kostnader för sakkunnig	-14 638	-13 356
Kostnader för tolk	-62 772	-60 794
Kostnader för vittne	-20 226	-22 599
Övriga driftkostnader i dömande verksamhet	-58 800	-57 305
Summa	-307 811	-303 307
Summa övriga driftkostnader	-814 143	-747 719

Kostnaden för IT-konsulter har ökat år 2013 jämfört med föregående år. Orsaken till detta är främst kostnader för RIF. I år har IT-konsultkostnader avseende RIF i stor utsträckning kostnadsförts då en ny bedömning gjorts av framtida ekonomiska fördelar eller servicepotential som den immateriella anläggningstillgången väntas ge Sveriges Domstolar. Tidigare har dessa kostnader bokförts som anläggningstillgång. Se vidare i kapitel 6 avsnitt Ekonomisk uppföljning av RIF-programmet.

Not. 7 Finansiella kostnader (tkr)

	År 2013	År 2012
Räntekostnader, statliga	-12 437	-21 585
Räntekostnader, övriga	-42	-38
Summa	-12 479	-21 623

Under året har ett lån i Riksgälden med bunden ränta löpt ut. Detta har ersatts av ett lån med betydligt lägre räntesats.

Not. 8 Avskrivningar och nedskrivningar (tkr)

	2013	År 2012
Avskrivningar	-248 051	-258 502
Utrangeringar och nedskrivningar	-18 726	-21 401
Summa	-266 777	-279 903

Nedskrivning har under året gjorts med 16,4 mnkr avseende RIF till följd av att en ny bedömning gjorts av framtida ekonomiska fördelar eller servicepotential som den immateriella anläggningstillgången väntas ge Sveriges Domstolar. Se vidare i kapitel 6 avsnitt Ekonomisk uppföljning av RIF-programmet.

Föregående år skrevs 19,4 mnkr ned till följd av ändrad redovisningsprincip för datorer.

Not. 9 Intäkter av avgifter med mera som inte disponeras (tkr)

	År 2013	År 2012
Intäkter av ansökningsavgifter, inkomsttitel 2511:1	30 363	28 998
Intäkter av kungörandeavgifter, inkomsttitel 2511:2	9 380	8 330
Intäkter av miljöavgifter, inkomsttitel 2537	10 459	10 823
Intäkter av efterbevaknings- och tillsynsavgifter, inkomsttitel 2561	21 347	17 727
Intäkter av avgifter för rättshjälp, inkomsttitel 2811:2	43 152	37 768
Intäkter av avgifter, domstolarna m.m., inkomsttitel 2811:2	27	38
Summa	114 728	103 684

Not. 10 Lämnade bidrag (tkr)

	År 2013	År 2012
Lämnad rättshjälp, transfereringar till hushåll avseende		
Målsägandebiträde	-258 679	-244 722
Offentligt försvar/biträde	-1 748 008	-1 701 377
Särskild företrädare för barn	-40 922	-32 162
Övriga	-2 559	-556
Summa	-2 050 168	-1 978 817

Övriga lämnade bidrag

Bidrag till Nämndemännens riksförbund m.fl.	-774	-647
Bidrag till Kriminalvården	-1 668	-1 677
Summa	-2 442	-2 324
Summa lämnade bidrag	-2 052 610	-1 981 141

Not. 11 Immateriella anläggningstillgångar (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Balanserade utgifter för utveckling		
IB anskaffningsvärde	289 977	252 470
Årets anskaffning	4 806	37 507
Nedskrivning	-16 386	
UB anskaffningsvärde	278 397	289 977
IB ackumulerade avskrivningar	-206 764	-193 855
Årets avskrivningar	-15 957	-12 909
UB ackumulerade avskrivningar	-222 721	-206 764
Summa bokfört värde	55 676	83 213
varav pågående utveckling av Balanserade utgifter för utveckling	8 744	20 324
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
IB anskaffningsvärde	87 773	86 014
Årets anskaffning, köpta rättigheter	22 151	1 434
Årets anskaffning, egenutveckling, driftsatta		386
Utrangerat		-61
UB anskaffningsvärde	109 924	87 773
IB ackumulerade avskrivningar	-77 414	-71 431
Årets avskrivningar	-6 064	-6 044
Avskrivning utrantering		61
UB ackumulerade avskrivningar	-83 478	-77 414
Summa bokfört värde	26 446	10 359
Summa bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	82 122	93 572

Under året har nedskrivning gjorts av tidigare aktiverade kostnader avseende RIF. Nedskrivningen uppgår till 16,4 mnkr och har skett till följd av att en ny bedömning gjorts av framtida ekonomiska fördelar eller servicepotential som den immateriella anläggningstillgången väntas ge Sveriges Domstolar. Se vidare i kapitel 6 avsnitt Ekonomisk uppföljning av RIF-programmet.

Not. 12 Materiella anläggningstillgångar (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
IB anskaffningsvärde	186 751	187 296
Årets anskaffning	8 270	14 533
Aktivering av tidigare års anskaffning	11 559	14 507
Utrangering	-47 461	-29 585
UB anskaffningsvärde	159 119	186 751
IB ackumulerade avskrivningar	-97 481	-93 519
Årets avskrivning	-33 032	-33 547
Avskrivning utrangering	47 461	29 585
UB ackumulerade avskrivningar	-83 052	-97 481
Summa bokfört värde	76 067	89 270
Förbättringsutgifter på annans fastighet under uppförande		
IB anskaffningsvärde	13 503	16 055
Aktivering av tidigare års anskaffning	-11 559	-14 507
Årets anskaffning	26 017	11 955
UB anskaffningsvärde / Summa bokfört värde förbättringsutgifter	27 961	13 503
Summa bokfört värde förbättringsutgifter på annans fastighet	104 028	102 773
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
IB anskaffningsvärde	2 015 963	2 145 905
Årets anskaffning	77 526	106 486
Aktivering av tidigare års anskaffning	58 220	70 325
Försäljning	-6 353	-13 176
Utrangering	-108 902	-293 577
UB anskaffningsvärde	2 036 454	2 015 963
IB ackumulerade avskrivningar	-1 324 634	-1 401 909
Årets avskrivning	-192 998	-206 001
Avskrivning försäljning	4	11 100
Avskrivning utrangering	106 562	272 176
UB ackumulerade avskrivningar	-1 406 859	-1 324 634
Summa bokfört värde maskiner, inventarier, installationer m.m.	629 595	691 329

	2013-12-31	2012-12-31
Pågående nyanläggningar		
IB anskaffningsvärde	71 872	79 566
Årets anskaffning	58 117	62 631
Aktivering av tidigare års anskaffning	-58 232	-70 325
UB anskaffningsvärde / Summa bokfört värde pågående nyanläggn.	71 757	71 872
Summa bokfört värde materiella anläggningstillgångar	805 380	865 973

Not. 13 Fordringar hos andra myndigheter (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Momsfordran	137 529	123 039
Övriga fordringar på statliga myndigheter	2 834	3 042
Summa	140 363	126 081

Not. 14 Övriga fordringar (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Övriga fordringar	14 473	14 314

Övriga fordringar avser i huvudsak fordringar på konkursförvaltare samt fordringar i mål.

Not. 15 Periodavgränsningsposter, fordringar (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror för lokaler	194 095	181 209
Övriga förutbetalda kostnader	18 166	25 328
Summa	212 261	206 537

Upplupna bidragsintäkter

Upplupna bidragsintäkter från Arbetsförmedlingen	466	
Upplupna bidragsintäkter från SIDA	888	154
Summa	1 354	154

Övriga upplupna intäkter

Avser ej fakturerade avgifter i rättshjälpsverksamheten	871	760
Summa	871	760

Not. 16 Avräkning med statsverket (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-13 287	-16 780
Justering av ingående balans		3 787
Redovisat mot inkomstittel (-)	-114 727	-103 684
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	113 978	103 390
Skulder avseende uppbörd	-14 036	-13 287
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	43 106	40 512
Redovisat mot anslag (+)	2 378 691	2 308 766
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-2 366 149	-2 306 172
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	55 648	43 106
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	27 598	-63 862
Redovisat mot anslag (+)	5 689 345	5 431 964
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-5 768 579	-5 414 786
Återbetalning av anslagsmedel (+)	1 739	74 282
Återbetalning av anslagsmedel (+), inbetalt i januari 2014	9 374 ¹	
Fordran/Skuld avseende anslag i räntebärande flöde	-40 523	27 598
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	63 382	98 042
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-32 086	-34 660
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	31 296	63 382
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	-42 622	-41 447
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	725 636	644 171
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-2 976 902	-2 848 040
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	2 249 660	2 202 694
Saldo	-44 228	-42 622
Belopp under utredning		
Ingående balans	1 236	1 149
Årets förändring, belopp under utredning	2 511	87
Saldo ²	3 747	1 236
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	-40 481	-41 386
Avräkning med statsverket	-8 096	79 413

¹ Beloppet avser ett omdisponerat anslag 1:11 ap. 1 Trängselskatt i Stockholm om 9 374 tkr där inbetalning till Riksgälden skedde i januari 2014.

² Belopp under utredning avser betalningar avseende icke räntebärande anslag som gjorts från räntekontot bland annat avseende nämndemän i migrationsdomstolarna som initialt betalats från räntebärande flöde. Betalningskorrigering mellan flödena görs månatligen i efterskott.

Not. 17 Behållning räntekonto i Riksgälden (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Behållning räntekonto i Riksgälden	414 768	150 754

Hög behållning på räntekontot beror på höga leverantörsskulder, där utbetalning på 104 mkr gjordes första bankdagen på nya året. Sveriges Domstolar har gått från att behövt utnyttja en anslagskredit på de räntebärande anslagen, till att ha ett utgående anslagssparande på totalnivå, vilket påverkar räntekontot positivt.

Not. 18 Statskapital (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Statskapital	4 473	4 235

Statskapital består av konst som inköpts av Statens Konstråd efter 2003-01-01 och som initialt invärderades år 2006 i enlighet med direktiv från Statens Konstråd. Årets förändring hänförs till konst som invärderats under året.

Not. 19 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Ingående avsättning	11 561	19 828
Årets pensionskostnad	900	1 909
Årets pensionsutbetalningar	-6 171	-10 176
Utgående avsättning	6 290	11 561

Pensionsavsättningarna avser beviljade delpensioner.

Not. 20 Övriga avsättningar (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Avsättning avseende lokalkostnader	7 600	10 900
Avsättningar avseende kompetensutvecklingsåtgärder	19 543	27 040
Utgående avsättning	27 143	37 940

Övriga bokförda avsättningar avseende lokalkostnader avser lokaler i Västerås och Gävle och omfattar förväntade framtida utgifter för ingångna hyresavtal, som är en följd av omstruktureringen till den nya förvaltningsrättsorganisationen.

Under året har 0,3 % av utbetalda löner avsatts för kompetensutvecklingsåtgärder. Dessa medel samt del av tidigare års avsättningar har under året använts till att bekosta generationsväxlingar samt till kompetenshöjande lokala aktiviteter.

Not. 21 Lån i Riksgälden (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Ingående skuld	874 317	819 349
Lån upptagna under året	161 931	321 228
Årets amortering	-192 634	-266 260
Utgående balans	843 614	874 317

Beviljad låneram för år 2013 uppgår till 1 200 000 tkr.

Not. 22 Skulder till andra myndigheter (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Skulder till andra myndigheter	116 265	101 525

I beloppet 2013 ingår ett omdisponerat anslag 1:11 ap. 1 Trängselskatt i Stockholm om 9 374 tkr där inbetalning till Riksgälden ej skett under 2013. Beloppet är inbetalt till Riksgälden i januari 2014.

Not. 23 Leverantörsskulder (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Leverantörsskulder	304 018	172 298

Skuldbeloppet har ökat med ca 132 mnkr. Anledningen till detta är främst att leverantörsfakturor med förfalldatum 2013-12-31 betalades första bankdagen 2014.

Not. 24 Övriga skulder (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Övriga skulder	70 450	66 919

Övriga skulder avser i huvudsak preliminärskatt.

Not. 25 Periodavgränsningsposter, skulder (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupna löner och arvoden inklusive sociala avgifter	12 467	13 054
Upplupna arvoden nämndemän inklusive sociala avgifter	8 719	9 376
Upplupna kostnadsersättningar	1 180	1 814
Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	257 535	239 201
Upplupna räntekostnader	740	1 825
Övriga upplupna kostnader	11 619	3 854
Summa	292 260	269 124
Oförbrukade bidrag		
Oförbrukade bidrag inomstatliga	100	514
Summa	100	514

Av oförbrukade bidrag beräknas hela beloppet förbrukas inom tre månader.

Not. 26 Ansvarsförbindelser (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Övrig ansvarsförbindelse, hyra Hovrätten över Skåne och Blekinge	29 847	29 847
Övrig ansvarsförbindelse, hyra Attunda tingsrätt	17 756	17 756
Övrig ansvarsförbindelse, hyra Södertörns tingsrätt	25 312	25 312
Övriga ansvarsförbindelser	72 915	72 915

Samtliga ansvarsförbindelser avser hyresavtal där avflyttningshyra ska erläggas, med ett belopp som motsvarar den sammanlagda kapitalhyran för de sista fyra kvartalen av den avtalade hyrestiden, om avtalet sägs upp vid den första 20-åriga hyrestidens utgång.

Not. 27 Drift; kostnader (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Kostnader enligt resultaträkningen	-6 010 789	-5 777 261
Avskrivningar och nedskrivningar	266 777	279 903
Realisationsförlust	66	52
Avsättningar	-16 067	-26 436
Kostnader enligt finansieringsanalysen	-5 760 013	-5 523 742

Not. 28 Drift; intäkter av avgifter och andra ersättningar (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkningen	12 614	12 674
Realisationsvinst	-488	-759
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	12 126	11 915

Not. 29 Förändring av kortfristiga fordringar (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Förändring - fordringar hos andra myndigheter	-14 281	2 129
Förändring - kundfordringar	-241	3
Förändring - övriga fordringar (exkl. uppbörd)	-236	-25
Förändring - periodavgränsningsposter	-7 036	5 747
Delsumma drift	-21 795	7 854
Förändring - kortfristiga fordringar (uppbörd)	78	655
Summa	-21 717	8 509

Not. 30 Förändring av kortfristiga skulder (tkr)

	2013-12-31	2012-12-31
Förändring - skuld till andra myndigheter	14 741	-1 238
Förändring - leverantörsskulder avseende drift	89 428	13 581
Förändring - övriga kortfristiga skulder	3 531	-489
Förändring - förskott från kunder	-2	2
Förändring - periodavgränsningsposter	22 721	7 844
Delsumma drift	130 418	19 700
Förändring leverantörsskulder avseende investeringar	42 292	-28 988
Summa	172 710	-9 288

Not. 31 Årets tilldelning enligt regleringsbrev (tkr)

	2012-12-18	2012-12-20	2013-08-22	2013-11-21	Summa
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet					
1:5 ap.1 Sveriges Domstolar		5 217 634	5 218 859		5 218 859
1:12 ap.1 Rättsliga biträden m.m.		2 265 657			2 265 657
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd					
1:11 ap.43 Internationell civil krishantering		3 600		2 600	2 600
Utgiftsområde 8 Migration					
1:4 ap.1 Domstolsprövning i utlänningsärenden		547 920			547 920
1:5 ap.1 Utgifter för offentligt biträde m.m.		158 800			158 800
Utgiftsområde 22 Kommunikationer					
1:11 ap.1 Trängselskatt i Stockholm	1 050				1 050
1:11 ap.1 Trängselskatt i Göteborg	750				750

Not. 32 Omdisponerade anslagsbelopp (tkr)

Enligt regleringsbrev 2013-11-21 har 1 000 tkr avseende anslag 1:11 ap.43 Internationell civil krishantering, utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, omdisponerats till det av Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (SIDA) disponerade anslaget 1:1, ap.31 Multilaterala och internationella organisationer och fonder.

Enligt regleringsbrev 2012-12-20 har 1 337 tkr avseende anslag 1:5 ap.2 Utgifter för tolk m.m., utgiftsområde 8 Migration, omdisponerats till anslaget 1:5 ap.1 Utgifter för offentligt biträde m.m. inom samma utgiftsområde.

Enligt regleringsbrev 2012-12-18 har 9 374 tkr avseende 1:11 ap.1 Trängselskatt i Stockholm, utgiftsområde 22 Kommunikationer, omdisponerats till anslaget 1:11 ap.6 Trängselskatt Stockholm – överskott trängselskatt del till Trafikverket.

Not. 33 Indragning (tkr)

Enligt regleringsbrev 2012-12-20 har 1 739 tkr avseende 1:4 ap.1 Domstolsprövning i utlänningsärenden samt 1 328 tkr avseende 1:5 ap.1 Utgifter för offentligt biträde m.m. dragits in.

Not. 34 Utgifter 2013 enligt anslagsredovisningen (tkr)

Utgifterna enligt anslagsredovisningen (8 068 037 tkr) överensstämmer inte med utfallet avseende anslag enligt resultaträkningen d v s intäkt av anslag (5 983 341 tkr) samt medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag (2 052 610 tkr). Skillnaden förklaras av minskningen av semesterlöneskulden från tid före 2009 om 32 086 tkr. Belastningen redovisas mot avräkning med statsverket.

För anslagen 1:11 ap.43 Internationell civil krishantering, 1:5 ap.1 Utgifter för offentligt biträde m.m. samt 1:11 ap.1 Trängselskatt i Stockholm och 1:11 ap.1 Trängselskatt i Göteborg avviker årets utgifter gentemot de tilldelade medlen med mer än 10%. Vad gäller anslaget 1:5 ap.1 Utgifter för offentligt biträde m.m. beror denna avvikelse i huvudsak av att antalet avgjorda asylmål minskat (9 176 st under 2013 mot 11 264 st under 2012). För de övriga tre anslagen är avvikelsen beloppsmässigt mycket liten.

Not. 35 Nettoåterbetalning av rättshjälpskostnad (tkr)

Medel som flyter in på grund av ålagd återbetalningsskyldighet redovisas på inkomsttitel 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet. Netto har återbetalningar gjorts till Rättshjälpsmyndigheten med 43 152 tkr (37 756 tkr, 2012). Återbetalning har även gjorts till Skatteverket med 12 496 tkr (10 451 tkr, 2012), dvs. sammanlagt 55 648 tkr (48 207 tkr, 2012).

Till Skatteverket har under 2013 restförts:		Skatteverkets återvunna fordringar under 2013, fördelat på restföringsår:	
Faktureringsår	Belopp (tkr)	Restföringsår	Belopp (tkr)
2009	83	2009 eller tidigare	3 489
2010	309	2010	756
2011	294	2011	1 065
2012	7 220	2012	3 075
2013	14 443	2013	4 111
Summa	22 349	Summa	12 496

7.7 Ersättningar till insynsrådet

Tabell 69 Ersättningar och förmåner (skattepliktiga) räkenskapsåret 2013 samt styrelse/rådsuppdrag m.m. för Domstolsverkets chef och ledamöter i DV:s insynsråd

Namn	Befattning/uppdrag	Ersättning/förmån kr	Styrelse/rådsuppdrag m.m.
Barbro Thorblad	Generaldirektör och ordförande i DV:s Insynsråd	1 374 529	Arbetsgivarverket Domarnämnden
Vilhelm Andersson	Rådsledamot	5 800	Revisorsnämnden Försvarmaktens nämnd för kvalificerade skyddsidentiteter Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, skyddsregistreringsdelegationen
Kerstin Skarp	Rådsledamot	4 350	Domarnämnden Order By fax AB
Maria Billing	Rådsledamot	4 350	Domarnämnden
Eva Nordqvist	Rådsledamot	4 350	Kronofogdens insynsråd Kungafonden
Jan R Andersson	Rådsledamot	5 800	
Mattias Jonsson	Rådsledamot	5 800	Ekobrottsmyndighetens insynsråd Polisens personalansvarsnämnd Rättshjälpsnämnden
Matz Hammarström	Rådsledamot	4 350	
Caroline Szyber	Rådsledamot	4 350	Exportkontrollrådet

8 Redovisning av intern styrning och kontrollarbete

8.1 Utveckling och förändringar

Ett kontinuerligt utvecklingsarbete avseende den interna styrningen och kontrollen har pågått sedan förordningen om intern styrning och kontroll infördes 2008. Generaldirektören ansvarar för den interna styrningen och kontrollen inom Sveriges Domstolar och domstolscheferna är skyldiga att på respektive domstol genomföra den interna styrning och kontroll som Domstolsverket ansvarar för. Samtliga chefer på Domstolsverket har ansvar för den interna styrningen och kontrollen inom sitt sakområde enligt arbetsordningen. Under 2013 kan följande utvecklingsarbeten lyftas fram inom ramen för intern styrning och kontroll.

Arbetet med utveckling och förbättringar av den interna miljön har fortsatt under 2013. De sista delarna av organisationsförändringen av Domstolsverket, som beslutades 2012, har genomförts under 2013. En enhet för IT-strategisk styrning har implementerats. Enhetens huvuduppgift är att skapa strategisk framförhållning och utveckla modeller för ledning och styrning inom IT-området. Den 1 mars 2013 inrättades också den nya organisationsstrukturen på IT-avdelningen. Ett projektkontor har också inrättats under 2013. Åtgärden syftar till att få en bättre samordning och styrning av projekt och effektivare prioritering av resurser. En IT-strategisk funktion och en ny projektfunktion ger bättre förutsättningar för lednings- och uppföljningsstöd. Genom Domstolsverkets nya organisation finns också bättre förutsättningar för en mer utvecklingsinriktad verksamhet som utifrån kraven på verksamheten bättre möter domstolarnas och medborgarnas behov, vilket var ett av målen med verksamhetsöversynen.

Under 2013 påbörjades ett arbete med att förnya och förbättra Domstolsverkets styrmodell. I detta arbete ingår att se över nuvarande planerings- och budgetprocesser för att effektivisera dessa. Arbetet ska slutföras under 2014 för att sedan gradvis implementeras på Domstolsverket. Nuvarande processer ses över och förs samman i en övergripande ledningsprocess för att förbättra styrning och kontroll av helheten. I samband med detta arbete görs också en översyn av berednings- och beslutsformer samt av Domstolsverkets arbetsordning.

För att på ett strukturerat och samordnat sätt inom Domstolsverket hantera domstolarnas verksamhetsutvecklingsbehov har beslut också fattats att på Domstolsverket införa en Domstolsutvecklingsgrupp (DU-grupp) från och med februari 2014. DU-gruppen, bestående av medarbetare från olika avdelningar på Domstolsverket, har två huvuduppgifter. Den ena är att driva och stödja domstolarnas verksamhetsutveckling genom att kartlägga, systematisera och analysera domstolarnas behov av verksamhetsutveckling utifrån ett helhetsperspektiv samt ge förslag till utvecklingsåtgärder. Den andra uppgiften är att tillhandahålla en sammanhållen och tydlig kontaktväg till Domstolsverket för domstolarna.

När det gäller domstolarnas deltagande i den övergripande strategiska planeringen har det under 2013 påbörjats ett arbete med att utveckla former för detta. Det har förts diskussioner i domstolschefsgруппerna och årets domstolschefsdagar ägnades helt åt dessa frågor.

Samtidigt som det pågående arbetet med utvecklingen och förbättringen av styrmodellen har bedrivits har vissa delar redan implementerats i förra årets verksamhetsplaneringsprocess på Domstolsverket. Verksamhets- och budgetdialogerna i verksamhetsplaneringsarbetet har utvecklats genom ett stärkt samarbete mellan flera funktioner på verket. En uppdelning har också gjorts av verksamheten i basuppdrag och tidsbegränsade utvecklingsinsatser i syfte att bättre beskriva och styra resurserna. Prioriteringen av utvecklingsinsatserna sker genom en modell som utgår ifrån omvärlds- och riskanalyser och som sedan leder till att målen i den strategiska inriktningen bryts ned i olika områdessatser.

Under 2013 har ett arbete genomförts i syfte att ta fram en ny redovisningsplan, vilket också är ett led i en utvecklad styrmodell.

Domstolsverket har under 2013 utvecklat budget- och uppföljningsprocessen med domstolarna. Regelbundna resultatdialoger, indelade efter tertial, mellan verket och domstolarna infördes 2013. Förutom budget- och resultatdialogen under hösten genomfördes två resultatdialoger under våren. Utifrån kravet att åstadkomma en ändamålsenlig resursfördelning har en särskild

analys av resursfördelningen mellan domstolskategorierna också införts.

DV har under 2013 genomfört ett antal delmål avseende det pågående arbetet med ledningssystem för informationssäkerhet, bland annat har styrdokument för utrangering av IT-utrustning, åtkomstpolicy, kontinuitetsplanering och loggning tagits fram.

Under året har en revidering gjorts av den självutvärdering av den interna styrningen och kontrollen som domstolarna lämnar.

8.2 Riskhantering

I mars 2013 påbörjades arbetet med omvärldsanalys och riskanalys utifrån målen i den strategiska inriktningen 2010–2020. Den tidigare riskanalysen utifrån den strategiska nivån har arbetats om och varit ett underlag till den reviderade riskanalysen. Riskanalysen har sedan legat till grund i hela verksamhetsplaneringsprocessen under 2013 och kontrollåtgärder har tagits fram. Samtliga domstolar har också gjort riskanalyser under 2013. De risker som domstolarna har identifierat och som bör hanteras av Domstolsverket, liksom de risker som både domstolarna och Domstolsverket har identifierat, har beaktats i verkets riskanalys och kompletterats med kontrollåtgärder. För kontrollåtgärderna har ansvarig avdelning utsetts.

Risker hanteras också i olika projekt. Processen avseende utbetalningar har också varit föremål för riskanalys och kontrollåtgärder har beslutats och följts upp under 2013. Sedan tidigare finns det också särskilt beslutade riskområden; 22 områden som har blivit 19 områden under 2013. Orsaken till att antalet riskområden har blivit färre beror på att risknivån har minskat för de områden som har tagits bort till följd av vidtagna åtgärder. Kontrollåtgärderna för de 19 riskområdena har följts upp med tillfredsställande resultat. Några nya områden för fördjupade riskanalyser har dock inte beslutats under 2013. Detta mot bakgrund av arbetet med att implementera den nya organisationen samt arbetet med att prioritera ny styrmodell och arbetsordning för Domstolsverket.

8.3 Uppföljning

Uppföljning av verksamheten vid Domstolsverket har skett fortlöpande under året. Fördjupade uppföljningar har skett för tertiäl två och tre. Av verkets arbetsordning framgår att respektive chef

för sitt sakområde har ansvar för att systematiskt och regelbundet följa upp och dokumentera uppföljningen av verksamheten, inklusive den interna styrningen och kontrollen. Respektive avdelningschef har för sitt ansvarsområde följt upp och dokumenterat beslutade kontrollåtgärder och åtgärder till följd av revisionens synpunkter. Uppföljningen visar att fortsatt utveckling har skett inom olika områden. Totalt sett har arbetet med kontrollåtgärder lett till en bättre intern styrning och kontroll inom dessa områden.

Domstolarnas resultat följs upp och dokumenteras månadsvis utifrån vissa bestämda nyckeltal. Under 2013 infördes regelbundna resultatdialoger, tertiäluppföljningar, mellan verket och domstolarna som dokumenterats.

Ett viktigt underlag till generaldirektörens bedömning av den interna styrningen och kontrollen är den bedömning som varje domstolschef gör av sin myndighets verksamhet. Denna självutvärdering innehåller 22 olika påståenden. Svaren visar överlag ett positivt resultat avseende intern styrning och kontroll. Ett par förbättrings- och utvecklingsområden kan dock identifieras. Dessa är arbete med dokumentation av uppföljning och bedömning av den interna styrningen och kontrollen samt kontrollåtgärder även om huvuddelen av domstolarna uppger att de har en dokumenterad uppföljning av intern styrning och kontroll.

8.4 Årsredovisningens under-tecknande

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens¹ ekonomiska ställning. Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Jönköping den 18 februari 2014

Barbro Thorblad

¹ Med myndigheten avses myndigheterna inom Sveriges Domstolar.

9 Bilagor till resultatredovisningen

Bilaga 1 Verksamhetsmål - Enskilda domstolars resultat

Tabell 70 Tingsrätter - måluppfyllelse av regeringens verksamhetsmål

Domstol	Brottmål exkl. förtursmål 75 percentilen Regeringens mål 5 månader			Tvistemål totalt exkl. gemensam ansökan om äktenskapsskillnad 75 percentilen Regeringens mål 7 månader		
	Resultat			Resultat		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Alingsås	5,1	5,2	5,0	8,5	7,0	6,1
Attunda	6,1	5,3	5,0	9,0	8,6	8,1
Blekinge	5,1	4,4	4,9	7,8	7,2	8,3
Borås	4,2	4,5	4,6	7,1	7,3	7,4
Eksjö	3,8	3,4	3,2	2,6	2,8	2,8
Eskilstuna	3,8	3,7	4,2	6,9	6,2	7,0
Falun	5,0	5,2	4,1	8,9	8,0	7,9
Gotland	5,9	5,3	6,5	8,4	8,2	8,5
Gällivare	4,0	3,2	3,6	5,7	5,1	7,6
Gävle	3,5	3,7	3,8	6,7	6,0	7,4
Göteborg	7,3	6,3	6,5	10,2	9,1	8,6
Halmstad	7,3	6,8	6,5	8,0	8,2	7,6
Haparanda	4,6	4,2	5,0	6,9	6,4	6,7
Helsingborg	5,4	5,0	3,9	8,1	7,4	6,5
Hudiksvall	6,5	4,4	3,9	5,5	5,4	5,6
Hässelholm	3,6	3,2	3,1	6,3	5,8	6,5
Jönköping	4,2	4,2	3,7	6,9	6,3	6,8
Kalmar	5,8	5,4	4,6	7,3	7,3	7,4
Kristianstad	3,7	3,9	4,6	8,0	7,7	5,6
Linköping	3,6	3,6	3,4	6,4	5,8	5,9
Luleå	4,2	3,5	4,0	7,9	5,3	6,7
Lund	5,0	3,8	4,2	6,3	5,3	6,6
Lycksele	1,9	2,1	1,9	1,7	2,0	2,1
Malmö	6,0	5,5	5,9	7,7	7,3	7,9
Mora	6,3	9,3	7,8	7,8	8,3	8,2
Nacka	5,0	4,3	4,6	7,9	6,4	5,4
Norrköping	4,7	5,2	4,7	6,4	6,2	6,3
Norrtälje	3,8	2,1	1,9	6,0	4,7	5,9
Nyköping	3,0	2,7	3,3	4,5	3,9	4,6
Skaraborgs	5,2	4,4	4,7	8,2	6,9	7,2
Skellefteå	4,0	4,1	3,2	7,5	8,1	7,5
Solna	6,2	5,5	5,8	9,5	8,7	8,1
Stockholm	5,1	4,9	5,3	8,2	7,8	7,4
Sundsvall	5,1	6,2	8,3	7,1	7,6	7,8
Södertälje	4,9	6,4	7,3	6,5	7,6	8,6
Södertörn	4,2	4,0	3,8	6,4	5,7	5,5
Uddevalla	4,6	4,6	5,1	6,6	6,6	6,7
Umeå	5,8	5,9	5,4	7,1	7,5	7,6

Uppsala	5,0	4,8	5,6	7,4	6,4	7,2
Varberg	9,7	6,9	4,0	8,8	7,0	6,1
Vänersborg	5,1	4,8	4,9	7,8	7,7	8,1
Värmland	5,4	4,4	4,7	7,6	6,8	7,6
Västmanland	5,0	5,5	5,1	9,8	8,3	8,0
Växjö	5,6	5,2	5,1	9,6	9,0	7,6
Ystad	6,0	4,8	5,0	6,7	6,4	6,6
Ångermanland	5,4	5,4	4,5	9,3	7,5	8,9
Örebro	7,0	7,0	6,8	7,4	7,2	6,3
Östersund	4,6	4,9	5,2	6,2	5,8	7,0
Summa	5,2	4,9	4,9	7,9	7,3	7,2

Tabell 71 Förvaltningsrätter - måluppfyllelse av regeringens verksamhetsmål

Totalt exkl. förtursmål och migrationsmål 75 percentilen Regeringens mål 6 månader			
Domstol	Resultat		
	2011	2012	2013
Falun	12,9	16,4	12,6
Göteborg	7,5	6,0	5,8
Härnösand	9,2	10,6	9,5
Jönköping	9,8	7,4	6,7
Karlstad	13,1	6,5	4,9
Linköping	7,6	7,3	9,8
Luleå	7,5	6,7	6,4
Malmö	8,4	8,0	5,5
Stockholm	11,8	9,1	6,4
Umeå	10,7	9,4	9,0
Uppsala	11,7	11,5	10,4
Växjö	6,7	5,0	5,5
Summa	10,0	8,5	7,0

Tabell 72 Förvaltningsrätter (migration) - måluppfyllelse av regeringens verksamhetsmål

	Avlägsnandemål, ensamkommande barn 90 percentilen			Verkställighetsmål 90 percentilen			Totalt migrationsmål 90 percentilen		
	Regeringens mål 2 månader			Regeringens mål 1 månad			Regeringens mål 4 månad		
	Resultat			Resultat			Resultat		
Domstol	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Göteborg	4,7	5,4	4,3	1,3	1,6	1,7	7,9	5,8	6,5
Luleå			1,9			0,6			1,9
Malmö	3,6	3,9	3,1	1,0	0,7	0,5	6,7	6,3	5,4
Stockholm	5,1	3,7	2,8	1,5	1,1	0,9	11,6	9,8	6,2
Summa	4,8	4,4	3,4	1,3	1,2	1,1	10,3	7,7	6,0

Tabell 73 Hovrätter - måluppfyllelse av regeringens verksamhetsmål

	Brottmål exkl. förtursmål 75 percentilen			Tvistemål totalt 75 percentilen		
	Regeringens mål 5 månader			Regeringens mål 5 månader		
	Resultat			Resultat		
Domstol	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Göta HovR	4,9	5,6	6,8	4,7	4,2	5,5
HovR Nedre Norrland	5,1	6,5	6,0	4,6	4,8	7,2
HovR Västra Sverige	7,6	7,4	9,0	3,8	5,7	4,4
HovR Övre Norrland	5,6	7,2	9,2	5,1	5,2	7,9
HovR Skåne o Blekinge	7,6	7,4	7,1	6,2	3,7	4,1
Svea HovR	8,4	7,7	7,7	4,7	5,8	6,6
Summa	7,4	7,2	7,6	4,7	5,0	5,6

Tabell 74 Kammarrätter - måluppfyllelse av regeringens verksamhetsmål

	Totalt exkl. förtursmål och migrationsmål 75 percentilen		
	Regeringens mål 6 månader		
	Resultat		
Domstol	2011	2012	2013
Kr Göteborg	7,3	7,1	9,5
Kr Jönköping	4,5	5,6	5,1
Kr Stockholm	9,7	5,6	6,3
Kr Sundsvall	6,8	8,3	8,2
Summa	7,2	6,8	7,5

Tabell 75 Kammarrätten i Stockholm (migration) - måluppfyllelse av regeringens verksamhetsmål

Kammarrätten i Stockholm (Migrationsmål) 90 percentilen Regeringens mål 2 månader			
	Resultat		
	2011	2012	2013
Totalt migrationsmål	3,0	2,5	2,6

Tabell 76 Högsta domstolen - måluppfyllelse av domstolens egna satta mål

	Högsta domstolen 75 percentilen											
	Median				Avgjorda mål							
	Mål	Resultat			Mål	Resultat			Mål	Resultat		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Brottmål exkl. förtursmål	2,0	2,2	2,5	2,6	3,5	5,1	5,2	4,7	1 200	1 150	1 240	1 280
Tvistemål	4,7	7,3	5,6	4,7	9,0	11,6	9,3	7,0	350	249	348	367
Övriga mål	2,0	2,1	2,3	1,9	4,0	5,2	5,0	4,4	3 800	3 778	3 808	3 916

Tabell 77 Högsta förvaltningsdomstolen - måluppfyllelse av domstolens egna satta mål

	Högsta förvaltningsdomstolen 75 percentilen			
	Mål			Resultat
	2011	2012	2013	2013
PT beviljat	14,0	16,9	27,3	16,9
PT ej beviljat, ensamdomare	4,5	4,7	4,3	5,6
PT ej beviljat, mer än en domare	6,5	8,4	9,5	9,9
PT krävs ej	6,0	6,3	7,9	8,8
Balansmål	2 800	2 413	2 826	2 871

Tabell 78 Hyres- och arrendenämnderna - måluppfyllelse av regeringens verksamhetsmål

Domstol	Arrendenämndsärenden och hyresnämndsärenden exkl. avstående- och lokalmedlingsärenden 75 percentilen Regeringens mål 4 månader		
	Resultat		
	2011	2012	2013
Göteborg	4,9	5,6	7,7
Linköping	4,2	4,8	4,6
Stockholm	4,5	6,5	8,4
Sundsvall	3,9	5,1	5,1
Jönköping	13,9	3,8	7,0
Malmö	4,4	3,3	3,1
Umeå	14,7	11,0	11,2
Västerås	4,7	4,0	3,8
Totalt	4,9	5,4	7,4

Bilaga 2 Styckkostnader verksamhetens kostnader¹

	2011	2012	2013
Tingsrätter			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	14 517	14 394	14 690
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	13 938	14 168	14 690
Styckkostnad tvistemål exkl. gemensam ansökan (kr), fasta priser	16 710	16 493	17 286
Styckkostnad tvistemål exkl. gemensam ansökan (kr), löpande priser	16 043	16 234	17 286
Styckkostnad brottmål (kr), fasta priser	14 653	14 655	14 505
Styckkostnad brottmål (kr), löpande priser	14 068	14 425	14 505
Styckkostnad miljömål (kr), fasta priser	48 691	45 591	51 999
Styckkostnad miljömål (kr), löpande priser	46 748	44 875	51 999
Styckkostnad fastighetsmål (kr), fasta priser	43 760	35 912	40 130
Styckkostnad fastighetsmål (kr), löpande priser	42 014	35 348	40 130
Styckkostnad PBL-mål (kr), fasta priser ²		22 894	26 535
Styckkostnad PBL-mål (kr), löpande priser ²		22 535	26 535
Styckkostnad konkurs och företagsrekonstruktion (kr), fasta priser	20 842	25 465	29 921
Styckkostnad konkurs och företagsrekonstruktion (kr), löpande priser	20 010	25 065	29 921
Styckkostnad utsökningsärenden (kr), fasta priser	5 651	6 769	5 622
Styckkostnad utsökningsärenden (kr), löpande priser	5 426	6 663	5 622
Styckkostnad övriga domstolsärenden (kr), fasta priser	2 792	4 443	5 426
Styckkostnad övriga domstolsärenden (kr), löpande priser	2 681	4 373	5 426
Hovrätter			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	27 959	27 977	27 754
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	26 843	27 538	27 754
Styckkostnad brottmål (kr), fasta priser	41 869	43 143	41 318
Styckkostnad brottmål (kr), löpande priser	40 198	42 466	41 318
Styckkostnad tvistemål (kr), fasta priser	35 725	34 896	35 196
Styckkostnad tvistemål (kr), löpande priser	34 300	34 348	35 196
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr) fasta priser	10 330	10 543	11 177
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr) löpande priser	9 918	10 377	11 177
Styckkostnad miljömål (kr), fasta priser	63 853	56 867	60 098
Styckkostnad miljömål (kr), löpande priser	61 305	55 974	60 098
Styckkostnad fastighetsmål och PBL-mål (kr), fasta priser ²		45 536	45 995
Styckkostnad fastighetsmål och PBL-mål (kr), löpande priser ²		44 821	45 995
Högsta domstolen			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	17 662	17 207	16 693
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	16 957	16 937	16 693

¹ I styckkostnader för verksamhetens kostnader avses domstolarnas löne- och förvaltningskostnader, övergripande administration, utvecklings- och kvalitetsarbete samt utgifter för konkursförvaltare, tolk och vittnen. SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

² Styckkostnad för PBL-mål kan först beräknas från 2012 eftersom mark- och miljödomstolarna och Mark- och miljööverdomstolen inrättades den 2 maj 2011.

Styckkostnad brottmål (kr), fasta priser	17 905	17 010	16 833
Styckkostnad brottmål (kr), löpande priser	17 191	16 743	16 833
Styckkostnad tvistemål (kr), fasta priser	17 351	17 249	15 814
Styckkostnad tvistemål (kr), löpande priser	16 659	16 978	15 814
Styckkostnad övriga mål (kr), fasta priser	17 574	17 295	16 710
Styckkostnad övriga mål (kr), löpande priser	16 873	17 023	16 710
Förvaltningsrätter			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	7 935	7 838	8 059
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	7 618	7 715	8 059
Styckkostnad skattemål (kr), fasta priser	11 784	9 897	10 501
Styckkostnad skattemål (kr), löpande priser	11 314	9 742	10 501
Styckkostnad socialförsäkringsmål (kr), fasta priser	8 088	8 751	10 475
Styckkostnad socialförsäkringsmål (kr), löpande priser	7 765	8 614	10 475
Styckkostnad mål enligt socialtjänstlagen (kr), fasta priser	4 508	5 272	4 477
Styckkostnad mål enligt socialtjänstlagen (kr), löpande priser	4 328	5 189	4 477
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr), fasta priser	8 169	7 500	6 630
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr), löpande priser	7 843	7 382	6 630
Migrationsdomstolarna			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	15 021	15 171	16 740
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	14 422	14 933	16 740
Styckkostnad avlägsnandemål (kr), fasta priser	25 856	24 261	27 002
Styckkostnad avlägsnandemål (kr), löpande priser	24 824	23 880	27 002
Styckkostnad verkställighetsmål (kr), fasta priser	16 420	18 864	22 388
Styckkostnad verkställighetsmål (kr), löpande priser	15 765	18 568	22 388
Styckkostnad övriga målkategorier exklusive avlägsnandemål och verkställighetsmål (kr), fasta priser	6 526	7 315	8 546
Styckkostnad övriga målkategorier exklusive avlägsnandemål och verkställighetsmål (kr), löpande priser	6 266	7 200	8 546
Kammarrätter			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	15 234	12 835	15 194
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	14 626	12 633	15 194
Styckkostnad skattemål (kr), fasta priser	19 424	20 211	17 670
Styckkostnad skattemål (kr), löpande priser	18 649	19 894	17 670
Styckkostnad socialförsäkringsmål (kr), fasta priser	14 620	8 389	15 348
Styckkostnad socialförsäkringsmål (kr), löpande priser	14 037	8 257	15 348
Styckkostnad mål enligt socialtjänstlagen (kr), fasta priser	7 608	5 864	7 305
Styckkostnad mål enligt socialtjänstlagen (kr), löpande priser	7 304	5 772	7 305
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr), fasta priser	13 627	14 270	14 613
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr), löpande priser	13 083	14 046	14 613

Migrationsöverdomstolen			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	9 438	9 030	11 477
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	9 061	8 888	11 477
Styckkostnad avlägsnandemål (kr), fasta priser	10 537	9 976	12 750
Styckkostnad avlägsnandemål (kr), löpande priser	10 117	9 819	12 750
Styckkostnad verkställighetsmål (kr), fasta priser	7 790	7 374	9 425
Styckkostnad verkställighetsmål (kr), löpande priser	7 479	7 258	9 425
Styckkostnad övriga målkategorier exklusive avlägsnandemål och verkställighetsmål (kr), fasta priser	7 654	7 246	9 261
Styckkostnad övriga målkategorier exklusive avlägsnandemål och verkställighetsmål (kr), priser	7 349	7 132	9 261
Högsta förvaltningsdomstolen			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	13 489	15 242	12 363
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	12 951	15 003	12 363
Styckkostnad skattemål (kr), fasta priser	13 220	15 951	10 272
Styckkostnad skattemål (kr), löpande priser	12 693	15 701	10 272
Styckkostnad socialförsäkringsmål (kr), fasta priser	13 625	14 897	11 740
Styckkostnad socialförsäkringsmål (kr), löpande priser	13 081	14 663	11 740
Styckkostnad mål enligt socialtjänstlagen (kr), fasta priser	13 614	14 917	15 757
Styckkostnad mål enligt socialtjänstlagen (kr), löpande priser	13 071	14 683	15 757
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr), fasta priser	13 223	15 322	13 523
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr), löpande priser	12 695	15 081	13 523
Hyses- och arrendenämnderna			
Genomsnittlig styckkostnad per ärende (kr), fasta priser	3 136	2 797	2 650
Genomsnittlig styckkostnad per ärende (kr), löpande priser	3 011	2 753	2 650

Bilaga 3 Styckkostnader transfereringar¹

	2011	2012	2013
Tingsrätter			
Genomsnittlig styckkostnad ² för ett mål (kr), fasta priser	5 615	6 450	6 668
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	5 391	6 349	6 668
Styckkostnad tvistemål (kr), fasta priser	2 552	2 560	2 635
Styckkostnad tvistemål (kr), löpande priser	2 450	2 520	2 635
Styckkostnad brottmål (kr), fasta priser	12 951	14 008	15 012
Styckkostnad brottmål (kr), löpande priser	12 434	13 788	15 012
Styckkostnad övriga domstolsärenden (kr), fasta priser	255	371	487
Styckkostnad övriga domstolsärenden (kr), löpande priser	245	365	487
Hovrätter			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	8 273	8 855	9 362
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	7 943	8 716	9 362
Styckkostnad tvistemål (kr), fasta priser	2 112	2 586	2 479
Styckkostnad tvistemål (kr), löpande priser	2 028	2 545	2 479
Styckkostnad brottmål (kr), fasta priser	20 222	22 608	24 523
Styckkostnad brottmål (kr), löpande priser	19 415	22 253	24 523
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr) fasta priser	556	610	605
Styckkostnad målkategorin övriga mål (kr) löpande priser	534	600	605
Högsta domstolen			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	1 439	1 324	1 364
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	1 382	1 303	1 364
Styckkostnad tvistemål (kr), fasta priser	1 111	960	1 467
Styckkostnad tvistemål (kr), löpande priser	1 067	945	1 467
Styckkostnad brottmål (kr), fasta priser	4 130	3 674	3 463
Styckkostnad brottmål (kr), löpande priser	3 965	3 616	3 463
Styckkostnad övriga mål (kr), fasta priser	267	284	386
Styckkostnad övriga mål (kr), löpande priser	256	280	386
Förvaltningsrätter			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	998	1 050	1 164
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	958	1 034	1 164
Migrationsdomstolarna			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	3 536	3 724	3 207
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	3 395	3 666	3 207

¹ Transfereringar avseende offentliga biträden, offentligt försvar, målsägandebiträde m.m.

² SCB:s implicitindex för statliga konsumtionsutgifter har använts vid samtliga fastprisberäkningar.

Kammarrätter			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	1 119	1 048	1 337
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	1 074	1 035	1 337
Migrationsöverdomstolen			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	1 576	1 663	1 576
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	1 513	1 637	1 576
Högsta förvaltningsdomstolen			
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), fasta priser	114	147	126
Genomsnittlig styckkostnad för ett mål (kr), löpande priser	109	145	126
Hyses- och arrendenämnderna			
Genomsnittlig styckkostnad per ärende (kr), fasta priser	41	62	32
Genomsnittlig styckkostnad per ärende (kr), löpande priser	39	61	32

Bilaga 4 Sidhänvisning till återrapporteringskrav

Förteckning med återrapporteringskrav

Återrapporteringskrav enligt regleringsbrevet	Sidhänvisning
<p><i>Dömande verksamhet</i></p> <p>Domstolsverket ska särskilt redovisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vilka åtgärder som har vidtagits för att korta handläggningstiderna vid Mark- och miljödomstolarna av tillståndsmål enligt miljöbalken respektive mål enligt plan- och bygglagen, samt hur de ökade resurserna som har tillförts genom budgetpropositionen för 2013 i övrigt har bidragit till en effektivare hantering av dessa måltyper, • kostnaderna under 2013 för införandet av en fjärde migrationsdomstol, och • handläggningstider i mål där personer under 21 år står åtalade samt vilka åtgärder som har vidtagits för att korta handläggningstiderna i dessa. 	<p></p> <p><i>Sid 29 f.</i></p> <p><i>Sid 47</i></p> <p><i>Sid 18</i></p>
<p><i>Internationella uppdrag</i></p> <p>Domstolsverket ska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • redovisa omfattningen av och kostnader för respektive internationellt biståndsfinansierat uppdrag samt kortfattat analysera resultatet avseende både prestationer och effekter samt vunna erfarenheter, • redovisa myndighetens strategier, organisation och övriga åtgärder avseende de internationella biståndsfinansierade uppdragen, inklusive åtgärder vidtagna för att genomföra den nationella handlingsplanen för FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet 2009–2015, • redogöra för samarbetet med andra svenska myndigheter rörande internationella biståndsfinansierade uppdrag och därvid särskilt redovisa hur rättskedjeperspektivet har beaktats i förberedelserna inför och vid genomförandet av uppdragen, och • medverka till upprättandet av en samlad resultatredovisning av rättsväsendets bidrag till internationella biståndsfinansierade uppdrag under året. Redovisningen enligt den fjärde punkten ska samordnas av Rikspolisstyrelsen. Redovisningen enligt ovan ska i tillämpliga delar vara uppdelad utifrån kön. 	<p><i>Sid 82 ff.</i></p>
<p><i>Övriga återrapporteringskrav i regleringsbrevet</i></p> <p>Domstolsverket ska särskilt redovisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de åtgärder som vidtagits för att öka allmänhetens förtroende för domstolarna inklusive åtgärder som vidtagits för att säkerställa att parter, målsäganden och vittnen får ett bra bemötande och relevant information, samt • åtgärder som vidtagits för att öka skyddet och säkerheten för de anställda i domstolen, för parter och andra som deltar i en rättegång samt för övriga personer som besöker domstolarna. 	<p><i>Sid 78 f.</i></p> <p><i>Sid 80 f.</i></p>

Åtterrappporteringskrav enligt särskilda regeringsbeslut

Domstolsverket ska:

- enligt särskilt uppdrag redovisa strategier för Sveriges Domstolars arbete med vissa förtroendefrågor.
- enligt särskilt uppdrag redovisa det arbete som bedrivits inom Rådet för rättsväsendets informationsförsörjning.

Sid 78

Sid 76 f.

Redovisning enligt förordning 2000:605 om årsredovisning och budgetunderlag 3 Kap. 3§

- Myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 § första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter.

Sid 94 ff.

Den 1 oktober 2013 fick Sveriges Domstolar en ny domstol, när landets fjärde migrationsdomstol bildades vid Förvaltningsrätten i Luleå. I och med omorganisationen är Förvaltningsrätten i Luleå nu Norrlands största domstol med sammanlagt 70 anställda.
Foto: Maria Åsén

SVERIGES DOMSTOLAR